Programmabegroting
2024-2027

Inhoud

Aanbiedingsbrief ... 3
Leeswijzer ... 7
Begrotingsbeeld ... 9
1. Programmaplan ... 11
Taakveld 0: Bestuur en ondersteuning ... 13
Taakveld 1: Veiligheid ... 21
Taakveld 2: Verkeer en vervoer ... 25
Taakveld 3: Economie ... 35
Taakveld 4: Onderwijs ... 41
Taakveld 5: Sport, cultuur en recreatie ... 45
Taakveld 6: Sociaal domein ... 51
Taakveld 7: Volksgezondheid en milieu ... 59
Taakveld 8: Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing ... 65
1.2 Paragrafen ... 71
Paragraaf Lokale heffingen ... 71
Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing ... 76
Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen ... 84
Paragraaf Financiering ... 91
Paragraaf Bedrijfsvoering ... 95
Paragraaf Verbonden partijen ... 102
Paragraaf Grondbeleid ... 112
Paragraaf Wet open overheid ... 119
Paragraaf Klimaat en duurzaamheid ... 120
2. Financiële begroting ... 125
2.1 Overzicht van baten en lasten ... 125
2.2 Toelichting overzicht baten en lasten ... 126
2.3 Uiteenzetting financiële positie ... 129
Bijlage 1: Lijst van gebruikte afkortingen ... 151

Aanbiedingsbrief

Aan de leden van de Raad van de gemeente Bergeijk

Geachte dames en heren,

Voor u ligt de Programmabegroting 2024-2027 van de gemeente Bergeijk. In deze programmabegroting worden de ambities die de gemeente Bergeijk voor de komende jaren heeft uiteengezet. Ambities die de identiteit van de gemeente Bergeijk verstevigen, waardoor inwoners zich prettig voelen om in Bergeijk te wonen en te werken. Het zijn de inwoners die Bergeijk haar identiteit geven, waarbij verenigingen, ondernemers en vrijwilligers onmisbaar zijn. De gemeente Bergeijk spant zich daarom ook in om nauw samen te werken met deze partijen en haar eigen beleid met burgerinitiatieven te verbinden en te ondersteunen.

De gemeente Bergeijk kan deze ambities echter niet alleen realiseren. Bergeijk maakt deel uit van een regio die een bijzondere ontwikkeling doormaakt. De hightechindustrie en hoogwaardige maakindustrie groeien snel. De regio groeit daardoor tot 2040 naar verwachting met 100.000 woningen. Ook het inwonersaantal zal sterk toenemen. Dit heeft grote gevolgen voor woningbouw, bedrijventerreinen, mobiliteit, maar zeker ook voorzieningen en natuur en heeft een grote impact op sociaal-maatschappelijke structuren en welzijn van alle inwoners. Samenwerking in de regio is cruciaal om de schaalsprong op een goede wijze te maken. Maar ook is aandacht voor klimaatverandering en de duurzaamheidsambities, waarin vraagstukken over energie, warmte, stikstof, natuur, landbouw en klimaatadaptatie een belangrijke rol spelen. Door dit in het gemeentelijk beleid te verankeren kunnen inwoners in gemeente Bergeijk de komende jaren blijven genieten van al het moois dat het Kempenland te bieden heeft.

Daarnaast wordt de realisatie van de ambities voor een grote mate beïnvloed door de middelen die de gemeente vanuit het Rijk ontvangt. Het Rijk heeft aangekondigd vanaf 2026 met een nieuwe systematiek te komen voor de verdeling van de middelen uit het Gemeentefonds. Hierover zijn nog geen concrete plannen door het Rijk voorgelegd. Op het advies van de VNG presenteren wij daarom geen sluitende meerjarenbegroting. De onzekerheid die het Rijk nu geeft, mag niet leiden tot het grof snijden in de ambities of voorzieningen die Bergeijk heeft. Op landelijke niveau wordt door de VNG overleg gevoerd om te zorgen dat gemeenten naast vergrote verantwoordelijkheden, hier ook op een redelijke wijze voor gecompenseerd gaan worden.

Maar naast de onzekerheid op het meerjarig financieel vlak blijven er andere onzekerheden meespelen: De effecten van de hoge inflatie en betaalbaarheidsproblemen leiden voor steeds meer huishoudens tot armoede en schulden. Deze toenemende problematiek vraagt veel aandacht en extra ondersteuning. Hiernaast vraagt ook de huisvesting en integratie van arbeidsmigranten, vluchtelingen en statushouders een daadkrachtige inzet van de gemeente.
Ook blijft de krapte op de arbeidsmarkt een punt van aandacht. Het aantrekken en behouden van gekwalificeerd personeel blijft een uitdaging. Noodzakelijk is dit wel, voor een goede uitvoering van het beleid, nu steeds meer uitvoerende taken bij de gemeente liggen. Ook ontwikkelingen als de Omgevingswet en de schaalsprong in de regio vragen om specialistische kennis.

Daarnaast vinden er eind 2023 nieuwe verkiezingen plaats voor de Tweede Kamer. De impact die een nieuw kabinet heeft op de gemeenten is nog niet inzichtelijk te maken, maar rekening gehouden moet worden dat het meerjarig perspectief voor gemeenten er in het algemeen minder rooskleurig uit zal zien dan de afgelopen jaren.

Tot 2026 staat Bergeijk er in ieder geval goed voor. Er is voor de jaren 2024 en 2025 een sluitende begroting, waarin het mogelijk is nieuwe activiteiten te ondernemen om de ambities te realiseren. De kaders die uw raad heeft gegeven bij de behandeling van de Perspectiefnota 2024-2027 zijn opgenomen in deze programmabegroting. Daarnaast heeft het gevoerde beleid van de afgelopen jaren er voor gezorgd dat er een buffer is om eventuele tegenvallers op te vangen. Gezien alle onzekerheden die spelen, zowel op financieel als beleidsmatig, is het raadzaam om hier zuinig op te zijn.

Burgemeester en Wethouders van Bergeijk,

D. Ewalds	A. Callewaert–de Groot
Gemeentesecretaris	Burgemeester

Begroting 2024

Gemeente Bergeijk

In Bergeijk zijn we ambitieus en pakken we die ambities samen op. Verenigingen, ondernemers en vrijwilligers zijn onmisbaar. Als gemeente doen we er alles aan om zoveel mogelijk met hen samen te werken om burgerinitiatieven te verbinden en te ondersteunen. Met trots presenteren we een sluitende begroting voor 2024. Met daarin ruimte om nieuwe activiteiten te ondernemen en ambities verder te realiseren. Hiermee versterken ook we onze identiteit voor een goede positie in de regio. Wanneer we vooruit kijken moeten we waakzaam blijven, gezien landelijke ontwikkelingen waar we niet direct invloed op hebben. Toch blijven we ons hard maken voor de sterke positie die de gemeente heeft. Het streven is altijd om de kosten voor alle inwoners zo laag mogelijk te houden en de leefbaarheid in alle kernen hoog. Samen werken we verder aan de toekomst van Bergeijk.

Visie op de toekomst

In 2021 is de Bergeijkse omgevingsvisie vastgesteld. Inwoners, ondernemers, belangenorganisaties en raadsleden hebben meegedacht over de ambitie en beleidsdoelen voor het Bergeijk van de toekomst. Maar onze ambitie stopt daarmee niet. Voor de periode 2022 – 2026 kennen we drie belangrijke speerpunten waardoor we samen verder bouwen aan een nog beter Bergeijk:

1.Samen leven in levendige kernen

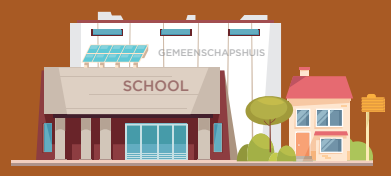

2.Toekomstbestendige omgeving

3.Ondernemende en betrokken gemeente

De komende jaren zullen deze pijlers een belangrijke rol krijgen in onze uitvoeringsprogramma's en projecten. Denk hierbij aan de fietsambitie, renovatie en uitbreidingen van onze basisscholen, bouwen van woningen, beschikbaar houden van sociale huurwoningen, maar ook nog meer grip krijgen op het sociaal domein.

De volledige begroting is te vinden op www.bergeijk.nl/2024

Inkomsten: Waar komt het geld vandaan?

Van het Rijk		Lokale heffingen en overige		Totale inkomsten
€ 34 miljoen	+	€ 27 miljoen	=	€ 61 miljoen

Hoeveel betaalt een meerpersoonshuishouden gemiddeld in 2024 aan:

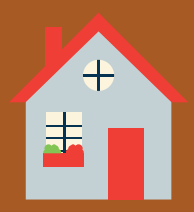

€ 339,-
Onroerende zaakbelasting

€ 194,-
Afvalstoffen-heffing

€ 271 ,-
Riool-heffing

Totale kosten per jaar: Voor Bergeijk € 804,-
Landelijk gemiddelde € 960,-

Uitgaven: Waar gaat het geld naartoe?

Bestuur en organisatie	20%
Veiligheid	4%
Verkeer, vervoer en infrastructuur	6%
Economie	3%
Onderwijs	3%
Sport, cultuur en recreatie	8%
Sociaal domein	33%
• Participatie	6%
• Jeugd	7%
• WMO	8%
• BUIG	12%
Volksgezondheid	2%
Milieu	7%
Bouwen en wonen	11%
Mutaties reserves	3%

Totale uitgaven € 61 miljoen

Leeswijzer

De Programmabegroting 2024-2027 valt in te delen in een algemeen begrotingsbeeld, de beleidsbegroting en de financiële begroting. Dit is conform het gemeentelijk beleid, het Coalitieakkoord 2022-2026 en de BBV-richtlijnen.

Beleidsbegroting

De beleidsbegroting bestaat uit het programmaplan en de paragrafen.

Programmaplan

In de opbouw van het programmaplan wordt, zoals door de raad vastgesteld, vastgehouden aan de structuur van taakvelden. Vandaar dat elke programma te onderscheiden is naar één enkel taakveld, namelijk:

- Taakveld 0: Bestuur en ondersteuning
- Taakveld 1: Veiligheid
- Taakveld 2: Verkeer en vervoer
- Taakveld 3: Economie
- Taakveld 4: Onderwijs
- Taakveld 5: Sport, cultuur en recreatie
- Taakveld 6: Sociaal domein
- Taakveld 7: Volksgezondheid en milieu
- Taakveld 8: Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

De paragrafen

De gemeente dient acht verplichte paragrafen op te nemen in de begroting. Daarnaast heeft zij de vrijheid om daaraan zelf paragrafen toe te voegen, indien de raad op bepaalde onderwerpen specifiek informatie wenst.

- Lokale heffingen

Lokale heffingen zijn inkomsten die de gemeente ontvangt op grond van publiekrechtelijke regels. In de meeste gevallen zijn dit belastingen, heffingen en retributies die de overheid heft op grond van wettelijke bepalingen.

- Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het gemeentelijk weerstandsvermogen geeft de mate aan waarin de Gemeente Bergeijk in staat is financiële tegenvallers op te vangen. Om dit te kunnen moet er een zekere mate van vrije ruimte zijn binnen de begroting en/of de vermogenspositie. Deze vrije ruimte heet dan ook wel de weerstandscapaciteit.

- Onderhoud kapitaalgoederen

Kapitaalgoederen (onder andere wegen, accommodaties en riolering) zijn eigendommen van de Gemeente Bergeijk in de openbare ruimte. Het beheer en behoud hiervan is een gemeentelijke taak. Wanneer deze niet goed worden onderhouden, is de kans groot dat het aantal klachten van bewoners en andere gebruikers sterk toeneemt. Dit kan leiden tot ad hoc maatregelen en extra grote uitgaven, hetgeen weer kan leiden tot kapitaalvernietiging. Via beheersplannen wordt het onderhoud systematisch uitgevoerd.

- Financiering

Onder financiering worden alle activiteiten verstaan die zich richten op het besturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op:

  - financiële vermogenswaarden
  - financiële geldstromen
  - financiële posities
  - hieraan verbonden risico’s.

- Bedrijfsvoering

Burgers mogen van de overheid verwachten dat zij betrouwbaar en transparant is en rechtmatig, doelmatig, doeltreffend en responsief handelt. De gemeentelijke bedrijfsvoeringorganisatie is daarmee een externe vraaggerichte organisatie.
Mede gezien de brede vertakking van deze bedrijfsvoering wordt deze door de externe gerichtheid, de toegenomen transparantie en de kwaliteit van de bedrijfsvoering steeds meer zichtbaar voor de burgers en vormt het daarmee een factor voor het imago van de gemeente.

- Verbonden partijen

Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin onze gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft. Onder bestuurlijk belang wordt verstaan een zetel in het bestuur of het hebben van stemrecht. Met een financieel belang wordt bedoeld dat middelen beschikbaar worden gesteld die in geval van faillissement van de verbonden partij en/of als financiële problemen bij de verbonden partij weg zijn en op de gemeente verhaald kunnen worden.

- Grondbeleid

Grondbeleid is geen doel op zich, maar een middel: Het is een middel om ruimtelijke doelstellingen op het gebied van de volkshuisvesting, lokale economie, natuur en groen, infrastructuur en maatschappelijke voorzieningen te verwezenlijken. Het is dus niet leidend, maar volgend op deze ruimtelijke doelstellingen. Daarnaast heeft het grondbeleid een grote financiële impact.

- Wet open overheid

De Wet open overheid (verder: ‘Woo’) heeft als doel te zorgen voor een transparante overheid die actief informatie openbaar maakt. De Woo schrijft voor dat er in de jaarlijkse begroting en verantwoording aandacht wordt besteed aan de uitvoering van deze wet.

- Klimaat en Duurzaamheid

Naast deze verplichte paragrafen is een paragraaf Klimaat en Duurzaamheid opgenomen. Hierin worden een prominente plek gegeven aan de doelstellingen en ontwikkelingen op dit gebied in de Gemeente Bergeijk.

Financiële begroting

In dit hoofdstuk wordt een financiële toelichting op de begroting gegeven. Hierin worden onder meer toegelicht:

- Het overzicht van baten en lasten;
- De toelichting overzicht baten en lasten en
- De uiteenzetting financiële positie

Bijlage

In de bijlage van deze begroting staat een gedetailleerde lijst van gebruikte afkortingen.

Begrotingsbeeld

Het begrotingssaldo voor boekjaar 2024 bedraagt € 587.000 structureel positief en € 211.000 incidenteel positief. Hieronder worden de belangrijkste tabellen in één oogopslag weergegeven. Een verdere uitwerking van deze cijfers vindt plaats in de financiële begroting (hoofdstuk 2).

Onderstaand is een viertal tabellen weergegeven:
- Het overzicht van baten en lasten voor boekjaar 2024;
- De ontwikkeling van het begrotingssaldo 2024-2027;
- Het weerstandsvermogen en risicobeheersing;
- De meerjarige reservepositie.

Overzicht van baten en lasten
Het overzicht van baten en lasten laat in één oogopslag zien wat de baten en lasten per taakveld zijn en wat het structurele en incidentele begrotingssaldo is.

Bedragen x € 1.000	Lasten	Baten	Saldo
Taakveld 0: Bestuur en ondersteuning	3.483	2.750	-733
Taakveld 1: Veiligheid	2.218	110	-2.108
Taakveld 2: Verkeer en vervoer	3.846	88	-3.758
Taakveld 3: Economie	2.150	3.153	1.004
Taakveld 4: Onderwijs	1.896	368	-1.528
Taakveld 5: Sport: cultuur en recreatie	5.118	582	-4.536
Taakveld 6: Sociaal domein	19.940	2.693	-17.248
Taakveld 7: Volksgezondheid en milieu	5.699	4.537	-1.162
Taakveld 8: VHROSV	6.749	6.261	-488
Totaal van de programma's	**51.100**	**20.543**	**-30.557**
Algemene dekkingsmiddelen	387	39.301	38.914
Overhead	8.285	170	-8.115
Vennootschapsbelasting	1	0	-1
Onvoorzien	25	0	-25
Saldo van baten en lasten	**59.798**	**60.015**	**217**
Mutatie reserves	2.209	2.203	-6
Geraamd resultaat	**62.007**	**62.217**	**211**
Incidentele baten en lasten	992	616	-376
Structureel begrotingssaldo	**61.015**	**61.601**	**587**

Ontwikkeling begrotingssaldo 2024-2027
De ontwikkeling van het begrotingssaldo laat zien hoe de financiële positie van de gemeente Bergeijk zich in de periode 2024-2027 ontwikkelt. Hierin wordt een onderscheid gemaakt in het saldo op basis van structurele baten en lasten, en op basis van incidentele baten en lasten.

Structureel Bedragen x € 1.000 (+ = voordeel / -/- = nadeel)	2024	2025	2026	2027
Stand begroting 2024 t/m wijzigingen april 2023	539	1.178	-765	-381
Mutaties begroting 2024-2026	48	230	209	-4
Totaal structureel	587	1.408	-556	-385

Incidenteel Bedragen x € 1.000 (+ = voordeel / -/- = nadeel)	2024	2025	2026	2027
Stand begroting 2024 t/m wijzigingen april 2023	-301	-379	0	0
Mutaties begroting 2024-2026	-75	-214	-113	-616
Totaal incidenteel	-376	-593	-113	-616

Totaal begroting Bedragen x € 1.000 (+ = voordeel / -/- = nadeel)	2024	2025	2026	2027
Stand begroting 2024 t/m wijzigingen april 2023	238	799	-765	-381
Mutaties begroting 2024-2026	-27	16	96	-620
Totaal begroting	211	815	-669	-1.001

Weerstandsvermogen en risicobeheersing
Elk jaar vindt er tweemaal een inventarisatie op de risico's plaats. Zowel bij het opstellen van de programmabegroting, als bij het opstellen van de jaarstukken. De risicoanalyse laat zien in welke mate risico's afgedekt kunnen worden met eigen middelen. Een weerstandsratio boven de 2,00 wordt gezien als uitstekend.

Weerstandsratio (bedragen x € 1.000) (balansstanden ultimo jaar)	2024	2025	2026	2027
1. Beschikbare weerstandscapaciteit	16.723	19.828	17.190	15.087
2. Benodigde weerstandscapactiteit	1.459	1.705	1.701	1.697
Weerstandsratio	**11,46**	**11,63**	**10,11**	**8,89**

Reservepositie
De reservepositie van de gemeente Bergeijk ontwikkelt zich als volgt:

Bedragen x € 1.000	2024	2025	2026	2027
Algemene reserve	14.676	16.966	14.996	13.895
Algemene reserve behoedzaamheid grondtransacties	1.000	1.000	1.000	1.000
Bestemmingsreserve	7.142	7.108	7.075	7.041
Dekkingsreserve	8.449	7.977	7.504	7.032
	31.267	33.051	30.575	28.968

In 2026 en 2027 is een daling in de algemene reserve te zien. Dit komt vanwege het negatieve begrotingsresultaat in die jaren.

Programmaplan

Taakveld 0
Bestuur en ondersteuning

Portefeuillehouders

Burgemeester
A. Callewaert-de Groot

Wethouder S. Luijten

Wethouder M. Kuijken

Wethouder M. van Dalen

- Wat willen wij bereiken en wat gaan wij doen?
- Beleid
- Mutaties t.o.v. vorige programmabegroting
- Verbonden partijen
- Ontwikkelingen
- Beleidsindicatoren
- Wat gaat het kosten?

Taakveld 0: Bestuur en ondersteuning

Wat willen wij bereiken en wat gaan wij doen?

De gemeente Bergeijk is zeer ambitieus en pakt de ambities gezamenlijk op. Dit doen wij samen met onze ambtenaren die zich dagelijks in zetten om dit mogelijk te maken, maar ook met onze inwoners, ons bruisend verenigingsleven en de Bergeijkse ondernemers. Dit alles doen wij samen als college en raad.

Samen met buurgemeenten optimaliseren wij de samenwerking om gezamenlijke uitdagingen in de regio voortvarend op te pakken. GRSK, KempenPlus, KBP, GGD, ODZOB, MRE, Veiligheidsregio, Brainport en politie zijn belangrijke partners om gemeente-overstijgende taken uit te voeren. Denk hierbij aan uitdagingen die niet stoppen bij onze gemeentegrens of waarvoor de benodigde/vereiste kennis te specifiek is om binnen één gemeente voorhanden te hebben. De gemeente staat dichtbij haar inwoners, zodat onderling nauw samengewerkt kan worden. Er is ruimte voor maatwerk en particuliere initiatieven. De gemeente is vooral een gemeenschap die sterk is doordat inwoners, verenigingen, clubs en maatschappelijke instellingen worden ondersteund en aangemoedigd om initiatieven te ontplooien.

- **Goede transparante dienstverlening aan inwoners, ondernemers en bezoekers van Bergeijk**

Als gemeente bieden wij veel verschillende producten aan onze inwoners. Wij richten ons op het zo goed mogelijk faciliteren van onze inwoners, ondernemers en bezoekers. Centraal hierin staan communicatie, informatievoorziening en digitalisering. Door de ontwikkelingen te monitoren en te benutten maken wij onze dienstverlening elke dag een beetje beter. Dit doen wij binnen de kaders die de wet ons daartoe biedt. Persoonlijk contact, zoals balie en telefonisch contact zijn voor ons belangrijk. Met de recente inwerkingtreding van de Wet Open Overheid (juli 2022) wordt geleidelijk aan meer overheidsinformatie actief openbaar gemaakt. Gemeente Bergeijk handelt conform deze wetgeving.

- **Optimaal in stelling brengen van de raad ter bevordering van hun kaderstellende en controlerende taken**

Het college informeert de raad proactief, tijdig en compleet. Dit gebeurt door middel van raadsinformatiebrieven, raadsinformatieavonden, adequate beantwoording van raadsvragen en het uitsturen van persberichten. Op deze manier krijgt de raad alle ruimte om haar kaderstellende en controlerende rol goed in te vullen.

De raad bouwt samen aan een nog betere gemeente. De partijen zetten in op samenwerking en nemen zelf het initiatief om inhoudelijke discussies te voeren. Nadat standpunten zijn gedeeld, wordt op de inhoud beslist met respect voor het democratisch proces en het democratisch besluit.

- **Het blijven investeren in duurzame samenwerking**

Samenwerken is van groot belang om de ambities, opgaven en uitdagingen van gemeente Bergeijk te realiseren. Hiervoor werkt de gemeente samen met de 21 gemeenten in de MRE-regio Eindhoven. Subregionaal werkt Bergeijk intensief samen met de Kempengemeenten. Dit gebeurt zowel formeel in gemeenschappelijke regelingen als informeel. Ook werkt de gemeente samen met ondernemers, onderwijsinstellingen en maatschappelijke organisaties.

Regionale samenwerking

In 2023 is een nieuw samenwerkingsakkoord voor de periode 2023 t/m 2025 afgesloten door de 21 gemeenten in de MRE-regio. In 2024 en 2025 wordt invulling gegeven aan dit samenwerkingsakkoord op de inhoudelijke thema's Wonen & ruimte, Mobiliteit, Economie, Energietransitie en Transitie landelijk gebied. Daarbij is het thema ‘Ruimte en wonen’ een nieuw thema ten opzichte van het vorige samenwerkingsakkoord. Dit komt voort uit de grote (ruimtelijke) opgaven waar de MRE-regio Eindhoven de komende jaren voor staat. Dit komt vanwege de sterk groeiende economie, welke blijkt uit de toename van werkgelegenheid met circa 100.000 banen. Om dit te faciliteren realiseren we bedrijventerreinen en mobiliteitsoplossingen om dat te faciliteren en circa 100.000 woningen voor 2040. Naast de ruimtelijke consequenties van deze 'schaalsprong' op het gebied van wonen, werken en mobiliteit is er ook aandacht

voor de sociaal-maatschappelijke en ecologische consequenties. Dit gebeurt onder de vlag van 'brede welvaart', dat bij alle inhoudelijke thema's terugkomt. Dit zal in 2024 verder worden geconcretiseerd.

Kempensamenwerking
De Kempensamenwerking is deels formeel vormgegeven in de ‘Gemeenschappelijke regeling samenwerkende Kempengemeenten’ (verder: ‘GRSK’) op het gebied van maatschappelijke dienstverlening en een shared service centre (verder: ‘SSC’). De informele samenwerking omvat allerlei taakgebieden. Door de schaalsprong van de regio werken de Kempengemeenten ook steeds actiever samen op de thema's wonen, economie, mobiliteit, transitie landelijk gebied en energietransitie. In 2021 is een Kempische Ontwikkelstrategie opgesteld, in 2023 is een aanzet gemaakt voor het vervolg met een bestuursopdracht. Dit wordt in 2024 verder uitgewerkt.

De colleges van de vier Kempengemeenten komen tweemaal per jaar samen voor de Kempische Omgevingsdag. Deze is ter voorbereiding van de regionale Omgevingsdag. Daarbij worden voornamelijk ruimtelijke strategische onderwerpen met elkaar afgestemd. De gemeenteraden ontmoeten elkaar daarnaast twee keer per jaar op het Kempencongres. Zij bepalen hier zelf de agenda en inhoudelijke thema's. In verschillende werkvormen wisselen zij hier van gedachten met elkaar over. Dit kunnen ruimtelijke thema's zijn, maar wordt soms ook breder ingestoken.

Vervolg Ontwikkelstrategie De Kempen
De vier Kempengemeenten stellen in 2024 een vervolg op van de sub-regionale ontwikkelstrategie van de Kempen. De vier gemeenteraden formuleerden hier in 2023 een bestuursopdracht voor. De initiële ontwikkelstrategie dateerde uit 2021. De ontwikkelstrategie is een ruimtelijke strategie op het gebied van wonen, werken en mobiliteit. Als bundeling van het bestaand beleid ligt de focus primair op de periode tot 2030. Inmiddels is regionaal echter de conclusie getrokken dat dit vanwege de schaalsprong niet voldoende is. Met de nieuwe ontwikkelstrategie wordt een verkenning gemaakt van de gevolgen van de schaalsprong voor de Kempen. Deze bestuursopdracht moet uiteindelijk leiden tot een strategische koers voor de Kempen om de genoemde schaalsprong goed te laten landen met daarbij een streefbeeld voor 2040. Hierbij wordt niet alleen gekeken naar de fysieke aspecten en op welke wijze er wordt gezorgd voor voldoende woningen en ruimte voor bedrijven, maar ook naar de sociaal-maatschappelijke en ecologische gevolgen van dergelijke ontwikkelingen. Hierin staat centraal hoe de samenhang in de Kempen behouden kan worden, op welke wijze de voorzieningen in stand blijven en wat nodig is om dit te realiseren.

In 2023 wordt brede welvaart voor de Kempen samen met inwoners en belanghebbenden verder uitgewerkt. In 2024 worden eerdere denkrichtingen uitgewerkt naar scenario's hoe De Kempen zich kan ontwikkelen om een groei van wonen, werken en mobiliteit te faciliteren. Daarbij wordt specifiek gekeken naar wat de sociale structuren in de Kempen aankunnen en hoe deze krachten behouden kunnen blijven. In 2024 bepalen de gemeenteraden het uiteindelijke voorkeursscenario.

Met de bestuursopdracht voor deze subregionale ontwikkelstrategie geven De Kempen invulling aan de subregionale uitwerking van de Ontwikkelstrategie Zuidoost-Brabant zoals afgesproken op de Omgevingsdag in juli 2023. In het Afsprakenkader van deze strategie staan 5 richtinggevende keuzes voor de ontwikkeling van de regio in relatie tot de schaalsprong, waaronder de keuze voor subregionale knopen voor de mobiliteitstransitie en de bereikbaarheid van wonen en werken.

- **Goed werkgeverschap**

Onze medewerkers zijn het grootste kapitaal van de gemeente. Goed werkgeverschap is de basis om deze medewerkers een stabiele en kwalitatieve gemeentelijke organisatie te bieden. Dit is hiermee de basis voor een krachtige gemeente. De gemeente investeert zowel in voldoende en gekwalificeerd personeel, als in het stimuleren van de ontwikkeling van dit personeel. Zo probeert de gemeente te zorgen voor de juiste werkbelasting en werkdruk.

In 2024 wordt de aandacht voor medewerkers en werkdruk verder doorgezet. In deze krappe arbeidsmarkt wordt ingezet op het behoud en de ontwikkeling van medewerkers. Met goede arbeidsmarktcommunicatie wordt een aantrekkelijk beeld neergezet voor nieuwe medewerkers.

- **Duurzaam beheer van gemeentelijke eigendommen, pacht- en erfpachtgronden**

Bij duurzaam beheer van gemeentelijke eigendommen is goed rentmeesterschap een centraal begrip. Dit betekent een duurzaam beheer van gemeentelijke eigendommen, pacht- en erfpachtgronden, waarbij een evenwicht wordt gevonden tussen financiële belangen van de gemeente en (erf-)pachter in relatie tot maatschappelijke doelen. Het in 2014 gestarte beleid om jaarlijks pachtvrije grond te verkopen als een structurele dekkingsmogelijkheid wordt voortgezet. Voorwaarde bij verkoop is dat deze ten dienste staat van structuurversterking van de landbouw, realisatie van natuurdoelstellingen, woningbouw, bedrijventerreinen of infrastructuur. Om schommelingen in opbrengsten op te kunnen vangen is er een Algemene Reserve Behoedzaamheid Grondtransacties gevormd. In 2024 wordt de structurele opbrengst hiervan verder gefaseerd afgebouwd.

Ruilingen ten behoeve van bovenstaande doelen worden op kleinere schaal met individuele agrariërs nog steeds uitgevoerd. De aantallen hectares worden minder (steeds meer gronden liggen ten slotte op de juiste plek), maar zodra kansen zich voordoen, anticipeert de gemeente hierop.

De gemeente verpacht gronden met oog voor bodem en waterkwaliteit, omgeving en de pachters. Bij het herzien van het pachtbeleid eind 2023, begin 2024 zullen (pacht)voorwaarden worden afgestemd op goed landbouwkundig gebruik van grond, duurzaamheid, maar ook de uitvloeisels van het ‘Didam-arrest’.

- **Bergeijk is een financieel gezonde gemeente, we houden het huishoudboekje op orde**

De gemeente heeft een gezonde financiële basis en dit willen we ook zo houden. De begroting is de komende twee jaren sluitend, maar in de twee laatste jaren niet. Dit komt vanwege de verandering in het gemeentefonds, zoals aangekondigd door de VNG, waarbij de systematiek voor 2026 en 2027 voor Bergeijk nadelig uitvalt. Conform het advies van de VNG, en afstemming met de toezichthouder, laten we dit tekort ook zien, anders dan nu al bezuinigingen te treffen. Naast de compensatie vanuit het Rijk zijn er nog een aantal andere zaken waar we de komende jaren rekening mee moeten houden:

- Prijsstijgingen van grondstoffen en producten
- De huidige krapte op de arbeidsmarkt. Niet alleen is het erg lastig om aan personeel te komen, ook de inhuur van vervangend personeel wordt duurder.
- Als gevolg van bovenstaande een vertraging en hogere prijs voor de uit te voeren projecten.
- De stijging van energieprijs, welke verrekend is in de nieuwe contracten die zijn afgesloten.

Het blijft daarom van belang om goed te prioriteren en een realistische inschatting te maken van de kosten die gemoeid zijn met de uitvoering van beleid. Een realistische inschatting hiervan zorgt namelijk voor een meerjarig goede dekking in de begroting, en uiteindelijk ook in realisatie.
Daarnaast zal het binnenhalen van subsidies de komende periode van groot belang zijn.
Door werkzaamheden te bundelen, met name in de openbare ruimte, trachten we goede aanbestedingen te realiseren en werk met werk te combineren. Het continue focussen op het beter organiseren van processen en verantwoordelijkheden zit in ons DNA. Dit is ook nodig om met de beperkte middelen veel voor elkaar te krijgen. Onze invloed op onze belangrijkste inkomstenbron, de algemene uitkering, is beperkt.
Schommelingen vanwege maatregelen die het Rijk treft kunnen direct effect hebben op onze exploitatie. De risico’s monitoren we bij het opstellen van de begroting en bij de jaarrekening.

- **Het behouden van een aanvaardbare belastingdruk die past binnen het voorzieningenniveau van de gemeente Bergeijk**

De belastingdruk bestaat uit de OZB, riool- en afvalstoffenheffing. De riool- en afvalstoffenheffing zijn momenteel kostendekkend. Deze diensten worden zo efficiënt en effectief mogelijk uitgevoerd, zodat de heffingen reëel blijven. Ook de OZB wordt op een aanvaardbaar niveau gehouden. Als belangrijke inkomstenbron beweegt deze mee met de loon- en prijsontwikkeling. Lastenverzwaring wordt enkel doorgevoerd indien daar tegenover meer voorzieningen staan of indien dit noodzakelijk is voor het behoud van bestaande voorzieningen.

Gemeentelijk beleid

- Gedragscode integriteit dagelijks bestuur en volksvertegenwoordigers gemeente Bergeijk (2019)
- Kempen dienstverleningsconcept (2013)
- Reglement van Orde gemeente Bergeijk (2019)
- Convenant Dorpsraden (2020)
- Nota reserves en voorzieningen (2023)
- Rechtspositie raads- en commissieleden en rechtspositie burgemeester en wethouders gemeente Bergeijk (2019)
- Financiële verordening gemeente Bergeijk (2023)

Mutaties meerjarenraming 2024-2027 ten opzichte van programmabegroting 2023

Bestaand beleid

BB01 Bijdrage aan verbonden partijen (€ 1.913.000 N, aanwezige dekking / loon – prijs € 1.055.000 V)

De aanpassingen van de bijdragen verbonden partijen zijn gebaseerd op de vastgestelde begrotingen die reeds in uw raad behandeld zijn.

Bedragen x € 1000 (+ = voordeel, -/- =nadeel	2024	2025	2026	2027
VRBZO	-25	-37	-37	-37
MRE	-7	-7	-7	-12
GGD	-56	-57	-58	-79
ODZOB	-94	-94	-94	-94
GRSK	-721	-673	-689	-710
Kempenplus	-1.005	-1.085	-992	-930
Totaal bijstelling verbonden partijen	**-1.913**	**-1.960**	**-1.889**	**-1.873**
Beschikbare dekking in begroting	160	160	160	160
Verwerking stelpost loon- en prijsstijging	896	892	898	918
Totaal aanwezige dekking	**1.055**	**1.052**	**1.058**	**1.078**
Per saldo bijstelling	**-857**	**-908**	**-831**	**-796**

In 2023 heeft Kempenplus een bijraming van de bijdrage van gemeente Bergeijk van ruim € 973.000 (N) gedaan. Hierop heeft het bestuur een taakstelling opgelegd, verwoord in een addendum dat integraal onderdeel is van de besluitvorming over zowel de begroting 2024 als de begrotingsaanpassing van 2023.

BB02 Algemene uitkering (€ 1.884.000 V in 2024 oplopend naar € 2.875.000 V in 2027)

De gevolgen van de september- decembercirculaire 2022, de meicirculaire 2023 en doorwerking daarvan nemen we op in de begroting 2024-2027. De mutaties in deze circulaires hebben met name betrekking op ontwikkelingen van het acres, ontwikkelingen als gevolg van actualisering van de uitkeringsbasis, compensatie vanwege de nieuwe financieringssystematiek van het gemeentefonds en het laten vrijvallen van de stelpost onzekerheid herverdeeleffect. De nadere detaillering van de mutaties vanuit de hierboven genoemde circulaires is terug te vinden in de raadsinformatiebrieven van de specifieke circulaires.

Algemene uitkering x € 1.000	2024	2025	2026	2027
Begroting algemene uitkering (conform meicirculaire 2022)	31.314	32.639	31.098	31.707
Mutaties septembercirculaire 2022	1.258	1.217	2.064	1.160
Mutaties decembercirculaire 2022	-248	-243	-245	-242
Mutaties meicirculaire 2023	1.728	2.190	1.632	2.775
1. Totaal mutaties	**2.738**	**3.164**	**3.452**	**3.693**
Totaal algemene uitkering	**34.052**	**35.803**	**34.550**	**35.400**
Doorwerking septembercirculaire 2022	-854	-818	-818	-818
Doorwerking decembercriculaire 2022	84	80	80	80
Doorwerking meicirculaire 2023	-84	-80	-80	-80
2. Totaal doorwerking	**-854**	**-818**	**-818**	**-818**
3. Totaal bijstelling (1+2)	**1.884**	**2.345**	**2.633**	**2.875**

BB03 Personeelsbudget doorwerking 2023 (€ 413.000 N, dekking loon-prijs € 363.000 V)
Voor loon- en prijsontwikkelingen zijn op basis van de laatste inzichten van het Centraal Economisch Planbureau in deze begroting stelposten opgenomen. Vanwege de Cao-ontwikkelingen wordt de stelpost Loon-Prijs gebruikt om de gestegen personeelskosten te dekken.

In december 2022 heeft uw raad besloten om de financiële gevolgen van de personele uitbreiding van de griffie in de 1e Burap en PPN te verwerken. De extra lasten van deze uitbreiding zijn € 50.000 en opgenomen in de begroting 2024.

BB04 Loon- en prijsontwikkeling (€ 689.000 N 2024, oplopend naar € 1.717.000 N 2027)
Voor loon- en prijsontwikkelingen zijn op basis van onze laatste inzichten en die van het Centraal Economisch Planbureau in deze begroting stelposten opgenomen. De cijfers zijn herberekend op basis van de geactualiseerde indexeringen. Deze zijn opgenomen in hoofdstuk 2.1.

BB05 Baten OZB (€ 131.000 V 2024, oplopend naar € 161.000 V 2027)
De OZB stijging is conform de toelichting in de paragraaf Lokale heffingen bijgesteld. Voor het jaar 2024 is er een toename zichtbaar van € 96.000, oplopend naar € 126.000 in 2027. Voor de indexering van de baten wordt aangesloten bij de systematiek van indexering van de verbonden partijen.
Als gevolg van areaaluitbreiding van de woningen worden de inkomsten structureel bijgeraamd met een bedrag van € 35.000.

BB09 Administratieve wijzigingen (€ 5.600 V)
Bij het opstellen van de begroting hebben een aantal administratieve wijzigingen plaatsgevonden. Deze budgetten zijn voor 2024 (en indien nodig meerjarig) bijgesteld.

BB18 Microsoft 365 implementatie (€ 75.000 N)
Het brede palet van applicaties van Microsoft 365 kan ondersteunen in het verhogen van efficiëntie en effectiviteit van de organisatie door plaats en tijdonafhankelijk werken te faciliteren. Inclusief beveiliging van informatie en het voldoen aan wet- en regelgeving.

Implementatie van Microsoft 365 heeft nogal een impact, op de wijze waarop de organisatie op dit moment de "klassieke" applicaties als Outlook, Word, Excel en PowerPoint gebruikt en de samenwerkingsmogelijkheden die Microsoft 365 biedt om informatie uit te wisselen voor zowel interne organisatie als over de grenzen van de eigen organisatie heen met ketenpartners.
Om deze verandering met impact goed te begeleiden en te laten landen is er expertise nodig die de medewerkers meeneemt in deze verandering. Voor deze implementatie ondersteuning is eenmalig € 75.000 in 2024 waarbij de ondersteuning wordt uitgevoerd in 2024 en 2025. Daarnaast zullen de medewerkers door training en cursussen zich de nieuwe omgeving eigen moeten gaan maken. Deze grote verandering zal dan ook zorgen voor extra capaciteitsdruk.

BB30 Rente en afschrijving (€ 115.000 V 2024, aflopend naar € 92.000 N 2027)
De grondexploitaties zijn geactualiseerd. Vanwege de gestegen rente is het rentepercentage op investeringen geactualiseerd en bijgesteld voor de periode 2024-2027. Een herberekening hierop laat een voordeel zien van € 85.000 in 2024 aflopend naar een nadeel van € 77.000 op de liquiditeitsprognose en een rentevoordeel bij de GREXEN van € 30.000 in 2024 aflopend naar een nadeel van € 15.000 in 2027.

<u>Nieuw beleid</u>
NB16 Vervanging materieel buitendienst

	2024	2025	2026	2027	Totaal
1 Bruto investering	€ 198.000	-€ 98.000	€ 0	€ 0	€ 100.000
2 Subsidie / bijdragen van derden	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
3 Netto investering (=1+2+3)	€ 198.000	-€ 98.000	€ 0	€ 0	€ 100.000
(+ = voordeel, -/- = nadeel)					
4 Netto kapitaallasten (cumulatief)	-€ 9.901	-€ 17.303	-€ 11.144	-€ 10.994	-€ 49.342

De huidige Tapijt fietspad strooiers staan op de vervangingsplanning van 2025. Deze strooiers kunnen echter geen 2 strooiseizoenen meer mee zonder er groot onderhoud aan te laten uitvoeren. Met dit type strooier van 1,4 m1 breed worden de verbrede fietspaden niet in 1 werkgang gestrooid en moet er meerdere keren op en neer gereden worden. Door te investeren in 2 nieuwe schotelstrooiers, die tussen de 1,5 en 5 meter breed kunnen strooien, worden de fietspaden in 1 werkgang in de route meegenomen. Dit is met de huidige strooiers niet mogelijk. Hiermee kunnen we onze fietspadroutes tijdig preventief/curatief tegen gladheid beschermen.

Door de aanschaf van een extra strooicombinatie kunnen we 3 fietspadroutes maken en kunnen we voldoen aan onze zorgplicht. In de huidige situatie rijden we twee routes voor de gladheidsbestrijding op fietspaden. Bij een preventieve actie worden we vanuit de regio gealarmeerd en is de CROW norm dat binnen 2 uur de strooiactie is uitgevoerd. De laatste jaren worden bestaande fietspaden verbreed en nieuwe brede fietspaden aangelegd. Hierdoor is het niet meer haalbaar om binnen de gestelde norm de fietspaden gestrooid te krijgen. Ook bij sneeuwval zijn deze 2 routes te groot om de fietspaden tijdig schoon te krijgen.

In het vervangingsplan 'vervangen werkmateriaal' is de huidige kleine tractor niet opgenomen. Dit vanwege de gedachte in het verleden om enkel nog klussen en calamiteiten door het Meldingenteam (buitendienst) uit te laten voeren. De werkzaamheden van de tractor blijven bij de buitendienst en worden nog steeds uitgevoerd. De tractor is verouderd en de onderhoudskosten nemen toe en is aan vervanging toe.

NB17 Flexibel personeelsbudget (€ 250.000 N, € 250.000 V)
In het raadsvoorstel van 2 maart 2023 heeft het College aangegeven dat er nog ontwikkelingen zijn die tijdelijke of structurele capaciteit vragen. Dit betreffen onder andere:
- De Omgevingswet
- Bouwopgaven
- Asielproblematiek
- Maatschappelijke ontwikkelingen
- Schaalsprong
- Digitalisering
- Uitvoering van extra Rijkstaken en
- Toenemende druk vanuit wet- en regelgeving.

Voor een aantal van deze ontwikkelingen voorzien wij reeds dat er extra personele capaciteit nodig is.
Met name door de schaalsprong, de Omgevingswet en de bouwopgaven voorzien wij echter ook extra inkomsten uit leges en anterieure overeenkomsten. Dit is derhalve opgenomen als dekkingsbron.

NB18 Van Grijs naar Groene omgeving gemeentehuis (investering € 98.000, bijdrage € 2.000)

	2024	2025	2026	2027	Totaal
1 Bruto investering	-€ 98.000	€ 0	€ 0	€ 0	-€ 98.000
2 Subsidie / bijdragen derden	€ 2.000	€ 0	€ 0	€ 0	€ 2.000
3 Netto investering (=1+2)	-€ 96.000	€ 0	€ 0	€ 0	-€ 96.000
(+ = voordeel, -/- = nadeel)					
4 Kapitaallasten (cumulatief)	-€ 1.837	-€ 4.621	-€ 4.573	-€ 4.525	-€ 15.556

In het Verbreed Gemeentelijk RioleringsPlan (VGRP) is de visie omschreven hoe gemeente Bergeijk de openbare ruimte in 2050 voor zich ziet. Een belangrijk onderdeel hierin is het klimaatbestendig maken en vergroenen van de omgeving.
Als goed voorbeeld willen we daarom de verstening rondom het gemeentehuis gaan aanpakken en deze omvormen naar een groene omgeving. Hierbij zullen we rekening houden met de benodigde onderhoudswerkzaamheden aan het gebouw.

Ontwikkelingen en trends

Ontwikkeling Gemeentefonds en algemene uitkering
Ten tijde van het opstellen van deze begroting is er vanuit het Rijk nog geen duidelijkheid gegeven hoe om te gaan met de jaren 2026 en 2027. In deze jaren wordt een nieuwe systematiek gebruikt om de algemene uitkering te berekenen. Dit leidt voor gemeenten in deze jaren tot grote tekorten, 2026 wordt ook wel het Ravijnjaar genoemd. Op advies van de VNG laat deze begroting de ontstane tekorten in 2026 en 2027 zien.

Verbonden partijen

- Metropoolregio Eindhoven
- Gemeenschappelijke Regeling Samenwerking Kempengemeenten.
- Brabant Water N.V.
- BNG Bank N.V.

Wat gaat het kosten?

	Taakveld 0: Bestuur en ondersteuning *Bedragen in € 1.000*	Rekening 2022	Begroting 2023 na wijziging	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
a	Lasten	10.797	10.297	12.180	12.915	13.742	14.377
b	Baten	41.900	39.436	42.222	43.952	42.890	43.795
c	**Saldo taakveld excl mutaties reserves (c= b-a)**	**31.103**	**29.139**	**30.042**	**31.038**	**29.147**	**29.418**
d	Mutaties reserves storting	7.534	8.549	652	815	-669	-1.001
e	Mutaties reserves onttrekking	4.365	8.426	953	167	167	167
f	**Saldo taakveld (f = c-d+e)**	**27.934**	**29.015**	**30.344**	**30.390**	**29.983**	**30.587**

Beleidsindicatoren

Naam Indicator	Eenheid	Bron	Peiljaar	Bergeijk
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	2022	4,86
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	2022	5,21
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	Eigen begroting	2022	606,07
Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	Eigen begroting	2022	0,17
Overhead	% van totale lasten	Eigen begroting	2022	0,11

Portefeuillehouder

Burgemeester
A. Callewaert-de Groot

Taakveld 1
Veiligheid

- Wat willen wij bereiken en wat gaan wij doen?
- Beleid
- Mutaties t.o.v. vorige programmabegroting
- Verbonden partijen
- Ontwikkelingen
- Beleidsindicatoren
- Wat gaat het kosten?

Taakveld 1: Veiligheid

Wat willen wij bereiken en wat gaan wij doen?

De gemeente Bergeijk streeft naar een samenleving waarin mensen oog hebben voor elkaar en schouder aan schouder staan om samen veilig te kunnen wonen, te werken en recreëren.
Integrale veiligheid in Bergeijk betekent sámen werken aan verbetering van de lokale veiligheid, onder regie van de gemeente en met een samenhangend pakket van maatregelen. Een samenhangend pakket van maatregelen bestaat uit preventieve en repressieve maatregelen. Hierbij werken private partijen (zoals inwoners, ondernemers, woningcorporaties) en publieke partijen (gemeente, politie, welzijnsinstellingen, hulpverleningsinstanties, scholen etc.) samen aan het verhogen van de veiligheid.
Het Integraal Veiligheidsplan is op 26 januari 2023 vastgesteld. Hierin worden o.a. de thema's ondermijning en digitale veiligheid benoemd als prioriteit. Deze thema's worden niet separaat toegelicht in de begroting maar hebben onverminderd onze aandacht.

De gemeente is regisseur op het gebied van integrale veiligheid. De gemeente pikt signalen uit de samenleving op, brengt partners bij elkaar en enthousiasmeert deze, coördineert het proces, maakt afspraken en inventariseert activiteiten, stemt af en monitort en evalueert de effecten.
Integrale veiligheid omvat zowel sociale veiligheid als fysieke veiligheid. Het verhogen van de sociale veiligheid betekent overlast en criminaliteit verminderen en de veiligheidsgevoelens van mensen te verhogen. Het verbeteren van de fysieke veiligheid richt zich op het verhogen van de brandveiligheid, het voorkomen en bestrijden van natuurrampen en op het beperken van risico´s van gevaarlijke stoffen.

Het is van belang zicht en inzicht te hebben op de veiligheidssituatie van de gemeente Bergeijk. Alleen dan kan op een effectieve manier samen worden gewerkt aan een veiliger Bergeijk. Daarom heeft de gemeente Bergeijk het Integraal Veiligheidsbeleid in samenwerking met de Kempengemeenten opgesteld (2023). In het Integraal Veiligheidsplan de Kempen 2023-2026 dat door de raad is vastgesteld in het voorjaar van 2023 zijn de prioriteiten beschreven, waar Bergeijk vier jaar lang, samen met de andere zeven Kempische gemeenten, uitvoering aan willen geven.
Als gemeente vinden wij het belangrijk dat onze burgers en ondernemers meehelpen bij de bestrijding van de (georganiseerde) criminaliteit. Dat kan door ogen en oren open te houden en verdachte situaties (eventueel anoniem) te melden. Door samen te werken met de inwoners en partners maken en houden wij Bergeijk veilig en leefbaar.

- **Leven in gemeente Bergeijk is mede veilig, nu er een sterke sociale cohesie in de kernen aanwezig is**

De gemeente Bergeijk kent een bloeiend verenigingsleven. Kennen en gekend worden is erg belangrijk, evenals meedoen in de samenleving. Gemeente Bergeijk staat voor de menselijke maat. Gemeente en inwoners zijn er, ook op lastige momenten, voor de ander. Oordeel niet te snel, sluit elkaar niet buiten, maar heb oprecht aandacht voor elkaar. Heb het niet óver elkaar, maar praat mét elkaar. Zo blijft er zorg en aandacht voor de medemens en verbondenheid in en met de buurt. Wij moeten het samen doen.

- **De gemeente ondersteunt en stimuleert initiatieven die bijdragen aan de veiligheid en leefbaarheid**

De dorpsraden en dorpsondersteuners vervullen op het gebied van veiligheid en leefbaarheid een belangrijke rol. Buurtpreventie is een effectief middel waarmee inwoners preventief veiligheid en leefbaarheid onder de aandacht van hun buurtgenoten kunnen brengen. Momenteel zijn er 44 buurtpreventiegroepen. Het versterken en uitbreiden van deze buurtpreventiegroepen heeft continue de aandacht. Middels verschillende vormen van communicatie roepen wij mensen op verdachte situaties te melden bij de politie, de gemeente of Meld Misdaad Anoniem. Voor aansluiting bij Burgernet en NL-alert blijven we aandacht vragen. Buurtbemiddeling wordt, in daarvoor in aanmerking komende gevallen, in gezet.
Het is belangrijk dat onze inwoners zich veilig voelen in hun woonomgeving. Het is de verantwoordelijkheid van de gemeente om samen met inwoners en de betrokken instanties als politie en het Veiligheidsregio hiervoor zorg te dragen.

De gemeentelijke handhavers in de openbare ruimte vormen een belangrijk instrument in het gemeentelijke beleid op het snijvlak van leefbaarheid en veiligheid. De focus ligt nadrukkelijk niet alleen op handhaving en inzet van strafrechtelijke bevoegdheden. Aspecten als 'zichtbaar zijn', balans tussen preventie en repressie en een verbindende proactieve houding richting burgers en andere zorg- en veiligheidsprofessionals zijn minstens zo belangrijk. Wij stimuleren derhalve bewustwording en nemen inwoners mee in ons veiligheidsbeleid. Zo worden er samen stappen gezet om ondermijnende criminaliteit aan te pakken.

- **Wij zetten in op het vergroten van het bewustzijn én zelfredzaamheid van inwoners, ondernemers, instellingen en andere betrokkenen op het terrein van brandveiligheid**

Er wordt invulling gegeven aan het programma 'Brandveilig Leven van de Veiligheidsregio'. De kennis en het verantwoordelijkheidsbesef van burgers, ondernemers, instellingen en andere betrokkenen op het terrein van brandveiligheid, willen we vergroten en de gewenste gedragsverandering realiseren. Dit wordt bereikt door onder andere het geven van voorlichting over brandveilig bewustzijn. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van informatieavonden, artikelen in het gemeentelijk huis-aan-huisblad of social media, woningchecks en lespakketten. Ook wordt aandacht besteed aan de zelfredzaamheid van inwoners en ondernemers door hen de kennis en handvatten te geven, zodat zij in geval van brand of crisis hun eigen veiligheid kunnen waarborgen. Door aan te sluiten bij bestaande acties en projecten zoals Veilig Ondernemen en bewustwordingsacties vanuit Rijk, geven wij aandacht aan het vergroten van de zelfredzaamheid van inwoners.

- **Bij calamiteiten zal de gemeente samen met (veiligheid)partners adequaat handelen, ondersteuning en hulp bieden**

Op het gebied van crisisbeheersing is de gemeente Bergeijk zo goed mogelijk voorbereid op incidenten die zich voor kunnen doen binnen de gemeentegrenzen. Dit door middel van het investeren in het opleiden en trainen van de crisisfunctionarissen en het organiseren van (ramp-)oefeningen. Een incident van enige omvang kan echter door een gebrek aan voldoende mensen en middelen niet zelfstandig door één gemeente worden aangepakt. Dat maakt samenwerking in regionaal verband tussen gemeenten noodzakelijk. Bij calamiteiten wordt steeds tot het uiterste ingespannen om getroffen burgers/bedrijven daar waar mogelijk met raad en daad bij te staan. Deze samenwerking - ook buiten de landsgrenzen - zal de komende jaren worden geïntensiveerd. Bureau Bevolkingszorg (onderdeel van de VRBZO) wordt doorontwikkeld, zodat de kwaliteit van de crisisbeheersing en rampenbestrijding ook in de toekomst gewaarborgd blijft.

Gemeentelijk beleid

- Regionaal Veiligheidsplan Oost-Brabant 2023-2026
- Deelplannen gemeentelijke processen 2013
- Regionaal Crisisplan 2024-2027
- Integraal Veiligheidsplan De Kempen 2023-2026
- Regionaal risicoprofiel 2015-2018
- Evenementenbeleid 2016
- Nota Integraal Horecabeleid 2011
- BIBOB beleid 2018
- Prostitutiebeleid 2000
- Coffeeshopbeleid 1997
- Damoclesbeleid 2022
- Preventie en handhavingsplan alcohol 2019-2022
- Beleidsnota aanpak wild crossen 2013
- Meerjaren Handhavingsprogramma 2021-2024
- Beleidsnota huiselijk geweld 2008
- Beleidsregels ten aanzien van slipjachten 2017
- Alcohol en Horecasanctiebeleid gemeente Bergeijk 2015
- Sluitingsuurbeleid horecabedrijven 2022
- Terrassenbeleid 2019

Ontwikkelingen

- De meest recente crisis die we met onze partners moeten managen is de vluchtelingen crisis. We spannen ons in om conform regionale afspraken onderdak te bieden aan vluchtelingen uit Oekraïne. Het is helaas niet mogelijk om vooraf een inschatting te maken van de daaraan gerelateerde kosten daar het onduidelijk is hoe lang (en in welke omvang) deze crisis voortduurt. De Rijksoverheid compenseert de gemeenten in de gemaakte kosten.

Verbonden partijen

- Veiligheidsregio Brabant Zuidoost
- Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Zuidoost

Wat gaat het kosten?

	Taakveld 1: Veiligheid *Bedragen in € 1.000*	Rekening 2022	Begroting 2023 na wijziging	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
a	Lasten	2.831	2.232	2.218	2.111	2.111	2.110
b	Baten	1.685	110	110	3	3	3
c	**Saldo taakveld excl mutaties reserves (c= b-a)**	**-1.146**	**-2.122**	**-2.108**	**-2.108**	**-2.108**	**-2.107**
d	Mutaties reserves storting	0	860	0	0	0	0
e	Mutaties reserves onttrekking	0	0	0	0	0	0
f	**Saldo taakveld (f = c-d+e)**	**-1.146**	**-2.982**	**-2.108**	**-2.108**	**-2.108**	**-2.107**

Beleidsindicatoren

Naam Indicator	Eenheid	Bron	Peiljaar	< 25.000	Bergeijk
Verwijzingen Halt	Verwijzingen Halt per 1.000 jongeren	Bureau Halt	2022	8,0	6,0
Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	2022	0,7	0,3
Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	2022	2,7	2,6
Diefstallen uit woning	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	2022	1,2	1,6
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	2022	4,3	3,4

Portefeuillehouder

Wethouder M. Kuijken

Taakveld 2
Verkeer en vervoer

- Wat willen wij bereiken en wat gaan wij doen?
- Beleid
- Mutaties t.o.v. vorige programmabegroting
- Verbonden partijen
- Ontwikkelingen
- Beleidsindicatoren
- Wat gaat het kosten?

Taakveld 2: Verkeer en vervoer

Wat willen wij bereiken en wat gaan wij doen?

- **Het verbeteren van de verkeersontsluiting van de gemeente ten behoeve van een goede bereikbaarheid en doorstroming van het verkeer**
  Een goede bereikbaarheid stelt mensen in staat mee te doen in de samenleving. Tevens draagt het bij aan verbetering van onze omgeving. De bereikbaarheid voor zowel auto, fiets, openbaar vervoer als voetganger is als uitgangspunt meegenomen in de Gemeentelijke Visie Mobiliteit (verder: 'GVM').

Gebiedsakkoord Grenscorridor N69
Als verdere realisatie van het Gebiedsakkoord Grenscorridor N69 is het fietspad langs de Broekhovenseweg (gedeelte tot aan de Zeven Fonteinen) in voorbereiding en wordt momenteel de herziening van het bestemmingsplan doorlopen. Daarnaast wordt het laatste stukje grond dat nodig is voor de realisatie van het fietspad en verplaatsing van de weg verworven. In 2024 kan naar verwachting het laatste gedeelte van de Zeven Fonteinen tot de Volmolen worden gerealiseerd.

Tevens wordt in het in het kader van 'werk met werk maken' de Nulplusmaatregelen van de N69 in de omgeving van Riethoven verder uitgewerkt. Een aantal van deze maatregelen zal gedurende het groot onderhoud worden opgepakt en een aantal maatregelen houdt verband met de realisatie van de F67 – De Kempenroute.

Schaalsprong Brainport Eindhoven
De omgeving kent een grote ontwikkeling. Op diverse beleidsvelden, waaronder mobiliteit, wordt de komende jaren ingezet op een mobiliteitstransitie. In het kader van de schaalsprong is de regio een Brainportdeal aangegaan met de Provincie en het Rijk. Dit leidt tot een grote bijdrage van het Rijk en de Provincie van circa € 1 miljard. Daarnaast zullen ook de regio en het bedrijfsleven bijdragen in dit verhaal. De bijdrage van de regio bestaat uit twee onderdelen.

Ten eerste draagt de regio bij aan het KTM Randweg A2 om mobiliteitshubs en nieuwe fietsverbindingen te realiseren. Uw raad heeft op 4 juli 2023 het KTM Randweg A2 vastgesteld en daarmee de middelen gealloceerd als bijdrage aan dit pakket. De middelen hiervan zijn in deze begroting opgenomen.

Als tweede zit de regionale bijdrage in de gebiedsopgave Multimodale Knoop/station Eindhoven Centraal. Dit betreft onder andere het verbeteren van het busstation Neckerspoel in Eindhoven. De regio draagt aan dit project € 67,5 miljoen bij, waar Eindhoven 2/3 gedeelte van financiert. Het overige deel wordt door de regio bijgedragen naar rato van inwoneraantal. De gevraagde bijdrage vanuit de gemeente Bergeijk betreft circa € 800.000,-. De gemeentelijke bijdrage wordt gevraagd via een raadvoorstel: Regionale bekostigingssystematiek, welke in een apart raadsvoorstel aan uw raad in september is voorgelegd. De bijdrage van de gemeenten worden uitgesmeerd over een periode van tien jaar, namelijk tussen 2024 en 2034.

Bereikbaarheidsagenda, Brainport Duurzaam Slim Verbonden
Op 23 juni 2016 is de Bereikbaarheidsagenda ondertekend door de wethouders van de 21 deelnemende gemeenten. De Bereikbaarheidsagenda is een adaptief programma dat loopt tot en met 2028. Dit zorgt ervoor dat op basis van nieuwe ontwikkelingen en inzichten de maatregelen en programmering daarvan bijgesteld kunnen worden. Gemeente Bergeijk werkt op het gebied van de Bereikbaarheidsagenda intensief samen binnen de subregio's De Kempen en Zuid, met als doel de samenwerking in deze gebieden te versterken en gezamenlijke standpunten in te kunnen nemen bij gezamenlijke belangen die er spelen. Een van de gezamenlijke belangen is de doorstroming van de A67 traject Belgische grens – de Hogt. Als subregio's Kempen en Zuid blijven wij aandacht vragen voor de doorstroming op dit wegvak.
De belangrijkste mobiliteitsvraagstukken zijn opgenomen in de Mobiliteitsstrategie de Kempen, welke onderdeel is van de Bereikbaarheidsagenda.
De Kempische inbreng in de Bereikbaarheidsagenda is in het najaar van 2017 vertaald in de Mobiliteitsstrategie De Kempen welke in december 2020 is geactualiseerd en vastgesteld in de

gemeenteraden van Bergeijk, Bladel, Eersel en Reusel-De Mierden. In de Mobiliteitsagenda zetten de Kempengemeenten in op de volgende onderdelen:

- Fietsen
- Openbaar vervoer
- Wegen
- Smart.

Voorbeelden hiervan zijn de voorbereidingen omtrent een mogelijke mobiliteitshub in de gemeente Eersel en voorbereiding omtrent de fietsverbinding F67 De Kempenroute.
De Kempengemeenten werken met deze Mobiliteitsstrategie op subregionaal niveau samen. Daarnaast is Gemeente Bergeijk agenda-lid binnen de subregio Zuid, waarin de gemeenten Bergeijk, Cranendonck, Heeze-Leende, Valkenswaard, Waalre, Weert en Nederweert samenwerken.
Naar aanleiding van de eerder genoemde schaalsprong Brainport Eindhoven wordt de Bereikbaarheidsagenda geactualiseerd en nader uitgewerkt in een MRE-Breed mobiliteitspakket. Tijdens de omgevingsdag van juli 2023 is besloten dat de portefeuillehouder Mobiliteit en Innovatie verantwoordelijk is voor het opstellen van dit regionale mobiliteitspakket in samenhang met de mobiliteitsvisie. Taken hierin zijn het monitoren van de effecten van de mobiliteitstransitie en het in samenhang brengen van de integrale opgave.

Fietsen
In de zomer van 2023 is een bestuursovereenkomst getekend waarin afspraken zijn gemaakt omtrent de vraag hoe de verdere realisatie van de fietspaden Reusel – Stedelijk gebied en Bergeijk Stedelijk gebied worden vormgegeven, gefinancierd en gerealiseerd. In de komende jaren zullen de betrokken gemeenten en de provincie Noord-Brabant de uitvoering van de fietsroute F67 – De Kempenroute verder oppakken.

Openbaar vervoer
De Kempengemeenten voeren een gezamenlijk onderzoek uit naar het verbeteren van het openbaar vervoer binnen de Kempen. Onderdeel hiervan is een HOV-verbinding vanuit Veldhoven die wordt doorgetrokken naar Bladel en Reusel, het verbeteren van de verbinding Reusel – Tilburg en het verbeteren van de openbaar vervoer-verbinding Bergeijk – Eersel. De uitkomsten van dit onderzoek worden meegenomen in de nieuwe Concessie Openbaar vervoer welke de komende jaren zal worden opgestart.

Wegen
De Kempengemeenten blijven een gezamenlijk lobby voeren voor de verbetering van de doorstroming A67, N284 en N69 Zuid.

Smart
In 2023 en 2024 worden pilots gedraaid in het kader van het project ‘’Ff’kes meerijden’’. De insteek van het project gaat over het aanbieden van andere vervoersmogelijkheden dan de eigen auto. Door middel van liftzuilen wil de gemeente burgers een ander alternatief geven voor het gebruik van de eigen auto. Tijdens deze pilotperiode in Luyksgestel en Weebosch liftzuilen geplaatst.

Gemeentelijke Visie Mobiliteit
In 2022 is de Gemeentelijke Visie Mobiliteit (verder: ‘GVM’) en de Fietsambitie geactualiseerd. De belangrijkste basis voor de komende jaren bestaat uit:

- Mobiliteitstransitie
- Risico gestuurde aanpak
- Gedragsverandering

Daarnaast is samenwerking binnen de regio en de Kempengemeenten van groot belang en wordt ingezet op een goede samenwerking met de provincie Noord-Brabant.

Fietsambitie
Met de gemeentelijke fietsambitie wordt ingezet op een kwalitatief goed netwerk van fietspaden tussen de kernen en buurgemeenten, de regio en met het stedelijk gebied.

Met de actualisatie van het beleid en de herijking van de Fietsambitie zijn voor de komende jaren de volgende fietsverbindingen voor Bergeijk van belang:
- Fietsverbinding Walik – Steensel (aanleg 2024)
- Fietsverbinding Kempervennen (tijdelijk on hold in afwachting van plannen Eurocircuit Valkenswaard)
- Fietsverbinding Witrijt (lage prioriteit, in het kader van onderhoud is de verbinding wel geoptimaliseerd)
- F67 De Kempenroute, fietsverbinding Bergeijk – Stedelijk gebied (uitvoering 2024-2026)
- Fietsverbinding Borkelsedijk (Bergeijk – Borkel en Schaft)
- Fietsverbinding Kruisboomweg (Luyksgestel – Neerrijt).

De focus ligt thans op de realisatie van de F67 in de periode 2024-2027.

- **Het verbeteren van de verkeersveiligheid**

Het uitgangspunt is een veilige verkeerssituatie. Iedereen moet zich veilig op de fiets, per auto en te voet binnen de gemeente kunnen verplaatsen.

In het kader van herinrichtingsprojecten en groot onderhoudsmaatregelen wordt, gezien de risico-gestuurde aanpak, ingezet op maatregelen om de kans op ongevallen zo veel mogelijk te beperken. Daarnaast wordt naar aanleiding van meldingen bekeken of op specifieke locaties met kleine maatregelen de verkeersveiligheid verbeterd kan worden.
In 2024 wordt daarnaast een plan omtrent de bewegwijzering in de gemeente Bergeijk, voor zowel gemotoriseerd verkeer als fietsverkeer uitgewerkt.

- **Behoud en mogelijk verbeteren van de bereikbaarheid van de gemeente via het openbaar vervoer**

Provincie Noord-Brabant heeft in 2016 de concessie voor het Openbaar Vervoer voor de regio Zuid-oost-Brabant gegund aan Hermes Openbaar vervoer B.V. Deze concessie loopt tot 2026 en wordt naar verwachting verlengd.

De komende jaren blijft de gemeente Bergeijk zich inzetten voor het zo volledig mogelijk in stand houden van de huidige verbinding. Daarnaast wordt vanuit de Kempen gewerkt aan een plan voor dorpshubs (onderdeel van Mobiliteitsstrategie De Kempen). Ook zal de toekomstige realisatie van de mobiliteitshub in Eersel effect hebben op de lijnvoering van het openbaar vervoer en andere vervoersoplossingen. De komende jaren zal dit verder worden uitgewerkt richting de nieuwe concessie.

Gemeentelijk beleid

- Beleidsplan BORA III Focus (2019/2023)
- Beheerplan Openbare Ruimte en Accommodaties BORA III (Focus) (2019/2023)
- Groenbeheerplan (2015-2025)
- Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (VGRP) 2020-2024
- Gemeentelijke Visie Mobiliteit (GVM) (2022-2026)
- Bereikbaarheidsagenda, Brainport Duurzaam Slim Verbonden (2016)
- Mobiliteitsstrategie de Kempen (2020)
- Omgevingsagenda Zuidoost-Brabant (2020)

Mutaties meerjarenraming 2024-2027 ten opzichte van programmabegroting 2023

Bestaand beleid

BB19 Doorwerkingen bijstellingen investeringen 1e Burap 2023 / Begroting 2023-2026 (€ 102.000 N, dekking stelpost loon-prijs € 97.000 V)
In deze begroting zijn de meerjarige gevolgen van de investeringen in de 1e Burap 2023 opgenomen. Daarnaast zijn een aantal investeringen die reeds in diverse jaarschijven van de begroting 2023-2026 waren

opgenomen geactualiseerd op prijspeil 2024. Hierdoor stijgen de lasten in zijn totaliteit met € 132.000, oplopend naar € 195.000 in 2027. Hiervan wordt ca € 27.000, oplopend naar ca € 50.000, gedekt via de egalisatie van het rioolrecht.

Bijstellingen die betrekking hebben op de jaarschijven 2024-2027 zijn:

Jaar	Omschrijving	Bedrag		
		Wegen	Riool	Overig
2024	Werkmaterieel gladheidsbestrijding	€ 0	€ 0	€ 11.500
2024	Focus: den Belleman e.o.	€ 98.000	€ 110.000	€ 0
2024	Focus: herinrichting de Weebosch en St. Gerardusweg	€ 465.000	€ 451.000	€ 0
2025	Werkmaterieel gladheidsbestrijding	€ 0	€ 0	€ 206.000
2026	Herinrichting Bernhardstraat e.o.	€ 100.000	€ 164.000	€ 0
2026	Herinrichting wijk van den Valgaetstraat e.o.	€ 420.000	€ 340.000	€ 0

NB22 Multimodale knoop Eindhoven (€ 786.000 N, 786.000 V (2024), € 12.000 N, 12.000 V (oplopend tot €23.000 N/V in 2027)

In het raadsvoorstel 'Regionale bekostigingssystematiek bereikbaarheid Brainport' van 21 september 2023 is door uw raad besloten over de regionale bijdrage van de gemeente Bergeijk aan de multimodale knoop Eindhoven Centraal. Het gaat hierbij om een bijdrage van € 786.000 gefaseerd over een periode van 10 jaar. Deze bijdrage bedraagt in 2024 € 12.000 en loopt over de jaren heen op tot € 138.600 in 2033, conform het vastgestelde raadsvoorstel. Het project multimodale knoop maakt onderdeel uit van de Bereikbaarheids-agenda. Hiervoor is reeds eerder de bestemmingsreserve Uitvoering Bereikbaarheidsagenda in het leven geroepen. Het voorstel is om de totale bijdrage (ad € 786.000) voor de gehele periode te dekken vanuit een extra storting in 2024 in de bestemmingsreserve Uitvoering Bereikbaarheidsagenda vanuit de Algemene Reserve.

	2024	2025	2026	2027	Totaal
Onttrekking algemene reserve	-€ 786.000	€ 0	€ 0	€ 0	-€ 786.000
Storting BR uitvoering bereikbaarheidsagenda	€ 786.000	€ 0	€ 0	€ 0	€ 786.000
(+ = voordeel, -/- = nadeel)					
Bijdrage multimodale knoop	-€ 12.000	-€ 12.000	-€ 23.000	-€ 23.000	-€ 70.000
Dekking BR uitvoering bereikbaarheidsagenda	€ 12.000	€ 12.000	€ 23.000	€ 23.000	€ 70.000

BB31 Leges kabels en leidingen (€ 10.000 V)

Er worden leges betaald voor het aantal strekkende meters te graven sleuven. Op basis van de huidige inzichten verwachten we structureel hogere opbrengsten, derhalve stellen wij de begroting bij. De laatste jaren wordt de begroting steeds incidenteel bijgesteld vanwege te verwachte hogere opbrengsten. Omdat de stijgende trend doorzet stellen we de begroting structureel bij.

<u>Nieuw beleid</u>

NB01 Onderzoeken wegcategorisering en inrichting wegen gemeente Bergeijk (€ 50.000 N)

Gemeente Bergeijk is volop in ontwikkeling. Zo zijn de afgelopen jaren de N69 en de Diepveldenweg opgeleverd. Daarnaast wordt er ook hard gewerkt aan de ontwikkeling van woningbouwlocaties en industrieterreinen. Als Kempenregio is gemeente Bergeijk bezig met de ontwikkelstrategie De Kempen, waarin wordt ingegaan op de schaalsprong die ook effect zal hebben op de gemeente Bergeijk. Deze ontwikkelingen vragen er om gedegen naar onze wegenstructuur te kijken, met name wanneer het gaat om inrichting, verkeersveiligheid en toekomstige wegcategorisering. Onder andere de Schoolstraat in Riethoven en de uitwerking van de Motie Onderzoek ontsluiting Hooge Berkt en omliggende wijken zullen in dit onderzoek worden opgenomen. In 2024 wordt onderzocht op welke schaal alle ontwikkelingen van de afgelopen jaren, maar ook de komende jaren, effect gaan hebben op het de wegenstructuur van de gemeente Bergeijk als het gaat om het gebruik van wegen, de inrichting en de verkeersveiligheid.

NB06 Fietsambitie traject 1 Bergeijk – Stedelijk gebied F67 (Investering € 3.754.000, bijdrage derden € 1.877.000)

	2024	2025	2026	2027	Totaal
1 Bruto investering reeds opgenomen	-€ 844.000	-€ 500.000	-€ 500.000	€ 0	-€ 1.844.000
2 Bijstelling PPN	-€ 584.000	-€ 1.826.000	€ 500.000	€ 0	-€ 1.910.000
3 Bruto investering PPN (=1+2)	-€ 1.428.000	-€ 2.326.000	€ 0	€ 0	-€ 3.754.000
4 Subsidie / bijdrage van derden	€ 714.000	€ 1.163.000	€ 0	€ 0	€ 1.877.000
5 Netto investering (=3+4)	-€ 714.000	-€ 1.163.000	€ 0	€ 0	-€ 1.877.000
(+ = voordeel, -/- = nadeel)					
6 Netto kapitaallasten (cumulatief)	€ 1.801	-€ 10.659	-€ 7.172	-€ 7.072	-€ 23.102

Het betreft hier de volgende trajecten:

- Fietstraat Walik
- Fietsverbinding Eijkestraat
- Fietsverbinding Broekhovenseweg

Onderdeel van de fietsambitie onder prioriteit 1 is de fietsverbinding Bergeijk – Stedelijk gebied. Deze fietsverbinding maakt onderdeel uit van het project F67 – De Kempenroute. In de zomer van 2023 is een bestuursovereenkomst met de Provincie aangegaan. Ten aanzien van deze fietsverbinding heeft uw raad (raadsvergadering 4 juli – raadsvoorstel: KTM Randweg A2 + F67 De Kempenroute) middelen beschikbaar gesteld voor de begroting van 2024-2027. In de 1e Burap 2023 is een voorbereidingskrediet van € 350.000 opgenomen waardoor gealloceerde middelen voor de fietsambitie zijn ingezet. Dit voorbereidingskrediet is ingezet om voorbereidende werkzaamheden te treffen, waaronder de ambtelijke voorbereiding, de aankoop van gronden en het starten van de eerste werkzaamheden.

NB07 Korte Termijn Maatregel Randweg A2 (€ 191.000, dekking bestemmingsreserve ROL)
In het raadsvoorstel KTM Randweg A2 + F67 De Kempenroute is opgenomen dat onze cofinanciering, naast de inzet voor de realisatie van de fietsroutes, bestaat uit een bijdrage voor het realiseren van mobiliteitshubs. Deze bijdrage is voor Bergeijk € 191.000 en is verwerkt in deze begroting. Dit bedrag wordt gedekt uit de bestemmingsreserve ROL.

NB08 Herinrichting Burgemeester Magneestraat Luyksgestel (Investering € 95.000, 2024)

	2024	2025	2026	2027	Totaal
1 Bruto investering	-€ 95.000	€ 0	€ 0	€ 0	-€ 95.000
2 Subsidie / bijdragen derden	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
3 Netto investering (=1+2+3+4)	-€ 95.000	€ 0	€ 0	€ 0	-€ 95.000
(+ = voordeel, -/- = nadeel)					
4 Kapitaallasten (cumulatief)	-€ 1.817	-€ 4.573	-€ 4.525	-€ 4.478	-€ 15.394

Woningstichting De Zaligheden gaat een achttal voormalige Vestiawoningen renoveren in de Burgemeester Magneestraat in Luyksgestel. Vanuit de woningstichting is de vraag gesteld of en wat de gemeente op termijn van plan is met de aanliggende openbare ruimte. In 2028 staat een totale herinrichting (het Focus-project) gepland voor de gehele wijk rondom de Burgemeester Magneestraat. Aangezien de woningen gelegen zijn in twee aparte straten, kunnen deze straten vooruitlopend op de totale herinrichting, reeds vernieuwd worden. In de begroting is een investering opgenomen om deze twee straten te renoveren, zodat de nieuwe huurders in een gerenoveerde woning, gelegen in een nieuwe buitenruimte, kunnen gaan wonen. Samen optrekken met externe partijen is ook werk-met-werk maken.

NB09 Focus project: Voorderstraat Willibrodusstraat Riethoven (voorbereidingskrediet € 70.000 in 2025, uitvoering in 2027: riool € 799.000, wegen € 542.500)

	2024	2025	2026	2027	Totaal
1 Bruto investering	€ 0	€ 70.000	€ 0	€ 1.341.600	€ 1.411.600
2 Subsidie / bijdragen derden	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
3 Netto investering (=1+2)	€ 0	€ 70.000	€ 0	€ 1.341.600	€ 1.411.600
(+ = voordeel, -/- = nadeel)					
4 Dekking rioolheffing	€ 0	€ 0	€ 0	€ 25.305	
5 Netto kapitaallasten (cumulatief)	€ 0	-€ 1.974	-€ 3.369	-€ 54.860	
6 Netto lasten	€ 0	-€ 1.974	-€ 3.369	-€ 29.555	

De verhardingen en inrichting van de Voorderstraat en Willibrordusstraat zijn aan een algehele vervanging toe. De gehele openbare ruimte van kavelgrens tot kavelgrens, inclusief de riolering wordt vervangen. Daarnaast wordt er een aparte hemelwaterstructuur/riolering aangelegd.

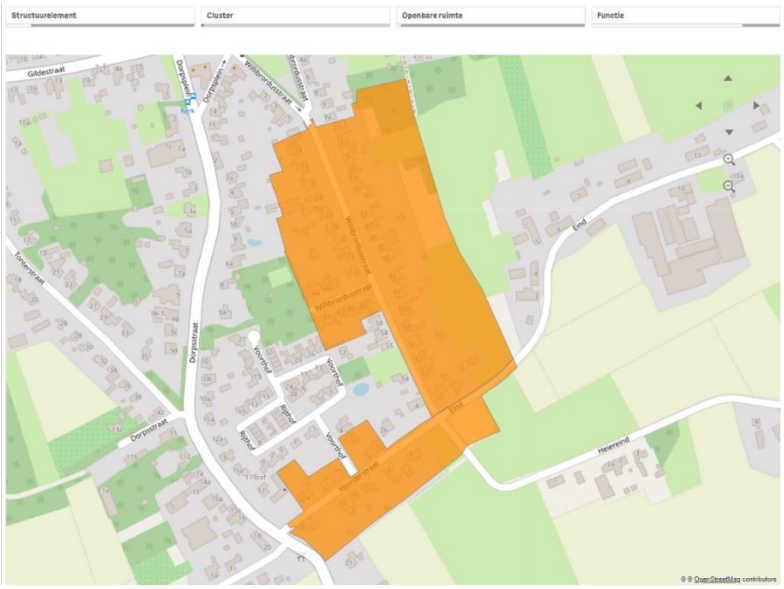

NB10 Focus: Herinrichting van Beverwijkstraat – Nieuwstraat (€ 160.000 in 2025, uitvoering in 2027: riool € 1.783.000, wegen € 1.433.500)

	2024	2025	2026	2027	Totaal
1 Bruto investering	€ 0	-€ 160.000	€ 0	-€ 3.216.500	-€ 3.376.500
2 Subsidie / bijdragen derden	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
3 Netto investering (=1+2)	€ 0	-€ 160.000	€ 0	-€ 3.216.500	-€ 3.376.500
(+ = voordeel, -/- = nadeel)					
4 Dekking rioolheffing	€ 0	€ 0	€ 0	€ 45.394	€ 5.488
5 Netto kapitaallasten (cumulatief)	€ 0	-€ 4.511	-€ 7.702	-€ 139.194	-€ 151.407
6 Netto lasten	€ 0	-€ 4.511	-€ 7.702	-€ 93.800	-€ 106.013

De verhardingen en inrichting van de Van Beverwijkstraat-Nieuwstraat zijn aan een totale vervanging toe. De gehele openbare ruimte van kavelgrens tot kavelgrens, inclusief de riolering, zal worden vervangen. Naast het te vervangen gemengd stelsel wordt ook een aparte hemelwaterstructuur/riolering aangelegd. Deze zal worden aangesloten op de Blauwe Ader op ’t Hof-Mr. Pankenstraat.
Afgezien van de vervanging zijn bij deze herinrichting ook mooie verkeerstechnische kansen en mogelijkheden om de entree naar Bergeijk verder te verfraaien. In dat kader willen wij de projectgrenzen rondom de aansluiting van de Eerselsedijk op de Van Beverwijkstraat gaan verruimen.

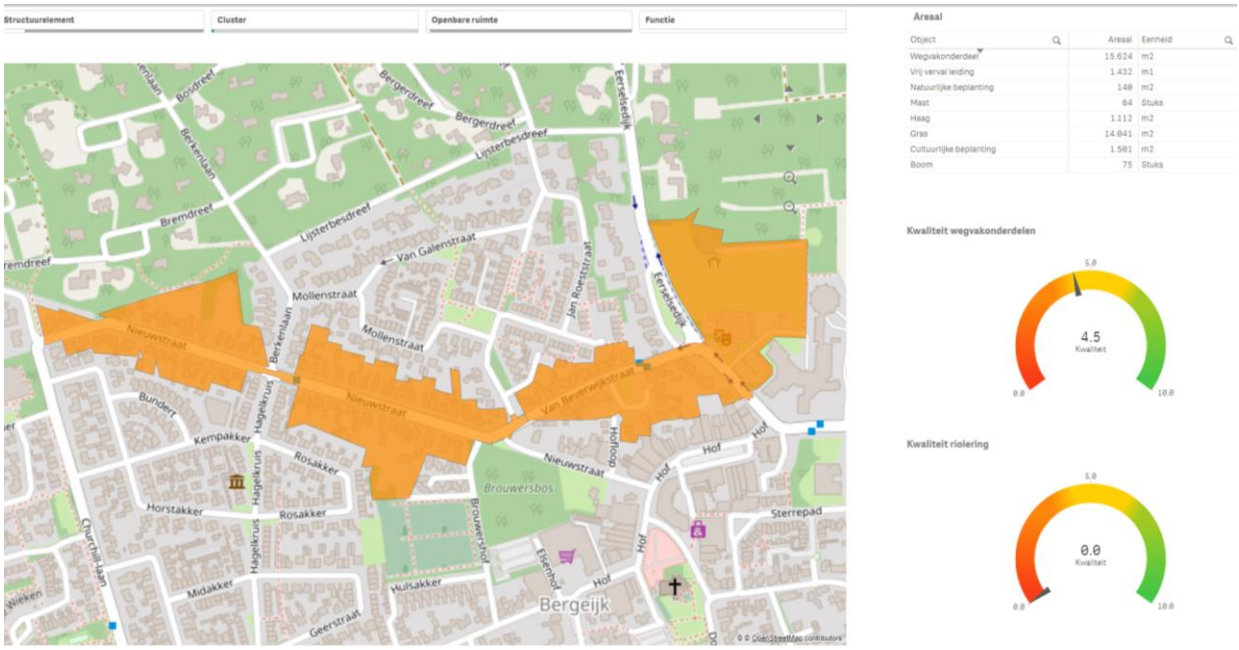

NB20 Nieuwe beheerplannen BORA IV ‘Focus op meerwaarde’ (€ 527.000 N)
In 2024 wordt gestart met de 4e periode van BORA. Daarvoor zijn de beheerplannen geactualiseerd en zijn de benodigde middelen met een doorkijk voor een 25-jaars periode (2024 – 2048) inzichtelijk gemaakt. BORA III had een doorkijk van 10 jaar waardoor sommige werkzaamheden buiten deze scoop vielen. Dit beleidsplan vormt de leidraad voor het Bergeijks streven naar verbetering en innovatie. De actualisatie van de beheerplannen BORA leidt tot een nadeel van € 527.000. Dit nadeel komt mede voort uit prijsindexatie, hogere energieprijzen en areaaluitbreiding. Zo zijn t.o.v. BORA III bijvoorbeeld de nieuwe Diepveldenweg, nieuw aangelegde fietspaden, het nieuwe deel van industrieterrein Waterlaat, padelbanen, vervanging zonnepanelen, de vernieuwde Kattendans en enkele woonwijken in BORA IV opgenomen. In deze begroting zijn hiervoor middelen opgenomen, gezien de noodzaak en onvermijdelijkheid van de uitgaven. Uw raad behandeld echter het voorstel van BORA IV nog.

NB21 Rehabilitatie wegen en fietspaden (€ 26.400 N (2024) oplopend naar € 118.000 N (2027))
Vanuit de laatste weginspectie zijn een aantal wegen en fietspaden naar voren gekomen die we de komende jaren grootschalig moeten gaan aanpakken. Deze wegen en fietspaden zijn gelet op de huidige staat van onderhoud in relatie tot hun leeftijd toe aan een volledige rehabilitatie. Dat wil zeggen dat zowel de verharding als de daar onder gelegen fundering opnieuw aangelegd moet worden. Dit is anders dan een volledige herinrichting zoals we met de Focus-projecten uitvoeren. De wegen liggen allemaal in het buitengebied en de functie en de plek waar de verharding is gelegen wijzigt niet. Er hoeft niets heringericht te worden. Alleen her aanleggen. Om die reden komen deze wegen niet in een Focus project aan bod. De noodzakelijke werkzaamheden overstijgen het normale groot onderhoud en mogen om die reden ook niet opgenomen worden binnen de voorziening wegen. Om de rehabilitaties (her aanleg) uit te kunnen voeren nemen we met Bora IV vanaf 2024 jaarlijks een investeringsbudget op in de begroting. Een overzicht van de noodzakelijke investeringen is opgenomen in onderstaande tabel.

		2024	2025	2026	2027	Totaal
1	Bruto investering	-€ 1.380.000	-€ 250.000	-€ 1.350.000	-€ 75.000	-€ 3.055.000
	Heuvelweg	*-€ 500.000*	*€ 0*	*€ 0*	*€ 0*	*-€ 500.000*
	Schaiksedijk (fietspaden + rijbaan)	*-€ 800.000*	*€ 0*	*€ 0*	*€ 0*	*-€ 800.000*
	Veldhovensedijk	*-€ 80.000*	*€ 0*	*€ 0*	*€ 0*	*-€ 80.000*
	Grensweg (fietspad)	*€ 0*	*-€ 250.000*	*€ 0*	*€ 0*	*-€ 250.000*
	Provinciale weg, Loveren (fietspaden)	*€ 0*	*€ 0*	*-€ 1.350.000*	*€ 0*	*-€ 1.350.000*
	Hooge Berkt (tussenweg)	*€ 0*	*€ 0*	*€ 0*	*-€ 75.000*	*-€ 75.000*
2	Subsidie / bijdrage van derden	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
3	Netto investering (=1+2)	-€ 1.380.000	-€ 250.000	-€ 1.350.000	-€ 75.000	-€ 3.055.000
(+ = voordeel, -/- = nadeel)						
4	Netto kapitaallasten (cumulatief)	-€ 26.401	-€ 73.475	-€ 115.833	-€ 118.376	-€ 334.086

Ontwikkelingen en trends

- Schaalsprong Brainport Eindhoven en Brainportdeal
- Mobiliteitstransitie

Verbonden partijen (zie paragraaf verbonden partijen)

- Metropoolregio Eindhoven

Wat gaat het kosten?

	Taakveld 2: Verkeer en vervoer *Bedragen in € 1.000*	Rekening 2022	Begroting 2023 na wijziging	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
a	Lasten	4.626	2.737	3.846	3.912	3.991	4.073
b	Baten	196	127	88	88	88	88
c	**Saldo taakveld excl mutaties reserves (c= b-a)**	**-4.430**	**-2.610**	**-3.758**	**-3.824**	**-3.903**	**-3.985**
d	Mutaties reserves storting	232	-232	977	0	0	0
e	Mutaties reserves onttrekking	481	102	305	114	125	125
f	**Saldo taakveld (f = c-d+e)**	**-4.181**	**-2.276**	**-4.431**	**-3.710**	**-3.779**	**-3.860**

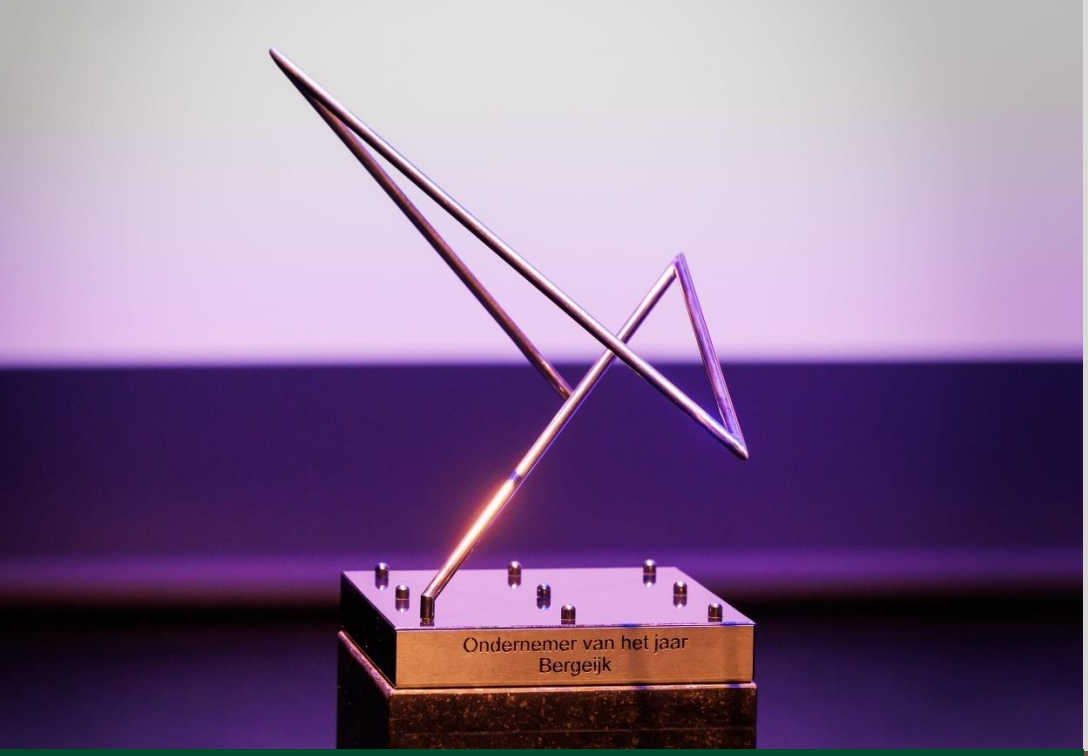

Portefeuillehouders

Wethouder M. van Dalen

Wethouder S. Luijten

Taakveld 3
Economie

- Wat willen wij bereiken en wat gaan wij doen?
- Beleid
- Mutaties t.o.v. vorige programmabegroting
- Verbonden partijen
- Ontwikkelingen
- Beleidsindicatoren
- Wat gaat het kosten?

Taakveld 3: Economie

Wat willen wij bereiken en wat gaan wij doen?

- **Behoud van werkgelegenheid en een goed vestigingsklimaat voor bedrijven.**

Gemeente Bergeijk wil een goed vestigingsklimaat creëren c.q. behouden en daarnaast ook de werkgelegenheid zoveel mogelijk behouden. Een goed draaiend bedrijfsleven is immers van essentieel belang voor gemeente Bergeijk, nu veel mensen werkzaam zijn voor de industriële en toeristische bedrijven binnen de gemeente.
Hiernaast willen we een optimale benutting van bestaande bedrijventerreinen en biedt de gemeente Bergeijkse ondernemers ruimte om zich te ontwikkelen. Vanuit de gedachte dat wij elkaar voor een nog beter ondernemersklimaat nodig hebben, heeft het Platform Ondernemend Bergeijk in overleg met de gemeente een nieuw (concept) Economisch actieplan opgesteld voor de komende jaren.

Kempisch Bedrijvenpark (verder: 'KBP')
De uitgifte van de gronden op het Kempisch Bedrijvenpark is nagenoeg afgerond. De verwachting is dat de laatste kavels vóór 1 januari 2024 zijn verkocht. Het proces met betrekking tot de opheffing van de gemeenschappelijke regeling KBP is reeds daarom in gang gezet. Na liquidatie hiervan zal er nog een winstuitkering uitgekeerd worden.

Onderzoek naar grote en kleine kavels in de Kempen
De beschikbaarheid van bouwkavels buiten het KBP voor bedrijven is in de afgelopen jaren in de Kempen sterk afgenomen. Op dit moment is er nagenoeg geen aanbod meer, terwijl er nog altijd vraag is vanuit het Kempische bedrijfsleven. Op de ontwikkeldag in 2024 zullen de locatiekeuzes onderwerp van gesprek zijn.

Met als basis de Kempische bedrijventerreinenafspraken en ambities is er onlangs een locatieonderzoek afgerond. Er is een advies gegeven over zowel een grootschalig bedrijventerrein als ook over lokale kleinschalige bedrijventerreinen. De ontwikkeling hiervan gebeurt in samenhang met de Kempische bestuursopdracht over Brede Welvaart en in relatie met de schaalsprong.

Omdat de opgaven groot zijn en de oplossingen zich niet laten beperken tot afbakening in subregio's, is er gestart met een overkoepelende visie op het niveau van MRE. Deze visie is in concept gereed en vormt de basis voor een nieuwe regionale bedrijventerreinprogrammering.
Deze programmering met daarin de behoefte per subregio dient aan het einde van het jaar vorm te krijgen en zal, evenals de visie daarop, in het eerste deel van 2024 door alle betrokken gemeenteraden vastgesteld worden.

Kempenmanifest "Wij maken het samen in de Kempen"
De multihelix partijen (gemeenten, ondernemers via het KOP en onderwijs) hebben hun samenwerking bekrachtigd door in 2020 het Kempenmanifest "Wij maken het samen in De Kempen" te ondertekenen. Ook Brainport Development is hierbij aangesloten. Momenteel wordt aan de inhoud van het manifest uitvoering gegeven.

Met de opheffing van het Huis van de Brabantse Kempen is de ambitie niet gestopt. Wij werken daarom met elkaar aan de volgende doelstellingen:

- Het boeien, binden en blijven ontwikkelen van talenten op alle niveaus in de Kempen regio;
- De ontwikkeling van de slimme maakindustrie ondersteunen door een aantrekkelijk regionaal vestigingsklimaat te behouden;
- Het bereikbaar houden van (economische) toplocaties door het ontwikkelen van vernieuwende, duurzame vervoersconcepten, waarbij zal worden ingezet op verschillende vormen van duurzaam vervoer;
- Het creëren van een 'inclusieve' arbeidsmarkt door het verhogen van de arbeidsparticipatie en het verbeteren van de aansluiting van arbeidspotentieel.

Lokale bedrijventerreinen
Begin 2022 is gestart met de uitgifte van de 21 bedrijfskavels op Waterlaat 7. Thans zijn 17 kavels verkocht en op vier kavels rusten momenteel opties tot koop. De eerste bouwactiviteiten zijn een feit.
Feitelijk zijn er na uitgifte van de kavels op Waterlaat 7 geen uitbreidingsmogelijkheden meer in Bergeijk. Daarom zet gemeente Bergeijk subregionaal in op de ontwikkeling van nieuwe bedrijventerreinen.

Centrumvisie en detailhandel
De ontwikkeling van Hof-Noord is uitvloeisel van de centrumvisie en omvat de sloop van het oude postkantoor, 23 appartementen, de bouw van een supermarkt en 30 nieuwe appartementen in combinatie met herinrichting van het openbaar gebied. De sloop is gerealiseerd en de bouw is in volle gang.
De oplevering van Hof-Noord staat gepland voor het derde kwartaal van 2024.

Stichting Centrummanagement is bezig met de doorontwikkeling en uitvoering van hun ambities om het centrum van Bergeijk aantrekkelijk te houden voor nu en naar de toekomst toe.
De doelstelling is om de huidige leegstand in het centrum laag te houden en het winkel – en horeca aanbod groot te houden. Ook het vergroten van verblijfswaarde is een van de ambities. Hiervoor worden ook de voorbereidingen voor een bedrijveninvesteringszone (BIZ) opgepakt.

De pilot ‘Bergeijkse belevingsboulevard’, waarbij een zevental parkeerplaatsen gedurende de periode van april tot oktober wordt opgeheven ten behoeve van het plaatsen van extra terrassen, wordt ook de komende jaren voortgezet. Op het plein wordt daarnaast meer ruimte gegeven aan horecaondernemers om hun terrassen te plaatsen. Het plaatsen van rode lopers en bloembakken draagt bij aan zowel de verkeerveiligheid als aan de beleving van het Hof.

- **Aantrekkelijke en gevarieerde toeristische gemeente**

Toerisme, en dan met name de verblijfsrecreatie, is een belangrijke sector in Bergeijk. Het zorgt voor werkgelegenheid en draagt eraan bij dat het voorzieningenniveau ook voor inwoners op peil blijft. Om ervoor te zorgen dat de toeristen die in Bergeijk en omgeving overnachten, zich op diverse manieren kunnen vermaken en zo langer verblijven, of vaker terugkomen, zetten wij vooral in op het uitbreiden van dagrecreatie en kort verblijf.

De toeristische sector heeft flink te lijden (gehad) onder de coronacrisis. De sector is zich echter goed aan het herstellen. Daarom blijft gemeente Bergeijk in brede zin de plaatselijke toeristische sector en de diverse organisaties die actief zijn op dit gebied stimuleren. Hiervoor werkt de gemeente samen met de andere Kempengemeenten en de besturen van de Visit-organisaties in de Kempen aan het Uitvoeringsprogramma vrijetijdseconomie (verder: ‘UVP VTE’) .

De Stichting Visit Bergeijk, ondernemers uit de VTE en de gemeente voeren in onderling overleg diverse activiteiten uit om Bergeijk aantrekkelijker te maken voor inwoners en bezoekers, te weten:
- Vanuit het UVP VTE voor de Brabantse Kempen zijn de betrokken organisaties, de ondernemers en de Kempengemeenten bezig met een aantal projecten uit het tweede UVP VTE.
- De uitwerking en aanleg van de Fietskronkel Einderheide, vanuit het eerste UVP VTE. Buiten de uitwerking van de Bergeijkse Fietskronkel wordt binnen de Kempen samengewerkt aan een gezamenlijke uitstraling van alle Fietskronkels.
- De website en socials Visit Bergeijk en presentatie van het aanbod uit Bergeijk via de RegioRadar.
- Verdere uitwerking van de product-markt-combinatie De Dansende Katten van Bergeijk en ontwikkeling van andere product-markt-combinaties.
- De herdenking 80 jaar bevrijding in 2024 met het programma ‘Brabant Herinnert’.
- De Eindhoven Backyard, een week met sportieve evenementen in de open lucht in de Kempen voor inwoners van Zuidoost-Brabant. Doel is om eigen inwoners en inwoners van de Brainport-regio te stimuleren om in de Kempen te recreëren.
- Uw raad heeft voor de uitvoering van acties in vervolg op het DNA-traject € 50.000 beschikbaar gesteld aan de dorpskernen. Drie dorpsraden (Riethoven, ’t Hof en ’t Loo) hebben hun plannen reeds uitgevoerd. De drie andere dorpsraden zijn hun plannen momenteel aan het uitwerken.

- **Behoud en verbetering van de huidige waarden van het buitengebied: Landbouw, natuur en landschap**

In het buitengebied speelt een groot aantal vraagstukken welke zich kunnen opstapelen. Denk aan verdroging als gevolg van klimaatverandering, uitputting van de bodem en te veel stikstofneerslag, maar ook de transitie van de landbouw, vrijkomende agrarische gebouwen, de energietransitie en woningbouw- en infrastructuurvraagstukken. Dit brengt echter ook kansen met zich mee om oplossingen op deze vraagstukken slim te combineren en in samenhang op te pakken. De provincie Noord-Brabant is om deze reden gestart met een gebiedsgerichte aanpak (verder: 'GGA') om samen met waterschappen, terreinbeheerders, gemeenten, inwoners, (agrarische) bedrijven en andere betrokkenen meerdere vraagstukken tegelijkertijd aan te pakken. Bergeijk ligt in twee GGA-gebieden: de Grenscorridor in het oosten en Kempenland West in het westen. De gemeente neemt actief deel aan beide GGA's. Voor de GGA Grenscorridor wordt in 2024 gestart met de planuitwerkingsfase in deelgebieden. Onderdeel van deze GGA is ook het vraagstuk van de N69-zuid. Voor de GGA Kempenland West wordt in 2024 aan de slag gegaan met het uitvoeringsprogramma en de daarbij behorende deelprojecten. Een deelproject is de gebiedsontwikkeling "Levende Run" dat samen met gemeente Eersel wordt opgepakt. Concrete maatregelen voor de verbetering van het buitengebied worden jaarlijks opgenomen in het Plattelandsontwikkelingsprogramma (verder: 'PLOP') Bergeijk. Bij het PLOP worden belangenorganisaties zoals dorps- en kernraden betrokken. Agrariërs worden daar waar nodig ondersteund bij de transitieopgave. Daarvoor wordt ook het implementeren van een onafhankelijk ondersteuningsnetwerk onderzocht.

Gemeentelijk beleid

- Structuurvisie "Bergeijk, leven en beleven; tussen bossen, beken en boerenland" (2010)
- Update Centrumvisie Bergeijk (2017)
- Kempische detailhandelsvisie (2020)
- Regionale visie detailhandel MRE (sept 2015)
- Toetsingskader dag- en verblijfsrecreatie De Kempen, versie Bergeijk (2021)
- Nota Pachtbeleid (2007) en Erfpachtbeleid (2012)
- Winkeltijdenverordening (sept 2015)
- Uitvoeringsprogramma van de visie vrijetijdseconomie Brabantse Kempen (2022 – 2026)
- Visie en programmering Bedrijventerreinen De Kempen (2020)
- DNA boek gemeente Bergeijk (2019/2020)
- Regionaal streefbeeld van ons landelijk gebied (2020)

Mutaties meerjarenraming 2024-2027 ten opzichte van programmabegroting 2023

Bestaand beleid

BB17 Deelname aan nationaal park Bosland (€ 15.000 V)

Het structurele budget dat voor nationaal park Bosland was opgenomen in de begroting 2023, is in deze begroting weer afgeraamd, nu het project geen verdere doorgang krijgt.

BB20 Uitvoeringsprogramma vrijetijdseconomie 2026 (€ 42.000 N)

In februari 2022 heeft uw raad ingestemd met het UVP VTE. In 2022 zijn wegens de opstart van het project de bijbehorende activiteiten nog niet uitgevoerd. Door de verschuiving van het project, en het genomen resultaat in 2022, wordt het budget in 2026 opgehoogd.

BB26 Toeristenbelasting (€ 126.000 V (2024), € 117.000 V (2025-2027)

De ontwikkeling van Forrest Village duurt langer dan, de toeristenbelasting is hiermee bijgesteld voor de jaarschijven 2024 (€100.000 N) en 2025 (€50.000 N). Uit de voorlopige aanslag toeristenbelasting voor 2023 is gebleken dat de inkomsten toeristenbelasting fors zullen toenemen. Omdat de Kurtax gekoppeld is aan de prijs voor een overnachting, en de tarieven voor overnachtingen gestegen zijn, stijgen de inkomsten hierdoor. Vanaf 2024 stellen we de inkomsten uit de toeristenbelasting structureel bij naar een bedrag van € 1.200.000. Voorzichtigheidshalve wordt dit bedrag niet geïndexeerd, en zal in 2024 gekeken of een

eventuele meerjarige bijstelling nog noodzakelijk is. In 2024 betekent dit een bijstelling voor van € 227.000, voor 2025 € 167.000 en voor 2026 en 2027 € 117.000.

BB34 Activiteiten promotie Bergeijk (€ 50.000 N)
In de raad van 21 september 2023 heeft de raad het raadbesluit Activiteiten promotie Bergeijk 2024 aangenomen. De strekking hiervan is dat Visit Bergeijk bovenop de reguliere activiteiten drie onderscheidende projecten wil oppakken voor bewoners en bezoekers van Bergeijk. Voor 2024 zijn dit de projecten: Brabant Herinnert (80 jaar bevrijding), verdere activering van de Dansende Katten en Eindhoven Backyard. Visit Bergeijk heeft te weinig middelen om deze plannen uit te voeren. Om deze activiteiten uit te voeren en het productaanbod uit te breiden, zijn extra middelen nodig ten bedrage van € 80.000. Door de gemeente Bergeijk is een bijdrage toegezegd van € 50.000. De overige € 30.000 wordt door Visit Bergeijk aangevuld met bijdragen van ondernemers en door subsidies aan te vragen.

<u>Nieuw beleid</u>
NB02 Organiseren Bedrijveninvesteringszone (€ 40.000 N)
Het doel van het oprichten van een BIZ is om het ondernemersklimaat in het centrum van de kern Bergeijk te versterken. Een externe adviesbureau wordt ingehuurd om het formele proces om te komen tot een BIZ te begeleiden. De gemeente heeft volgens de Wet op de bedrijveninvesteringszone een duidelijke rol in dit proces. Het gaat over het opstellen en vaststellen van de BIZ-verordening, het opstellen van een uitvoeringsovereenkomst, het organiseren van het formele proces van draagvlakmeting, het innen van de BIZ-gelden etc. Deze activiteiten dienen uitgevoerd te worden. Hiervoor hebben we externe ambtelijke capaciteit nodig.

NB03 Intensiveren Kempenmanifest (€ 10.000 N)
Komende jaren gaan we meer investeren in de multi helix samenwerking met ondernemers en onderwijs. Met de opheffing van het Huis van de Brabantse Kempen, hebben we budget nodig om een projectorganisatie in te regelen. Daarnaast dienen we meer financiële armslag te hebben voor een bijdrage te leveren aan projecten. Hiervoor willen we het bestaande budget ophogen van € 15.000 naar € 25.000.
Samenwerking met Onderwijs en Ondernemers om de doelstellingen genoemd in het Kempenmanifest te realiseren.

NB04 Bijdrage RegioRadar (€ 5.500 N)
In 2022 is de RegioRadar gelanceerd, een soort evenementenkalender voor heel Zuidoost-Brabant. De eerste 2 jaar hebben we hier gratis aan kunnen deelnemen, maar vanaf 2024 wordt een jaarlijkse bijdrage gevraagd van € 0,28 per inwoner. Hiervoor wordt jaarlijks een bedrag van € 5.500 gevraagd.

NB05 Leader Kempenpland-West (€ 28.000 N)
De Kempengemeenten kennen een grote opgave om ervoor te zorgen dat de natuur kan herstellen, er een vitaal buitengebied blijft met ruimte voor duurzame voedselproductie, andersoortige economische bedrijvigheid, beleving en leefbaarheid voor de inwoners. Een belangrijke discussie is gekoppeld aan de vraag wat het perspectief voor de landbouw kan zijn. Het is belangrijk dat hierover op lokaal niveau met groepen van ondernemers, maatschappelijke organisaties en burgers gesproken en geacteerd kan worden.
De ‘Leader Kempenland-West’ voorziet in een collectieve aanpak door middel van cofinanciering voor de ondersteuning van sociaaleconomische en maatschappelijke initiatieven, die bijdragen aan de complexe opgaven binnen het gebied
Kempenland-West. De activiteiten die worden uitgevoerd zijn gericht op plattelandsontwikkeling door, voor en van burgers zelf.

Wat gaat het kosten?

	Taakveld 3: Economie *Bedragen in € 1.000*	Rekening 2022	Begroting 2023 na wijziging	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
a	Lasten	3.859	7.637	2.150	692	1.069	522
b	Baten	5.991	13.337	3.153	1.426	2.030	1.224
c	**Saldo taakveld excl mutaties reserves (c= b-a)**	**2.132**	**5.700**	**1.004**	**734**	**960**	**702**
d	Mutaties reserves storting	1.142	3.508	595	75	299	0
e	Mutaties reserves onttrekking	279	2.369	237	127	127	127
f	**Saldo taakveld (f = c-d+e)**	**1.269**	**4.561**	**645**	**786**	**788**	**828**

Beleidsindicatoren

Naam Indicator	Eenheid	Bron	Peiljaar	< 25.000	Bergeijk
Functiemenging	%	LISA	2022	49,3%	50,5%
Vestigingen (van bedrijven)	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar	LISA	2022	180,3	204,8

Portefeuillehouder

Wethouder M. van Dalen

Taakveld 4
Onderwijs

- Wat willen wij bereiken en wat gaan wij doen?
- Beleid
- Mutaties t.o.v. vorige programmabegroting
- Verbonden partijen
- Ontwikkelingen
- Beleidsindicatoren
- Wat gaat het kosten?

Taakveld 4: Onderwijs

Wat willen wij bereiken en wat gaan wij doen?

- **Alle kinderen in alle kernen van gemeente Bergeijk kunnen zich ontwikkelen in een omgeving die aansluit bij hun behoeften en talenten**

Er wordt een stevig netwerk met een divers aanbod rondom het kind georganiseerd. Kindcentra in fysieke vorm of in de vorm van een kindnetwerk zijn belangrijke vind- en werkplaatsen om ontwikkeling van kinderen te ondersteunen. Met de betrokken partners zijn vier bouwstenen opgesteld die door elk kindcentrum naar eigen inzicht op de betreffende locatie worden uitgewerkt. Deze bouwstenen zijn:

- Een goede start voor elk kind;
- Een doorgaande ontwikkellijn met een rijk dagprogramma;
- Partnerschap met ouders;
- Een passende plek voor elk kind.

Daarnaast worden achterstanden bij kinderen in de leeftijd van 2,5 tot 4 jaar bestreden door het specifieke peuterprogramma.

- **De gemeente zorgt samen met haar onderwijspartners voor een passende onderwijsplek voor elk kind**

Elk kind heeft recht op onderwijs en elk kind heeft hierin een eigen behoefte aan ondersteuning. In de meeste gevallen vindt deze ondersteuning plaats op de reguliere (basis)school in de buurt en soms is de best passende onderwijsplek iets verder weg. Met de komst van passend onderwijs voert het onderwijs samen met de gemeente een beleidsontwikkelagenda waarop thema's als 'dichtbij' en 'meest passend worden besproken voor het collectief', maar ook op casusniveau. Bij het organiseren van een passende plek vindt in een aantal gevallen nauwe samenwerking plaats met jeugdhulp. Daar waar de afstand naar school te groot is of het kind vanwege een beperking niet zelfstandig kan reizen, draagt de gemeente onder bepaalde voorwaarden zorg voor het vervoer. Eigen mogelijkheden van kinderen en gezinnen worden met het oog op het stimuleren van zelfstandigheid hierin meegenomen.

- **Door jeugdhulp en onderwijs op elkaar af te stemmen realiseert de gemeente vroegtijdig een integraal ontwikkelplan dat vroegtijdig kan worden ingezet waardoor de kans op succes vergroot**

Dit doen de gemeenten in de Kempen gezamenlijk door op elke school in de Kempen een vaste jeugd- en gezinswerker aan te stellen. Daarnaast is regionaal een traject gestart om de jeugdhulp die op scholen voor speciaal onderwijs aangeboden wordt op collectieve wijze aan te kunnen bieden in plaats van per kind. Dit leidt tot minder prikkels in de klas, ontzorging van ouders die jaarlijks opnieuw een beschikking aan moeten vragen en een efficiënter inzet van ondersteuning.

- **De gemeente bestrijdt schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten**

Het tegengaan van schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten vormt een speerpunt in het regionaal en lokaal onderwijsbeleid. De leerplichtambtenaren nemen meldingen van schoolverzuim snel in behandeling en bestrijden met preventie en aandacht voor achterliggende problematiek schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten. Hierbij wordt samen met kinderen, ouders/verzorgers en/of partners - zoals bijvoorbeeld KempenPlus en Huis naar Werk - naar een oplossing op maat gezocht.

- **De gemeente draagt zorg voor de mogelijkheid voor inwoners om zich de Nederlandse taal, reken- en digitale vaardigheden eigen te maken om zo hun (arbeids)participatie in de samenleving te bevorderen.**

Het DigiTaalhuis is een plek waar volwassenen terecht kunnen om de Nederlandse taal te leren spreken, lezen en schrijven en waar volwassenen hun digitale- en rekenvaardigheden kunnen ontwikkelen en verbeteren.

Daarnaast wordt in het kader van de Wet Inburgering 2021 bevorderd dat alle inburgeringsplichtigen zo snel mogelijk en volwaardig kunnen meedoen aan de Nederlandse samenleving, het liefst via betaald werk. Onder begeleiding van KempenPlus en VluchtelingenWerk Nederland worden verschillende producten ingezet, zoals bijvoorbeeld taalonderwijs, om de (arbeids)participatie van deze doelgroep verder te bevorderen. In

het eerste kwartaal zal een Kempenbrede evaluatie van de uitvoering van bovengenoemde wet worden aangeboden.

- **De gemeente draagt zorg voor geschikte onderwijshuisvesting**

De realiseerbaarheid van de meerjarige investeringen vanuit het Integraal Huisvesting Plan (IHP) over de jaren 2024 t/m 2027 staan onder druk. Er ligt een ambitieuze planning over de uitvoering en bouw van de drie nieuwe scholen over de jaren 2024 t/m 2027. In 2024 zullen we de stand van zaken m.b.t. het IHP verder evalueren en samen met de betrokken partijen de planning verder actualiseren. Eventuele effecten worden dan in de 1e of 2e bestuursrapportage 2024 verwerkt.
De planvorming voor de renovatie van basisschool De Regenboog zal in 2024 worden opgepakt, conform de lopende begroting. De start van uitvoering van de plannen is gepland in 2025 in aansluiting op de oplevering van nieuwbouw voor Kindcentrum Oost (nieuwe huisvesting van de basisscholen Prinses Beatrix en De Zonnesteen).

Gemeentelijk beleid

- Verordening Kinderopvang Bergeijk (2004)
- Verordening bekostiging leerlingenvervoer gemeente Bergeijk 2021
- Meerjarenbeleidskader Jeugdhulp in de Kempen (2020-2024)
- Samenwerkingsconvenant Kindcentra Bergeijk (2022)
- Memo afspraken Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) partners Kempengemeenten (2022)
- Integraal huisvestingsplan primair Onderwijs 2022-2037
- Verordening inburgering gemeente Bergeijk (2022)
- Uitvoeringsprogramma Voor- en vroegschoolse educatie 2023-2026 (vve)

Mutaties meerjarenraming 2024-2027 ten opzichte van programmabegroting 2023

Bestaand beleid

BB10 Wet Inburgering (€ 80.000 N, € 44.000 V)
In onze meerjarenbegroting zijn de uitgaven en inkomsten van de Specifieke uitkering Wet inburgering niet in evenwicht en niet gebaseerd op de laatste beschikking. Hierop zijn de budgetten bijgesteld. Dit betekent een verhoging van de lasten van € 36.000.

BB23 Klokurenvergoeding gymnastiekonderwijs (€ 10.000 N, dekking stelpost loon-prijs € 10.000 V)
De normbedragen ''Bekostiging lokalen bewegingsonderwijs'' zijn voor 2023 geïndexeerd met 11,70%. Het budget wordt hierop structureel bijgesteld.

BB24 Renovatie BS Prinses Beatrix (investering € 5.487.000 N)

	2024	2025	2026	2027	Totaal
1 Bruto investering reeds opgenomen	-€ 2.941.000	€ 0	€ 0	€ 0	-€ 2.941.000
2 Bijstelling PPN	€ 615.000	-€ 2.941.000	€ 0	€ 0	-€ 2.326.000
3 Bruto investering PPN (=1+2)	-€ 2.326.000	-€ 2.941.000	€ 0	€ 0	-€ 5.267.000
4 Subsidie / bijdrage van derden *	PM	PM	PM	PM	PM
5 Netto investering (=3+4)	-€ 2.326.000	-€ 2.941.000	€ 0	€ 0	-€ 5.267.000
(+ = voordeel, -/- = nadeel)					
6 Netto kapitaallasten (cumulatief)	€ 94.539	-€ 160.677	-€ 2.420	-€ 2.420	-€ 70.977

In de raadsvergadering van 4 juli 2023 is een voorstel met betrekking tot voorgenomen nieuwbouw van de Prinses Beatrixschool behandeld. Als gevolg daarvan verschuiven de kredieten, zoals in 2023 en 2024 opgenomen in de begroting, naar de jaarschijven 2024-2025. Dit met uitzondering van het deel verwerving van de gronden en bijbehorende opstallen. Begin 2024 zal het definitieve plan voorgelegd worden uw raad, via een apart raadsvoorstel. De financiële effecten en bijdragen van derden zullen op dat moment ter besluitvorming voorliggen. In deze begroting zijn hiervoor middelen opgenomen, gezien de noodzaak en onvermijdelijkheid van de uitgaven en het project te starten.

BB32 Huisvestingslasten BS St. Gerardus (€ 32.000 V)
Met het schoolbestuur werd de principiële afspraak gemaakt dat de gemeente in principe overmatige huisvestingslasten van deze basisschool zou overnemen. Uit nader overleg heeft het schoolbestuur laten weten hiervan af te zien en voorgesteld om de situatie opnieuw te bezien in 2027, als conform planning uit het integraal huisvestingsprogramma basisonderwijs Bergeijk 2022-2037, onderzoek naar renovatie van deze school wordt opgestart.

Nieuw beleid

NB15 Renovatie basisschool Beistervelden (investering € 6.705.000, bijdrage € 1.685.000)

	2024	2025	2026	2027	Totaal
1 Bruto investering	€ 0	€ 0	-€ 670.000	-€ 6.035.000	-€ 6.705.000
2 Subsidie / bijdragen derden	€ 0	€ 0	€ 0	€ 1.685.000	€ 0
3 Netto investering (=1+	€ 0	€ 0	-€ 670.000	-€ 4.350.000	-€ 5.020.000
(+ = voordeel, -/- = nadeel)					
4 Kapitaallasten (cumulatief)	€ 0	€ 0	-€ 75.657	-€ 578.962	-€ 654.618

In het Integraal Huisvestingsplan Primair onderwijs 2022-2037 (verder: 'IHP') is de renovatie van basisschool De Beisterveld (Kindcentrum West) opgenomen in het jaar 2027. Deze renovatie vormt de afronding van investeringen in onderwijshuisvesting binnen de kern 't Hof.

Raming IHP	2026 (voorbereiding)	2027 (uitvoering)
Renovatie bestaande gebouw	388.717	3.498.450
Uitbreiding onderwijs	51.120	460.076
Uitbreiding kinderopvang	168.699	1.518.294
Tijdelijke huisvesting	62.029	558.263
Totaal	**670.565**	**6.035.083**

Verwacht wordt dat het schoolbestuur bijdraagt in de renovatiekosten. Een eventueel te vestigen kinderopvangorganisatie vergoed dan de lasten welke verbonden zijn aan de investering voor uitbreiding van de opvang en het onderhoud daarvan in de vorm van een jaarlijkse huurinkomst. Voor de berekening is in bovenstaand overzicht rekening gehouden met een gelijke bijdrage voor kinderopvang ten opzichte van de investering. Hierbij is vooralsnog uitgegaan van de optie dat de gemeente de investering zelf op zich neemt.

Verbonden partijen (zie paragraaf verbonden partijen)

Niet van toepassing.

Wat gaat het kosten?

	Taakveld 4: Onderwijs *Bedragen in € 1.000*	Rekening 2022	Begroting 2023 na wijziging	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
a	Lasten	1.523	1.869	1.896	2.375	2.141	2.718
b	Baten	251	485	368	406	425	425
c	**Saldo taakveld excl mutaties reserves (c= b-a)**	**-1.272**	**-1.384**	**-1.528**	**-1.969**	**-1.716**	**-2.294**
d	Mutaties reserves storting	500	0	0	0	0	0
e	Mutaties reserves onttrekking	500	17	17	17	17	17
f	**Saldo taakveld (f = c-d+e)**	**-1.272**	**-1.367**	**-1.511**	**-1.953**	**-1.699**	**-2.277**

Beleidsindicatoren

Naam Indicator	Eenheid	Bron	Peiljaar	< 25.000	Bergeijk
Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	DUO	2022	4,5	3,7
Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	DUO	2022	18	6
Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	Ingrado	2021	1,5%	1,3%

Taakveld 5
Sport, cultuur en recreatie

Portefeuillehouders

Wethouder M. Kuijken

Wethouder S. Luijten

Wethouder M. van Dalen

- Wat willen wij bereiken en wat gaan wij doen?
- Beleid
- Mutaties t.o.v. vorige programmabegroting
- Verbonden partijen
- Ontwikkelingen
- Beleidsindicatoren
- Wat gaat het kosten?

Taakveld 5: Sport, cultuur en recreatie

Wat willen wij bereiken en wat gaan wij doen?

- **De gemeente stimuleert een aantrekkelijk sportief aanbod voor alle inwoners van Bergeijk, waarbij de burger zelf verantwoordelijk is voor deelname aan activiteiten**

Gemeente Bergeijk beschikt over een levendig verenigingsleven met veel vrijwilligers die zich inzetten voor de plaatselijke verenigingen. Verenigingen hebben een grote bijdrage in de leefbaarheid van de gemeenschap. Het actieve verenigingsleven is Bergeijk veel waard, waardoor de gemeente dit graag in stand wil houden met daarbij aandacht voor (landelijke) trends en ontwikkelingen. In het welzijnssubsidiebeleid en het accommodatiebeleid zijn de maatschappelijke effecten en speerpunten vastgelegd die de gemeente wil bereiken.

Het beleid voor verenigingen is dan ook zo ingericht dat ook nieuwe sporten of vernieuwende culturele initiatieven een plek krijgen in de Bergeijkse kernen.

- **De gemeente faciliteert en onderhoudt op een verantwoord niveau haar basis(sport)-voorzieningen**

Gemeente Bergeijk beschikt over diverse accommodaties die, veelal in overleg met de gebruikers, goed worden onderhouden middels de succesvolle TUOB systematiek. Daarnaast worden buitensporten voetbal, tennis, padel, korfbal en handbal goed gefaciliteerd en wordt zorg gedragen voor een goed onderhoud van de gemeentelijke sporthallen en gemeenschapshuizen.

- **De gemeente streeft naar een kwalitatief goed, divers en laagdrempelig aanbod van kunst en cultuur voor de inwoners en bezoekers van de gemeente**

De gemeente Bergeijk wil voor haar inwoners een gemeente zijn met een aantrekkelijk en stimulerend aanbod van kunst en cultuur, zowel actief als passief. Kunst en cultuur dragen bij aan persoonlijke ontwikkeling, een levendige gemeenschap en een prettig leefklimaat. Bergeijk wil daarin haar verantwoordelijkheid nemen en ondersteunt in zowel professionele- als amateurorganisaties op het gebied van kunst en cultuur.
Daarnaast is het belangrijk om het Bergeijkse cultureel erfgoed te koesteren. Subsidies hiervoor blijven daarom beschikbaar.

- **De gemeente faciliteert vanuit een ondersteunende rol het sportieve- en culturele verenigingsleven**

De rol van de gemeente is faciliterend en ondersteunend. Er is de laatste jaren een stevige sportieve en culturele basis gelegd. Hierdoor kunnen de inwoners van Bergeijk profiteren van adequaat toegeruste voorzieningen, instellingen, accommodaties en subsidiemogelijkheden. Daarnaast wordt veel waarde gehecht aan inclusiviteit; iedereen kan op zijn of haar eigen niveau meedoen.

- **De gemeente faciliteert aantrekkelijke beweeg-, ontmoet-, en speellocaties**

In het beleidskader ‘Bewegen, ontmoeten en spelen’ is het algemene beleid ten aanzien van de beweeg-, ontmoet- en speellocaties vastgesteld. Bergeijk streeft naar aantrekkelijke, inclusieve speelplekken met aanlokkelijke routes voor jong en oud in alle kernen. In 2024 wordt de laatste hand gelegd aan verbindingsroutes in diverse kernen. Ook zal aandacht besteed worden aan plaatsing van informatieborden bij de nieuwe speellocaties.

- **De gemeente organiseert een integraal aanbod via BErgeijk ACTIVE**

Onder de vlag van BErgeijk ACTIVE wordt een integraal aanbod aan sportieve en culturele activiteiten georganiseerd voor de doelgroeppen jeugd, ouderen en mensen met een beperking vanuit gezamenlijk gedragen doelen. Hiervoor is door middel van de rijksregeling ‘Brede Regeling Combinatiefuncties 2023-2026’ de beschikking over twee sportcoaches, één cultuurcoach, één jeugd-/preventiecoach, één medewerker Uniek Sporten en één ouderencoach. Naast dekking uit rijksmiddelen dragen externe partijen bij aan de kosten. Ook in 2024 worden diverse activiteiten vanuit BErgeijk ACTIVE georganiseerd. Dit wordt onder andere vormgegeven door het platform ‘Sjors Sportief – Sjors Creatief’. Dankzij dit platform kunnen verenigingen hun

vereniging en aanbod promoten, waardoor kinderen met diverse culturele- en sportieve activiteiten in aanraking kunnen komen.

- **De gemeente heeft aandacht voor talent en biedt hen een podium**

Bergeijk kent enorm veel talent en is hier erg trots op. Bergeijk wil daarom graag het lokale talent jaarlijks eren door ook in 2024 (april) het Sport- en cultuur gala in de Kattendans te laten plaatsvinden. Tijdens deze avond worden de Bergeijkse culturele verenigingen, sportverenigingen, kampioenen en talenten in het zonnetje gezet.

- **De gemeente stimuleert en ondersteunt vernieuwende initiatieven op het gebied van kunst en cultuur**

Vernieuwende projecten en initiatieven op het terrein van welzijn, zorg, kunst, cultuur en sport worden gestimuleerd en ondersteund door middel van het verstrekken van projectsubsidies. In 2024 is hier wederom budget voor beschikbaar.

- **De gemeente inventariseert, beschermt, houdt in stand en deelt haar kennis met betrekking tot haar cultuurhistorisch erfgoed dat zorgt voor uitstraling, karakter en historie**

Bergeijk is een gemeente met uitstraling, karakter en historie. Het is een fraaie gemeente, ontstaan uit zes kerkdorpen, gelegen aan de Belgische grens. Uitgestrekte bossen, akkers, weiden en waterplassen kenmerken het landschap. Bergeijk beschikt over prachtig cultuurhistorisch erfgoed. De gemeente faciliteert en ondersteunt daarom ook initiatiefnemers voor de exploitatie en kennisoverdracht van het gemeentelijke culturele erfgoed.

Gemeentelijk beleid

- Uitwerkingsplan BErgeijk – ACTIVE 2018 – 2022
- Algemene Subsidieverordening (2018)
- Welzijnssubsidiebeleid 2019 – 2022
- Subsidiejaarprogramma 2024
- Accommodatiebeleid (2005)
- Visiedocument gemeenschapshuizen (2022)
- Beleidsplan Openbare Ruimte en Accommodaties (2019-2023)
- Erfgoedverordening gemeente Bergeijk (2016)
- Beleidsnota archeologische monumenten (2011)
- Beleidskader Maatschappelijke ondersteuning 2019 – 2022
- Kadernota cultuurhistorie (2009)
- Beleidskader kunst en cultuur (2022-2025)
- Beleidskader samenhang sociaal domein 2015-2019 (2014)
- Beleidskader bewegen, ontmoeten en spelen 2020-2030

Trends en ontwikkelingen

Versterken samenwerking culturele partners

Bergeijk beschikt over een bruisend cultureel verenigingsleven met diverse culturele organisaties. Deze organisaties zijn gehuisvest op diverse locaties en zijn belangrijk voor de gemeentelijke culturele infrastructuur. Samen met de organisaties Bibliotheek de Kempen, Cultuurhuis Bergeijk, Beleef/Visit Bergeijk en Centrummanagement wordt verkend of een gezamenlijk gedragen cultureel concept opgesteld kan worden. Zo kan één bruisend plan opgesteld worden, met een passende locatie, waar aandacht zal zijn voor laagdrempelige ontmoeting tussen meerdere partijen. In fase 1 is inmiddels onder begeleiding van een onafhankelijke projectleider onderzocht of er energie/samenwerking tussen deze partijen aanwezig is om te komen tot een vervolg hierop. Inmiddels is een intentieverklaring door bovengenoemde partijen ondertekend en is met kartrekker Bibliotheek de Kempen overleg om te komen tot passend vervolg.

Mutaties meerjarenraming 2024-2027 ten opzichte van programmabegroting 2023

Bestaand Beleid

BB11 Maaien bermen en sloten (€ 30.000 N, dekking stelpost loon-prijs € 10.000 V)
In de begroting heeft een bijstelling plaatsgevonden op het maaien van sloten en beren. Voor het gefaseerd maaien is een verhoging van het budget nodig van € 20.000. Vanwege gestegen prijzen bij de aannemers vindt daarnaast een bijstelling van € 10.000 plaats.

BB16 Informatiepunt Digitale overheid (€ 18.500 N, € 18.500 V)
Vanuit het Rijk ontvang de gemeente een financiering van € 0,83 per inwoner voor het Informatiepunt Digitale Overheid. In de begroting is een jaarlijkse bijdrage van € 18.500 opgenomen.

BB21 Bijstellen subsidiebudget gemeentelijke monumenten (€ 12.000 N)
Vanwege de groei van het aantal monumenten binnen Bergeijk wordt het subsidiebudget verhoogd met € 12.000. Hierdoor kunnen de monumenten goed onderhouden worden.

BB25 Integraal bosbeheerplan 2022-2031 (€ 119.000 N uitgaven, € 100.000 V inkomsten)
Klimaatslim bos- en natuurbeheer voor het gemeentelijk bezit is vertaald in het nieuwe Beheerplan 2022-2031. Deze ambitie leidt tot meer uitgaven (€ 119.000 N) en meer inkomsten (€ 100.000 V). Per saldo leidt dit tot een nadeel van € 19.000. De exploitatie van het geactualiseerde bosbeheerplan is kostenneutraal begroot.

BB28 Huurinkomsten Kattendans (€ 17.000 V)
Op 19 september 2022 is een nieuwe geactualiseerde huurovereenkomst gesloten tussen onze gemeente en de Kattendans. De huurprijs is structureel bijgesteld met circa € 17.000.

BB33 Subsidieprogramma 2024-2027 (€55.000 N)
Op basis van het subsidieprogramma worden de subsidies bijgesteld in het subsidiejaarplan. De subsidies zijn daarnaast herrekend op basis van de indexeringen zoals opgenomen is in de uitgangspunten. Hierdoor wordt het budget bijgesteld met € 55.000 in 2024 aflopend naar € 31.000 in 2027.

Nieuw beleid

NB12 Openluchttheater de Hunnebergen aanbouw kantine (€ 17.500 N)
Bergeijk beschikt over een prachtig openluchttheater. Het theaterseizoen wordt de laatste jaren erg goed bezocht. Gebleken is dat de huidige horecavoorziening klein is. Het bestuur van het openluchttheater wil daarom graag de huidige kantine vergroten. Voordeel van deze uitbouw is enerzijds dat bij slecht weer kindervoorstellingen en evenementen met veel toeschouwers binnen toch kunnen doorgaan en ook thema-activiteiten in het nieuwe binnen-gedeelte kunnen plaatsvinden. Anderzijds zorgt deze aanbouw ervoor dat de huidige horeca voorziening passender is bij het aantal bezoekers dat tegenwoordig het theater bezoekt. De totale kosten van de aanbouw zijn door het bestuur van het theater begroot op circa € 30.500. Dit bedrag omvat onder andere grondwerken, betonwerken, timmerwerk en dakbedekking. Het bestuur van het Openluchttheater kan een groot deel van de werkzaamheden middels zelfwerkzaamheid – al dan niet samen met vrijwilligers – oppakken. Zelf wil het theater een bedrag inleggen van circa € 13.000. Aan de gemeente wordt een eenmalige exploitatiebijdrage gevraagd van € 17.500. Hierdoor wordt een eenmalige bijdrage van € 17.500 voor de aanbouw van de kantine van het openluchttheater de Hunnebergen voorgesteld.

NB13 Uitbreiding bakkerijmuseum de Grenswachter (€ 17.500 N)
We beschikken in Bergeijk over een uniek Bakkerijmuseum. In 2023 bestaat het Bakkerijmuseum de Grenswachter 50 jaar. Het bestuur van het Bakkerijmuseum heeft bij de gemeente een uitbreidingsverzoek ingediend. In dit verzoek heeft het bestuur gemotiveerd aangegeven dat het huidige Bakkerijmuseum en de beschikbare ruimtes zijn beperkingen heeft. Graag wil het bestuur van het Bakkerijmuseum het huidige museum uitbreiden zodat het mogelijk is om meerdere bezoekers te trekken welke gebruik kunnen maken van workshops. Daarnaast wil het museum nóg meer een plek zijn waar beleving en educatie centraal komt te staan en tevens wil zij zichtbaarder worden voor Bergeijkse inwoners en toeristen die Bergeijk aandoen. Om te komen tot een realistisch programma van eisen wil het bestuur van het Bakkerijmuseum zich graag

laten adviseren door een onafhankelijk adviseur. Deze persoon gaat samen met het bestuur zorgen dat de wensen omgezet worden in een concreet plan, gebaseerd op een realistische uitbreiding van het aantal m2 welke wordt voorzien van een passende begroting. Vervolgens zullen we nader met elkaar in overleg treden over de eventuele uitvoeringskosten. We stellen een eenmalige bijdrage voor € 17.500.

NB19 Verduurzamen accommodaties gemeentelijke basissportvoorzieningen (€ 35.000 N)
In 2023 is gestart met de verduurzaming van de gemeentelijke basissportvoorzieningen. Om de onderhoudskosten te dekken, is in de begroting is een extra storting in de voorziening Accommodaties opgenomen, voor een bedrag van € 35.000.

Verbonden partijen (zie paragraaf verbonden partijen)

Niet van toepassing.

Wat gaat het kosten?

	Taakveld 5: Sport, cultuur en recreatie *Bedragen in € 1.000*	Rekening 2022	Begroting 2023 na wijziging	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
a	Lasten	4.321	5.322	5.118	5.114	5.121	5.136
b	Baten	490	491	582	582	582	582
c	**Saldo taakveld excl mutaties reserves (c= b-a)**	**-3.832**	**-4.832**	**-4.536**	**-4.532**	**-4.539**	**-4.554**
d	Mutaties reserves storting	169	1.534	20	20	20	20
e	Mutaties reserves onttrekking	117	75	141	141	141	141
f	**Saldo taakveld (f = c-d+e)**	**-3.883**	**-6.291**	**-4.415**	**-4.410**	**-4.418**	**-4.433**

Beleidsindicatoren

Naam Indicator	Eenheid	Bron	Peiljaar	< 25.000	Bergeijk
Niet-sporters	%	Gezondheidsenquête (CBS, RIVM)	2020	n.b.	48,8%

Portefeuillehouders

Wethouder M. van Dalen

Wethouder S. Luijten

Taakveld 6
Sociaal Domein

- Wat willen wij bereiken en wat gaan wij doen?
- Beleid
- Mutaties t.o.v. vorige programmabegroting
- Verbonden partijen
- Ontwikkelingen
- Beleidsindicatoren
- Wat gaat het kosten?

Taakveld 6: Sociaal domein

Wat willen wij bereiken en wat gaan wij doen?

- **Een positief opvoed- en opgroeiklimaat waarin jeugdigen zich optimaal kunnen ontwikkelen tot verantwoordelijke en zelfstandige inwoners, die actief deelnemen in de samenleving en zowel sociaal als economisch zelfredzaam zijn**

Om dit te bereiken, dient in de basis geïnvesteerd te worden. Bergeijk biedt een rijk programma aan binnen BeActive en initiatieven worden voor en door jongeren ondersteund door de jeugdcoach. Daar waar opvoeden en opgroeien niet vanzelf gaat, wordt ondersteuning geboden vanuit CJG+ De Kempen, de uitvoeringsorganisatie voor jeugdhulp. Indien nodig, kan specialistische hulp worden georganiseerd.

- **De gemeente faciliteert en ondersteunt vrijwilligers en mantelzorgers**

Gemeente Bergeijk is een hechte gemeente waar binnen de dorpskernen veel inwoners zich actief inzetten voor een ander, hun buurt of voor de gemeenschap. Bergeijk waardeert de inzet van deze groep mantelzorgers en vrijwilligers enorm en ondersteunt vrijwilligers zo goed mogelijk door open te staan voor nieuwe initiatieven, zonder dit in kaders te plaatsen middels een beleid. Daarnaast worden mantelzorgers ondersteund door het proactief aanbieden van informatie en advies, trainingen, bijeenkomsten et cetera en daarnaast het faciliteren van mantelzorgondersteuning. Als blijk van waardering wordt één keer per jaar iets extra's georganiseerd voor alle mantelzorgers in de gemeente.

- **Mensen die ondersteuning nodig hebben, worden daarbij geholpen. Daarmee wordt de eigen kracht van mensen en hun omgeving versterkt, waarbij sprake is van een goede balans tussen vrijwillige en professionele ondersteuning.**

De eigen kracht van inwoners en de sociale infrastructuur binnen de kernen vormen het uitgangspunt voor ondersteuning. Er wordt altijd eerst gekeken naar wat men zelf kan of wat de omgeving kan doen voordat professionele ondersteuning wordt ingezet. Inwoners kunnen dan samen met hun omgeving en de geboden ondersteuning een adequate oplossing vinden voor hun hulpvraag.
Hiervoor wordt ingezet op een goede samenwerking met en tussen de maatschappelijke organisaties in het voorliggend veld (onder andere door Platform Informele zorg), het verbeteren van de positionering van de dorpsondersteuners en met Zorgloket Bergeijk.

- **Toegangsscan Sociaal Domein**

Door middel van een Toegangsscan wil Bergeijk onderzoeken wat er op dit moment goed gaat en waar verbeterpunten liggen in de huidige toegang tot ondersteuning voor inwoners. In 2023 heeft Bergeijk de toegang tot zorg en voorliggende voorzieningen onderzocht. In 2024 zullen op basis van deze resultaten eventuele voorstellen tot verbetering aan uw raad worden voorgelegd.

- **Gemeente Bergeijk biedt aanvullende en intensieve ondersteuning aan inwoners die dit nodig hebben. Hierbij wordt de hulp aan gezinnen en/of zorgvragers met meerdere problemen gecoördineerd en geregisseerd.**

Bij sommige inwoners is er sprake van problematiek op meerdere gebieden. Tegelijkertijd is sprake van een complex georganiseerd zorg -en welzijnslandschap. Inwoners worden begeleid, samen met onze partners, naar de best passende zorg. Daarnaast is er (ook niet-vrijwillige) ondersteuning voor inwoners met onbegrepen en verward gedrag en kunnen melders met zorgen over een andere inwoner terecht bij het meldpunt Zorgwekkend Gedrag.

- **Toekomstverkenning KempenPlus**

Participatiebedrijf KempenPlus ondersteunt en begeleidt inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt, waar nodig met een (tijdelijke) inkomensvoorziening en/of met begeleiding richting werk. Door diverse landelijke, regionale en lokale ontwikkelingen dient het arrangement van KempenPlus, zoals bij de oprichting is vastgesteld, geactualiseerd te worden. Het gaat dan onder meer om een afnemende SW-populatie, de focus op het begeleiden van inwoners naar zo regulier mogelijk werk en het werken met loonkostensubsidies. Ook spelen er actuele landelijke ontwikkelingen in het kader van de herziening van de Participatiewet. In 2023 is

onder begeleiding van BMC het traject Toekomstverkenning gestart. Uw raad zal geïnformeerd worden over de uitkomst en betrokken worden bij het vervolg proces.

- **Basisbaan**

Een basisbaan beoogt duurzaam en betaald werk voor inwoners uit de bijstand, waarvan is gebleken dat de reguliere arbeidsmarkt over een langere periode hen geen kansen biedt. In 2024 wordt georiënteerd of én op welke manier een basisbaan passend is.

- **Thema armoede en geldzorgen: Versteviging samenwerkingen**

Door de energiecrisis en hoge inflatie staat armoede meer dan ooit in de schijnwerpers. Ook in 2024 wordt daarom ingezet op het verstevigen van de samenwerking tussen de verschillende partijen die zich inzetten voor dit thema en inwoners met geldzorgen ondersteunen. Een specifiek voorbeeld hiervan is de in 2023 opgestarte pilot Vroegsignalering waarbij schuldhulpverleners van Maatschappelijke Dienstverlening in samenwerking met Maatschappelijk Werk (Lumens) bij bepaalde meldingen vroegsignalering in het kader van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (verder: 'Wgs') actief op huisbezoek gaan. Vanuit die contacten kunnen ook andere partijen (Stichting Leergeld, de Voedselbank, vrijwilligers van Stichting Thuisadminsitratie etc.) in het voorliggend veld worden ingezet.

Gemeentelijk beleid

- Meerjaren Beleidskader Jeugdhulp in de Kempen (2020-2024)
- Kadernota Armoedebestrijding "Koersen op de toekomst" 2021-2024.
- Kadernota minimabeleid (2018-2022)
- Verordening Kwijtschelding Gemeentelijke Belastingen Bergeijk 2023
- Beleidskader Maatschappelijke ondersteuning 2019-2022 (2019)
- Beleidsregels Schuldhulpverlening 2021
- Beleidskader samenhang sociaal domein 2015-2018 (2014)
- Verordening Jeugdhulp gemeente Bergeijk (2022)
- Verordening Maatschappelijke ondersteuning 2019 (2019)
- Verordening Participatiewet deel Inkomen (2014)
- Re-integratieverordening Participatiewet IOAW IOAZ (2023)
- Visienota Participatiewet van de vier Kempengemeenten 2015-2018 (2015)
- Bestuursopdracht Uitvoering Participatiewet in de Kempen (2016)

Mutaties meerjarenraming 2024-2027 ten opzichte van programmabegroting 2023

Bestaand beleid

BB06 Programmakosten WMO (€ 8.000 N (2024) aflopend tot € 171.000 V (2027))

Bedragen x € 1.000 (+ = voordeel, -/- = nadeel)	2024	2025	2026	2027
MD inkomensregelingen	-6	-8	-15	-17
MD Collectief vervoer WMO	-25	-25	-25	-25
MD Voorzieningen begeleiding WMO	267	267	267	267
MD Voorzieningen dagbestending WMO	-92	-92	-92	-92
MD huishoudelijke hulp	-105	-105	-105	-105
MD maatwerkvoorzieningen	-47	-47	143	143
Totaal (afgerond)	**-8**	**-10**	**173**	**171**

- **Huishoudelijke Hulp WMO (€ 105.000 N)**

In de 1e burap 2023 en 2e burap 2023 is een aantal mutaties met een meerjarig effect verwerkt. Deze worden in deze begroting opgenomen. Het betreft een toename van het aantal cliënten door het abonnementstarief en Indexatie nieuwe tarieven per 1 maart 2023 (11,5%).
Het aantal cliënten Pgb laat een verdere afname zien met name op de categorie Huishoudelijke Hulp 2. Deze afname is niet voldoende om bovenstaande effecten op te vangen.

- **Maatwerkvoorzieningen WMO (€47.000 N)**

In de 1e burap 2023 en de 2e burap 2023 is een aantal mutaties met een meerjarig effect verwerkt. Deze worden in deze begroting opgenomen. Één of twee incidentele woonvoorzieningen (20k of meer) kunnen direct tot een lastenverzwaring leiden. Tevens zijn de tarieven geïndexeerd met gemiddeld ca 4,29%.

Deze bijstelling van de programmakosten wordt deels gedekt uit de stelpost voor loon- en prijsontwikkeling.

MD collectief vervoer WMO (€ 25.000 N)

Voor de gemeente Bergeijk geldt een bijraming op de bestaande begroting. In de bijstelling is rekening gehouden met de ontwikkelingen in reisgedrag, de behaalde ijkvolumes waarover contractueel afspraken zijn gemaakt, de NEA index in 2023 en 2024, en de geïndexeerde lasten voor het contractmanagement vanaf 2023.

MD Voorzieningen begeleiding WMO (€ 267.000 V)

De lasten voor begeleiding blijven achter op de bestaande begroting. Op 1 april 2022 is binnen de Kempengemeenten de nieuwe overeenkomst begeleiding ingegaan. De vorige overeenkomst was op basis van resultaatgerichte bekostiging. In de nieuwe overeenkomst is de bekostiging op basis van p*q, wat inhoudt dat er per uur gedeclareerd wordt. Op basis van het 1e jaar is sprake van
een lastendaling.

MD Voorzieningen dagbesteding WMO (€ 92.000 N)

Voor wat betreft rolstoelen, vervoer- en woonvoorzieningen zijn er geen lokale beleidsvoornemens. Landelijk komen er afspraken met betrekking tot Wmo-cliënten die naar een Wlz-instelling verhuizen en soms nog in hun eerdere thuis logeren. Bedoeling is dat eventuele hulpmiddelen in de eerdere woning beschikbaar moeten blijven. Gemeenten zullen deze middelen dan moeten blijven betalen. Zij zullen hiervoor later gedeeltelijk gecompenseerd worden via het gemeentefonds.

BB07 Programmakosten jeugd (€ 130.000 N (2024) aflopend tot € 100.000 (2027))

Bedragen x € 1.000 (+ = voordeel, -/- = nadeel)	2024	2025	2026	2027
Jeugdhulp begeleiding - behandeling - dagbesteding - zonder verblijf	-243	-213	-213	-213
Jeugdhulp pleegzorg - gezinsgericht - met verblijf	-269	-269	-269	-269
Jeugdhulp GGZ - crisis - LTA - gesloten plaatsing	71	71	71	71
Jeugdbescherming / jeugdreclacering	60	60	60	60
Jeugdhulp veilig thuis	-4	-4	-4	-4
Totaal (afgerond)	-385	-355	-355	-355
Dekking stelpost loon-prijs	255	255	255	255
Per saldo bijgesteld	**-130**	**-100**	**-100**	**-100**

Een structurele toename in jeugdhulpkosten wordt door een aantal ontwikkelingen veroorzaakt. Allereerst is de beddencapaciteit voor crisishulp opgehoogd wegens een structureel tekort, als gevolg van een regionaal besluit. Daarnaast is er een klein aantal cliënten dat voor een lange periode gebruik maakt van specialistische dure vormen van zorg. Wijzigingen in het woonplaatsbeginsel zijn hier mede een oorzaak van. Tevens zijn de jeugdhulptarieven geïndexeerd met gemiddeld ca 4,29%. In 2023 zijn er nieuwe IV3 (vanuit het CBS) velden geïntroduceerd. Deze zijn verwerkt in de 2e burap 2023 met een meerjarig effect en zien wij enkele mutaties binnen de diverse IV3 velden. Een deel van de mutaties op de begroting heeft hiermee te maken.

BB08 Programmakosten participatiewet (€102.000 N (2024) oplopend tot € 110.000 (2027))

- **P-wet Inkomen, LKS, Beschut (€ 238.500 N)**

<u>Participatiewet Inkomen</u>

De toename van de lasten van het BUIG budget wordt met name veroorzaakt door de verhoging van de uitkeringsbedragen als gevolg van de verhoging van het Wettelijk Minimumloon met ingang van 1 januari 2023. Via het BUIG-budget vindt compensatie plaats voor deze verhoging. Voor de ontwikkeling van het

bijstandsvolume is een aantal factoren relevant. Naast de ontwikkeling op de arbeidsmarkt welke tot een beroep op de Participatiewet leidt, is er sprake van instroom in de Participatiewet van statushouders die gehuisvest worden in de gemeente.

Loonkostensubsidie
Er is sprake van een stabilisatie van het aantal personen dat met de inzet van structurele loonkostensubsidie aan het werk is. Cliënten stromen ook uit LKS door zich te ontwikkelen en dan kunnen er tijdens de periodieke metingen een hogere loonwaarde worden vastgesteld. De ontwikkeling van het volume LKS past in het landelijk beeld

Beschut werk
In de afgelopen jaren valt een gestage toename te zien van het aantal cliënten dat geplaatst is op beschut werk, dit met name door inzet van een gespecialiseerde participatiecoach.

- **P-wet Werk (€ 45.000 N)**

Het re-integratiebudget wordt structureel opgehoogd met € 45.000.
De cliënten van KempenPlus hebben meer begeleiding en trajecten nodig om eventuele uitstroom te realiseren. Daarnaast is op 1 juli 2023 de Participatiewet gewijzigd (''Breed Offensief''), waardoor ook de bestaande re-integratieverordening aangepast en geactualiseerd is. Kern van de wetswijziging is de uitbreiding van ondersteuningsmogelijkheden bij het realiseren van een geschikte werkplek. Cliënten en werkgevers kunnen aanspraak gaan maken op specifieke ondersteuning en begeleiding, bijvoorbeeld in de vorm van jobcoaching, (vervoer-)voorzieningen en werkplekaanpassingen. De verwachting is dat hierdoor de lasten voor re-integratie en participatie zullen toenemen.

- **Leefgeld Oekraïners (€ 100.000 N, € 100.000 V)**

De tijdelijke bescherming van de Oekraïners vanuit de EU geldt tot maart 2024 met een mogelijkheid voor een verlenging van een jaar en na afloop van de tijdelijke bescherming zal de regeling maximaal een jaar nog doorlopen. KempenPlus neemt de leefgeldregeling voor het jaar 2024 in de begroting mee. Dekking hiervan komt uit de Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne, een specifieke uitkering vanuit het Rijk.

- **Programmabaten participatiewet BUIG (€ 200.000 V)**

Het BUIG budget wordt ontvangen om de uitkeringen aan bijstandsgerechtigden te bekostigen. Het budget is gebaseerd op historische gegevens. Op basis van de meest actuele beschikking van het Rijk ontvangt Bergeijk circa € 28.000 meer aan BUIG-budget. Bij de septembercirculaire 2023 wordt het Macrobudget definitief vastgesteld. Hierbij wordt rekening gehouden met een hogere baat van € 200.000.

BB13 Uniformeren budget dorpsondersteuners (20.000 N)
Vanaf 2023 beschikken de dorpskernen 't Loo en De Weebosch over eenzelfde budget als Riethoven, Westerhoven en Luyksgestel om acht uur per week dorpsondersteuning te realiseren. De motie bij de PPN 2024-2027 om het aantal uren dorpsondersteuning uit te breiden wordt nog verder uitgewerkt.

BB22 Toekomstige vervanging Kattendans (6.000 N)
Met het bestuur van de Kattendans zijn nieuwe afspraken gemaakt over toekomstige vervanging en wie voor welk deel verantwoordelijk is. Bepaald is dat de Kattendans een jaarlijks bedrag ontvangt van circa € 14.000 voor het vormen van een voorziening voor toekomstige vervanging van geluid, projectie & presentatie, stoffering en horeca apparatuur. In de huidige begroting is circa € 8.500 begroot.

Nieuw beleid

NB14 Uitbreiding buurthuis ’t Sant (Investering € 250.000, bijdrage € 110.000)

	2024	2025	2026	2027	Totaal
1 Bruto investering	-€ 250.000	€ 0	€ 0	€ 0	-€ 250.000
2 Subsidie / bijdragen van derden	€ 110.000	€ 0	€ 0	€ 0	€ 110.000
3 Netto investering (=1+2+3)	-€ 140.000	€ 0	€ 0	€ 0	-€ 140.000
(+ = voordeel, -/- = nadeel)					
4 Netto kapitaallasten (cumulatief)	-€ 3.602	-€ 9.058	-€ 8.953	-€ 8.848	-€ 30.462
5 Lagere exploitatiekosten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
6 Totaal netto-lasten	-€ 3.602	-€ 9.058	-€ 8.953	-€ 8.848	-€ 30.462

Elke kern in de gemeente heeft de beschikking over een gemeenschapshuis. Volgens het vastgestelde visie-document gemeenschapshuizen beschikt elke kern over een op maat van de betreffende kern toegesneden gemeenschapshuis met voldoende ruimtecapaciteit om nu en in de toekomst onderdak te bieden aan activiteiten van het verenigingsleven, zorg- en welzijnsinstellingen en overige partijen welke dienstbaar zijn aan de lokale gemeenschap. Buurthuis ’t Sant herbergt diverse vaste gebruikers. Sinds de sluiting van café ’t Heuveltje maken diverse gebruikers, zoals de biljartclub, de dansmarietjes en de toneelvereniging gebruik van het gemeenschapshuis als repetitieruimte. Echter is sprake van een ruimte-/opslaggebrek. Daarnaast is de huidige gymzaal erg klein om grotere activiteiten zoals zittingsavonden te herbergen. Onder het bestuur van buurthuis ’t Sant en de huidige gebruikers bestaat grote behoefte aan een vast podium in de gymzaal voor bestaande en nieuwe activiteiten en aan extra opslagruimte. Dankzij de uitbreiding van gymzaal ’t Sant met een podium is het mogelijk om grotere activiteiten plaats te laten vinden, waarbij gedacht kan worden aan de uitvoering van zittingsavonden en musicals en uitvoeringen van de basisschool. Daarnaast kan onder het podium extra opslagruimte gerealiseerd worden, zodat het huidige opslagprobleem eveneens wordt opgelost. Stichting de Weebosch heeft hiervoor een businesscase opgesteld.
De totale investering is geraamd op € 250.000, waarbij Stichting de Weebosch zelf een bedrag (inclusief fondsenwerving) van € 110.0000 hiervoor ter beschikking wil stellen en vraagt aan de gemeente een eenmalige bijdrage van € 140.000. Deze verbouwing wordt afgeschreven in 20 jaar, de jaarlijkse kapitaallasten bedragen dan/daarbij circa € 8.000. Derhalve wordt een eenmalige bijdrage van € 140.000 voorgesteld voor de eenmalige aanpassing van Gemeenschapshuis ‘t Sant.

Ontwikkelingen en trends

Beschermd Wonen

Gemeente Bergeijk vanuit de WMO verantwoordelijk voor begeleiding en ondersteuning voor mensen met een psychische kwetsbaarheid. Hieronder valt ook Beschermd Wonen. Momenteel is Eindhoven als centrumgemeente (financieel) verantwoordelijk voor het organiseren van beschermd wonen voor de gehele regio. Het Rijk is voornemens dit te decentraliseren, waarbij inwoners met een psychische kwetsbaarheid zoveel mogelijk onderdeel uitmaken van de samenleving. Echter is deze transitie al meerdere malen uitgesteld en wordt de besluitvorming van het Rijk hieromtrent afgewacht.

Verbonden partijen (zie paragraaf verbonden partijen)

- Gemeenschappelijke Regeling KempenPlus

Wat gaat het kosten?

	Taakveld 6: Sociaal Domein *Bedragen in € 1.000*	Rekening 2022	Begroting 2023 na wijziging	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
a	Lasten	18.542	21.140	19.940	19.955	19.901	19.868
b	Baten	2.606	2.769	2.693	2.693	2.883	2.883
c	**Saldo taakveld excl mutaties reserves (c= b-a)**	**-15.936**	**-18.371**	**-17.248**	**-17.262**	**-17.019**	**-16.985**
d	Mutaties reserves storting	9	-9	0	0	0	0
e	Mutaties reserves onttrekking	108	42	22	22	22	22
f	**Saldo taakveld (f = c-d+e)**	**-15.837**	**-18.320**	**-17.226**	**-17.240**	**-16.997**	**-16.963**

Beleidsindicatoren

Naam Indicator	Eenheid	Bron	Peiljaar	< 25.000	Bergeijk
Banen	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 – 64 jaar	LISA	2022	694,5	704,2
Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 t/m 21 jarigen	Verwey Jonker Instituut – Kinderen in Tel	2021	1,0%	0,0%
Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	Verwey Jonker Instituut – Kinderen in Tel	2021	3,0%	3,0%
Netto arbeidsparticipatie	% netto arbeidsparticipatie	CBS	2022	72,9%	73,4%
Werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	Verwey Jonker Instituut – Kinderen in Tel	2021	1,0%	1,0%
Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners	CBS	2021	216	135,9
Lopende re-integratievoorzieningen	Aantal per 10.000 inwoners van 15 – 64 jaar	CBS	2022	142,1	118,5
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	2022	12,1%	9,1%
Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	2022	n.b.	0,8%
Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	CBS		n.b.	n.b.
Cliënten met een maatwerkarrangement WMO	Aantal per 10.000 inwoners	GMSD	2022	n.b.	630

Portefeuillehouders

Wethouder M. van Dalen

Wethouder M. Kuijken

Wethouder S. Luijten

Taakveld 7
Volksgezondheid en milieu

Wat willen wij bereiken en wat gaan wij doen?

Beleid

Mutaties t.o.v. vorige programmabegroting

Verbonden partijen

Ontwikkelingen

Beleidsindicatoren

Wat gaat het kosten?

Taakveld 7: Volksgezondheid en milieu

Wat willen wij bereiken en wat gaan wij doen?

Bergeijk zet zich in voor de gezondheid van haar inwoners waarbij preventie, gezondheidsbescherming, het verminderen van gezondheidsverschillen en een interactieve en integrale aanpak centraal staan.

- **Gezondheidsbeleid**

Op basis van de Wet publieke gezondheid (Wpg) stelt uw raad iedere vier jaar een Nota Gemeentelijk Gezondheidsbeleid vast. In 2021 is het Lokaal Gezondheidsbeleid 2021-2025 door uw raad vastgesteld. Hierin wordt het, voor gemeenten verplichte, preventieve gezondheidsbeleid uitgewerkt voor de gemeente Bergeijk. Het Lokaal Gezondheidsbeleid vormt de kapstok waaraan verschillende activiteiten op het gebied van preventie worden opgehangen. Deze richten zich op diverse doelgroepen, waarbij verschillende (lokale) samenwerkingspartners betrokken zijn. De belangrijkste lopende projecten op het gebied van preventie & gezondheid zijn:

Kempisch Preventieakkoord (2021-2023).

- Vanaf 2024 wordt het Kempisch Preventieakkoord, en dus ook de hieronder opgesomde programma's, geïntegreerd in het plan van aanpak voor de Brede SPUK-regeling. De Brede SPUK-regeling is voor alle gemeenten in werking gesteld om diverse afspraken uit het Hoofdlijnen Sportakkoord II, het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en het Preventieakkoord te kunnen uitvoeren.

#Kempenbranie

- #Kempenbranie is een project dat zich op weerbaarheid en kwetsbaarheid van onze jongeren richt. Bergeijk blijft hierin investeren om zo samen met onze partners, zoals de GGD, het normaliseren van drugsgebruik tegen te gaan. Zo draagt het programma Join Us als onderdeel van Kempenbranie bijvoorbeeld bij aan het welbevinden van jongeren van 12-25 jaar door eenzaamheid aan te pakken.

Regioproject 'Skip die trip'

- Het regioproject 'SKIP' beoogt op basis van feitelijke cijfers drugsgebruik onder jongvolwassenen te de-normaliseren. Na een periode van organiseren, monitoren en analyseren is het project inmiddels op het punt gekomen dat er daadwerkelijk interventies zijn gelanceerd, zoals de leidraad Drugs & Evenementen en een communicatiecampagne festivalpubliek.

Hiernaast lopen de projecten Eén tegen eenzaamheid, Kansrijke start en Gezonder Ouder Worden (Wijk actief van de Open Universiteit) in 2024 door.

- **Verbetering van het milieu en een schone, veilige en gezonde leefomgeving**

Milieubeheer • Milieuvisie 2020-2029

De Milieuvisie beschrijft in grote lijnen de ambities die de gemeente heeft met betrekking tot de milieu-thema's welke invloed hebben op de leefomgeving. Het is een compacte en flexibele visie als handvat voor de toekomst van een gezond, schoon en veilig Bergeijk. De milieuvisie dient als kapstok, waarbij de beleids-uitwerking plaatsvindt in het onderliggende beleid, zoals bijvoorbeeld het Programmaplan BErgeijkENERGY, de Kadernota Grondstoffen, de Bodemkwaliteitskaart of de Gebiedsvisie Geurhinder en Veehouderij.

Bodem

Met de komst van de Omgevingswet vindt er een bevoegdheidsverschuiving plaats van provincie naar ge-meenten. Veel bodemtaken blijven of zijn reeds basistaken. Dit betekent dat de ODZOB de gemeente hier-over moet adviseren. De besluitvorming hierover ligt bij de gemeente.
Tot nu toe zijn er voor de nieuwe bevoegdheden geen toezeggingen met betrekking tot financiële compensa-tie vanuit de provincie of het Rijk. Wel ontstaat in 2024 de mogelijkheid om leges te heffen op milieuactiviteit-ten.

Regionaal Meetnet – Luchtkwaliteit & Geluid
Samen met een groot aantal gemeenten uit Zuid-Oost Brabant heeft Bergeijk zich aangesloten bij het Regionaal Meetnet Luchtkwaliteit. Met het Regionaal Meetnet wordt in onze regio in eerste instantie gestart met het meten van de luchtkwaliteit. Het Regionaal Meetnet heeft als doel opgedane kennis uiteindelijk in te zetten voor het opstellen van beleid voor een gezondere samenleving. Voor het Regionaal Meetnet Luchtkwaliteit meten circa 50 kasten 'real-time' onder andere stikstofdioxide en fijnstof. De focus ligt hierbij op het stedelijk gebied, het gebied rond de luchthaven en ook het buitengebied van de regio. Er is één meetkast in Bergeijk aan de Dorpsstraat in Riethoven geplaatst. Via de website van het RIVM[1] wordt alle data gepubliceerd. Door middel van nieuwsbrieven wordt de gemeente door de Omgevingsdienst Zuid-Oost Brabant vier maal per jaar geïnformeerd over de laatste ontwikkelingen op het gebied van luchtkwaliteit en geluidniveaus in de leefomgeving van Zuidoost-Brabant.

Transitie duurzame veehouderij
De provincie Noord-Brabant werkt al jaren aan het versnellen van verduurzaming en innovatie in de veehouderij. Emissiearme stallen moeten leiden tot minder stikstofuitstoot. Uit uitspraken van de Raad van State en onderzoeksrapporten volgt dat onzeker is of emissiearme stallen doen wat zij beloven. Er is veel onduidelijkheid omtrent dit onderwerp, hetgeen invloed heeft op de vergunningverlening aan agrarische bedrijven.

Stikstofplannen Rijksoverheid
Het Nationaal Programma Landelijk Gebied (verder: 'NPLG') richt zich op natuurdoelen, waterdoelen en klimaatdoelen. Het NLPG moet door provincies in gebiedsprogramma's worden uitgewerkt. In Brabant wordt dit het Brabants Programma Landelijk Gebied (verder: 'BPLG') genoemd. De gebiedsgerichte aanpak (verder: 'GGA') Grenscorridor en Kempenland West geven input voor het BPLG. Op basis van het NPLG moet voor natuurverbetering de stikstofuitstoot rond natuurgebieden flink omlaag. Het streven is dat in 2030 74% van het stikstofgevoelig Natura 2000-areaal onder de kritische depositiewaarde is zijn gebracht. De veehouderij dient stikstofreductie te realiseren, waarbij ook wordt gekeken naar bedrijfsbeëindiging. Bergeijk heeft een rol bij het ruimtelijk vastleggen van het wijzigen van activiteiten.

Geluidsanering woningen gemeente Bergeijk
Doel van het geluidsaneringsproject is gevelmaatregelen te treffen om overlast van verkeersgeluiden in woningen tegen te gaan. De ODZOB voert dit project voor de gemeente uit. De advieskosten van de ODZOB worden uit ontvangen subsidie betaald. Vanwege de grootte van het project is het opgeknipt in drie (3) deelprojecten. Voor het eerste deelproject is het saneringsprogramma gereed. Woningen die in aanmerking komen voor eventuele geluidwerende gevelmaatregelen zijn uitgenodigd om deel te nemen aan dit project. De aanmelders die meedoen op vrijwillige basis, worden eind 2023 door de ODZOB voor een woninginventarisatie bezocht. De kosten voor het aanbrengen van geluidwerende gevelmaatregelen zijn volledig gesubsidieerd, tenzij er sprake is van achterstallig onderhoud aan de woning. Dit deelproject is naar verwachting in 2025 afgerond. Gemeente Bergeijk zal aan dit project geen financiële bijdrage leveren.

Geluidsoverlast vliegtuigen Eindhoven Airport – Klankbordgroep Riethoven/Walik
Een aantal bezorgde inwoners hebben zich in het verleden gemeld betreffende de geluidsoverlast van vertrekkend- en aankomend vliegverkeer vanuit Eindhoven Airport voor inwoners van, met name, Riethoven en Walik. Bergeijk blijft in 2024 de zoektocht naar oplossingen voortzetten en blijft daarbij in nauw contact met alle betrokkenen door middel van het Luchthaven Eindhoven Overleg (verder: 'LEO') en met de specialistische bedrijven die onderzoek doen de geluidsoverlast (NLR/Eindhoven Airport). Vanuit het hierboven genoemde Regionaal Meetnet is er de intentie om hier in de toekomst ook de module 'Geluid' aan toe te voegen, hetgeen zou kunnen helpen met de metingen. Door de samenwerking in de stuurgroep blijft Bergeijk in contact met inwoners en blijft informatie gedeeld.

[1] https://samenmeten.rivm.nl

Grondstoffen

- De Kempengemeenten willen meer grondstoffen uit hun afval gaan halen. Hiervoor hebben de gemeenteraden van de vijf Kempengemeenten in 2019 de Kadernota Grondstoffen vastgesteld. Hierin staan de doelstellingen en de koers van de samenwerkende Kempengemeenten wanneer het gaat om afval, of liever gezegd: om grondstoffen.
- Bergeijk blijft de koers varen van de gestelde kaders in deze nota. Het percentage aangeboden restafval wordt nog verder teruggebracht en getracht wordt nog meer bruikbare grondstoffen uit het afval te halen.
- Bergeijk faciliteert haar inwoners het afval zo goed mogelijk te scheiden. Veel afvalstromen kunnen gescheiden worden aangeboden. Aan huis wordt restafval, GFT-, PMD en papier opgehaald. In de kernen staan kleding-, glas- en luiercontainers. In veel winkels kan men batterijen en kleine elektronische apparaten kwijt. Bij de kringloopwinkel in Bergeijk zijn afgedankte spullen welkom die een tweede leven verdienen.
- Naast alle faciliteiten op het gebied van afvalinzameling kunnen inwoners ook vier dagen per week hun afval inleveren bij de milieustraat.
- In 2024 starten we met het mobiele scheidingsstation. Hierdoor is het voor inwoners mogelijk om kleine hoeveelheden herbruikbaar of te recyclen materiaal inleveren in de buurt. Deze is 1 maal per 4 weken aanwezig in de kernen Luyksgestel, Westerhoven, Riethoven en Bergeijk. En om de 8 weken in de Weebosch en ’t Loo. Hierdoor wordt de milieustraat ontlast en denken we restafval beter te kunnen scheiden en hergebruiken.
- Afvaldumpingen zijn een doorn in het oog. Bergeijk zet zich daarom in om dit te voorkomen en hierop te handhaven.

Zwerfafval

Inwoners helpen graag mee hun leefomgeving schoon te houden. De vergoeding uit het afvalverpakkingen fonds vervalt. In 2023 is de Single-Use Plastic (SUP-richtlijn) in werking getreden: Producenten worden hierdoor verantwoordelijk voor het vergoeden van kosten voor opruimen, transport en verwerking van plastic producten in het zwerfafval. Voor de kosten die gemeenten maken komt er een SUP-vergoeding, welke achteraf wordt uitgekeerd. Voor 2023 wordt dit uiterlijk 1 november 2024 uitgekeerd.

Programmaplan duurzaamheid en klimaat (inclusief uitvoeringsprogramma) BErgeijkENERGY

Bergeijk streeft ernaar om in 2030 energieneutraal te zijn. De gemeente zet zich in voor het realiseren van haar deel in het RES-bod voor 2030: Grootschalige opwekking en het reduceren van de CO2-uitstoot door besparing en verduurzaming van energieverbruik.

In het Programmaplan BErgeijkENERGY is deze ambitie vertaald in concrete projecten op het gebied van energiebesparing en opwekking duurzame energie. Hierbij is draagvlak en participatie van bewoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties belangrijk. Jaarlijks wordt het uitvoeringsprogramma aangepast op basis van de ervaringen van afgelopen jaar en ontwikkelingen die er ontegenzeggelijk gaan plaatsvinden op het gebied van de energietransitie. Bergeijk staat daarbij open voor de inzet van nieuwe technologieën. In het najaar van 2023 wordt het ‘Uitvoeringsprogramma 2024’ aan uw raad voorgelegd. Voor een uitgebreide toelichting wordt verwezen naar de paragraaf Klimaat en duurzaamheid.

Klimaatadaptatie

In 2021 heeft Bergeijk klimaatbestendig handelen verankerd in beleid en uitvoering door het vaststellen van de klimaatadaptatiestrategie met de uitvoeringsagenda. Het doel is een klimaatbestendige inrichting van Bergeijk in 2050. De komende jaren zal Bergeijk integraal en samen er aan werken om de klimaatadaptatie breed te verankeren in het gemeentelijke beleid. Communicatie en het meenemen van de Bergeijkse inwoners speelt daarbij een grote rol. Voor een uitgebreide toelichting wordt verwezen naar de paragraaf Klimaat en duurzaamheid.

Gemeentelijk beleid

- Milieuvisie Bergeijk 2020-2029 (2019)
- Programmaplan BEergeijkENERGY (2018)
- Kadernota Grondstoffen (2019)
- Verbreed GRP Bergeijk 2020-2024
- Strategienota: van afval naar grondstof in 2020 (2013)
- Uitvoeringsprogramma Van afval naar grondstof in 2020 (2015)
- Lokaal gezondheidsbeleid 2021-2025 (2021)
- Bodemkwaliteitskaart 2022-2027
- Nota bodembeheer 2022-2032
- Klimaatadaptatiestrategie en uitvoeringsagenda gemeente Bergeijk (2021)

Mutaties meerjarenraming 2024-2027 ten opzichte van programmabegroting 2023

Bestaand beleid

BB12 Brede Specifieke Uitkering (SPUK) sport, gezondheid, cultuur (€ 150.000 V)
In de periode 2023 – 2026 ontvangt de gemeente vanuit het Rijk een specifieke uitkering ten behoeve van sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en het versterken van de sociale basis. In totaal is voor het tijdvak 2023 – 2026 ca € 1.130.000 toegekend. Respectievelijk zal de bijdrage voor tijdvak 2024 – 2026 € 297.000, € 297.000 en € 235.000 zijn. In de begroting zijn reeds uitgaven van € 150.000 opgenomen die onder deze regeling vallen. Het resterende deel wordt gereserveerd op de balans. In het najaar 2023 wordt een integraal plan opgesteld voor verdere invulling van deze middelen.
Overigens zijn een aantal inkomsten die nu via de SPUK gaan lopen eerder via de algemene uitkering of andere regelingen ontvangen.

BB14 Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (€ 383.000 N, € 383.000 V)
De gemeente heeft veel taken op het gebied van klimaat- en energiebeleid. Met de tijdelijke regeling Capaciteit Decentrale Overheden voor Klimaat-en Energiebeleid (verder: 'CDOKE') kan Bergeijk medewerkers aannemen en/of externe deskundigen voor meerdere jaren inhuren. Zo krijgt de gemeente de tijd om de interne organisatie te versterken voor het uitvoeren van de klimaat- en energietaken. De uitkering is aangevraagd voor de jaren 2023, 2024 en 2025, waarbij de middelen voor 2023 ook in 2024 en 2025 mogen worden besteed.

BB15 BErgeijkENERGY, (€ 440.000 storting reserve duurzaamheid en klimaat, dekking algemene reserve)
Iedere gemeente staat voor de opdracht een bijdrage te leveren aan de energietransitie. Bergeijk heeft de aanpak hiervan in 2018 vastgelegd in een programmaplan duurzaamheid en klimaat "BErgeijkENERGY". In deze programmatische aanpak zijn concrete projecten opgenomen. De projecten richten zich op klimaatadaptatie en klimaatmitigatie. Dus zowel op het aanpassen aan de klimaatverandering, als op het terugdringen van de CO2 uitstoot om zo verdere klimaatverandering te stoppen. Voor de uitvoering van het programmaplan BErgeijkENERGY heeft uw raad een bestemmingsreserve duurzaamheid en klimaat vastgesteld. Deze bestemmingsreserve dient jaarlijks aangevuld te worden om het programmaplan verder te realiseren. De middelen die benodigd zijn voor het programmaplan worden jaarlijks bij de Raad bij het indienen van het programmaplan aangevraagd. In lijn met voorgaande jaren is in deze begroting een bedrag opgenomen met dekking uit de algemene reserve.

Nieuw beleid

NB11 Persleiding Barrier afkoppelen van lozingspunt België (investering € 50.000, dekking rioolrecht)
Bergeijk heeft voor de afvoer van het huishoudelijk afvalwater van acht (8) drukrioolpompputten aan de Barrier op de riolering aan de Luikersteenweg te Lommel een overeenkomst met een externe partij. Hiervoor betaalt de gemeente jaarlijks een bijdrage van ca € 4.500. Deze bijdrage word jaarlijks geïndexeerd. Met deze eenmalige investering wordt de persleiding verlegd en aan het persriool aan de Maaij gekoppeld, waardoor de structurele kosten kunnen worden stopgezet.

Verbonden partijen (zie paragraaf verbonden partijen)

- GGD
- ODZOB

Wat gaat het kosten?

	Taakveld 7: Volksgezondheid en milieu *Bedragen in € 1.000*	Rekening 2022	Begroting 2023 na wijziging	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
a	Lasten	5.439	6.550	5.699	5.783	5.490	5.581
b	Baten	4.055	4.687	4.537	4.618	4.312	4.395
c	**Saldo taakveld excl mutaties reserves (c= b-a)**	**-1.384**	**-1.863**	**-1.162**	**-1.164**	**-1.178**	**-1.187**
d	Mutaties reserves storting	448	124	0	0	0	0
e	Mutaties reserves onttrekking	537	249	440	0	0	0
f	**Saldo taakveld (f = c-d+e)**	**-1.295**	**-1.739**	**-722**	**-1.164**	**-1.178**	**-1.187**

Beleidsindicatoren

Naam Indicator	Eenheid	Bron	Peiljaar	< 25.000	Bergeijk
Omvang huishoudelijk restafval	Kg/inwoner	CBS	2021	113,0	48,3
Hernieuwbare elektriciteit	%	RWS	2019	24,2%	12,6%

Portefeuillehouders

Taakveld 8 Volkshuisvesting, ruimte-lijke ordening en stedelijke vernieuwing

Wethouder M. Kuijken

Wethouder S. Luijten

- Wat willen wij bereiken en wat gaan wij doen?
- Beleid
- Mutaties t.o.v. vorige programmabegroting
- Verbonden partijen
- Ontwikkelingen
- Beleidsindicatoren
- Wat gaat het kosten?

Taakveld 8: Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Wat willen wij bereiken en wat gaan wij doen?

- **Voorzien in de woonbehoefte van specifieke doelgroepen starters, senioren en zorgbehoevenden en arbeidsmigranten, onder andere door realisatie van voldoende woningen**

In de Provinciale prognose woningbehoefte en bevolkingsontwikkeling (2020) wordt de ontwikkeling van de bevolking tot 2040 in beeld gebracht. Hieruit blijkt dat de bevolkingsgroei later afvlakt en dat er pas na 2030 een krimp ontstaat in de landelijke gebieden.
Maar als gemeente staat Bergeijk samen met de regio aan de vooravond om invulling te geven aan een duurzame schaalsprong. De werkgelegenheid groeit, waardoor een stijgende behoefte ontstaat aan nog meer woningen en voorzieningen, en tevens neemt ook de druk op het mobiliteitsnetwerk toe. In de Omgevingsvisie wordt daarom uitgegaan van een woonbehoefte van 1000 woningen voor de komende 10 jaar. Dat zijn er 400 meer dan de 600 die in de provinciale prognose zijn opgenomen.

De schaalsprong vraagt om samenwerking in de regio. Op het niveau van de 21 regiogemeenten zijn in 2023 de ontwikkelprincipes vastgesteld. Eén belangrijk principe is dat in de gehele regio "*Op systeemniveau een netwerk van knopen en hubs (met gelaagdheid in plaatswaarde en/of mobiliteitswaarde) onderzocht wordt*". Dit betekent onder andere dat woningen en bedrijven geconcentreerd worden op bestaande of nieuwe locaties die goed bereikbaar zijn. Dit principe zal in de loop van 2023 en 2024 verder worden uitgewerkt.

Hierbij is ook de samenwerking met de vier Kempengemeenten van belang. In 2023 hebben de vier gemeenten een bestuursopdracht geformuleerd als vervolg op de subregionale ontwikkelstrategie. De ontwikkelstrategie is een ruimtelijke strategie op het gebied van wonen, werken en mobiliteit en legt primair de focus op de periode tot 2030. Het is een bundeling van bestaand beleid. Inmiddels is samen met de Kempengemeenten de conclusie getrokken dat dit vanwege de schaalsprong niet voldoende is. Met de nieuwe ontwikkelstrategie wordt een verkenning gemaakt van de gevolgen van de schaalsprong voor de regio. Deze bestuursopdracht moet uiteindelijk leiden tot een strategische koers voor de Kempen om de schaal-sprong goed te laten landen, inclusief een streefbeeld voor 2040. Hierbij wordt niet alleen naar de fysieke aspecten gekeken (hoe wordt gezorgd voor voldoende woningen en ruimte voor bedrijven?), maar ook naar de sociaal-maatschappelijke gevolgen van dergelijke ontwikkelingen (brede welvaart). In 2024 worden eerdere denkrichtingen uitgewerkt naar scenario's hoe subregio De Kempen zich kan ontwikkelen om een groei van wonen, werken en mobiliteit te faciliteren met behoud van leefbaarheid en de kwaliteiten van dit gebied. In 2024 bepalen de gemeenteraden het voorkeursscenario voor de ontwikkeling van de Kempen. Voor verdere toelichting wordt verwezen naar Taakveld 0.

Hoewel er nog harde restcapaciteit (bouwtitels voor te bouwen woningen in vastgestelde bestemmingsplannen) beschikbaar is om aan de lokale woningbehoefte te voldoen, is het gelet op de vaak lange voorbereidingstijd wel zaak tijdig nieuwe mogelijkheden voor woningbouw in beeld te brengen en te starten met de ontwikkeling van nieuwe woningbouwlocaties.

Hieronder worden enkele concrete voorbeelden genoemd:

Woningbouwinitiatieven
In 2023 is het bestemmingsplan **Hooge Berkt** 2e fase vastgesteld en onherroepelijk geworden. De ontwikkelaar is gestart met het uitgifteproces. Verwacht wordt dat het bestemmingsplan in het najaar van 2023 bouwrijp wordt gemaakt en dat in 2024 de bouw zal starten. De ontwikkelaar heeft inmiddels met Woningbelang een overeenkomst over de bouw van ca 50 sociale huurwoningen afgesloten. Het plan bevat in totaal 220 woningen, waarbij ook woningen voor de doelgroepen starters en senioren worden gebouwd, hetgeen met de ontwikkelaar in de overeenkomt is vastgelegd.
Verwacht wordt dat het bestemmingsplan **Kleine Kept** (40 woningen) eind 2023, begin 2024 kan worden vastgesteld. Dit plan bevat onder andere acht (8) CPO-starterswoningen, maar ook veertien (14) zorgappartementen in de sociale huur voor de huisvesting van autistische jongeren. Het plan **Hof Noord** is

in aanbouw en wordt in 2024 afgerond. Vervolgens moet ook de inrichting van het openbaar gebied, te weten de laatste fase van de herinrichting van het centrum, plaatsvinden.

Op ’t Loo zijn in het plan **Terlo** kavels verkocht voor de bouw van veertien (14) vrijstaande woningen en negen (9) microwoningen. Verwacht wordt dat deze woningen in 2024 worden gerealiseerd en opgeleverd. Onderdeel van Terlo is ook het gebied Loo’se tuinen. De 1e fase van dat plan is afgerond. Voor **Loo’se tuinen 2e fase** (13 woningen) is het bestemmingsplan in 2023 vastgesteld. Tegen het plan is beroep ingesteld en in afwachting van de behandeling bij de Raad van State. Hopelijk volgt er snel een positieve uitspraak, zodat in 2024 met de bouw kan worden gestart.
Het bestemmingsplan **St. Bernardus** is in ontwikkeling. Er zijn zes (6) sociale huurwoningen gerealiseerd en de kavels voor de bouw van zes (6) microwoningen en een (1) vrijstaande kavel zijn inmiddels verkocht. Deze worden naar verwachting in 2024. Het plan **Looburgh** (ca 34 woningen) aan de Weebosserweg wordt in het najaar 2023 in procedure gebracht. Vaststelling is voorzien in de loop van 2024.

In Luyksgestel is de inbreidinglocatie aan de **Meerendreef** voor circa twintig (20) woningen in procedure gebracht. Naar verwachting kan dit plan in het voorjaar 2024 worden vastgesteld. Daarnaast loopt een onderzoek naar een eventuele **verplaatsing van het fietscrossterrein,** zodat op deze locatie woningen gebouwd kunnen worden. Eind 2023 zal naar verwachting duidelijkheid over dit onderzoek ontstaan, zodat in 2024 vervolgstappen kunnen worden gezet.

In Westerhoven is het voorkeursmodel voor de ontwikkeling van **Westerhoven Noord** met ca 50-60 woningen vertaald naar een bestemmingsplan. Dit plan wordt in het najaar 2023 in procedure gebracht en kan naar verwachting in het voorjaar 2024 worden vastgesteld.

In Riethoven heeft het plan **Achter de Sleutel** (44 woningen) vertraging opgelopen door een beroepsprocedure. Na een tussenuitspraak van de Raad van State heeft in 2023 een reparatie van het bestemmingsplan plaatsgevonden. Deze ligt thans ter beoordeling bij de Raad van State. Daarnaast ligt er nog een particulier initiatief voor elf (11) appartementen aan het **Dorpsplein**. Dit plan wordt in het najaar in procedure gebracht. Vaststelling wordt verwacht in het voorjaar 2024.

In de Weebosch is overeenstemming bereikt over de ontwikkeling van **Kapelledries fase 3** (60 woningen). De bestemmingsplanprocedure wordt in het najaar 2023 gestart. Vaststelling wordt verwacht in het voorjaar 2024. Verder zijn er in de kernen nog verschillende kleinere woningbouwplannen in ontwikkeling.

Naast deze concrete ontwikkelingen is een onderzoek gestart naar mogelijke uitbreidinglocaties voor woningbouw als nadere uitwerking van de omgevingsvisie. Aan de hand van de resultaten daarvan zullen eventuele nieuwe ontwikkelingen worden opgestart. Voor uitbreidingslocaties is het echter noodzakelijk om de woonbehoefte goed te kunnen onderbouwen. Hiervoor zijn ook de resultaten van de (sub-)regionale ontwikkelstrategie (zie hierboven) van groot belang.

Wij verwachten dat in de periode 2024-2026 op de diverse locaties in de verschillende kernen voor de doelgroepen de volgende aantallen woningen gerealiseerd gaan worden. De tabel geeft inzicht in geplande / in voorbereiding zijnde woningbouwontwikkelingen t.b.v. woningen voor de doelgroepen in de gemeente Bergeijk. Planning en programma is onder voorbehoud van marktomstandigheden en gehanteerde planning van externe partijen.

Locatie/bestemmingsplan	Type woningen voor doelgroepen		
	Starterswoningen	Seniorenwoningen	Sociale huurwoningen
Oude Bernardusschool, 't Loo	7		6
Hoog Berkt fase 2, Bergeijk	40	20	50
Tiliaans Noord, Luyksgestel	4		6
Provincialeweg 2-4, Westerhoven		2	
Klaproosstraat, Bergeijk		35	5
Meerendreef, Luyksgestel		8	12
Westerhoven Noord	11	6	17
St. Servatius Westerhoven		20	
Oude postkantoor Bergeijk			30 (7 nieuw)
Terlo noordelijk deel, 't Loo	12		
Achter de Sleutel, Riethoven	9	9	9
Dorpsplein, Riethoven		7	4
Kapelledries III, de Weebosch	17	5	14
Kerkstraat, Kleine Kept Bergeijk	8	12	12

Naast het aantal woningen is eveneens belangrijk dat de juiste woningen worden gerealiseerd. Daarbij richt Bergeijk zich met name op starters, senioren en inwoners die zijn aangewezen op zorg- en sociale huurwoningen. De uitgangspunten hiervoor zijn vastgelegd in de Woonvisie.
De mogelijkheden om er voor te zorgen dat de (nieuwbouw)woningen bij de doelgroep terecht komen worden onderzocht. Eerder is in dat kader de zelfbewoningsplicht ingevoerd en worden collectief particulier opdrachtgeverschap (verder: 'CPO') projecten gestimuleerd. In bestemmingsplannen wordt de maximale omvang van starters- en seniorenwoningen vastgelegd en voor de starterswoningen worden met ontwikkelaars daarnaast prijsafspraken gemaakt. Tevens wordt op rijksniveau gewerkt aan een wijziging van de Huisvestingswet. Deze nog in voorbereiding zijnde wet geeft onder andere mogelijkheden om in bepaalde situaties voorrang te geven aan eigen inwoners. Wat dit voor Bergeijk betekent, wordt samen met de Kempengemeenten uitgewerkt in de nieuwe Kempische Woonvisie, die naar verwachting begin 2024 ter vaststelling kan worden aangeboden. De in 2023 vastgestelde Kempische woonzorgvisie wordt dan ook onderdeel van de geactualiseerde Kempische woonvisie. Hiervoor wordt tegelijkertijd een uitvoeringsprogramma voorbereid.

Om de realisatie van sociale woningen te stimuleren is in 2021 het vereveningsfonds voor sociale woningbouw ingesteld. Hierbij is het uitgangspunt dat op alle nieuwe woningbouwlocaties 30% sociale huur dient te worden ontwikkeld. Indien een locatie daarvoor stedenbouwkundig niet geschikt is, kan een vrije sector-woning worden gerealiseerd, maar in dat geval moet de initiatiefnemer wel een bijdrage aan het vereveningsfonds betalen. Vanuit het vereveningsfonds kan vervolgens op andere locaties worden bijgedragen aan de bouw van sociale huurwoningen. Voor uitbreiding van de sociale huurvoorraad worden ook voor 2024 en verder afspraken gemaakt met de woningcorporaties. Daarnaast worden voortdurend met de corporaties potentiële locaties voor sociale huurwoningen beoordeeld op haalbaarheid. Voor het verduurzamen van de bestaande voorraad sociale huurwoningen kunnen corporaties een beroep doen op het daarvoor ingerichte duurzaamheidsfonds

Nieuwbouw is een deel van de oplossing voor de woningbouwproblematiek. Maar het aantal bestaande woningen is vele malen groter dan het aantal nieuw te bouwen woningen. Het is dan ook van zeker zo een groot belang om de bestaande woningvoorraad beter te laten aansluiten bij de huidige woonbehoeften. Er is daarom beleid vastgesteld om de bestaande woningvoorraad beter te kunnen benutten, bijvoorbeeld door het splitsen van woningen of door tijdelijke bewoning van bijgebouwen. Deze mogelijkheden blijft Bergeijk onder de aandacht brengen.

De gemeente is ook verplicht te voorzien in de huisvesting van statushouders. De taakstelling wordt steeds voor het komende halfjaar door het Rijk bepaald. De taakstelling voor 2024 is daarom nog niet bekend, maar voor 2023 bedraagt de taakstelling voor Bergeijk in totaal 53 personen. We verwachten dat de taakstelling in 2024 vergelijkbaar zal zijn. Hiervoor zijn naar verwachting ca. 20-25 woningen nodig. Met een huidige mutatiegraad van 5-6% op een sociale huurvoorraad van ruim 1000 woningen, betekent dit dat er jaarlijks ca. 50-60 woningen beschikbaar komen. Hiervan zal dan ongeveer één derde tot de helft aan statushouders

beschikbaar te worden gesteld. Dit benadrukt nog eens het belang van realisatie van voldoende sociale huurwoningen.
Op rijksniveau wordt gewerkt aan de Spreidingswet (formeel: wetsvoorstel Gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvang). Deze wet regelt de spreiding van asielzoekers over de gemeenten, waarbij het Rijk gemeenten kan dwingen opvang voor asielzoekers te realiseren. Door de val van het kabinet is op dit moment onduidelijk of, en zo ja wanneer, deze wet in werking treedt en wat dan de gevolgen voor de gemeente Bergeijk zijn.
Gezien het al nijpende tekort aan woningen, en de moeite voldoende reguliere woningen te bouwen, zorgen deze ontwikkelingen ervoor dat de realisatie nog meer onder druk staat. Het wordt hierdoor een grote uitdaging om de doelen te realiseren.

In 2019 zijn richtlijnen vastgesteld voor de huisvesting van arbeidsmigranten. Deze richtlijnen geven voorwaarden waaraan initiatieven voor huisvesting van arbeidsmigranten dienen te voldoen. Hierbij wordt nadrukkelijk ingezet op kwalitatief goede huisvesting, goede inpassing in de omgeving en spreiding. Naar aanleiding van twee (2) concrete aanvragen is gebleken dat de richtlijnen breed te interpreteren zijn. In 2023 is daarom een nadere toelichting op de richtlijnen vastgesteld waarin het doel van de richtlijnen beter is omschreven. Initiatieven zullen aan deze richtlijnen en de nadere toelichting worden getoetst. Voor het lopende initiatief op de locatie hoek Loo-Stökskesweg heeft een voorontwerp van een bestemmingsplan ter inzage gelegen en hierop zijn inspraakreacties ontvangen. Op basis van de richtlijnen en nadere toelichting zal in het vierde kwartaal van 2023 door het College een standpunt op deze inspraakreacties worden ingenomen. Als op basis daarvan besloten kan worden tot het in procedure brengen van een ontwerp-bestemmingsplan, valt vaststelling van dit plan in de eerste helft van 2024 te verwachten.

- **Een goede ruimtelijke kwaliteit binnen de kernen en in het buitengebied**

Zoals hierboven reeds aangegeven, is woningbouw een belangrijke opgave voor de komende jaren. Deels zal deze opgave binnen de bebouwde kom worden gerealiseerd. In de Omgevingsvisie is aangegeven dat behoud van groene ruimten binnen de kom van belang is. Bij inbreidingsplannen wordt daarom rekening gehouden met behoud van groen, terwijl daarnaast naar de mogelijkheden op uitbreidingslocaties wordt gekeken. Om dat op verantwoorde wijze te doen, is een onderzoek naar uitbreidingslocaties gestart.

In het buitengebied speelt een groot aantal vraagstukken die zich vaak opstapelen: Klimaatverandering, stikstof, waterkwaliteit en -kwantiteit, transitie van de landbouw en vrijkomende agrarische gebouwen, versterking van natuur, bos en biodiversiteit en de energietransitie. Dit brengt kansen met zich mee om vraagstukken slim te combineren en in samenhang op te pakken. De Provincie is gestart met een gebiedsgerichte aanpak (verder: 'GGA') om samen met waterschappen, terreinbeheerders, gemeenten, inwoners, (agrarische) bedrijven en andere betrokkenen meerdere vraagstukken tegelijkertijd aan te pakken. Bergeijk ligt in twee GGA-gebieden: de Grenscorridor in het oosten en Kempenland West in het westen. De gemeente neemt actief deel aan beide GGA's. De plannen vóór, en de samenwerking ín deze GGA's, zullen in 2024 verder vorm krijgen.[2]
Om een goed uitgangspunt te hebben voor al deze ontwikkelingen wordt gewerkt aan een herziening bestemmingsplan buitengebied. Het ontwerp van dit plan is in het najaar 2023 ter inzage gelegd. Vaststelling wordt voorzien in het voorjaar van 2024

Ontwikkelingen

- Omgevingswet

Door de nieuwe Omgevingswet worden bijna alle regelingen over de fysieke leefomgeving samengevoegd in één Omgevingswet. Naast de traditionele ruimtelijke elementen krijgen ook aspecten als gezondheid, duurzaamheid en energietransitie een rol. Deze wet treedt op 1 januari 2024 in werking.
Een werkgroep bereidt thans de invoering van de wet voor gemeente Bergeijk voor. Dit gebeurt op onderdelen in samenwerking met de Kempengemeenten en de regio. Door kennis te delen, dezelfde software aan te schaffen en zo veel mogelijk samen op te trekken bij communicatie en opleiding bereidt Bergeijk zich zo goed mogelijk voor op invoering van de nieuwe wet. Inmiddels is de Omgevingsvisie vastgesteld, wordt er ervaring opgedaan met de omgevingsdialoog en wordt er al gewerkt met het nieuwe

[2] Zie verder ook onder de taakvelden 3 en 7.

programma Powerbrowser. Er is besluitvorming geweest omtrent het adviesrecht van uw raad bij aanvragen die afwijkingen van het omgevingsplan. Hiermee is het delegeren van bevoegdheid en het vaststellen van deze omgevingsplannen vastgesteld. De besluitvorming over de gevolgen voor de legesverordening vindt eind 2023 plaats. Dan zal ook de Adviescommissie ruimtelijke kwaliteit (de opvolger van de welstandsadviescommissie) worden ingesteld en communicatie over de gevolgen van de nieuwe wet worden opgestart.
Ondanks deze voorbereidingen moet rekening gehouden worden met vertraging in de planvorming als gevolg van de nieuwe wet. Naast het leren omgaan met de nieuwe wet zal ook pas in de loop der jaren door onder andere jurisprudentie meer duidelijkheid ontstaan over het gebruik en interpretatie van de wet. Daarbij komt dat er een flinke piek in aanvragen is geweest, om zo plannen nog onder de huidige wetgeving in procedure te brengen.

Gemeentelijk beleid

- Omgevingsvisie 2022
- Nota grondbeleid 2018 (te herzien eind 2023/voorjaar 2024)
- Omgevingsbeleidsplan onderdeel bouwen 2015-2018
- Meerjaren Handhavingprogramma 2017-2020
- Welstandsnota Gemeente Bergeijk 2016-2019
- Woonvisie 2013-2021, incl. oplegnotitie woonvisie 2016
- Plan van aanpak aandachtslocaties (2016)
- Uitleg begrip maatschappelijk belang (2017)
- Handreiking Veehouderij en Gezondheid 2.0 (2018)
- Richtlijnen huisvesting arbeidsmigranten Bergeijk 2019
- Kempische visie op wonen 2019-2023
- Lokaal volkshuisvestingsprogramma

Mutaties meerjarenraming 2024-2027 ten opzichte van programmabegroting 2023

BB29 Bijstelling pachtinkomsten (185.000 V)
In juli 2023 heeft de jaarlijkse wijziging conform het pachtprijzenbesluit plaatsgevonden. Hierdoor stijgen de pachtprijzen voor de regio Bergeijk in 2024 met 42%. Deze doorwerking op de verschillende pachtgronden is verwerkt in de begroting 2024-2027.

Verbonden partijen (zie paragraaf verbonden partijen)

- Metropool Regio Eindhoven (MRE) (werkprogramma transitie landelijk gebied)
- Omgevingsdienst Zuidoost Brabant (ODZOB)

Wat gaat het kosten?

	Taakveld 8: VHROSV *Bedragen in € 1.000*	Rekening 2022	Begroting 2023 na wijziging	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
a	Lasten	5.254	5.647	6.749	4.851	1.799	1.793
b	Baten	5.073	4.696	6.261	4.223	1.167	1.167
c	**Saldo taakveld excl mutaties reserves (c= b-a)**	**-181**	**-952**	**-488**	**-628**	**-632**	**-626**
d	Mutaties reserves storting	1.653	-98	177	0	0	0
e	Mutaties reserves onttrekking	246	253	88	38	38	38
f	**Saldo taakveld (f = c-d+e)**	**-1.588**	**-601**	**-577**	**-590**	**-594**	**-588**

Beleidsindicatoren

Naam Indicator	Eenheid	Bron	Peiljaar	< 25.000	Bergeijk
Gemiddelde WOZ waarde	Duizend euro	CBS	2022	342	385
Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	Basisregistratie adressen en gebouwen	2022	8,9	8,9
Demografische druk	%	CBS	2023	80,5%	76,0%
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	In Euro's	COELO	2022	n.b.	680
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	In Euro's	COELO	2022	n.b.	819

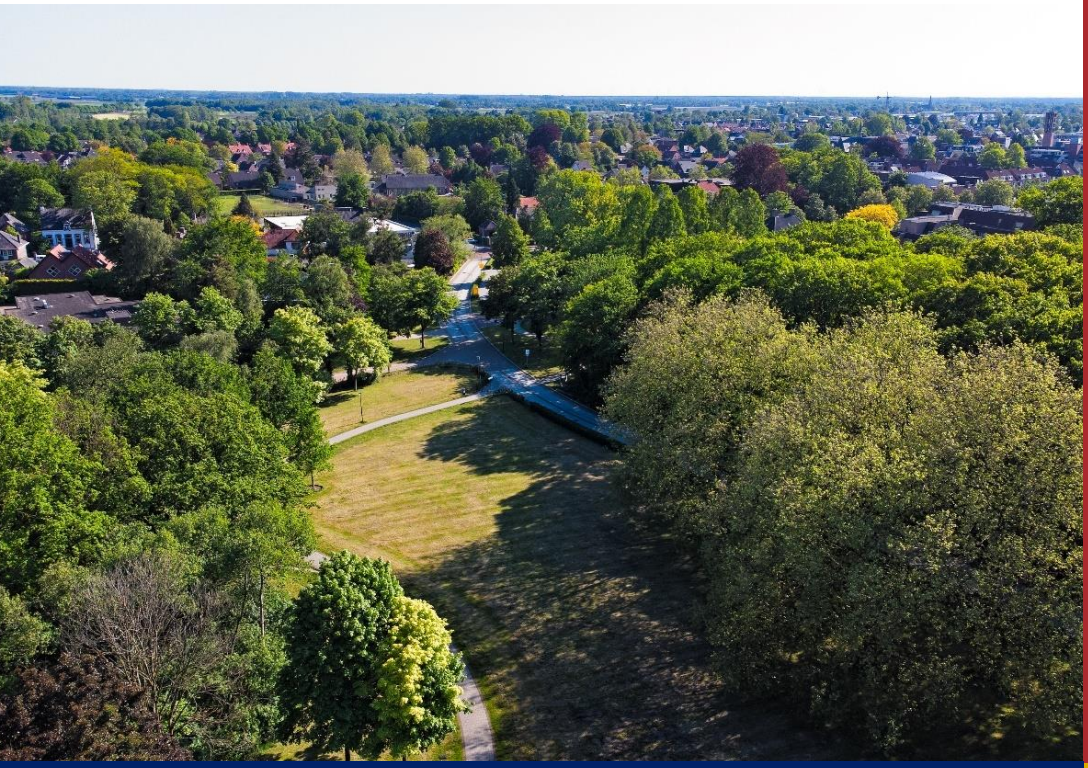

Paragrafen

Paragraaf Lokale heffingen

Wettelijk kader

Op grond van het besluit Begroting en verantwoording provincies en gemeenten moeten in de paragraaf Lokale heffingen in ieder geval de volgende onderdelen worden vermeld:

Onderdeel	Op grond van
De geraamde inkomsten;	art. 10, letter a BBV
Het beleid ten aanzien van de lokale heffingen;	art. 10, letter b BBV
Een overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen, inclusief onderbouwing berekening maximaal kostendekkende tarieven	art. 10, letter c BBV
Een aanduiding van de lokale lastendruk	art. 10, letter d BBV
Een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid	art. 10, letter e BBV

Wat willen wij bereiken?

De gemeente wil het voorzieningenniveau op peil houden en de ambities die zijn opgenomen uitvoeren.

Voor de rechten (rioolheffing en reinigingsrecht) wordt uitgegaan van 100% kostendekking. Voor de rioolheffing worden daarvoor de uitgangspunten, zoals vastgesteld in het Verbreed gemeentelijk rioleringsplan (verder: 'VGRP'), gehanteerd.

Een kostendekkendheid van 100% in de legesverordening is in principe toegestaan. Binnen Titel 1 Algemene dienstverlening, waarin bijvoorbeeld paspoorten en rijbewijzen zijn opgenomen, zijn de belangrijkste leges door het Rijk gemaximeerd.

Algemeen

De paragraaf Lokale heffingen heeft betrekking op de in de gemeente geheven belastingen en heffingen (retributies, rechten en leges). Er wordt ingegaan op de belastingsoort, het beleid, de tarieven, de berekening omtrent kostendekkende tarieven, de geraamde inkomsten en ontwikkelingen. De paragraaf wordt afgesloten met een overzicht van de lokale belastingdruk. De vermelde tarieven zijn voorlopige tarieven. De definitieve tariefvoorstellen worden, rekening houdend met de laatste ontwikkelingen, in de raadsvergadering van 21 december 2023 ter besluitvorming aan uw raad voorgelegd.

Ontwikkelingen

De omgevingswet treed per 1-1-2024 in werking. De mogelijke financiële effecten van de keuzes die we dienen te maken zijn nog niet verwerkt in deze begroting. Eind 2023 zal de legesverordening worden vastgesteld, waarin de tarieven zijn verwerkt.

Opbrengsten

In onderstaande tabel wordt een overzicht van de opbrengsten aan lokale heffingen weergegeven. Hierna volgt de toelichting per belasting- en heffingssoort.

Bedragen x € 1.000	Realisatie 2022	Begroot 2023 na wijziging	Begroot 2024
a. Onroerende zaakbelastingen	3.838	3.972	4.338
b. Toeristenbelastingen	722	964	1.200
c. Forensenbelasting	6	6	6
1. Totaal algemene dekkingsmiddelen	**4.566**	**4.942**	**5.544**
d. Reinigingsrechten (afvalstoffenheffing)	1.563	1.548	1.753
e. Rioolheffing	1.843	1.998	2.029
f. Rioolaansluitrechten	26	23	23
g. Leges titel 1. Algemene dienstverlening	482	521	936
g. Leges titel 2. Dienstverlening fysiek leefomgeving/omgevingsvergunning	882	658	733
g. Leges titel 3. Dienstverlening Europese dienstenrichtlijn	7	3	3
h. Lijkbezorgingsrechten	17	14	14
i. Reclamebelasting centrummanagement	27	30	30
i. Reclamebelasting	1	1	1
j. Overige bestemmingsheffingen	14	29	29
2. Totaal bestemmingsheffingen	**4.862**	**4.825**	**5.549**
3. Totale opbrengst lokale heffingen (1+2)	**9.428**	**9.766**	**11.093**

Algemene dekkingsmiddelen

a. Onroerende zaakbelastingen

De onroerende zaakbelastingen worden geheven bij eigenaren van woningen en eigenaren en gebruikers van niet-woningen.
De heffingsgrondslag is de vastgestelde economische waarde naar de peildatum 1 januari 2023 conform de Wet waardering onroerende zaken.

b. Toeristenbelasting (Kurtax)

De Kurtax is een gemeentelijke belasting en wordt geheven van eigenaren van recreatieve accommodaties waar overnacht kan worden. De heffingsgrondslag bedraagt een vast percentage van de omzetten (Kurtax) en bedraagt 3,11%. Meerjarig wordt rekening gehouden met meeropbrengsten als gevolg van de omzetstijging die in 2023 te zien is. Hiermee is het bedrag aan inkomsten toeristenbelasting structureel opgehoogd naar € 1.200.000.

c. Forensenbelasting

Onder de naam forensenbelasting wordt een directe belasting geheven van de natuurlijke personen, die, zonder in de gemeente hun hoofdverblijf te hebben, meer dan 90 dagen van het belastingjaar voor zichzelf of hun gezin over een gemeubileerde woning beschikken.

Bestemmingsheffingen

Algemeen

Bij de bestemmingsheffingen met de grootste omvang zijn overzichten opgesteld waardoor de kostendekkendheid van de betreffende heffing duidelijk wordt. In de overzichten zijn eerst de directe lasten en baten opgenomen. In de Financiële verordening is de systematiek van toerekening van de overheadkosten vastgesteld. De totale overheadkosten worden gedeeld door het aantal productieve uren dat aan de taakvelden wordt besteed. Vervolgens wordt het aantal productieve uren dat betrekking heeft op de kostendekkende tarieven vermenigvuldigd met dit bedrag. De btw is berekend over de budgetten waarop een btw-component van toepassing is. De totale lasten zijn vervolgens afgezet tegen de opbrengsten die we genereren uit de heffing.

d. Afvalstoffenheffing

De gemeente heeft de wettelijke inzamelplicht voor het ophalen en verwerken van het huishoudelijk afval (als gevolg van artikel 10.11 van de Wet milieubeheer). De functie van de afvalstoffenheffing is het dekken van de kosten die de gemeente maakt voor het inzamelen van huishoudelijke afvalstoffen. De

afvalstoffenheffing is geregeld in de Wet milieubeheer. Het feit dat de gemeente verplicht is om binnen het gehele gebied huisvuil in te zamelen is reden voor de heffing. Het belastbaar feit is het feitelijk gebruik van een perceel waarvoor op basis van de Wet milieubeheer een verplichting tot het inzamelen van huishoudelijke afvalstoffen geldt. Afvalstoffenheffing moet worden betaald als een perceel feitelijk wordt gebruikt én de gemeente hier op basis van de wet verplicht is huishoudelijk afval in te zamelen.
De gemeente Bergeijk hanteert de Diftar methode. Dat betekent dat er een bedrag per lediging wordt betaald naast een vast tarief per perceel.

De gemiddelde verhoging van zowel het vastrecht als de variabele tarieven gaan met circa 13% omhoog. De tarieven van de milieustraat houden we gelijk aan vorig jaar. Aangezien we deze willen laten aansluiten bij de tarieven in de Kempengemeenten. De gemiddelde afvaldruk als gevolg van de geprognosticeerde lasten zijn voor 2024 circa € 194 per huishouden. Deze stijgen in 2024 met circa € 20 ten opzichte van 2023. Dit wordt met name veroorzaakt door stijgende energiekosten en loonkosten.

Afvalstoffenheffing *Bedragen x € 1.000*	Netto lasten	Overhead	Btw	Totaal lasten	Totaal baten	Dekkings %
Afvalinzameling	1.185	76	267	1.528	1.528	100%
Kostendekking totaal	**1.185**	**76**	**267**	**1.528**	**1.528**	**100%**

e. Rioolheffing

De rioolheffing in de gemeente betreft de rioolafvoerrechten. Deze heffing wordt geheven van de gebruikers van de panden op basis van het afgenomen drinkwater (met als uitgangspunt: geloosd afvalwater), volgens opgave van Brabant Water over het voorgaande jaar. Uitgangspunt is hierbij: De gebruiker betaalt.
Op grond van artikel 228a Gemeentewet wordt de rioolheffing geheven. De baten en lasten in de begroting zijn het uitgangspunt van kostendekkendheid.

Het Verbreed Gemeentelijk RioleringsPlan (verder: 'VGRP') 2020-2024 is op 19 december 2019 door uw raad vastgesteld. Het VGRP is een beleidsstuk met een visie hoe Bergeijk omgaat met de rioleringszorg in de komende periode. Dit plan vormt de basis voor de in te begroting te ramen lasten welke voortvloeien uit deze wettelijke taak.

Om de rioleringszorg conform de wettelijke eisen en ambities van de gemeente uit te kunnen blijven voeren, is in het VGRP voorzien om de rioolheffing in 2024 te verhogen met 3,0%.

Dit betekent de volgende rioolheffingstarieven:

Klasse (waterverbruik)	**2023**	**2024**
≤ 100 m³	175,14	180,39
101 – 350 m³	262,65	270,53
≥ 350 m³: opslag per 350 m³	262,65	270,53

De berekening van de kostendekkendheid van de rioolheffing is als volgt tot stand gekomen:

Rioolheffing *Bedragen x € 1.000*	Netto lasten	Overhead	Btw	Totaal lasten	Totaal baten	Dekkings %
Riolering	1.412	353	265	2.029	2.029	100%
Kostendekking totaal	**1.412**	**353**	**265**	**2.029**	**2.029**	**100%**

f. Rioolaansluitrechten

De rioolaansluitrechten hebben betrekking op het aansluiten van woningen en andere gebouwen op het gemeentelijk rioolstelsel en het toerekenen van de kosten van een dergelijke aansluiting. De heffingsgrondslag is opgenomen in de gemeentelijke aansluitverordening, waarin de verhouding tussen de gemeente en de burgers betreffende het aansluiten op het rioolstelsel is geregeld.
Voor het jaar 2024 wordt het tarief voor de rioolaansluitrechten van 2023 geïndexeerd met 3%. In de raadsvergadering van 21 december 2023 worden de aansluitrechten definitief vastgesteld met de behandeling van de verordening aansluitrechten riolering.

g. Leges

Onder de naam ‘leges’ worden verschillende rechten geheven van door het gemeentebestuur verstrekte diensten. Leges vallen onder de bestemmingsheffing (meerdere programma’s). Bij de bepaling van de kostendekkendheid van de leges maken we een onderscheid in de 3 titels uit de legesverordening:

- Algemene dienstverlening
- Fysieke leefomgeving / omgevingsvergunningen
- Europese dienstenrichtlijn

De tarieven zijn volgens de uitgangspunten van deze begroting met 4,77% verhoogd. Daarnaast zijn de geprognosticeerde hoeveelheden opnieuw op actualiteit beoordeeld.

De berekening van de kostendekkendheid van de leges is als volgt tot stand gekomen:

	Netto lasten	Overhead	BTW	Totale lasten	Totale baten	Dekkings %
1. Algemene dienstverlening	620	435	0	1.056	926	88%
2. Dienstverlening fysiek leefomgeving/omgevingsvergunning	339	469	0	808	633	78%
3. Dienstverlening Europese dienstenrichtlijn	12	0	0	12	3	25%
Kostendekking totaal	**971**	**905**	**0**	**1.876**	**1.562**	**82%**

- *Algemene dienstverlening*

Dit betreft vooral het verstrekken van rijbewijzen en reisdocumenten maar ook tal van in omvang kleinere producten die de gemeente verstrekt zoals uittreksels, afschriften. Ook vallen huwelijksvoltrekkingen vanuit de burgerlijke stand onder deze dienstverlening. Het verstrekken van reisdocumenten aan niet-ingezetenen vormt hierin een bijzondere plek. Sinds 2014 geeft de gemeente Bergeijk, samen met 11 andere gemeenten, met succes reisdocumenten af voor niet-ingezetenen. Vanaf 2024 wordt er weer een toename van het aantal te verstrekken reisdocumenten aan niet-ingezetenen voorzien. Hier is rekening mee gehouden in de begroting.

- *Fysieke leefomgeving / omgevingsvergunningen*

De opbrengsten uit de omgevingsvergunningen schommelen per jaar. Op de omvang van de opbrengsten hebben we maar beperkt invloed. Hier zijn we afhankelijk van de economische situatie. Wordt er veel gebouwd dan nemen de opbrengsten toe, en omgekeerd. De opbrengst voor 2024 is onder andere gebaseerd op circa 60 nieuwbouwwoningen, circa 100 vergunningen voor uitbreiding en verbouw van bedrijven en opbrengsten vanwege verbouwingen van woningen. Een deel van de verbouwingen is overigens vergunningsvrij. De ophanden zijnde wijziging van de omgevingswet die in 2024 zal ingaan, zal mogelijk leiden tot het meer vergunningsvrij bouwen. Ook zijn de opbrengsten voor de omgevingsvergunningen opgenomen.

- *Europese dienstenrichtlijn*

Hieronder vallen met name leges in verband met horeca activiteiten en evenementen. Vergunningen voor categorie B evenementen zijn met ingang van 2019 gratis.

h. Lijkbezorgingsrechten

Gemeente Bergeijk beheert twee actieve begraafplaatsen. In het verleden is met het kerkbestuur afgesproken dat de begraafplaats in Westerhoven als algemene begraafplaats kan dienen. In ruil daarvoor voert de gemeente enkel het onderhoud uit. De gemeente graaft geen graven en hebben daaruit dan ook gen rechten. De andere actieve begraafplaats is in de kern Luyksgestel. Rechten worden geheven voor het gebruik van deze begraafplaats. De tarieven worden opgenomen in de tarieventabel behorende bij de Verordening Lijkbezorgingsrechten 2023. Het streven was erop gericht om deze begraafplaats kostendekkend te laten zijn. Trend is vermindering van begraven en meer crematies. Onderhoudslasten blijven ongewijzigd.

i. Reclamebelasting

Op verzoek van de initiatiefgroep Centrummanagement is met ingang van 2014 reclamebelasting ingevoerd. Deze belasting wordt geheven bij ondernemers in een vastgesteld gebied. De hoogte van de belasting is afhankelijk van de WOZ-waarde van het pand. De inkomsten worden volledig doorbetaald aan de Stichting Centrummanagement.

j. Overige bestemmingsheffingen

De overige bestemmingsheffingen bestaan uit de vergoedingen voor staangelden op de woonwagenlocaties en de opbrengsten uit de overeenkomst voor de organisatie van de kermissen.

Kwijtscheldingsbeleid

In de raadsvergadering van 1 juni 2023 is de Verordening Kwijtschelding Gemeentelijke Belastingen Bergeijk 2023 vastgesteld. De gemeente kent mogelijkheden voor het verlenen van kwijtschelding van de OZB, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. Dit geldt voor burgers en voor privébelastingen van ondernemers indien er sprake is van recht op een Bbz-uitkering. Kwijtschelding wordt in de praktijk vooral verleend voor de afvalstoffen- en rioolheffing. Voor kwijtschelding van de OZB komt niemand of bijna niemand in aanmerking.

Belastingdruk

Voor de berekening van de belastingdruk gaan we uit van een gemiddelde WOZ-waarde in Bergeijk. Voor de rioolheffing gaan we uit van een gemiddeld waterverbruik tussen de 100 en 350 m³. Bij de afvalstoffenheffing hanteren we een gemiddeld aanbod aan containers. De grijze container wordt gemiddeld ca. 5 keer per jaar aangeboden, de groene container 7 keer. De belastingcapaciteit gemeente Bergeijk zetten we af tegen de landelijke capaciteit. Begroting 2024 geeft een belastingcapaciteit van 84%.

Belastingdruk	Begroot 2023	Begroot 2024
Onroerende zaak belasting	314	339
Rioolheffing	263	271
Afvalstoffenheffing	174	194
Totale woonlasten	**751**	**804**
Woonlasten landelijk gemiddelde	904	960
Woonlasten tov landelijk gemiddelde	**83%**	**84%**

De laatst bekende woonlasten zijn door het COELO berekend op € 960 voor een meerpersoonshuishouden in 2024. Hiertegenover hebben wij de berekende belastingdruk 2024 gezet. De conclusie daaruit is dat we als gemeente Bergeijk ruim onder het landelijk gemiddelde zitten.

Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

Het gemeentelijk weerstandsvermogen geeft de mate aan waarin de gemeente in staat is financiële tegenvallers op te vangen. Om dit te kunnen moet er een zekere mate van vrije ruimte zijn binnen de begroting en/of de vermogenspositie. Deze vrije ruimte heet ook wel de weerstandscapaciteit.

De weerstandscapaciteit bestaat uit middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt om niet geraamde kosten (onverwachte, onvoorziene omstandigheden) te dekken. Dit met inachtneming dat het niet ten koste gaat van de uitvoering van bestaande taken.
Risico's worden in dit verband gedefinieerd als gebeurtenissen die de doelrealisatie van de gemeente Bergeijk negatief kunnen beïnvloeden, waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële omvang zijn in relatie tot de financiële positie van de gemeente.

Wettelijk kader

Op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten moet in de paragraaf financiering in ieder geval het volgende onderdeel worden vermeld:

Onderdeel	Op grond van
De paragraaf bevat tenminste: • Een inventarisatie van de weerstandscapaciteit; • Een inventarisatie van de risico's; • Het beleid over de weerstandscapaciteit en de risico's • Verplicht opnemen van een aantal kengetallen • Beoordeling van de onderlinge verhouding van de kengetallen in relatie tot de financiële positie	art. 11 BBV

Beleid

- Nota reserves en voorzieningen gemeente Bergeijk (2023)

Wat willen we bereiken?

De financiële positie is (ook op lange termijn) zodanig solide dat de gemeente zonder financiële problemen en zonder aanpassingen in het huidige beleid kan inspelen op externe ontwikkelingen.
De omvang van de weerstandscapaciteit is toereikend voor het opvangen van financiële tegenvallers met structurele en incidentele gevolgen. De ratio weerstandscapaciteit (verhouding tussen beschikbare en benodigde weerstandscapaciteit) bedraagt minimaal 1,4.

Risico inventarisatie

Van de risico's wordt een inschatting gemaakt van de waarschijnlijkheid dat een risico zich voordoet en wat de mogelijke schadeomvang kan zijn. Daarvoor worden de volgende 2 vragen gesteld:
Wat is de financiële impact? En wat is de kans dat de gebeurtenis zicht voordoet?

De kans dat de gebeurtenis zich voordoet aan de hand van de volgende score:

Kans score

•	Zeer gering	5%
•	Gering	25%
•	Waarschijnlijk	50%
•	Hoog	75%

De risicoscore is de vermenigvuldiging van het ingeschatte financiële effect van het risico vermenigvuldigd met het percentage wat aansluit op de kans dat het risico zich voordoet. Indien een risico zich zeker voor zou doen dan wordt dit in de begroting opgenomen vanwege de stelregel dat de begroting realistisch opgesteld moet worden. Alleen risico's met een gekwantificeerd bedrag van > € 25.000 (ongeveer 0,05%

van de totale begroting) worden in de risicomatrix opgenomen. Nadat de risico's zijn gekwantificeerd kan de benodigde weerstandscapaciteit worden berekend.

Bedragen x € 1.000 Taakveld risico	Omschrijving risico	Kans	Af te dekken met:	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
0. Taakveld Bestuur en ondersteuning							
a	Verkoop pachtgronden	Zeer gering	AR	16	12	8	4
b	Algemene uitkering: effect wijzigingen	Waarschijnlijk	AR	500	750	750	750
6. Taakveld Sociaal domein							
c	Programmakosten jeugdhulp	Waarschijnlijk	AR	150	150	150	150
7. Taakveld Volksgezondheid en milieu							
d	Sanering bodemverontreiniging	Hoog	AR	50	50	50	50
8. Taakveld VHROSV							
e	Planschadeclaims actualisering bestemmingsplannen	Waarschijnlijk	AR	50	50	50	50
f	Risico's grondexploitatie	Hoog	AR grex	511	511	511	511
Organisatie/bedrijfsrisico							
g	Financieringsfunctie reserve	Waarschijnlijk	AR	65	65	65	65
Verbonden partijen							
h	GRSK / GGD / ODZOB / VRBZO / MRE	Waarschijnlijk	AR	117	117	117	117
Totaal				**1.459**	**1.705**	**1.701**	**1.697**

a. Verkoop pachtgronden

In de begroting is rekening gehouden met een gefaseerde afbouw van de opbrengst uit grondtransacties, welke in 2024 € 325.000 zal zijn. Is de opbrengst hoger, dan wordt het meerdere in de algemene reserve behoedzaamheid grondtransacties gestort. Wanneer echter minder wordt gerealiseerd, vindt een onttrekking uit de reserve plaats.

b. Algemene uitkering reguliere wijzigingen

De algemene uitkering is de grootste bron inkomsten voor gemeenten. Verwacht wordt dat een nieuw te vormen kabinet zal moeten bezuinigen, gezien de huidige macro-economische ontwikkelingen. Een mogelijke bezuinigingsmaatregel zou het gemeentefonds kunnen zijn.

c. Jeugdhulp

Het risico schatten we in op € 150.000. De volgende risico's worden onderkend: Wijzigingen als gevolg van de hervormingsagenda Jeugd 2023-2028, kwetsbaarheden kleine gemeenten, ouder problematiek, en een beperkte invloed gemeente CJG.

d. Sanering bodemverontreiniging

Een substantieel gedeelte van de Openbare Ruimte is verontreinigd. Dit is vooral gerelateerd aan het gebruik in het verleden van zinkassen op wegen (en bermen). Een gedeelte van met name onze wegen en bermen buiten de kom zijn zinkassenverdacht. Op zinkassenverdachte wegen moet per definitie vooraf onderzoek plaatsvinden en op veel van die wegen en bermen is een zinkassen gerelateerde verontreiniging homogeen of heterogeen aanwezig. Vanaf 2019 is verontreiniging met PFAS ook actueel geworden. Ook bij de uitvoering van reguliere onderhoudswerkzaamheden is dit een reëel risico geworden, waarvan de extra kosten niet vooraf zijn in te schatten.

e. Planschadeclaims

Inwoners kunnen bij (de actualisatie van) bestemmingsplannen een beroep doen op planschade. Bij particuliere initiatieven is het uitgangspunt dat het risico op planschade middels een overeenkomst bij de betreffende ontwikkelaar wordt gelegd. Voor de gemeentelijke grondexploitaties wordt hiervoor verwezen naar de paragraaf grondbeleid. De omvang handhaven we op € 100.000 met een waarschijnlijk risico dat zich dit voordoet van 50%.

f. Grondexploitaties

Bij het opstellen van de begroting 2024 zijn de doorrekeningen van de grondexploitatie gemaakt. Daarnaast worden scenario's beschreven waarin rekening is gehouden met tegenvallers als langere looptijden en geen indexering van de opbrengsten. Voor verwachte resultaten van de grexen zijn voldoende om toekomstige vennootschapsverplichtingen op te vangen. Dit risico wordt gedekt uit de specifiek voor de daarvoor ingestelde reserve Grondexploitaties.

g. Financieringsfunctie reserves

Conform het beleid in de gemeente Bergeijk wordt de bespaarde rente toegevoegd als baat aan de exploitatie. Dit betekent dat niet vrij beschikt kan worden over de reserves. Het gaat daarbij om het deel van de reserves dat als weerstandsvermogen wordt gezien ter dekking van de risico's. Dit deel zal immers ingezet moeten worden indien risico's zich daadwerkelijk voordoen. Bij een inschatting dat maximaal 50% van de risico's zich gelijktijdig werkelijk voordoen en een rekenrente van 4% betekent dit een risico van afgerond € 72.000 in de exploitatie. Deze systematiek is opgenomen in de Nota reserves en voorzieningen 2023.

h. Verbonden partijen

De GRSK houdt geen eigen vermogen aan als weerstandscapaciteit. Dit op basis van vastgesteld beleid. Als calamiteiten zich voordoen worden de deelnemende gemeenten aangesproken, volgens de vastgestelde systematiek. De risico's zijn benoemd in de begroting maar niet opnieuw gekwantificeerd in geld. Wij handhaven het eerder gehanteerde uitgangspunt van een risico van € 0,5 miljoen voor de 5 KempenPlus-gemeenten (ca € 100.000 per gemeente). Het is aan de deelnemende gemeenten om weerstandscapaciteit aan te houden.
Kempen+ heeft in haar risicoanalyse aangegeven dat er een risico bestaat dat er door de deelnemende gemeenten, om het weerstandsvermogen op peil te houden, extra bijgedragen dient te worden. Dit is afhankelijk van de resultaten die komende jaren worden behaald. Dit risico nemen we op in onze risicomatrix.
De vier grote verbonden partijen (GGD, VRBZO, ODZOB en MRE) hebben in hun begroting 2024 risicoanalyse gemaakt. Deze risicoanalyse is afgezet tegen hun reservepositie. Daaruit resteert een deel niet afgedekte risico's. indien zich dit voordoet kan dat betekenen dat de gemeente moet bijdragen. Dat deze risico's zich gaan manifesteren is als "waarschijnlijk" gewogen.

Vervolgens wordt de benodigde weerstandscapaciteit afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. Aan de hand van deze gegevens wordt de ratio weerstandscapaciteit berekend.

Weerstandscapaciteit

Het weerstandsvermogen wordt gevormd door:

- Algemene reserve
- Algemene reserve resultaat
- Algemene reserve risico grondexploitaties
- Post onvoorzien.

De algemene reserves betreffen incidentele capaciteit en de post onvoorzien structurele capaciteit.
De algemene reserve behoedzaamheid grondtransacties, stille reserves en de beschikbare ruimte in de belastingcapaciteit worden niet meegenomen in de bepaling van de weerstandscapaciteit, conform de nota reserves en voorzieningen (2023).
Bestemmingsreserves kunnen eventueel tot de beschikbare weerstandscapaciteit worden gerekend indien uw raad de bestemming kan veranderen zonder financieel nadelige gevolgen. De dekkingsreserves maken daarom geen deel uit van de weerstandscapaciteit.

De gemeente heeft een aantal stille reserves (verschil tussen marktwaarde en boekwaarde) door het bezit van vaste activa zoals pachtgronden, erfpachtgronden, bosgronden, gebouwen en terreinen. Een benadering van de marktwaarde van de bos- en landbouwgrond is per ultimo 2023:

Omschrijving	Aantal ha.	per ha. In €	per m2 in €	Marktwaarde in €
Bosgronden	1.443	15.000	1,50	21.645.000
Geliberaliseerde pacht (1 jr)	191	77.500	7,75	14.802.500
Geliberaliseerde pacht (6 jr)	71	77.500	7,75	5.502.500
Reguliere pacht	642	77.500	7,75	49.755.000
Erfpacht	359	38.000	3,80	13.642.000
Totaal	**2.706**			**105.347.000**

De weerstandscapaciteitsratio drukt de verhouding tussen de beschikbare en de benodigde weerstandscapaciteit uit. Hoe groot de beschikbare weerstandscapaciteit moet zijn, is afhankelijk van de risico's die de gemeente loopt. Het gaat hierbij om de risico's die niet goed kwantificeerbaar en niet regulier zijn. In het algemeenheid gaat het om risico's die de gemeente zelf niet of slechts deels kan beïnvloeden. Voor de overige risico's zijn beheersmaatregelen genomen, voorzieningen getroffen of verzekeringen afgesloten.

Vastgelegd is dat de beschikbare reserves die betrokken worden bij de bepaling van de weerstandscapaciteit minimaal € 6,0 miljoen moet bedragen.

De geprognosticeerde omvang van de algemene reserves, exclusief de algemene reserve behoedzaamheid grondtransacties, is ultimo 2024 € 16,7 miljoen. Dit leidt tot de volgende weerstandscapaciteitsratio:

Weerstandsratio (bedragen x € 1.000) (balansstanden ultimo jaar)	2024	2025	2026	2027
1. Beschikbare weerstandscapaciteit	16.723	19.828	17.190	15.087
2. Benodigde weerstandscapactiteit	1.459	1.705	1.701	1.697
Weerstandsratio	**11,46**	**11,63**	**10,11**	**8,89**

Ontwikkeling van algemene reserves

Een aparte positie wordt ingenomen door de Algemene reserve behoedzaamheid grondtransacties. De andere algemene reserves maken allemaal onderdeel uit van de beschikbare weerstandscapaciteit. Vanaf de begroting 2023 worden de geprognosticeerde opbrengsten gefaseerd afgebouwd (was eerst vanaf jaar 2024). De algemene reserve behoedzaamheid grondtransacties is in het leven geroepen om enkel schommelingen in de opbrengsten uit grondtransacties op te vangen. Daarom wordt deze niet betrokken bij de weerstandscapaciteit. De omvang van deze reserve is gemaximeerd op € 1 miljoen.

De overige algemene reserves zijn er voor het opvangen van risico's. De ondergrens hiervan is bepaald op € 6,0 miljoen.

In grafiekvorm geeft dit de meerjarige ontwikkeling algemene reserves in relatie tot de ondergrens van de reserve. Dit per 31-12 van het jaar.

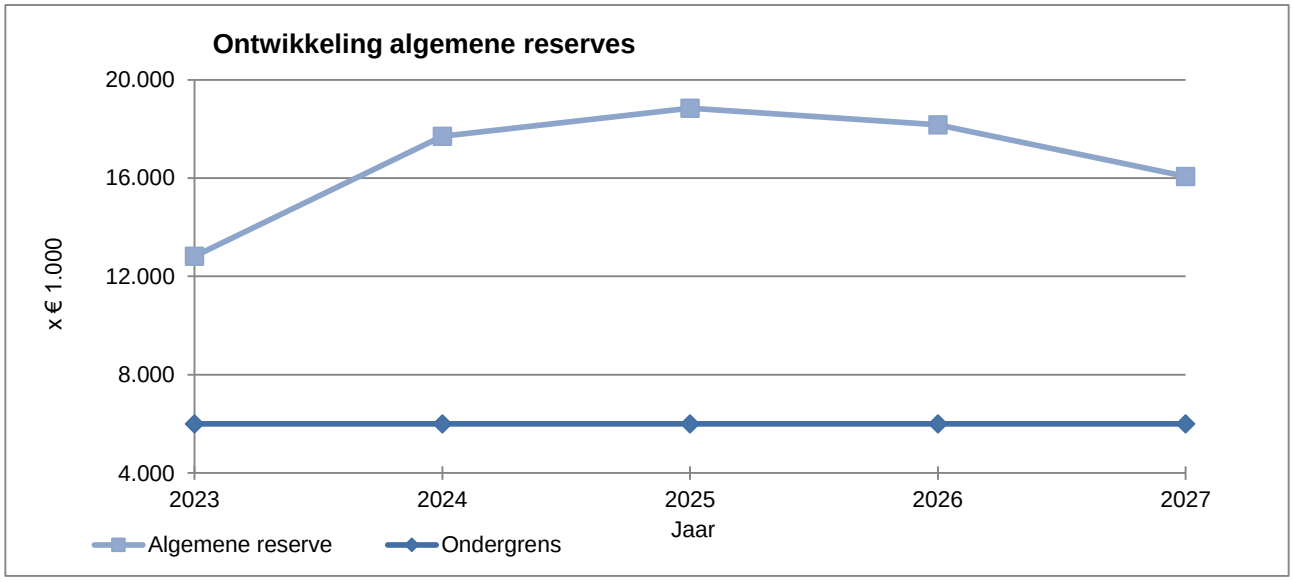

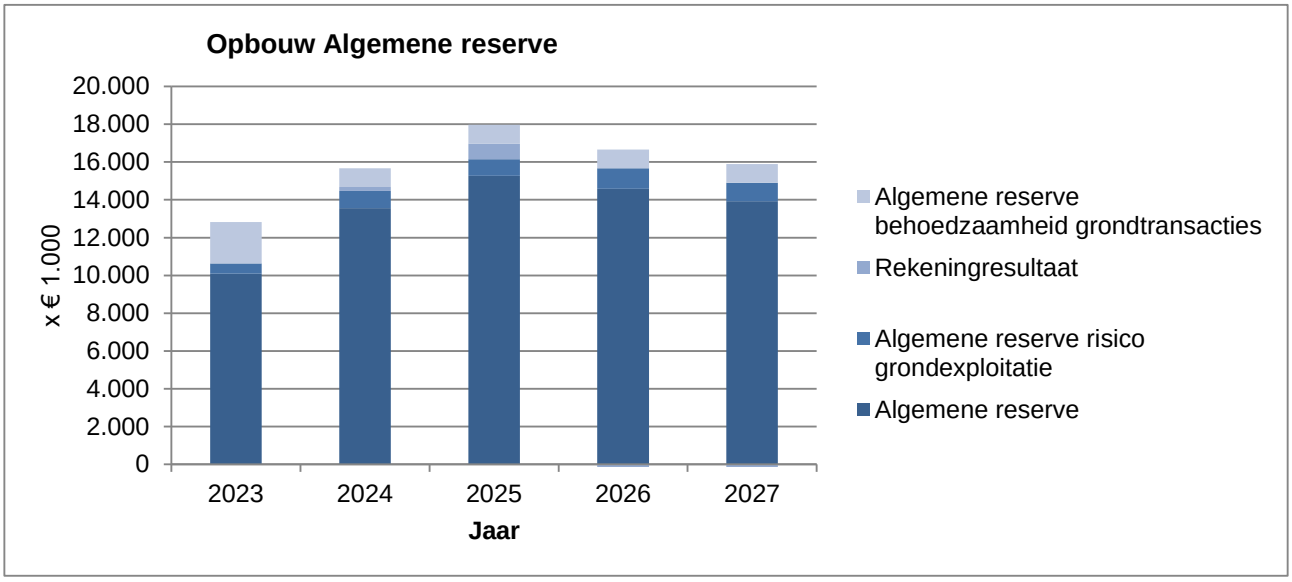

Grafiek opbouw algemene reserves

Ontwikkeling van bestemmingsreserves

De bestemmingsreserves bestaan uit dekkingsreserves en overige bestemmingsreserves.

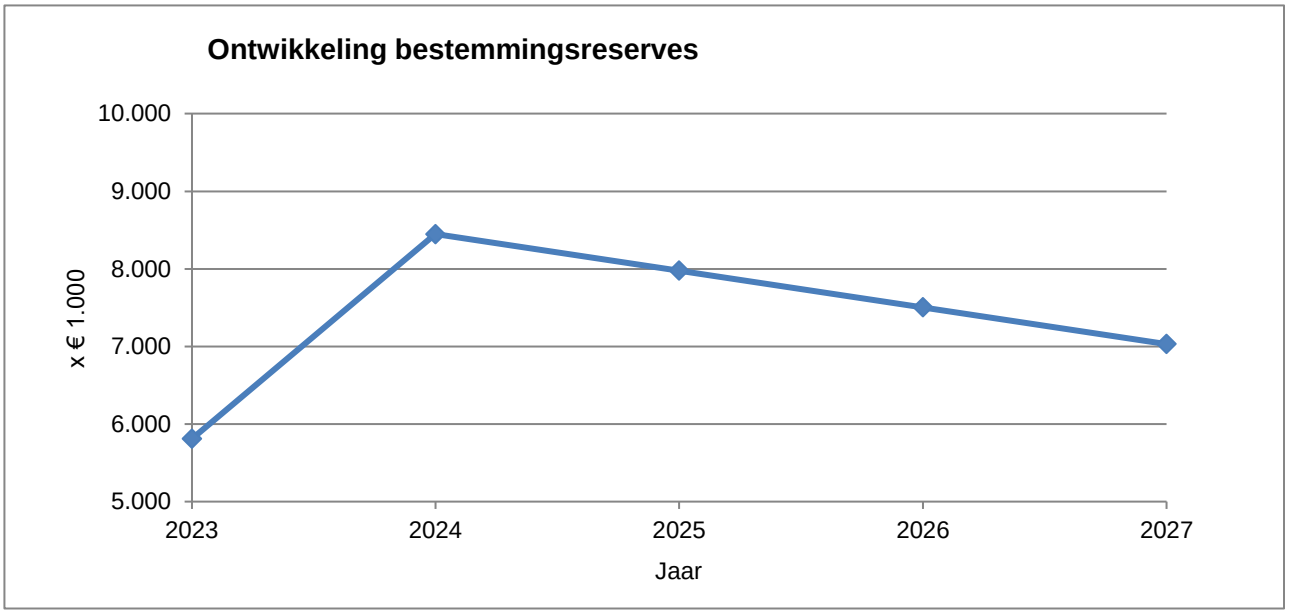

Grafiek verloop bestemmingsreserves

Ontwikkeling van dekkingsreserves

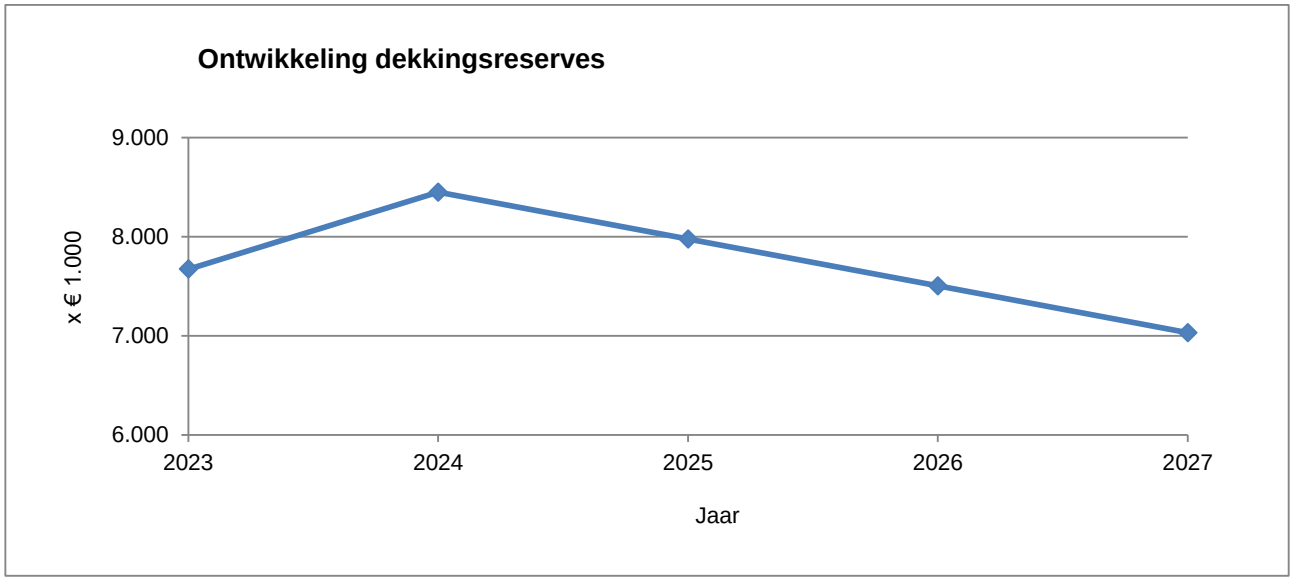

Grafiek verloop dekkingsreserves

Kengetallen

Netto schuldquote

De netto schuldquote geeft inzicht in de verhouding van de gemeentelijke schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft derhalve een indicatie van de mate waarin de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie drukken. Een laag percentage is gunstig. De VNG adviseert om 130% als maximum norm te hanteren en daarboven de schuld af te bouwen.

Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G)/H x 100%	Werkelijk 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
A Vaste schulden	27.925	41.606	37.788	43.969	45.150	48.282
B Netto Vlottende schulden	7.278	7.074	7.987	8.843	9.000	10.462
C Overlopende passiva	6.124	7.000	6.000	6.000	6.000	6.000
D Financiele vaste activa	0	0	0	0	0	0
E Uitzettingen korter als 1 jaar	13.644	8.000	8.000	8.000	8.000	8.000
F Liquide middelen	381	660	2.831	0	0	0
G Overlopende Activa	2.525	0	1.500	1.500	1.500	1.500
H saldo van de baten exclusief reserves	62.247	50.674	60.015	57.991	54.379	54.561
Ratio	40%	93%	66%	85%	93%	101%

Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Omdat bij leningen onzekerheid kan bestaan of deze allen worden terugbetaald, wordt dit kengetal zowel inclusief als exclusief de doorgeleende gelden berekend. Zo wordt duidelijk wat het aandeel van de verstrekte leningen in de exploitatie is en wat dit betekent voor de schuldenlast. Hoe lager deze percentages, hoe beter.

Netto schuldquote gecorrigeerd (A+B+C-D-E-F-G)/H x 100%	Werkelijk 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
A Vaste schulden	27.925	41.606	37.788	43.969	45.150	48.282
B Netto Vlottende schulden	7.278	7.074	7.987	8.843	9.000	10.462
C Overlopende passiva	6.124	7.000	6.000	6.000	6.000	6.000
D Financiele vaste activa, excl deelnemingen en verbonden partijen	771	948	956	956	956	956
E Uitzettingen korter als 1 jaar	13.644	8.000	8.000	8.000	8.000	8.000
F Liquide middelen	381	660	2.831	0	0	0
G Overlopende Activa	2.525	0	1.500	1.500	1.500	1.500
H saldo van de baten exclusief reserves	62.247	50.674	60.015	57.991	54.379	54.561
Ratio	39%	91%	64%	83%	91%	99%

Solvabiliteitsratio

Dit cijfer geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger dit percentage, hoe gunstiger dit is voor de financiële weerbaarheid van Bergeijk. Dit cijfer geeft daardoor een soort toekomstvisie weer. Onder het solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Het eigen vermogen van een gemeente bestaat uit de reserves en het resultaat uit het overzicht van baten en lasten.

Solvabiliteitsratio (A/B) x 100%	Werkelijk 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
A Eigen vermogen	28.345	24.801	32.082	31.601	30.575	28.968
B Totaal passiva	76.362	87.326	92.960	97.658	97.909	101.028
Ratio	37%	28%	35%	32%	31%	29%

Kengetal grondexploitatie

De boekwaarde van de voorraden grond moet worden terugverdiend bij de verkoop. Kenmerkend voor grondexploitaties is dat de looptijd meerdere jaren is. Naarmate de inkomsten verder in de toekomst liggen, brengt dit meer rentekosten en risico's met zich mee. Een grondexploitatie van 10% of hoger wordt beschouwd als kwetsbaar.

Grondexploitatie (A/B) x 100%	Werkelijk 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
A Bouwgronden in exploitatie	7.210	4.596	-1.106	-760	0	0
B saldo van de baten exclusief reserves	62.247	50.674	60.015	57.991	54.379	54.561
Ratio	12%	9%	-2%	-1%	0%	0%

Structurele exploitatieruimte

Dit cijfer helpt mee te beoordelen welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Wanneer dit cijfer negatief is, betekent het dat het structurele deel van de begroting onvoldoende ruimte biedt om de lasten te blijven dragen.

De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves gedeeld door de totale baten (exclusief mutaties reserves). Het wordt in een percentage uitgedrukt.

Structurele exploitatieruimte ((B-A)+(D-C))/(E) x 100%	Werkelijk 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
A Structurele lasten (totaal lasten minus incidentele lasten)	54.209	50.651	59.374	57.352	54.923	56.064
B Structurele baten (totaal baten minus incidentele baten)	58.968	50.674	60.015	57.991	54.379	54.561
C Structurele toevoeging reserves	7.881	1.198	1.423	95	319	20
D Structurele ontrekkingen reserves	4.967	1.494	1.363	572	572	572
E saldo van de baten exclusief reserves	62.247	50.674	60.015	57.991	54.379	54.561
Ratio	2,96%	0,63%	0,97%	1,92%	-0,53%	-1,74%

Belastingcapaciteit

Dit cijfer geeft inzicht in hoe de belastingdruk in de gemeente zich verhoudt ten opzichte van het landelijk gemiddelde. Wanneer dit percentage laag ligt, betekent het dat de gemeente meer inkomsten uit belastingen zou kunnen verwerven. Of dit wel of niet gebeurt, is een beleidskeuze.

Onder de woonlasten wordt verstaan de OZB, de rioolheffing en de reinigingsheffing (afvalstoffenheffing) voor een woning met een gemiddelde WOZ-waarde in die gemeente. De belastingcapaciteit wordt daarom berekend door de totale woonlasten meerpersoonshuishoudens in jaar t te vergelijken met het landelijk gemiddelde in jaar t-1. Dit wordt uitgedrukt in een percentage.

Belastingdruk

Voor de berekening van de belastingdruk gaan we uit van een gemiddelde WOZ-waarde in Bergeijk. Voor de rioolheffing gaan we uit van een gemiddeld waterverbruik tussen de 100 en 350 m³. Bij de afvalstoffenheffing hanteren we een gemiddeld aanbod aan containers. De grijze container wordt gemiddeld circa vijf keer per jaar aangeboden, de groene container zeven keer. De belastingcapaciteit gemeente Bergeijk zetten we af tegen de landelijke capaciteit. Begroting 2024 geeft een belastingcapaciteit van 84%.

Belastingdruk	Begroot 2023	Begroot 2024
Onroerende zaak belasting	314	339
Rioolheffing	263	271
Afvalstoffenheffing	174	194
Totale woonlasten	**751**	**804**
Woonlasten landelijk gemiddelde	904	960
Woonlasten tov landelijk gemiddelde	**83%**	**84%**

De laatst bekende woonlasten zijn door het COELO berekend op € 960 voor een meerpersoonshuishouden in 2024. Hiertegenover hebben wij de berekende belastingdruk 2024 gezet. De conclusie daaruit is dat we als gemeente Bergeijk ruim onder het landelijk gemiddelde zitten.

Kengetallen:	Werkelijk 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
Netto schuldquote	40%	93%	66%	85%	93%	101%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	39%	91%	64%	83%	91%	99%
Solvabiliteit	37%	28%	35%	32%	31%	29%
Structurele exploitatieruimte	3%	1%	1%	2%	-1%	-2%
Grondexploitatie	12%	9%	-2%	-1%	0%	0%
Belastingcapaciteit	92%	94%	84%	84%	84%	84%

Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

Wettelijk kader

Op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten moeten in de paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen in ieder geval de volgende onderdelen worden vermeld:

Onderdeel	Op grond van
De paragraaf bevat tenminste de volgende kapitaalgoederen: Wegen, riolering, water, groen en gebouwen.	art. 12, lid 1 BBV
Van deze kapitaalgoederen wordt aangegeven: • Het beleidskader; • De uit het beleidskader voortvloeiende financiële consequenties; • De vertaling van de financiële consequenties in de begroting en de jaarrekening.	art. 12, lid 2 BBV

Wat willen wij bereiken?

In de toekomstvisie van gemeente Bergeijk zijn diverse uitgangspunten opgenomen die van toepassing zijn op het onderhoud van kapitaalgoederen, te weten: Als overheid ligt er een duidelijke voorbeeldfunctie om te investeren in duurzame ontwikkelingen die aansluiten op het heden, zonder het vermogen van toekomstige generaties om in hun eigen behoeften te voorzien in gevaar te brengen. De bouwstenen van het toekomstig leefklimaat zullen daarom herbruikbaar zijn met grondstoffen die gekenmerkt worden door een hoge mate van circulariteit. Het beheer van de kapitaalgoederen binnen de leefomgeving wordt gekenmerkt door een goede afstemming met de huidige behoeften. De inrichting zal veilig en klimaat robuust zijn. De openbare ruimte zal flexibel inspelen op toekomstige ontwikkelingen zoals het gebruik van hernieuwbare energiebronnen. Dit alles met respect voor het dorpse karakter en haar groene structuurelementen.

Het huidige coalitieakkoord geeft ten aanzien van het onderhoud kapitaalgoederen de volgende aanknopingspunten:

- Het voorzieningenniveau blijft minimaal op het huidige peil;
- Sportaccommodaties, gemeenschapshuizen en scholen blijven in alle kernen bestaan;
- Zelfwerkzaamheid door verenigingen bij onderhoud en beheer van accommodaties wordt gestimuleerd door middel van TUOB;
- De gemeente heeft een voorbeeldfunctie als het gaat om duurzaam werken, afvalverwerking en energiegebruik.

Beleid

- BORA IV Focus op meerwaarde (Beheer Openbare Ruimte & TUOB-Accommodaties 2024-2048)
- VGRP (Verbreed Gemeentelijk RioleringsPlan 2020-2024)
- GVM (Gemeentelijke Visie Mobiliteit 2019-2022)
- Bewegen, Ontmoeten en Spelen (BOS) (2020)
- Integraal beheerplan Bos- en natuurterreinen (2022-2031)

BORA: Beheer Openbare Ruimte & Accommodaties

In 2024 wordt gestart met de 4e periode van BORA. Daarvoor zijn de beheerplannen geactualiseerd en zijn de benodigde middelen voor de periode 2024 – 2048 inzichtelijk gemaakt. Eind 2023 wordt het nieuwe beheerplan BORA IV voorgelegd aan uw raad.

Dit beleidsplan vormt de leidraad voor het Bergeijks streven naar verbetering en innovatie. In de doorontwikkeling naar BORA IV streeft Bergeijk ernaar de leefbaarheid, duurzaamheid en participatie in de gemeenschap te borgen en waar mogelijk te verbeteren of te verhogen. Met het oog op het verleden, waarbij

het technisch beheer een score van 7 behaalde, wil Bergeijk nu een stap verder gaan en de FOCUS leggen op het creëren van meerwaarde.

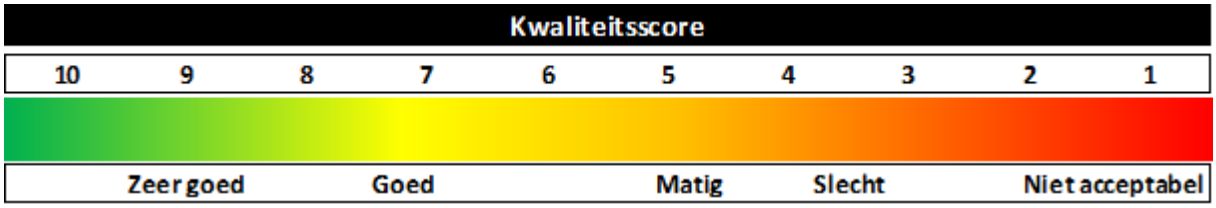

Afbeelding 1: Een weergave van de kwaliteitsscores met daaraan corresponderende kleuren.

De gemeente streeft er naar de openbare ruimte en accommodaties in Bergeijk te verbeteren. Door ruimte te geven aan ontwikkelingen op het gebied van leefbaarheid, duurzaamheid en participatie, wordt er naar een meerwaarde voor de inwoners gestreefd. Er wordt ingezet op een hoogwaardige leefomgeving, duurzaam beheer en een betrokken gemeenschap. Samen met de inwoners en belanghebbenden zal de gemeente aan een gemeente werken waar het prettig wonen, werken en recreëren is, zowel voor de huidige als toekomstige generaties.

Wegen, verkeer en bruggen

Met de vaststelling van BORA IV zijn ook de nieuwe beheerplannen voor wegen en voor bruggen vastgesteld. Het beheerplan is gericht op voorkoming van kapitaalvernietiging door adequate maatregelen op het juiste moment te plannen, waardoor extreem zware en dure maatregelen in de toekomst worden voorkomen. Het beheer is daarnaast gericht op het inperken van risico's ten aanzien van aansprakelijkheid van vermijdbare schades aan derden.

Gelijktijdig hiermee zijn de beheerdata van het wegenareaal ge-updatet. Daarbij zijn voornamelijk de oppervlaktes en de administratieve gegevens van elk vlak geactualiseerd. Met deze geactualiseerde gegevens is in het najaar van 2022 een nieuwe weginspectie uitgevoerd. Met de resultaten van de weginspectie is een geactualiseerd meerjaren wegenbeheerplan opgesteld. Dit beheerplan geeft inzicht in de financiële behoefte voor het beheer en onderhoud van de wegen de komende jaren. Dit geactualiseerde beheerplan kan verschuivingen in de huidige begroting tot gevolg hebben.

<u>Herinrichtingen</u>
Naast reguliere onderhoudswerkzaamheden zijn jaarlijks ook totale herinrichtingen van één of meerdere deelgebieden gepland. Deze projecten worden vanuit herinrichtingen FOCUS in de begroting opgenomen.

Ontwikkelingen 2024
Afgezien van herinrichtingen van bestaande kapitaalgoederen gaan ook de nieuwe ontwikkelingen gewoon door. Het betreffen met name ontwikkelingen die nog altijd verband houden met de nieuwe verbinding N69 (gebiedsimpuls en Nulplusmaatregelen) en de Diepveldenweg, de aanleg van fietsstraat Walik en de (vrijliggende) fietspaden[3], evenals de aanleg van de traverse Luyksgestel.

In 2024 wordt verder gegaan met de vervanging van een negental bruggen.

Voor een totaaloverzicht van de investeringen wordt verwezen naar het meerjaren investeringsprogramma, welke is opgenomen in hoofdstuk 2.3.

Voor wegen, verkeer en bruggen is vanuit de beheerplannen voor 2024 in de exploitatie € 412.000 opgenomen. Voor het groot onderhoud wordt € 972.500 in de voorziening wegen en bruggen gestort.

[3] Vanuit de Fietsambitie

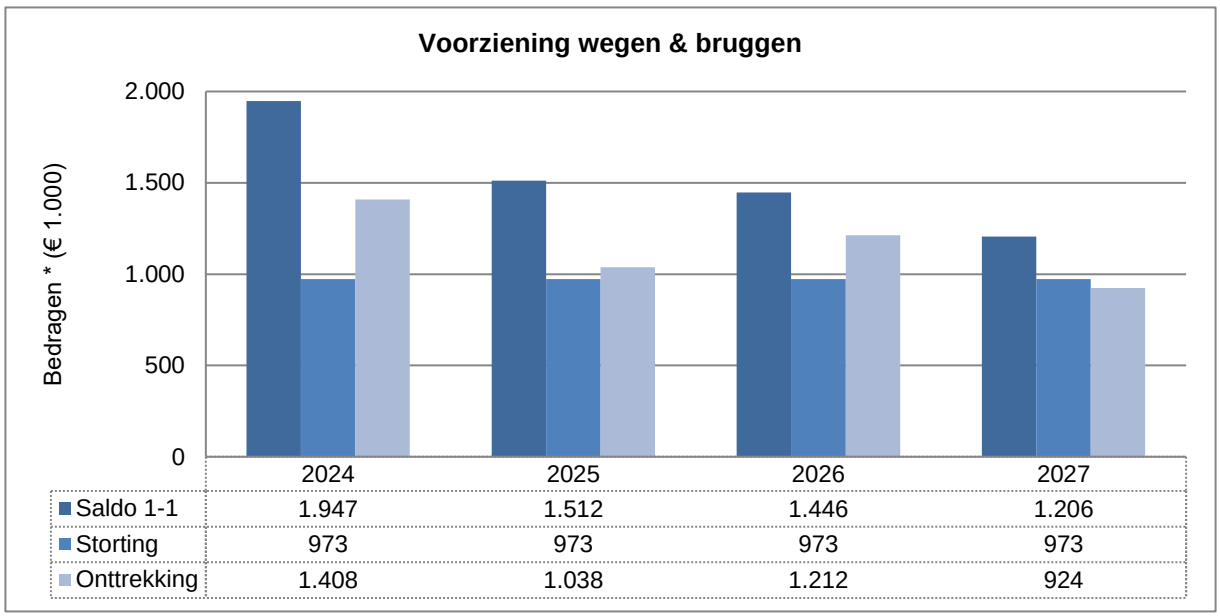

Grafiek 1: ontwikkeling voorziening wegen en bruggen

Groen en spelen

Het Groenbeheerplan maakt onderdeel uit van BORA IV. Voor groen is er een exploitatiebudget beschikbaar van € 1.634.000. Dit exploitatiebudget is opgesplitst in het groen binnen en buiten de bebouwde kom. Voor het groot onderhoud wordt in 2024 € 26.000 gestort in de voorziening openbaar groen. De voorziening openbaar groen loopt qua projecten gelijk met de voorziening Wegen om zo integraal werken te bevorderen. Voor de gemeentelijk bos- en natuurterreinen gaat het vernieuwde Bosbeheerplan (2022-20231) uitgevoerd worden.

Het beheerplan Speelvoorzieningen gaat uit van duurzaam onderhoud van de 373 speel- en sporttoestellen en de bijbehorende veiligheidsondergronden in de gemeente, zodat deze netjes en veilig blijven. Zo voldoet Bergeijk aan haar eigen doelstellingen en ook aan de wettelijke verplichtingen. Voor het onderhoud van de speelvoorzieningen is er een exploitatiebudget van € 113.000.

Ontwikkelingen 2024:

- Ecologische beheer op geschikte bermen en overhoeken voor versterking biodiversiteit;
- Integraal maaibeheer bermen en sloten buiten bebouwde kom;
- De locaties met de invasieve exoot Japanse Duizendknoop verder beheersen om uitbreiding te voorkomen;
- Eikenprocessierups beheersing via natuurlijke maatregelen voorzetten om hinder te voorkomen;
- Integraal beheer van de openbare ruimte binnen de bebouwde kom.

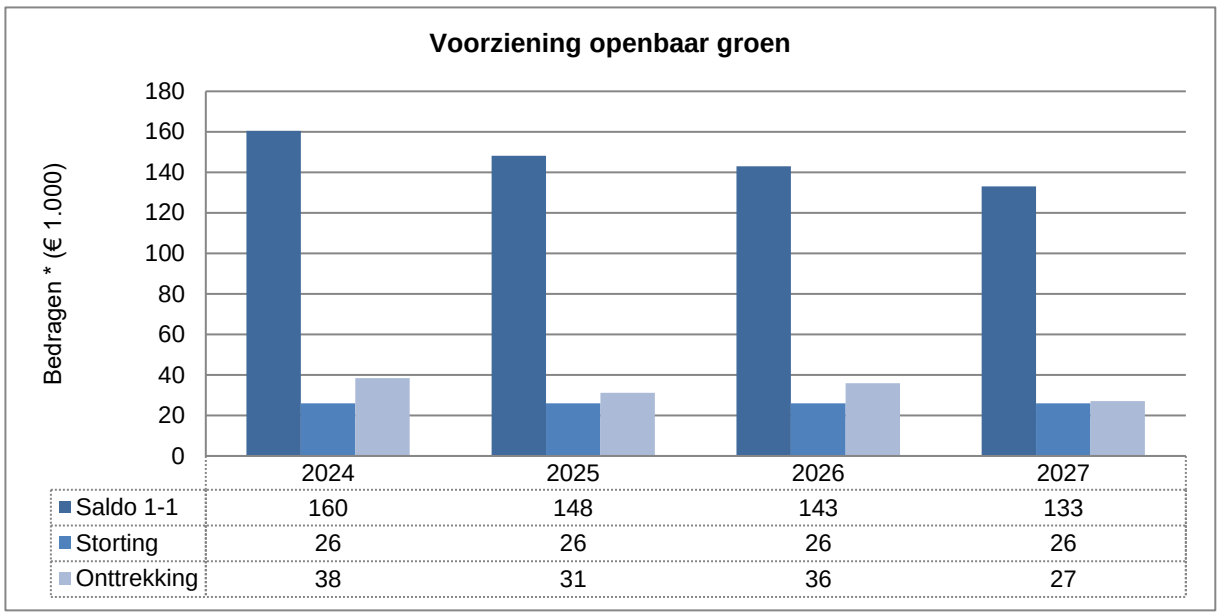

Grafiek 2: ontwikkeling voorziening openbaar groen

Openbare Verlichting

Eind 2023 is het beheerplan openbare verlichting vastgesteld als onderdeel van BORA IV. In 2024 is er in de exploitatie voor openbare verlichting een budget van € 234.000 beschikbaar. Voor het groot onderhoud van de openbare verlichting wordt er een bedrag van circa € 13.500 gestort in de voorziening openbare verlichting.

Tot en met 2025 is het beleid er mede op gericht alle conventionele armaturen van de openbare verlichting versneld te vervangen door LED-armaturen. Door het gebruik van LED-verlichting wordt een lager vermogen gebruikt met een besparing van energie waardoor een daling van het energieverbruik ontstaat met als gevolg daarvan een vermindering van de CO_2 uitstoot. In de periode t/m 2025 wordt er jaarlijks voor € 200.000 geïnvesteerd in de omvorming van de openbare verlichting naar LED-verlichting.

Ontwikkelingen in 2024:

- Vervangen van verlichtingsarmaturen door LED;
- Geleidelijk aan stoppen met groepsgewijs vervangen van conventionele lampen (groepsremplace) als gevolg van het groot aandeel aan LED verlichting en nog maar een beperkt areaal aan conventionele lampen. Conventionele lampen worden vanaf 2024 ook zo veel mogelijk vervangen door LED lampen.

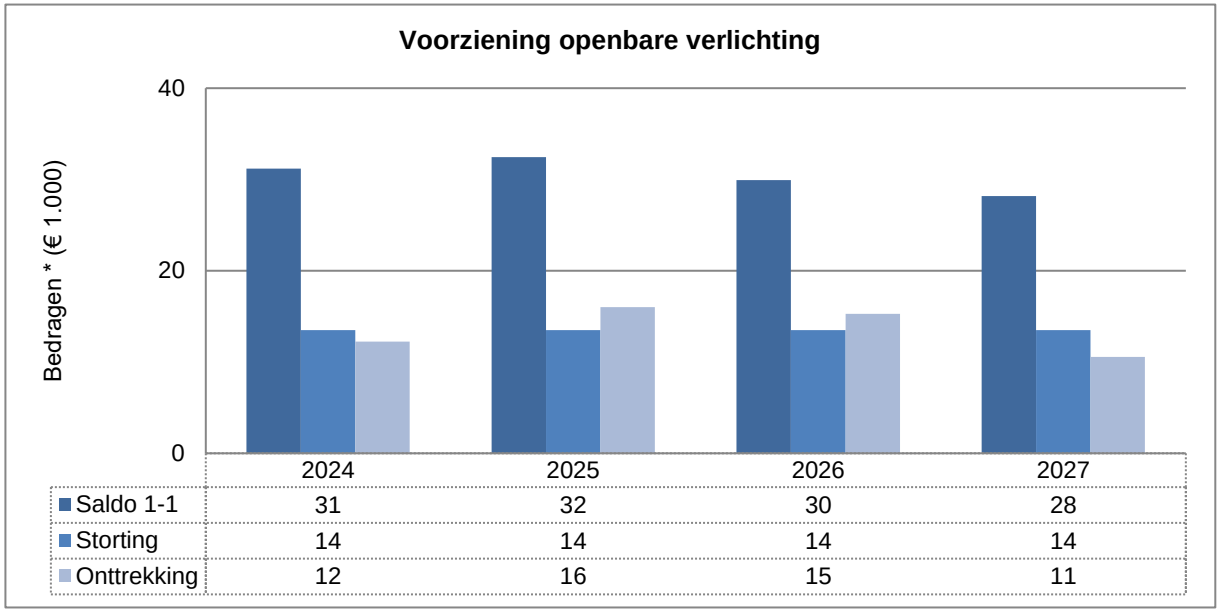

Grafiek 3: ontwikkeling voorziening openbare verlichting

VGRP: Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan

Het VGRP 2020-2024 is een beleidsplan dat op hoofdlijnen de invulling van de gemeentelijke watertaken weergeeft. Als gemeente wil Bergeijk een goed functionerend water- en rioleringssysteem en vanuit de zorgplicht riolering bijdragen aan gemeenschappelijke thema's, zoals klimaatadaptatie, duurzaamheid en een gezonde leefomgeving. Door middel van het VGRP legt Bergeijk vast wat zij wil bereiken en wat de rol van inwoners en bedrijven is ten aanzien van afval-, hemel-, en grondwater.

Voor de zorgplicht Afvalwater zijn de onderstaande doelen geformuleerd:

- Zorgen voor de inzameling van stedelijk afvalwater.
- Zorgen voor transport van stedelijk afvalwater.

Voor de Zorgplicht Hemelwater is het onderstaande doel geformuleerd:

- Zorgen voor inzameling van overtollig hemelwater (voor zover de particulier niet op eigen terrein redelijkerwijs in de verwerking kan voorzien);
- Zorgen voor verwerking van ingezameld hemelwater.

Voor de zorgplicht Grondwater is het onderstaande doel geformuleerd:

- Zorgen dat - voor zover mogelijk - het grondwater de bestemming van een gebied niet structureel belemmert.

Ontwikkelingen in 2024:

- Uitvoering geven aan meerjarenplanning onderhoudswerkzaamheden vrijverval rioleringen. De werkzaamheden bestaan uit het reinigen, inspecteren en repareren van kleine gebreken (wortel ingroei, lokale beschadigingen). Reparatie van deze kleine gebreken verhoogt de bedrijfszekerheid en verlengt de levensduur van de riolering.
- Uitvoering geven aan de meerjarenplanning renovaties gemalen en randvoorzieningen
- Wateroverlast Verhoevenstraat. Door een combinatie van aanpassen bestratingen en aanleg bergingsvoorzieningen voorkomen worden dat water in huizen komt en het op straat wordt gereduceerd.
- Vervanging en verbetering riolering en hemelwaterstructuur in:
    - de Mert en omstreken;
    - de Burgmeester Magneestraat-Kleine Broekstraat;
    - De Weebosch;
    - De Bucht
    - De Frater Romboutstraat en Kerkepad,
    - allen onderdeel uitmakende het herinrichtingsprogramma Focus.

Voor een totaaloverzicht van de investeringen 2024-2027 wordt verwezen naar het meerjarig investeringsprogramma in hoofdstuk 2.3 (p.125).

Daarnaast is er in 2024 exploitatiebudget (exclusief de kapitaallasten/storting voorziening vervanging riolering en loonsom) voor het beheer van het riool van circa € 543.500 beschikbaar en wordt er in een nieuw gevormde voorziening vervanging riolering ten behoeve van toekomstige vervangingsinvesteringen € 24.000 gestort.

Accommodaties

Op een groot aantal gemeentelijke accommodaties, met name op de basisvoorzieningen, is het TUOB-beleid en de bijbehorende systematiek van toepassing. Mede door TUOB en de inzet van vrijwilligers heeft Bergeijk een bloeiend verenigingsleven en zijn afspraken op het gebied van beheer & onderhoud eenduidig en transparant. Aan de hand van een conditiemeting volgens de NEN2767 is de technische staat van alle gemeentelijke accommodaties bepaald. Met de conditiemeting wordt inzicht verkregen in de omvang van de technische kostendragers waarvoor de gemeente verantwoordelijk is, in de technische kwaliteit van de bouwdelen, de onderhoudsbehoefte op middellange en lange termijn en in de risico's welke optreden bij

uitstel van onderhoudswerkzaamheden. Dit is gedaan voor gebouwen, terreinen en sportvelden. De gemiddelde meerjarige kwaliteitsscore bedraagt ruim een 7. Bij TUOB zorgt de gemeente voor het volledige onderhoudsbudget. Het budget voor groot onderhoud blijft bij de gemeente. De overige huisvestingskosten zijn vastgelegd in de exploitatiesubsidie.

In navolging op de klimaatdoelstelling is Bergeijk volop bezig met het verduurzamen van de gemeentelijke gebouwen en sportaccommodaties. Om tot een concreet uitvoeringsprogramma te komen en om op lange termijn inhoud te geven aan duurzaamheid zijn in 2017 energiescans van de gemeentelijke gebouwen uitgevoerd. Het uitvoeringsprogramma is opgesteld op basis van het principe Trias Energetica en wordt zoveel mogelijk geïntegreerd in het bestaande beheerplan (TUOB).

De kansrijke maatregelen, voortkomend uit deze energiescans, zijn vervolgens in de periode 2018 - 2022 uitgevoerd. In eerste instantie is prioriteit gegeven aan maatregelen die gericht zijn op het verminderen van het energieverbruik. Voor de energie die dan nog verbruikt wordt, wordt bezien welke maatregelen genomen dienen te worden om dit duurzaam op te wekken. Om een volgende stap in het verduurzamen te zetten is onderzocht wat de mogelijkheden zijn met de hedendaagse technische ontwikkelingen om gebouwen verder te verduurzamen en op termijn van het aardgas af te gaan. Men zal beginnen met de buitensportaccommodaties en later mogelijk de gemeenschapshuizen en de binnensportaccommodaties.

Voor gebouwen en sportaccommodaties is voor 2024 in de exploitatie (TUOB: klein- en dagelijks onderhoud) € 422.000 opgenomen. Voor de storting in de voorziening Groot onderhoud is € 1.173.000 gereserveerd.

Ontwikkelingen in 2024:

- Uitvoering geven aan meerjarenonderhoudsplanningen onderhoud gemeentelijke accommodaties op basis van een geactualiseerd beheerplan;
- Met de hedendaagse ontwikkelingen de gemeentelijke accommodaties verder verduurzamen naar aardgasloos, te beginnen met de buitensportaccommodaties;
- Start voorbereiding nieuwbouw duurzame accommodatie tennisvereniging RTV Riethoven;
- Verduurzamen gemeentehuis: regelsysteem klimaatinstallatie vervangen;
- Mogelijke realisatie padelbanen bij diverse tennisverenigingen;
- Start voorbereiding renovatie sportvelden tennis;
- Mogelijk uitbreiding openluchttheater de Hunnebergen, buurthuis ’t Sant en het Bakkerijmuseum.

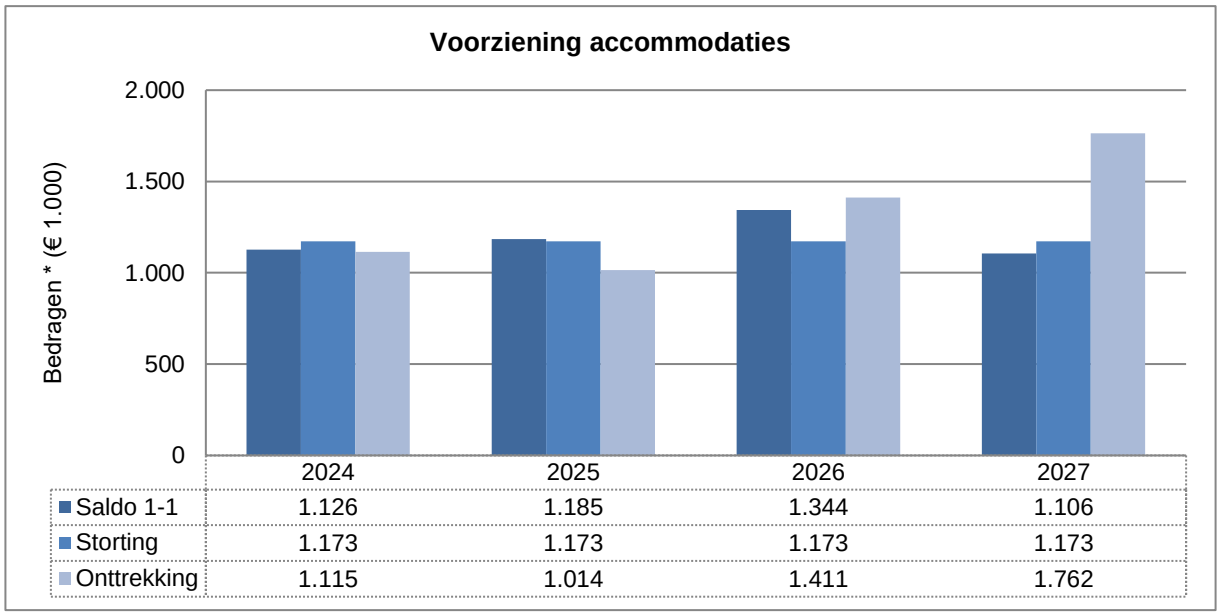

Grafiek 4: ontwikkeling voorziening accommodaties

Areaal en vervangingswaarde

In onderstaande tabellen wordt een indicatie van de omvang van het gemeentelijk eigendom gegeven met de waarde die ze vertegenwoordigen.

De omvang van het areaal per structuurelement is als volgt:

Structuurelement aantallen	Vrij verval leiding	Wegvak-onderdeel	Mast	Boom	Cultuur beplanting	Gras	Haag	Natuur beplanting
Bedrijventerreinen	10.856 m	74.758 m²	237 st.	484 st.	3.349 m²	32.045 m²	2.706 m²	11.292 m²
Begraafplaatsen	- m	3.590 m²	15 st.	210 st.	4 m²	11.289 m²	866 m²	3.059 m²
Buitengebied	18.045 m	1.435.560 m²	480 st.	24.893 st.	605 m²	1.566.963 m²	641 m²	101.898 m²
Hoofdwegen binnen de kom	35.695 m	274.455 m²	927 st.	2.003 st.	10.155 m²	124.244 m²	10.557 m²	6.179 m²
Hoofdwegen buiten de kom	6.725 m	376.596 m²	469 st.	4.751 st.	120 m²	239.215 m²	1.189 m²	403 m²
Kernwinkelgebied	1.753 m	24.426 m²	182 st.	181 st.	1.475 m²	- m²	935 m²	- m²
Sport en recreatie	291 m	25.254 m²	225 st.	781 st.	2.794 m²	17.017 m²	275 m²	32.955 m²
Woongebied	89.046 m	610.588 m²	3.040 st.	5.095 st.	78.642 m²	312.764 m²	19.279 m²	42.915 m²
Totalen	162.411 m	2.825.227 m²	5.575 st.	38.398 st.	97.143 m²	2.303.536 m²	36.447 m²	198.700 m²

De kapitaalgoederen vertegenwoordigen een vervangingswaarde van circa € 323.638.000 (het areaal mechanische riolering, bruggen verkeerstekens, speeltoestellen en bossen zijn in dit overzicht niet meegenomen). Dit is als volgt uitgesplitst:

Structuurelement x € 1.000	Vrij verval leiding	Wegvak-onderdeel	Mast	Boom	Cultuur beplanting	Gras	Haag	Natuur beplanting	Totalen
Bedrijventerreinen	9.290	4.722	351	380	76	49	116	181	15.165
Begraafplaatsen	0	293	22	165	0	22	37	49	588
Buitengebied	12.834	38.692	712	19.541	17	1.781	28	1.630	75.235
Hoofdwegen binnen de kom	29.892	26.919	2.114	1.572	270	165	454	99	61.485
Hoofdwegen buiten de kom	3.861	25.728	1.069	3.730	2	235	51	6	34.682
Kernwinkelgebied	1.320	3.221	825	142	43	0	40	0	5.591
Sport en recreatie	173	1.586	334	613	56	25	12	527	3.326
Woongebied	63.288	51.887	4.508	4.000	1.926	443	829	687	127.567
Totalen	120.657	153.046	9.935	30.142	2.391	2.720	1.567	3.179	323.638

Financiële verantwoording

Vanaf 2017 worden investeringen in maatschappelijk nut in de openbare ruimte verplicht geactiveerd op de balans. Op deze investeringen moet worden afgeschreven.

Dat betekent dat de gelden voor BORA zijn gesplitst in:

- Uitgaven die thuishoren in een exploitatiebegroting;
- Uitgaven die ten laste van een voorziening (BORA) mogen worden gebracht;
- Investeringen in maatschappelijk nut die moeten worden geactiveerd op de balans.

Schematisch ziet het financiële beheer van de kapitaalgoederen er als volgt uit:

Om een totaalbeeld te krijgen, zijn in de volgende overzichten de jaarlasten samengevoegd. Voor een overzicht van de investeringen wordt verwezen naar hoofdstuk 2.3.

Overzicht exploitatie

Bedragen x € 1.000	2024	2025	2026	2027
Wegen, verkeer en bruggen	412	421	412	421
Groen en spelen	1.748	1.752	1.757	1.757
Openbare verlichting	234	230	226	223
Gebouwen en sportaccomodaties	422	423	423	424
Totaal exploitatie	**2.815**	**2.826**	**2.819**	**2.825**
Totaal stortingen naar de onderhoudsvoorzieningen	2.185	2.185	2.185	2.185
Totaal onderhoud kapitaalgoederen	**5.000**	**5.011**	**5.004**	**5.010**

Paragraaf Financiering

Wettelijk kader

Op grond van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten moet in de paragraaf financiering in ieder geval het volgende onderdeel worden vermeld:

Onderdeel	Op grond van
De paragraaf betreffende de financiering bevat in ieder geval de beleidsvoornemens ten aanzien van het risicobeheer van de financieringsportefeuille.	art. 13 BBV

Wat willen we bereiken?

We streven naar de optimale financiering van de gemeentelijke inkomsten en uitgaven (op korte en lange termijn). Dit heet treasury-functie. Uitvoering van de treasury-functie gebeurd door de liquiditeits-ontwikkeling van de gemeente en de renteontwikkeling op de geld- en kapitaalmarkt in Nederland te volgen. De treasury-functie wordt uitgevoerd binnen de normen van het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording), de Wet FIDO (Wet Financiering Decentrale Overheden), de Wet HOF (Wet Houdbare Overheids Financiën) en het gemeentelijk Treasurystatuut.

We hanteren de volgende doelstellingen:

- Er is voldoende financiering op de korte en lange termijn; zodoende kan er ten allen tijde aan de betalingsverplichtingen worden voldaan;
- De risico's die aan de financiële transacties verbonden zijn, worden beheerst en beperkt;
- De rentekosten van de leningen worden zoveel mogelijk beperkt.

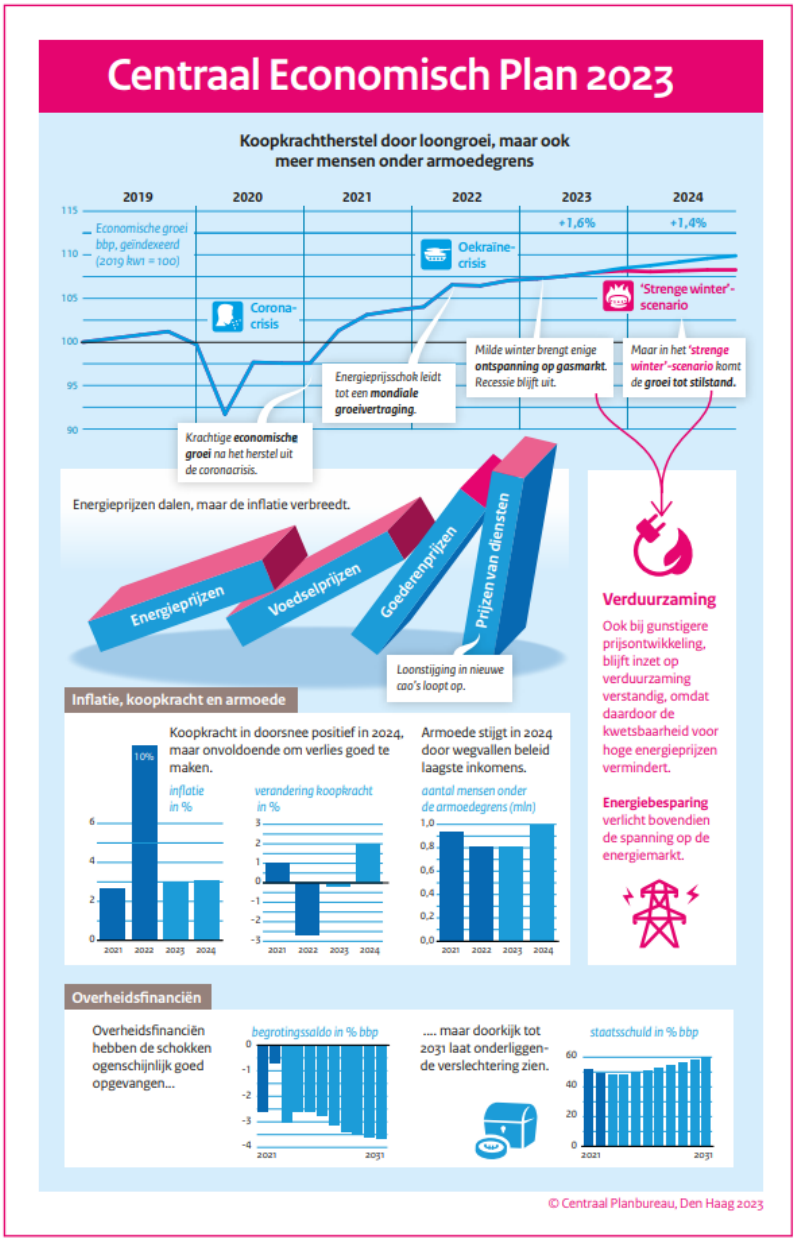

Ontwikkelingen

De Nederlandse economie blijft groeien, maar minder hard dan de afgelopen jaren

Dankzij een sterk laatste kwartaal in 2022 (4,5% groei) is een recessie uitgebleven. Deze groei zet door in 2023 (1,6%) en 2024 (1,4%), maar minder snel dan voorgaande jaren. Toch liggen de groeicijfers net onder de het pre-corona gemiddelde. Opmerkelijk, omdat er juist veel last is van drukkende factoren, zoals de energiecrisis, oplopende producten-en consumentenprijzen en een afkoelende wereldeconomie.

In vergelijking met andere Europese landen blijft Nederland het goed doen, de economie is ten opzichte van omliggende economieën gegroeid. Wel blijft het feit dat vanwege de opgelopen inflatie banken wereldwijd verkrappend beleid zijn gaan voeren. Dit remt het effect op de investeringen van bedrijven. De prijzen van deze grondstoffen lopen echter zeer recentelijk weer op, mede als gevolg van het heropenen van de Chinese economie. De kerninflatie blijft gedurende de komende

periode historisch gezien wel relatief hoog, mede vanwege stijgende loonkosten en de indirecte doorwerking van energieprijzen.

Beleid

- Fido (2000)
- BBV
- HOF (2014)
- Financiële verordening gemeente Bergeijk (2023)

Wat gaan we ervoor doen?

Rentevisie / beleid

Gedurende het jaar worden geldmiddelen ontvangen en betalingen gedaan. Vooral bij investeringen en grondexploitaties gaat het om grote bedragen die op verschillende momenten in het jaar betaald en ontvangen worden. Het saldo dat op verschillende tijdstippen in het jaar op de bankrekeningen staat wordt zo lang mogelijk gefinancierd met kortlopende geldleningen (kredietlimiet BNG) of wordt, boven een vastgestelde drempel, in de schatkist aangehouden. Het moment van het aantrekken van een langlopende geldlening wordt mede gebaseerd op de rentevisie van de BNG. Als de verwachting is dat de rente gaat dalen wordt gewacht met het aantrekken van een langlopende lening en met kort geld gefinancierd.

Risicobeheer

In de Wet Fido zijn drie wettelijke normen opgenomen waaraan de gemeente moet voldoen:

- Tijdelijke overtollige middelen boven een drempel moeten worden aangehouden in de schatkist
- Bij het aantrekken van kortlopende leningen (< 1 jaar) mag het gemiddelde saldo de kasgeldlimiet niet overschrijden
- Het saldo van aflossingen en renteherzieningen op de bestaande portefeuille langlopende leningen (> 1 jaar) mag in enig jaar niet hoger zijn dan de renterisiconorm.

Het onderdeel risicobeheer is een weergave van het verwachte risicoprofiel van de gemeente Bergeijk. Risico´s vallen in drie soorten uiteen:

- Renterisico´s op kortlopende schuld (opgenomen geld)
- Renterisico´s op langlopende schuld (opgenomen geld)
- Liquiditeitsrisico´s

Renterisico's op kortlopende schuld: de kasgeldlimiet

De gemeente mag haar activiteiten niet onbeperkt met kort geld financieren. In de Wet Fido is hiervoor de kasgeldlimiet opgenomen, waarmee een maximum wordt gesteld aan de netto kortlopende schuld. De kasgeldlimiet is gelijk aan 8,5% van het begrotingstotaal van de oorspronkelijke begroting en bedraagt ca. € 5,2 miljoen in 2024. We sturen op een korte schuld van gemiddeld circa € 4.0 miljoen per jaar. Daarmee is nog enige marge aanwezig onder de kasgeldlimiet om tijdelijke uitschieters aan behoefte van kort geld op te vangen. De kasgeldlimiet mag niet meer dan drie achtereenvolgende kwartalen overschreden worden. De toezichthouder toetst hierop. Bij een dreigende structurele overschrijding van de kasgeldlimiet zullen nieuwe lange leningen worden aangetrokken.

Bedragen x € 1.000	2024	2025	2026	2027
1 Grondslag voor norm: omvang oorspronkelijke begroting	61.085	58.438	54.876	55.058
2 Kasgeldlimiet o.g.v. wet Fido: 8,5% van grondslag	5.192	4.967	4.664	4.680
3 Gemiddelde korte schuld	4.175	3.865	4.217	4.176
4 In % van de begroting (4=3/1*100%)	6,8%	6,6%	7,7%	7,6%
5 Ruimte (5 = 2 - 3)	**1.018**	**1.102**	**448**	**504**

We voldoen aan de voorwaarde voor het kasgeldlimiet.

Renterisico's op vaste schuld: de renterisiconorm

Deze norm heeft als doel het toekomstig renterisico te beperken door de aflossingen en renteherzieningen te spreiden. Voorkomen moet worden dat er in enig jaar een te grote concentratie plaatsvindt van aflossingen en renteherzieningen op lopende leningen. Het renterisicobedrag wordt volgens de Wet Fido berekend als de som van de renteherzieningen en de aflossingen. Het totale renterisicobedrag mag niet groter zijn dan 20% van het begrotingstotaal van de oorspronkelijke begroting. Voor de begroting 2024 voldoen wij aan deze norm.

De omvang van de renterisiconorm voor de komende jaren is als volgt weer te geven:

Bedragen x € 1.000	2024	2025	2026	2027
1 Grondslag voor norm: omvang oorspronkelijke begroting	61.085	58.438	54.876	55.058
2 Renterisiconorm o.g.v. wet Fido: 20% van grondslag	12.217	11.688	10.975	11.012
3 Herfinanciering	3.500	7.500	2.500	4.000
4 Herfinanciering in % begroting	6%	13%	5%	7%
5 Ruimte onder de norm (5 = 2 - 3)	**8.717**	**4.188**	**8.475**	**7.012**

In 2024 en 2025 is € 3,5 en € 7.5 miljoen herfinanciering voorzien. We voldoen aan de renterisiconorm.

Liquiditeitsrisico's

De liquiditeitsrisico´s betreffen voornamelijk interne liquiditeitsrisico´s. Dit zijn risico´s ten aanzien van mogelijke afwijkingen van de liquiditeitsplanning met reguliere exploitatie, de investeringen, de grondexploitatie en de leningen als gevolg waarvan financieringskosten hoger uit kunnen vallen. Het liquiditeitengebruik wordt beperkt door de fysieke geldstromen op gemeenteniveau op elkaar af te stemmen. Het betalingsverkeer wordt zo veel mogelijk elektronisch uitgevoerd (internetbankieren met de BNG). Door een meerjarige liquiditeitenplanning op te stellen ontstaat inzicht in de behoefte aan liquide middelen dan wel in het overschot aan liquide middelen. Het voorzien in tijdige en juiste informatievoorziening vanuit de organisatie is voor het functioneren van de treasuryfunctie van groot belang.

Schatkistbankieren

De Wet HOF verplicht de lagere overheden alle geldelijke overschotten bij het Ministerie van Financiën te beleggen, om zo het overheidstekort binnen de grenzen van Europese doelstellingen te brengen en te houden. Uit oogpunt van doelmatigheid is in de Wet een drempelbedrag opgenomen. Hiermee kan een bepaald bedrag buiten de schatkist worden gehouden. Tot een begrotingstotaal van € 500 miljoen is het drempelbedrag bepaald op 0,75% (minimum € 250.000). Voor Bergeijk geldt in 2024 een drempel van € 450.000. Bedragen boven de € 350.000 wordt automatisch afgeroomd naar de bankrekening bij het ministerie van Financiën. Op het moment dat er een tekort dreigt op de BNG betaalrekening worden deze gelden teruggestort.

Kredietrisico's

De gemeente Bergeijk loopt kredietrisico's voor garantstellingen bij onderstaande instellingen.

bedragen x € 1.000

Naam Bedragen x € 1.000	Aard	Oorspronkelijk bedrag	Restant 31-12-2023	Restant 31-12-2024	Restant 31-12-2025	Restant 31-12-2026	Restant 31-12-2027
Stichting gemeenschapshuis Terlo	Garantie	458	229	218	206	195	183
Stichting Speeltuin de Bucht	Garantie	140	121	115	110	105	100
Stichting Wooninc	Garantie	3.449	1.853	1.736	1.616	1.491	1.363
Tennisverenging Weebosch	Garantie	92	3	0	0	0	0
Woningstichting Luyksgestel	Garantie	209	27	10	0	0	0
Totaal garantstellingen		**4.348**	**2.232**	**2.079**	**1.932**	**1.791**	**1.646**

Naam Bedragen x € 1.000	Aard	Oorspronkelijk bedrag	Restant 31-12-2023	Restant 31-12-2024	Restant 31-12-2025	Restant 31-12-2026	Restant 31-12-2027
Stichting Vestia*	Achtervang	2.459	864	777	692	604	514
Stichting Wooninc	Achtervang	14.222	5.890	5.628	5.357	5.075	4.782
Woningstichting de Zaligheden	Achtervang	10.000	6.000	6.000	6.000	6.000	6.000
Totaal Borgstellingen		**26.681**	**12.754**	**12.406**	**12.049**	**11.679**	**11.295**

** De achtervang bij Vestia betreft een tertiaire achtervang, maar derhalve hier wel vermeld*

Leningenportefeuille

Op basis van de leningenportefeuille dient in 2024 circa € 1,82 miljoen afgelost te worden. Naar verwachting dient een nieuwe langlopende leningen aangetrokken te worden. Dit is afhankelijk van het uitvoeringsmoment van de opgenomen investeringen.

Ontwikkeling financieringspositie

De financieringspositie geeft aan in welke mate er langlopend (eigen- en vreemd) vermogen aanwezig moet zijn om de vaste activa te financieren.

Saldo per 1-1 *Bedragen x € 1 miljoen*	2024	2025	2026	2027
Boekwaarde investeringen	77,6	81,6	81,4	79,1
Langlopende geldleningen	37,7	43,9	45,2	48,3
Kortlopende geldleningen en liquide middelen	4,1	3,9	4,2	4,2
Reserves en voorzieningen	40,4	38,9	37,3	36,4
Financieringsoverschot (+)/tekort (-)	**4,7**	**5,1**	**5,3**	**9,8**

Renteschema

De financiering van de gemeentelijke investeringen vindt plaats met reserves en voorzieningen – de lange interne financieringsmiddelen – en met extern aangetrokken geldleningen. Als uitgangspunt geldt dat de financieringswijze geen rol mag spelen bij de kostprijsberekening van gemeentelijke taken. Daarom rekent de gemeente ook rente over de reserves en voorzieningen. De totale gemeentelijke vermogenskosten bestaan daarmee uit de externe rentelasten over de korte en lange financiering en de berekende rentelasten over de interne financieringsmiddelen. De gemeente werkt met een omslagrentemethodiek. Dat wil zeggen dat de gemeentelijke vermogenskosten via het taakveld treasury worden toegerekend aan de overige gemeentelijke taakvelden op basis van de boekwaarde van desbetreffende investeringen op de balans.

Bedragen x € 1.000		2024	2025	2026	2027
a	Externe rentelasten over de korte en lange financiering	785	994	1.056	1.008
b	Externe rentebaten	-14	-14	-14	-14
T1	Totaal door te rekenen externe rente (a + b)	771	980	1.042	994
c	Rente doorberekend aan de grondexploitatie	4	-73	-53	0
T2	Saldo door te rekenen externe rente (T1 - c)	768	1.053	1.096	994
d	Rente over eigen vermogen en voorzieningen	606	604	578	562
T3	Aan taakvelden toe te rekenen rente (T2 + d)	1.374	1.657	1.674	1.556
e	Werkelijk aan taken toegerekende rente	1.191	1.307	1.351	1.382
f	Renteresultaat op taak treasury (T3 - e)	183	350	323	174

Paragraaf Bedrijfsvoering

Wat willen wij bereiken?

Bergeijk toont lef, pakt samen aan en komt daardoor nog verder. Dit bereikt Bergeijk door de ontwikkelingen lokaal en regionaal in een vroegtijdig stadium met lef, ambitie en eigen verantwoordelijkheid aan te pakken. Hierbij is aandacht voor sfeer, persoonlijke ontwikkeling en verbinding.

In een omgeving die voortdurend verandert, is een flexibele ambtelijke organisatie nodig die:

1. Professionele, waarde-gedreven, zelfbewuste en dienende medewerkers heeft;
2. Met een vanzelfsprekendheid in de netwerksamenleving werkt;
3. Voortdurend aandacht heeft voor de dienstverlening en deze waar mogelijk verbetert;
4. Een betrouwbare partner is met grote aandacht voor bescherming van (persoons)gegevens;
5. Een degelijk financieel beleid voert en de kerntaken efficiënt en effectief uitvoert en
6. transparant is en regelmatig rapporteert over verbonden partijen.

Hiermee is Bergeijk een dienstverlenende, regie voerende en faciliterende gemeente. Een gemeente die de verantwoordelijkheid waar mogelijk bij haar burgers legt en zich inzet voor een goed rentmeesterschap.

Door de externe gerichtheid en de toegenomen transparantie is de kwaliteit van de bedrijfsvoering steeds meer zichtbaar voor de burgers. De doelen van bedrijfsvoering zijn altijd facilitair aan de doelen van de totale organisatie. Door het optimaliseren van de bedrijfsvoering streeft de gemeente ernaar de doelen en ambities uit de taakvelden zo efficiënt en effectief mogelijk te realiseren.

Personeel

Formatie

Per 1 januari 2024 bedraagt de formatie 111,43 fte. Schematisch is de formatie als volgt verdeeld:

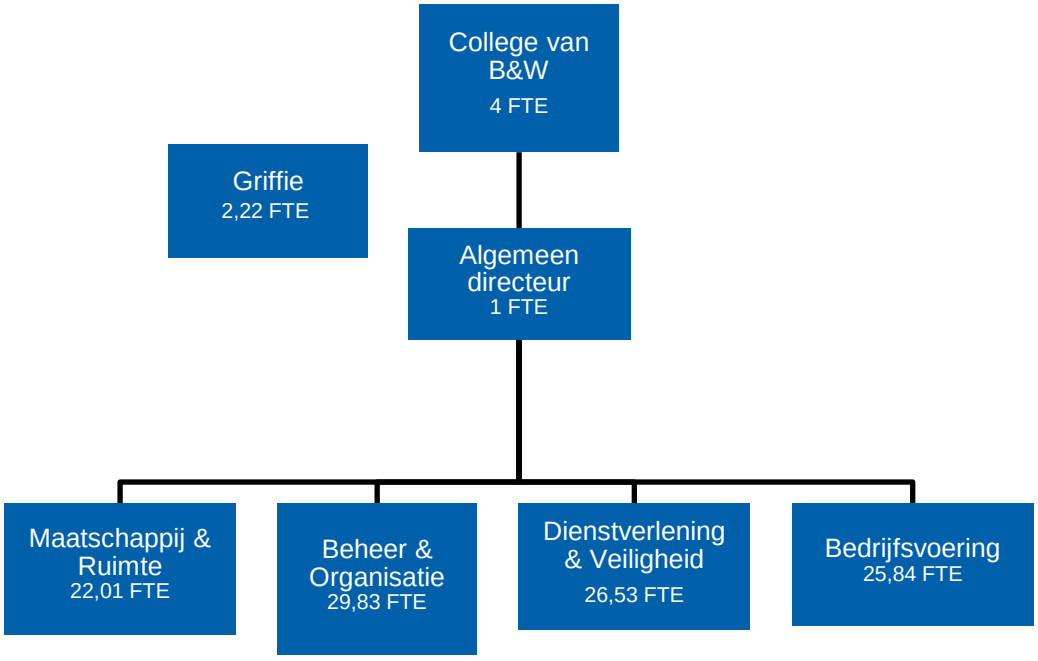

Bedragen x € 1.000	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
Loonsom	10.279	10.787	11.255	11.680
Loonkostensubsidie	-51	-51	-51	-51
Inhuur	170	170	170	170
Kosten voormalig personeel	226	209	209	209
Structurele detachering	0	0	0	0
Reis - en verblijfskosten	15	15	15	15
Woon- werkvergoeding	110	110	110	110
Verzuimbegeleiding	14	14	14	14
Opleiding en organisatieontwikkeling	186	193	200	208
Overige personeelskosten	267	267	267	267
Totaal	**11.215**	**11.714**	**12.189**	**12.622**

- **BErgeijk SMART Academy**

De wereld om ons heen verandert voortdurend. Dit vraagt een wendbare organisatie die ontwikkelingsgericht is en streeft naar continue verbetering. De organisatie bestaat uit de mensen die daar werken. Door te investeren in de medewerkers, wordt geïnvesteerd in de kwaliteit van de gemeentelijke organisatie.

Er wordt gewerkt aan een lerende organisatie onder de naam Bergeijk SMART Academy. Ook in 2024 biedt de Academy een actief ontwikkelprogramma met trainingen, opleiding en aandacht voor talent. Het programma is gebaseerd op de gewenste ontwikkeling van de organisatie en de uitkomsten van eerdere evaluaties over de inhoud. Het aanbod omvat klassikale cursussen, trainingen op locatie, procesverbeteringen, inspiratiesessies en lunchbijeenkomsten en een breed digitaal aanbod aan webinars, podcasts en e-learnings. Naast noodzakelijke, deels verplichte, inhoudelijke trainingen is er aandacht voor vitaliteit en werkgeluk. Het doel van het BErgeijk SMART programma is om continu te investeren in de kwaliteit en wendbaarheid van de organisatie en de mensen die daar werken. Het is belangrijk dat zij meebewegen en hun kennis en competenties blijven ontwikkelen in het licht van de toekomst.

In het programma is bijzondere aandacht voor de introductie van nieuwe medewerkers met een eigen training ‘Hoe werkt de gemeente’ door en voor collega’s. In verschillende modules wordt aandacht besteed aan de bijzondere positie van een gemeente, HR, bedrijfsvoering, informatievoorziening en juridisch inzicht.

- **Strategisch HR-beleid**

In 2023 is gestart met het actualiseren van het strategisch HR-beleid. Speerpunt is het behoud en de ontwikkeling van medewerkers. Belangrijke topics daarbij zijn aantrekkelijk werkgeverschap voor huidige en nieuwe medewerkers, werkgeluk en werkdruk. De resultaten van het medewerkerstevredenheidsonderzoek (2023) worden in 2024 uitgewerkt.

Informatievoorziening

- **Informatiebeveiliging**

Gemeenten gebruiken voor de uitvoering van hun taken over het brede spectrum van beleidsterreinen diverse mogelijkheden van informatie-uitwisseling, zowel onderling als met diverse ketenpartners. Het is daarbij van belang dat gegevens beschikbaar en betrouwbaar zijn. Daarnaast mogen informatie en persoonsgegevens alleen voor bevoegden inzichtelijk zijn. De informatiebeveiliging en privacybescherming moet daarom professioneel georganiseerd worden. Bergeijk richt haar informatiebeveiliging in op basis van de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (verder: ‘BIO’). Dit is het normenkader Informatiebeveiliging voor de hele overheid. Naar aanleiding van benoemde verbeterpunten uit de jaarlijkse audit, ENSIA, werkt Bergeijk aan de hand van een informatiebeveiligingsplan aan het optimaliseren van beleid, procedures en maatregelen op het gebied van informatiebeveiliging.

Informatieveiligheid is een thema dat steeds belangrijker voor een ieder wordt, zowel in werk als privé. Steeds meer gaat digitaal en daarom is het ook nog belangrijker bewust bezig te zijn met de digitale

veiligheid. Iedere medewerker is verplicht tot het volgen van de training Informatieveiligheid. De training geeft inzichten in het belang van informatieveiligheid, een samenvatting van gemeentelijke voorschriften en praktische handvatten om veilig te kunnen werken in dit digitale tijdperk. Daarnaast loopt er een maandelijkse bewustzijnscampagne omtrent de aspecten van informatieveiligheid en privacy.

Een van de middelen om de digitale veiligheid te verhogen is het gebruik van een wachtwoordenkluis. In 2024 wordt de wachtwoordenkluis die sinds 2021 in gebruik is vervangen door een wachtwoordmanager. Hiermee worden niet alleen de wachtwoorden veilig opgeslagen, maar ook het gebruik van veilige wachtwoorden afgedwongen. Hiermee wordt er stap gezet om de digitale veiligheid te verhogen.

Informatie-uitwisseling van de gemeente moet betrouwbaar, bruikbaar en alleen voor bevoegden raadpleegbaar zijn. Gemeente Bergeijk en haar ketenpartners moeten zorgvuldig omgaan met persoonsgegevens. De Kempengemeenten zijn via het SSC aangesloten op het landelijke netwerk om de digitale weerbaarheid van gemeenten te verhogen. Door gebruik te maken van preventieve monitoring kunnen cyberrisico's worden voorkomen. In geval van een calamiteit kan snel de noodzakelijke ondersteuning worden ingezet.

Door het nemen van passende beveiligingsmaatregelen verlaagt de gemeente dus het risico op beveiligingsincidenten en wordt de mogelijk negatieve impact van dergelijke incidenten op privacy en imago- of financiële schade beperkt. De hoogte van de eventuele financiële consequenties is op voorhand helaas niet in te schatten.

- **Privacy**

In 2024 blijft Bergeijk actief inzetten op informatiebeveiliging en privacy in de keten. Daarbij hoort ook het uitvoeren van privacy audits (verder: 'PIA') op de gemeentelijke processen. De audits geven inzicht in de mogelijk (negatieve) gevolgen van het gebruik van persoonsgegevens voor de betrokken personen en organisaties en geven tips en richting aan de oplossing daarvan. Jaarlijks zullen deze privacygevoelige processen opnieuw worden geaudit. Ook voor nieuwe privacygevoelige processen zal een privacy audit worden gepland.

Zoals in Algemene Verordening Gegevensbescherming 2018 (verder: 'AVG') hebben burgers een aantal rechten wanneer organisaties hun persoonsgegevens verwerken. Dit worden ook wel de rechten van betrokkenen genoemd. In 2023 met eventuele uitloop naar 2024 zullen de processen omtrent AVG verzoeken verder geactualiseerd worden.

Ieder jaar nemen de online-dreigingen toe en worden cybercriminelen slimmer en gewiekster.[4] Zonder cyber-awareness en algemene bewustwording rondom cyber en privacy blijven er ongemerkt digitale deuren openstaan of worden er menselijke fouten gemaakt die hadden kunnen worden voorkomen. Om privacy en informatieveiligheid voortdurend onder de aandacht te houden bij de gemeentelijke medewerkers wil de gemeente in 2024 een bewustwordingsplatform aanschaffen. Het platform helpt de medewerkers om laagdrempelig en origineel de aandacht te vragen om met de onderwerpen informatiebeveiliging en privacy bezig te zijn.

- **WPG Audit**

Als werkgever van boa's is gemeente Bergeijk volgens de Wet politiegegevens (verder: 'WPG') verplicht om jaarlijks een interne audit uit te voeren en iedere vier (4) jaar een externe audit uit te laten voeren. De resultaten moeten in een Wpg-auditrapport met de Autoriteit Persoonsgegevens worden gedeeld.
In 2024 volgt een interne audit. Het verbeterplan en auditplanning zijn reeds opgesteld en aanbevelingen uit de eerste externe audit worden door de vakspecifieke afdeling(en) opgepakt en uitgevoerd.

[4] https://www.informatiebeveiligingsdienst.nl/wp-content/uploads/2022/10/IBD_dreigingsbeeld_2023-2024_DEF-versie.pdf

Organisatie

- **Organisatieontwikkeling**

In december 2021 is een programma voor organisatieontwikkeling vastgesteld. Doel is de werkdruk van de organisatie te verminderen en het werkgeluk te vergroten. In een breed programma wordt op zeven (7) onderdelen hieraan gewerkt. In 2023 zijn er deelprojecten op het gebied van procesverbetering, strategisch HR beleid, opleiding en ontwikkeling. Voor 2024 en verder vormt het strategisch HR-beleid een belangrijk kader. De uitkomsten van het medewerkersonderzoek (uitkomsten september 2023) vormt daarvoor belangrijke input.

- **CAO gemeenten**

De huidige CAO gemeenten loopt van 2 januari 2023 tot en met 31 december 2023. De onderhandelingen voor de nieuwe CAO starten medio september 2023. De gemeentelijke werkgeversvertegenwoordigers VNG en WSGO hebben een conceptarbeidsvoorwaardennota opgesteld met daarin de uitgangspunten van de gemeentelijke werkgeversvertegenwoordigers voor de komende CAO-onderhandelingen. Momenteel vindt er onder de leden van de VNG en WSGO over dit concept een ledenraadpleging plaats. Het concept bevat voorstellen met betrekking tot:

- De arbeidsmarkt (onder andere vergemakkelijking 40-urige werkweek, meer mogelijkheden voor arbeidsmarkt- en functioneringstoelagen en extra periodieken, verbetering toelagen voor onregelmatige diensten en beschikbaarheidsdiensten, harmonisering van toelagen voor werk op onregelmatige tijden, verlengen opzegtermijn voor medewerkers, verkorten van de loondoorbetalingsverplichtingstermijn voor medewerkers na de AOW-leeftijd);
- Het vitaliteitsbeleid: verplicht beleid voor werkdruk, strategische personeelsplanning en vitaliteit zware beroepen, wettelijke termijn invoeren voor het verval van wettelijke vakantie;
- De voortzetting van modernisering arbeidsvoorwaarden: afschaffen na-wettelijke werkeloosheidsuitkering voor nieuwe gevallen, het invoeren van een herlevingsbepaling voor bestaande gevallen en het vastleggen van HR21 als niet verplicht standaardfunctiewaarderingssysteem;
- De looptijd en loonontwikkeling: een cao voor één jaar, te weten 2024, met concurrerend loon (voor de komende CAO gaat de voorkeur uit naar afspraken over een procentuele salarisverhoging en niet naar een nominale verhoging) en
- Overig: een pauze in de premies die medewerkers betalen voor de zogenoemde reparatie-uitkering.

Met deze voorstellen willen de werkgeversorganisaties arbeidsvoorwaarden die:

- Effectief de beschikbare publieke middelen gebruiken (meer activering in plaats van vangnetten);
- Die marktconform en concurrerend zijn en
- Bijdragen aan (onder andere) vitaliteit van de medewerkers.

- **Pensioen**

In 2023 bedraagt de pensioenpremie voor het ouderdoms- en nabestaandenpensioen 27,9%. De premieverdeling is 19,53% voor de werkgever en 8,37% voor de werknemer. Volgens de prognose daalt de premie van het ouderdoms- en nabestaandenpensioen in 2024 van 27,9% naar 27,0%. De premie voor het ABP Arbeidsongeschiktheidspensioen blijft naar verwachting gemiddeld op 0,73%.

De Eerste Kamer nam op 30 mei de Wet toekomst pensioenen (verder: ‘Wtp’) aan. Pensioenfondsen krijgen tot 1 januari 2028 de tijd om volgens deze regels te gaan werken. ABP gaat per 1 januari 2027 over op het vernieuwde pensioenstelsel. Met de komst van het nieuwe pensioenstelsel wordt er iets gedaan aan de knelpunten van het huidige stelsel. De verwachting is dat het nieuwe stelsel toekomstbestendiger wordt en op langere termijn betaalbaar blijft.

- **Hoe ziet het vernieuwde pensioenstelsel er straks uit?**

Op dit moment moeten veel zaken nog verder worden uitgewerkt. Reeds bekend is dat:

- De premie voorspelbaarder wordt: De premieafdrachten zijn stabieler in het vernieuwde stelsel. Daardoor zijn de kosten van de premieafdracht beter te voorspellen.

- Het pensioen mee gaat bewegen met de beurzen: Het gaat omhoog wanneer het goed gaat met de economie. Maar het gaat ook omlaag wanneer het economisch tegenzit. Er komen regels om te voorkomen dat pensioenen te hard kunnen dalen.
- Het pensioen transparanter wordt: De werknemer krijgt straks een persoonlijk pensioenvermogen en kan zelf zien hoeveel hij/zij op dat moment opbouwt en hoe hoog de pensioenuitkering dan is. De werknemer ziet ook hoeveel hij/zij, samen met de werkgever, maandelijks inlegt en hoe snel dit bedrag groeit. Hoeveel de werknemer uiteindelijk krijgt, hangt af van de beleggingsresultaten.
- Het pensioen persoonlijker wordt: Het pensioenvermogen van de werknemer verhuist straks mee bij het wisselen van baan.

- **Reiskostenvergoeding**

Per 1 januari 2023 mochten werkgevers aan werknemers € 0,21 per kilometer aan onbelaste reiskostenvergoeding verstrekken. Per 1 januari 2024 stijgt deze vergoeding naar € 0,22 per kilometer. Ondanks dat het geen verplichting is om de reiskostenvergoeding te verhogen zonder dat daar belasting over betaald moet worden, zal Bergeijk in deze verhoging meegaan.

Administratieve organisatie

- **Zelfevaluatie BRP en reisdocumenten**

Buiten de Ensia-systematiek zullen de Basisregistratie persoonsgegevens (BRP) en de uitgifte van reisdocumenten voor zowel ingezetenen als niet-ingezetenen) onderworpen worden aan de jaarlijkse zelfevaluatie.

Communicatie

- **Wet open overheid**

Op 1 mei 2022 is de Wet open overheid (verder: ‘Woo’) inwerking getreden. De Woo vervangt de Wet openbaarheid van bestuur (verder: ‘Wob’) en maakt toegang tot publieke informatie expliciet tot een recht van burgers. Daarbij beoogt de wet de transparantie van de overheid te verbeteren doordat overheidsinformatie beter vindbaar, uitwisselbaar en eenvoudig te ontsluiten is.

Actieve openbaarmaking

Actief openbaar maken houdt in dat documenten in de elf informatiecategorieën binnen veertien dagen nadat zij de status definitief hebben gekregen elektronisch gepubliceerd moeten worden. Deze verplichting wordt de komende jaren gefaseerd ingevoerd. De artikelen die betrekking hebben op de actieve openbaarmaking zijn thans nog niet in werking getreden.

Passieve openbaarmaking

De passieve openbaarmaking (in het verlengde van de Wet openbaarheid van bestuur) is geborgd. Het college van B&W heeft de juridisch adviseurs aangewezen als contactpersoon voor de Woo. Daarnaast is in september 2022 de griffie als contactpersoon namens uw raad aangewezen.

In 2023 is een plan van aanpak opgesteld met betrekking tot de actieve openbaarmaking. Met de Woo-projectgroep worden momenteel de eerste stappen gezet voor de actieve openbaarmaking van de eerste vier informatiecategorieën (bereikbaarheidsgegevens, organisatie en werkwijze, vergaderstukken decentrale overheden en Woo-verzoeken en -besluiten). De overige informatiecategorieën worden gefaseerd openbaar gemaakt, zodat eind 2026 alle elf informatiecategorieën openbaar zijn. Daarnaast wordt de informatiehuishouding verder op orde gebracht, hiervoor is vermoedelijk tot 2030 de tijd nodig.

Rechtmatigheidsverantwoording

Rechtmatigheid is een juridische term, die aangeeft dat een (voorgenomen) handelwijze in overeenstemming is met de geldende regels en besluiten. Dit begrip is van toepassing op alles wat een gemeente qua taken op zich neemt. Bij rechtmatigheid in het kader van de rechtmatigheidsverantwoording bestaat er een duidelijke relatie met het financiële beheer. Er moet immers worden verantwoord dat de baten, lasten en balansmutaties die in de jaarrekening zijn opgenomen rechtmatig tot stand zijn gekomen. Het gaat om de financiële beheershandelingen. Binnen de rechtsmatigheidsverantwoording wordt onderscheid gemaakt tussen afwijkingen, fouten en onduidelijkheden en begrotingsonrechtmatigheden.

In onderstaand overzicht zien we de uitsplitsing van de termen:

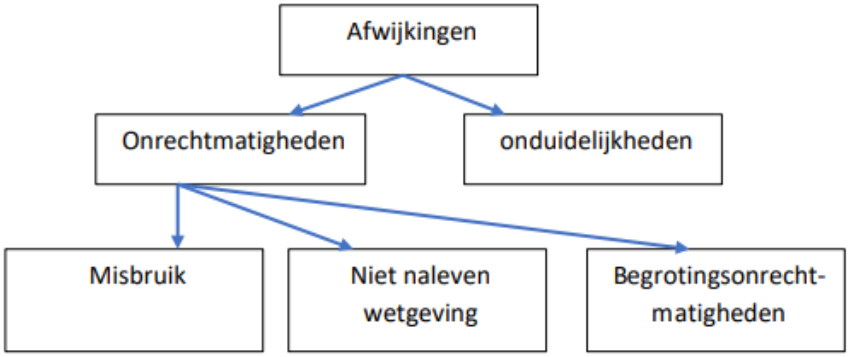

1. Afwijkingen: posten die niet rechtmatig tot stand zijn gekomen (fouten) en posten, waarbij voor het college een onduidelijkheid bestaat over de rechtmatigheid.
2. Fouten: Rechtmatigheidsfouten treden op bij financiële beheershandelingen, waarbij de in het normenkader beschreven wet- en regelgeving niet is nageleefd.
3. Onduidelijkheden: Indien het college in het kader van de verslaggeving niet kan aangeven of er sprake is van een rechtmatigheidsfout of niet.
4. Begrotingsonrechtmatigheden: Hiervan is sprake als het college bij de realisatie van doelen en het realiseren van activiteiten afwijkt van de budgetten die door uw raad zijn vastgesteld. Hiervan is sprake als het lasten- of investeringsbudget is overschreden (a), de baten (opbrengsten) door het doen of nalaten van een financiële beheershandeling lager zijn dan het door uw raad vastgestelde budget (b) of voor het door uw raad vastgestelde budget minder doelen of activiteiten zijn gerealiseerd dan begroot voor het betreffende budget (c).

Bij de openbare vergadering van uw raad op 24 januari 2023 is de Financiële Verordening van de Gemeente Bergeijk vastgesteld. In de rechtmatigheidsverantwoording bij de jaarrekening rapporteren burgemeester en wethouders aan de raad over afwijkingen. In december 2023 worden via een apart raadsvoorstel de verantwoordingstoleranties vastgesteld door de raad.

Bij de jaarrekening 2023 zal voor het eerst de rechtmatigheidsverantwoording in de paragraaf bedrijfsvoering worden opgenomen.

Ontwikkelingen

- **Omgevingswet**

Door de Omgevingswet wordt het omgevingsrecht makkelijker: Alle regelingen worden samengevoegd in één Omgevingswet. Naast de traditionele ruimtelijke elementen krijgen ook aspecten als gezondheid, duurzaamheid en energietransitie een rol. Op dit moment staat de invoering van de nieuwe wet gepland voor 1 januari 2024. Een werkgroep bereidt de invoering van de wet voor gemeente Bergeijk voor. Dit gebeurt op onderdelen in samenwerking met de Kempengemeenten en de regio. Door kennis te delen, dezelfde software aan te schaffen en zo veel mogelijk samen op te trekken bij communicatie en opleiding bereidt Bergeijk zich zo goed mogelijk voor op invoering van de nieuwe wet. Inmiddels is de Omgevingsvisie vastgesteld, wordt ervaring opgedaan met de omgevingsdialoog en wordt al gewerkt met het nieuwe programma Powerbrowser. Bestuurlijke besluitvorming over het in aan te wijzen gevallen delegeren van bevoegdheid tot vaststellen van omgevingsplannen van uw raad aan het college, het adviesrecht van uw raad bij aanvragen om afwijking van het omgevingsplan en het doorrekening van legeskosten bij milieuactiviteiten vinden eind van het jaar plaats.

Beleid

- Organisatiebesluit (2014)
- Mandaatbesluit (2020)
- CAO Gemeenten (2023)
- Functieboek de Kempen (2010)
- Integraal Veiligheidsplan basisteam De Kempen (2019-2022)
- Personeelshandboek gemeente Bergeijk (2021)
- Veiligheid op maat (2006)
- Financiële verordening gemeente Bergeijk (2023)
- Verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid (2003)
- Beleidsregel informatiebeveiligingsbeleid Kempengemeenten, GRSK en Kempenplus (2020)
- Kempen dienstverleningsconcept (2013)
- Nota reserves en voorzieningen (2023)
- Masterplan Interne Controle (2010)
- Archiefverordening gemeente Bergeijk (2016)
- Besluit informatiebeheer gemeente Bergeijk (2016Privacybeleid gemeente Bergeijk 2022-2025
- Privacybeleid KempenPlus Het Participatiebedrijf 2022-2025
- Addendum Privacybeleid Wpg gemeente Bergeijk 2023-2025
- Privacyreglement gemeente Bergeijk 2022-2025

Verbonden partijen

- BIZOB
- Gemeenschappelijke Regeling Samenwerking Kempengemeenten (GRSK)
- KempenPlus

Paragraaf Verbonden partijen

Wettelijk kader

Op grond van het Besluit Begroting en verantwoording provincies en gemeenten moet in de paragraaf verbonden partijen ten minste het volgende worden vermeld:

Onderdeel	Op grond van

• De visie op en de beleidsvoornemens omtrent de verbonden partijen
• De lijst van verbonden partijen, onderverdeeld in gemeenschappelijke regelingen, vennootschappen en coöperaties, stichtingen en verenigingen en overige verbonden partijen.
• In de lijst van verbonden partijen worden ten minste opgenomen:
  ○ de wijze waarop de gemeente een belang heeft in de verbonden partij en het openbaar belang dat ermee gediend wordt;
  ○ het belang in de verbonden partij aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar;
• De omvang van het EV en VV aan het begin en einde van het boekjaar;
• De omvang van het verwachte financiële resultaat in het boekjaar
• Eventuele risico's van de verbonden partij
	art. 15 BBV

- **Wat is een verbonden partij?**

Dit is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk én een financieel belang heeft. Bestuurlijk belang betekent dat de gemeente een zetel heeft in het bestuur, een participatie of het hebben van stemrecht. Financieel belang betekent het beschikbaar stellen van middelen die zij kwijt is in geval van faillissement en/of als financiële problemen verhaald kunnen worden op de gemeente.

- **Wat doet een verbonden partij?**

De partijen ontwikkelen beleid of voeren beleid uit voor de gemeente. Beleidsmatig blijft de gemeente verantwoordelijk voor het realiseren van de beoogde doelstellingen van de programma's. De gemeente monitort en houdt toezicht door bestuurlijke vertegenwoordiging in diverse overlegstructuren en door de kader stellende en controlerende rol van uw raad.

- **Kaderstellende en controlerende rol raad**

Bij de behandeling van de begrotingen en jaarrekeningen van de verbonden partijen neemt uw raad haar kader stellende en controlerende taak. Partijen met een publiekrechtelijk karakter hebben hun eigen Plan & Control cyclus (verder: 'P&C cyclus'). Hierin is opgenomen dat vóór 30 april van elk jaar de concept begroting aan de raden van de deelnemende gemeenten voor zienswijze gestuurd wordt. Hiermee kan de raad invloed uitoefenen. Deze zienswijzen worden beoordeeld bij het vaststellen van de begroting vóór 15 september van dat jaar. Met de nieuwe Wet gemeenschappelijke regelingen (1 juli 2022) is de zienswijzetermijn voor de raden verlengd naar twaalf (12) weken.
Vóór 15 april van elk jaar dient de partij de voorlopige jaarrekening inclusief de accountsverklaring aan te bieden. De definitieve jaarrekening dient vervolgens vóór 15 juli door het Algemeen Bestuur vastgesteld te zijn. Voorafgaand daaraan kunnen de raden van de deelnemende gemeenten zienswijze geven. Zo spoedig mogelijk na 15 juli wordt het besluit van het Algemeen Bestuur aan de gemeenten ter kennisname aangeboden. Per 1 juli 2022 is de Wet gemeenschappelijke regelingen gewijzigd en daarmee ook de P&C-cyclus.

- **Wat willen wij bereiken**

Goede uitvoering van beleid door verbonden partijen (inclusief gemeenschappelijke regelingen) waarin gemeente Bergeijk een bestuurlijk en financieel belang heeft.

- **Beleid**
  - Art. 15 en art. 69 ‘Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten’ (2013)
  - Wet gemeenschappelijke regelingen (2022)
  - Wet Financiering decentrale overheden (2013)
  - Beleidsnota Verbonden Partijen (2007)

- **Ontwikkelingen**

De Wet gemeenschappelijke regelingen (verder: ‘Wgr’) is per 1 juli 2022 gewijzigd. De belangrijkste wijzigingen zijn:

1. Versterking positie raden bij besluitvorming in gemeenschappelijke regelingen:
   a. Zienswijze bij het treffen of wijzigen van een regeling: het voorleggen van de concept-regeling;
   b. Mogelijkheid om afspraken te maken over zienswijzen over besluiten van het bestuur;
   c. Mogelijkheid om een gemeenschappelijke adviescommissie van raadsleden in te stellen;
   d. Afspraken over mogelijke inspraak en participatie burgers;
   e. Actieve informatieplicht van het bestuur van de GR naar de raden en
   f. extra vergoeding voor lidmaatschap nieuwe gemeenschappelijke commissies

2. Aanvullende controle-instrumenten voor gemeenteraden
   g. Recht van onderzoek, een gezamenlijke enquête naar de bestuursvoering;
   h. onderzoeksmogelijkheid lokale rekenkamers.

3. Het verbeteren van de positie van gemeenteraden tot het functioneren van de GR
   i. Verplichting tot afspraken over evaluatie;
   j. Afspraken over uittreding al in de regeling opnemen en
   k. aanpassen data begrotingscyclus op de begrotingscyclus van de gemeenten.

De wijzigingen a, c, e, g, h en k treden per 1 juli 2022 direct in werking. De overige wijzigingen moeten voor 1 juli 2024 in de gemeenschappelijke regelingen gewijzigd zijn. Voor deze datum worden de regelingen van MRE, GGD, ODZOB en VRBZO aangepast. GRSK en Kempenplus zijn voor 2023 aangepast.

- **Betrokkenen**

In onderstaand overzicht zijn de verbonden partijen weergegeven waaraan gemeente Bergeijk deelneemt, inclusief de andere deelnemers. Hierbij is een onderscheid gemaakt tussen A. Gemeenschappelijke regelingen, B. Vennootschappen en coöperaties en C. Stichtingen en verenigingen.

Verbonden partijen	A. Gemeenschappelijke regelingen							B. Vennootschappen en coöperaties		C. Stichtingen en verenigingen		
Deelnemers	1. GR Metropoolregion Eindhoven (MRE)	2. GR Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Brabant-Zuid-oost (GGD)	3. BR Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO)	4. GR Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (ODZOB)	5. GR Samenwerking Kempengemeenten (GRSK)	6. GR Participatiebedrijf Kempenplus	7. GR Kempisch Bedrijvenpark (KBP)	1. BNG Bank N.V. (BNG)	2. Brabant Water N.V.	1. Stichting Bureau Inkoop en Aanbestedingen Zuidoost-Brabant (BIZOB)	2. Stichting Huis van de Brabantse Kempen	3. Stichting Zorg- en Veiligheidshuis Brabant-Zuidoost
Bergeijk	x	x	x	x	x	x	x	Alle nederlandse gemeenten	58 gemeenten en 1 provincie	x	x	x
Bladel	x	x	x	x	x	x	x			x	-	x
Eersel	x	x	x	x	x	x	x			x	x	x
Reusel-De Mierden	x	x	x	x	x	x	x			x	x	x
Oirschot	x	x	x	x	x	-	-			x	x	x
Asten	x	x	x	x	-	-	-			x	-	x
Best	x	x	x	x	-	-	-			x	-	x
Cranendonck	x	x	x	x	-	-	-			x	-	x
Deurne	x	x	x	x	-	-	-			x	-	x
Eindhoven	x	x	x	x	-	-	-				-	x
Geldrop-Mierlo	x	x	x	x	-	-	-			x	-	x
Gemert-Bakel	x	x	x	x	-	-	-			x	-	x
Heeze-Leende	x	x	x	x	-	-	-			x	-	x
Helmond	x	x	x	x	-	-	-			x	-	x
Laarbeek	x	x	x	x	-	-	-			x	-	x
Nuenen C.A.	x	x	x	x	-	-	-			x	-	x
Someren	x	x	x	x	-	-	-			x	-	x
Son en Breugel	x	x	x	x	-	-	-			x	-	x
Valkenswaard	x	x	x	x	-	-	-			-	-	x
Veldhoven	x	x	x	x	-	-	-			x	-	x
Waalre	x	x	x	x	-	-	-			x	-	x
Haaren	-	-	-	-	-	-	-			x	-	-
Meierijstad	-	-	-	-	-	-	-			x	-	-
's-Hertogenbosch	-	-	-	-	-	-	-			x	-	-
Sint Anthonis	-	-	-	-	-	-	-			x	-	-
Uden	-	-	-	-	-	-	-			x	-	-
Veghel	-	-	-	-	-	-	-			x	-	-
Vught	-	-	-	-	-	-	-			x	-	-
Provincie	-	-	-	x	-	-	-			-	x	-
Waterschap De Dommel	-	-	-	-	-	-	-			-	x	-
KOP	-	-	-	-	-	-	-			-	x	-
Rabobank De Kempen	-	-	-	-	-	-	-			-	x	-
ZLTO	-	-	-	-	-	-	-			-	x	-

Bestuurlijk belang

Er is sprake van een bestuurlijk belang indien een wethouder, raadslid of ambtenaar van de gemeente namens de gemeente in het bestuur van de verbonden partij plaatsneemt of namens de gemeente stemt. In onderstaand overzicht is aangegeven hoe het bestuurlijk belang van gemeente Bergeijk medio 2022 is georganiseerd:

Verbonden partij	Dagelijks Bestuur	Algemeen Bestuur / Algemene ledenvergadering	Plaatsvervanger
A1. Metropoolregio Eindhoven (MRE)	-	Wethouder M. van Dalen	Burgemeester A. Callewaert - de Groot
A2. Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Brabant Zuid-Oost (GGD)	Peter v.d. Noort namens de Kempengemeenten	Wethouder M. van Dalen	Wethouder S. Luijten
A3. Veiligheidsregio Brabant Zuid-Oost (VRBZO)	Burgemeester A. Callewaert - de Groot namens de Kempengemeenten	Burgemeester A. Callewaert - de Groot	Wethouder M.M. Kuijken
A4. Omgevingsdienst Zuid-Oost Brabant (ODZOB)	Peter van de Noort namens de Kempengemeenten	Wethouder S. Luijten	Wethouder M.M. Kuijken
A5. GR Samenwerking Kempengemeenten (GRSK)*	Wethouder M. van Dalen	Wethouder M. van Dalen Burgemeester A. Callewaert - de Groot Wethouder S. Luijten	-
A6. GR Participatiebedrijf Kempenplus	Wethouder M. van Dalen	-	-
A7. Kempisch Bedrijvenpark (KBP)	Wethouder S. Luijten	Wethouder S. Luijten Wethouder M. van Dalen	Wethouder M.M. Kuijken Burgemeester A. Callewaert - de Groot
B1. BNG Bank N.V. (BNG)	-	Wethouder S. Luijten (aandeelhoudersvergadering)	Wethouder M. van Dalen
B2. Brabant Water N.V.	-	Wethouder M. Kuijken (aandeelhoudersvergadering)	Burgemeester A. Callewaert - de Groot
C1. Stichting Bureau Inkoop en Aanbestedingen Zuid-Oost Brabant (BIZOB)	Wethouder S. Luijten	Burgemeester A. Callewaert - de Groot*	Wethouder M. van Dalen
C2. Stichting Zorg en veiligheidshuis Brabant Zuid Oost	-	Wethouder M. van Dalen	-

* De governancestructuur van de GRSK is veranderd per 1-12023 als gevolg van het project 'Opnieuw verbinden' naar twee bestuurders in het Algemeen Bestuur. Het Dagelijks Bestuur wordt gevormd door de voorzitters van de bestuurscommissies.

Financieel belang

Er is sprake van een financieel belang indien de gemeente middelen beschikbaar stelt die zij kwijt raakt in geval van faillissement en/of als financiële problemen verhaald kunnen worden op de gemeente.

Bedragen x € 1.000	Belang in %	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Verwacht Resultaat
		01.01.2024	31.12.2024	01.01.2024	31.12.2024	2024
GR Metropoolregio Eindhoven (MRE)	2,46	13.704	13.512	13.433	11.966	0
GR GGD Brabant-Zuidoost	2,36	4.310	4.287	15.490	13.802	0
GR Veiligheidsregio Brabant Zuid-oost (VRBZO)	2,9	2.145	2.167	33.994	40.926	-
GR Omgevingsdienst Zuid-Oost Brabant (ODZOB)	2,59	1.848	1.848	6.487	6.337	-560
GR Kempisch Bedrijvenpark (KBP)	25	15.391	15.776	0	0	385
GR Samenwerking Kempengemeenten	Ca. 20	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.	0
GR Kempenplus	25	6.010	5.991	8.771	8.345	-3
N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)*	0,15	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.	0
Brabant water N.V. (in € mln)*	0,59	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.	0
Stichting Bureau Inkoop en aanbestedingen Zuidoost-Brabant (BIZOB)*	2	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.
Stichting Zorg en veiligheidshuis Brabant Zuid-oost*	0	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.

Bijdrage door Gemeente Bergeijk

Het belang in % is de verhouding tussen de bijdrage van gemeente Bergeijk ten opzichte van de andere deelnemers in de verbonden partij. Dit voor zover er geen specifieke verdeelsleutel is.

Bedragen x € 1.000	Belang in %	Realisatie 2022	Begroot 2023 na wijziging	Begroot 2024
GR Metropoolregio Eindhoven (MRE)	2,46	268	268	279
GR GGD Brabant-Zuidoost	2,36	675	732	746
GR Veiligheidsregio Brabant Zuid-oost (VRBZO)	2,9	1.292	1.422	1.377
GR Omgevingsdienst Zuid-Oost Brabant (ODZOB)	2,59	411	381	580
GR Kempisch Bedrijvenpark (KBP)	25	-316	-368	-50
GR Samenwerking Kempengemeenten	Ca. 20	3.512	4.085	4.297
GR Kempenplus	25	3.463	4.386	4.440
Stichting Bureau Inkoop en aanbestedingen Zuidoost-Brabant (BIZOB)	2	98	101	116
Stichting Zorg en veiligheidshuis Brabant Zuid-oost	-	5	6	6
Totaal		**9.408**	**11.013**	**11.792**

Dividenden / uitkeringen aan gemeente Bergeijk

Bedragen x € 1.000	Belang in %	Realisatie 2022	Begroot 2023 na wijziging	Begroot 2024
BNG Bank N.V. (BNG) *	0,15	184	186	n.b.
Brabant water N.V. *	0,59	n.b.	n.b.	n.b.

Overzicht per verbonden partij

Naam	**A1. Gemeenschappelijke regeling Metropoolregio Eindhoven (MRE)**
Vestigingsplaats	Eindhoven
KVK	17245531
Taakveld	0. Bestuur en ondersteuning, 2. Verkeer en vervoer, 3. Economie, 7. Volksgezondheid en milieu, 8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing.
Doel (openbaar belang)	Het handhaven en uitbouwen van het kenmerkende economische profiel van de regio om op die manier het vestigings- en verblijfsklimaat voor inwoners en bedrijven te stimuleren. Het verbeteren van de leef-, verblijf- en werkomstandigheden van inwoners, bezoekers en bedrijven.
Bijdrage aan opgave Bergeijk	Strategische bestuurlijke samenwerking op de thema's Economie (inclusief uitvoering Stimuleringsfonds en betaalautoriteit Brainport Development NV), Ruimte en Wonen, Transitie landelijk gebied, Energietransitie en Mobiliteit. Het fungeren als archiefbewaarplaats van de overgebrachte archieven van de overheidsorganen.
Ontwikkelingen 2024	2024 is het 1e uitvoeringsjaar van het samenwerkingsakkoord 2023 t/m 2025. Daarin is bijzondere aandacht voor doorontwikkeling van de mainportstatus van de regio inclusief de impact op de brede welvaart, doorontwikkeling van de regionale ontwikkelstrategie, versnelling woningbouw en mobiliteit, verbinding stand-land en de schaalsprong van de regio en een sterke groei inwoners als gevolg van de economische groei.
Financieel belang	De bijdrage van Bergeijk bedraagt € 0,28 miljoen voor 2024 aan de algemene bijdrage, de Brainport Development, het Stimuleringsfonds en het Regionaal Historisch Centrum. Indexatie is conform vastgestelde kaders voor de vier (4) regionale gemeenschappelijke regelingen MRE, GGD, VRBZO en ODZOB.
Risico's	Het belangrijkste risico was de claim van Attero over de minderlevering in de periode 2015-2017. In maart 2023 heeft de Hoge Raad uitspraak gedaan dat de Brabantse gemeenten en gewesten gehouden zijn de naheffing te betalen inclusief BTW en wettelijke rente. In najaar 2023 wordt het gesprek gevoerd over de verdeling van de heffing van € 6,5 miljoen over de gemeenten binnen

	de MRE. Vanuit de risicoanalyse zijn risico's benoemd voor een bedrag van € 1,125 miljoen. De algemene reserve is hiervoor toereikend.

Naam	**A2. Gemeenschappelijke Regeling Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst (GGD) Brabant-Zuidoost**
Vestigingsplaats	Eindhoven
KVK	50451154
Taakveld	7. Volksgezondheid en milieu
Doel (openbaar belang)	De GGD heeft tot doel een bijdrage te leveren aan de publieke gezondheidszorg en de ambulance-zorg voor een gezonde bevolking.
Bijdrage aan opgave Bergeijk	Uitvoering van de kerntaken voor de inwoners van gemeente Bergeijk: Infectieziektebestrijding (inclusief TBC, SOA, reizigerszorg en hygiënezorg), medische milieukunde, toezichthoudende taken (onder andere kinderopvang en WMO), jeugdgezondheidszorg 0-18 jaar, onderzoek en beleidsadvisering, gezondheidsbevordering en ambulancezorg.
Ontwikkelingen 2024	In 2024 gaat de aandacht uit naar de verdere vernieuwing van de JGZ 0-18 jaar en de verbetering van de informatieveiligheid. Verder is de verwachting dat er in 2024 een uitbreiding van de taken in het kader van het rijksvaccinatieprogramma zal plaatsvinden door de uitvoering van het programma voor volwassenen bij de GGD onder te brengen. Ook wordt een taakuitbreiding voor de GGD verwacht door de inwerkingtreding van de Omgevingswet met ingang van 2024.
Financieel belang	De bijdrage van gemeente Bergeijk bedraagt voor 2024 € 745.827. De bijdrage voor de GGD voor 2024 is een actualisering van de begroting 2023 met een verwerking van ontwikkelingen, zoals de hoge inflatie en aanzienlijke stijging van loonkosten in 2023 en het vastgestelde percentage voor algemene kostenstijgingen voor 2024.
Risico's	De omvang van de algemene reserve/weerstandsvermogen van de GGD BZO neemt de laatste jaren weer langzaam toe, maar is gezien de omvang van de risico's en exploitatie-omvang nog tamelijk beperkt. Het bestuur heeft eerder vastgesteld dat het weerstandsvermogen niet direct tot het niveau van de risico-inventarisatie hoeft te worden aangevuld.

Naam	**A3. Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO)**
Vestigingsplaats	Eindhoven
KVK	50348655
Taakveld	1. Veiligheid
Doel (openbaar belang)	Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (verder: 'VRBZO') is een organisatie waarin de brandweer, de geneeskundige hulpverleningsorganisatie in de regio (verder: 'GHOR') en de regionale ambulancevoorziening (verder: 'RAV') samenwerken om incidenten en rampen te voorkomen, te beperken en te bestrijden.
Bijdrage aan opgave Bergeijk	De Veiligheidsregio behartigt de belangen van de gemeente op de terreinen van brandweerzorg, ambulancezorg, de gemeenschappelijke meldkamer, geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen, rampenbestrijding en crisisbeheersing.
Ontwikkelingen 2024	De concept-visie 2025 vormt de basis van de begroting. Het uitvoeringsprogramma is gebaseerd op de thema's uit de visie: Samen voor veilig (netwerkmanagement, crisismanagement, veilige omgeving), werken aan een weerbare samenleving (veiligheidsbewustzijn, focus verminderd zelfredzamen, risico- en crisiscommunicatie) en een toekomstbestendige organisatie. Aandachtspunten zijn daarnaast implementatie van de

	omgevingswet (adviestermijn vergunningen) en rechtspositie brandweervrijwilligers.
Financieel belang	De bijdrage van gemeente Bergeijk bedraagt in 2024 € 1,37 miljoen voor de algemene bijdrage, de gemeentelijke rampenbestrijding, Bevolkingszorg en piketregeling Bevolkingszorg. De begrotingsomvang van VRBZO is in 2024 € 61 miljoen. Indexatie is conform vastgestelde kaders voor de vier (4) regionale gemeenschappelijke regelingen MRE, GGD, VRBZO en ODZOB. Gemeente Bergeijk heeft een verhuurdersrelatie met de VRBZO. De kazerne in Bergeijk wordt verhuurd tot 31 december 2023 met de mogelijkheid tot jaarlijkse verlenging.
Risico's	Op basis van de gekwantificeerde actuele risico's is de benodigde weerstandscapaciteit bepaald op € 4.717.500. De benodigde weerstandscapaciteit ligt boven het weerstandsvermogen van € 2.000.000. Het is niet reëel dat bovengenoemde risico's zich gelijktijdig voordoen. Tevens zijn kans en impact van enkele risico lastig in te schatten. In het uiterste geval, indien risico's zich daadwerkelijk voordoen en het beschikbare vermogen overschrijden, zal VRBZO terugvallen op de gemeenten in de gemeenschappelijke regeling om de kosten te dekken.

Naam	**A4. Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (ODZOB)**
Vestigingsplaats	Eindhoven
KVK	57159815
Taakveld	7. Volksgezondheid en milieu
Doel (openbaar belang)	De Omgevingsdienst voert voor gemeenten en provincie wettelijke en niet-wettelijke taken uit op het gebied van vergunningen, toezicht en handhaving (omgevingsrecht) in de fysieke leefomgeving en aanverwante activiteiten, zoals specialistisch advies op verzoek van de deelnemers.
Bijdrage aan opgave Bergeijk	De ODZOB levert een bijdrage aan de uitvoering van het milieu- en vergunningenbeleid, de handhaving daarvan, een duurzame leefomgeving en duurzame ontwikkeling.
Ontwikkelingen 2024	De belangrijkste ontwikkeling is de invoering van de Omgevingswet per 1 januari 2024. Deze wet is een stelselherziening, met consequenties voor procedures en het wettelijke taken- en dienstenpakket van de ODZOB. In 2024 zal duidelijk worden wat dit voor de (toerekening van kosten aan) producten en diensten van de ODZOB betekent. Daarnaast is er bijzondere aandacht voor duurzaamheid, klimaatverandering en CO2-uitstoot en een toekomstbestendige veehouderij.
Financieel belang	De bijdrage van Bergeijk bedraagt € 0,58 miljoen aan wettelijke taken, verzoek- en collectieve taken. Circa twee derde deel is daarbij de landelijke verplichte basistaak. Vanwege de invoering van de Omgevingswet zijn er basistaken bijgekomen. Er is naast indexatie als gevolg van prijs- en loonstijgingen een extra (tijdelijke) verhoging van de bijdrage voor het realiseren van een fitte organisatie toegepast.
Risico's	Er zijn geen risico's aanwezig, die niet binnen de reservepositie van de ODZOB opgevangen kunnen worden.

Naam	**A5. Gemeenschappelijke Regeling Samenwerking Kempengemeenten (GRSK)**
Vestigingsplaats	Reusel
KVK	17285571
Taakveld	0. Bestuur en ondersteuning, 6. Sociaal domein
Doel (openbaar belang)	De bestuurskracht te vergroten door bundeling van ambtelijke expertise op strategisch, tactisch en operationeel niveau met als resultaat verhoogde

	kwaliteit, continuïteit en efficiëntie met behoud van de huidige bestuurlijke schaal.
Bijdrage aan opgave Bergeijk	De GRSK omvat Maatschappelijke dienstverlening (Wmo, jeugdzorg) en Shared Service Centre (ICT-dienstverlening). Bergeijk neemt niet deel aan Vergunningen, toezicht en handhaving.
Ontwikkelingen 2024	Na de organisatiewijziging van de GRSK in het kader van 'opnieuw verbinden' ligt de focus in 2024 op goed werkgeverschap en organisatieontwikkeling wat leidt tot een blijvende goede en professionele dienstverlening. Voor SSC ligt de nadruk op veiligheid, datagedreven werken, open overheid en kantoorautomatisering (Microsoft365). Voor MD speelt de voorbereiding inkomensafhankelijke bijdrage Wmo, introductie Pgb 2.0, eenmalige energietoeslag, schuldhulpverlening, het beleggen van uitvoering bijzondere bijstand en beschikbaarheid van meer sturingsinformatie een rol??.
Financieel belang	De bijdrage van Bergeijk bedraagt voor 2024 ca € 4,3 miljoen. Bijdragen zijn hoger dan eerdere jaren als gevolg van opnieuw verbinden, de actualisatie van de verdeelsleutel, verschuiving van maatwerk-ICT van facturering achteraf naar de begroting en de hoge inflatie en indexatie. GRSK houdt geen eigen vermogen aan. Exploitatieresultaten worden jaarlijks afgerekend met de deelnemende gemeenten. Het is aan de gemeente om weerstandscapaciteit aan te houden ingeval van calamiteiten en onvoorziene gebeurtenissen.
Risico's	Afdeling MD ziet een toenemend aantal aanvragen Wmo en toenemende complexiteit en aantal schuldhulp- en jeugddossiers.

Naam	**A6. Gemeenschappelijk regeling Participatiebedrijf KempenPlus**
Vestigingsplaats	Bladel
KVK	17267762
Taakveld	6. Sociaal domein
Doel (openbaar belang)	'Iedereen werkt mee': participeren naar vermogen. Liefst door werken als dat (nog) niet kan op andere wijze. Voor een efficiënte en effectieve uitvoering door het Participatiebedrijf wordt door de deelnemende gemeenten gestreefd naar een gezamenlijk en gelijkluidend beleid.
Bijdrage aan opgave Bergeijk	Uitvoering van participatiebeleid in een bedrijfsvoeringsorganisatie, inclusief beleidsvoorbereiding en ondersteuning bij de beleidsontwikkeling voor de deelnemende gemeenten. De gemeenten blijven verantwoordelijk voor het vaststellen van beleid en verordeningen voor de taken van het Participatiebedrijf.
Ontwikkelingen 2024	In 2023 is het proces van de Toekomstverkenning gestart. Aan de hand van deze strategische toekomstverkenning worden de taakopdracht, strategische visie, structuur en de financiën van KempenPlus opnieuw gedefinieerd. Het doel van deze toekomstverkenning is om een toekomstbestendige organisatie neer te zetten, die op effectieve en efficiënte wijze uitvoering kan geven aan de taken die deze organisatie toebedeeld zijn. Daarnaast heeft het bestuur van KempenPlus in 2023 een aantal opgaven en taakstellingen geformuleerd waarmee zij financiële tekorten willen beperken. Deze besparingsopdrachten worden waar mogelijk in 2024 geeffectueerd.
Financieel belang	De jaarlijkse bijdrage is gebaseerd op verschillende verdeelsleutels, zodat de bijdrage per gemeente zo evenwichtig mogelijk is. De bijdrage voor Bergeijk bedraagt € 4,4 miljoen op een totale begroting van 31,6 miljoen.
Risico's	Naast prijsrisico's heeft KempenPlus ook te maken met kwantiteits- en kwaliteitsrisico's: 1) Ontwikkelingen in de doelgroepen, zoals een hogere instroom cliënten, een afname van het aantal mensen met een SW-indicatie dat niet gecompenseerd

	wordt door de instroom van medewerkers LKS (loonkostensubsidie)/beschut werk en het arbeidsvermogen (potentieel) van de medewerkers uit de doelgroep neemt af. 2) Ontwikkelingen in de markt, zoals het wegvallen van vaste klanten en goed renderende opdrachten.

Naam	**A7. Gemeenschappelijke Regeling Kempisch Bedrijvenpark (KBP)**
Vestigingsplaats	Bladel
KVK	57341060
Taakveld	3. Economie
Doel (openbaar belang)	Het ontwikkelen en realiseren van een kwalitatief hoogwaardig en uit financieel-economisch oogpunt aanvaardbaar bedrijvenpark gelegen binnen het rechtsgebied, binnen de ruimtelijke en andere publiekrechtelijke randvoorwaarden met inachtneming van de sectorale doelstellingen en uitgangspunten.
Bijdrage aan opgave Bergeijk	De zorg voor een goed vestigingsklimaat voor bedrijven, zodat de werkgelegenheid en het economisch klimaat goed blijven.
Ontwikkelingen 2024	Het liquideren van de gemeenschappelijke regeling KBP per 1 januari 2024 wordt thans voorbereid.
Financieel belang	Na liquidatie zal er nog een winstuitkering volgen.
Risico's	-

Naam	**B1. N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)**
Vestigingsplaats	Den Haag
KVK	27008387
Taakveld	0. Bestuur en ondersteuning
Doel (openbaar belang)	De BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang: 'Gedreven door maatschappelijke impact'. Met gespecialiseerde financiële dienstverlening draagt BNG bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.
Bijdrage aan opgave Bergeijk	Geen directe individuele bijdrage.
Ontwikkelingen 2024	Gedurende het begrotingsjaar hebben zich geen veranderingen voorgedaan in de belangen van aandeelhouders in BNG Bank.
Financieel belang	Het aantal aandelen á € 2,50 van de gemeente bedraagt 80.886. Dit is circa 0,15% van het aantal aandelen. Het Rijk heeft 50% van de aandelen, de overige 50% is in handen van provincies en gemeenten.
Risico's	Het uit te keren dividend, omdat de bank geen voorspelling kan doen over de ontwikkeling van de ongerealiseerde marktwaardeveranderingen.

Naam	**B2. Brabant Water N.V.**
Vestigingsplaats	's-Hertogenbosch
KVK	16005077
Taakveld	7. Volksgezondheid en milieu
Doel (openbaar belang)	Het verzorgen van de watervoorziening aan 2,5 miljoen inwoners en bedrijven in Noord-Brabant tegen zo laag mogelijke kosten en het instandhouden van de benodigde infrastructuur daarvoor.
Bijdrage aan opgave Bergeijk	Geen directe individuele bijdrage.
Ontwikkelingen 2024	Steeds meer aandacht voor duurzaam watergebruik en de kwetsbaarheid van de nationale zoetwatervooraad door droogte, klimaatverandering en vervuiling

Financieel belang	Het aantal aandelen van de gemeente bedraagt 16.344 á € 0,10. Dit is circa 0,59% van het aantal aandelen. De Provincie bezit 31,6% van de aandelen, de rest is in handen van gemeenten in het voorzieningsgebied.
Risico's	Er zijn geen nieuwe risico's bekend bij gemeente Bergeijk.

Naam	**C1. Stichting Bureau Inkoop en Aanbestedingen Zuidoost-Brabant (verder: 'BIZOB')**
Vestigingsplaats	Oirschot
KVK	17159755
Taakveld	0. Bestuur en ondersteuning
Doel (openbaar belang)	Het uitvoeren van, het begeleiden van en adviseren in een gezamenlijk professioneel inkoop- en aanbestedingsbeleid. Daarnaast zorgt BIZOB voor voordelen op financieel, kwalitatief en procesmatig gebied voor de deelnemers.
Bijdrage aan opgave Bergeijk	BIZOB verzorgt een doelmatige en integere inkoop en methoden voor inkoop en aanbesteding om naleving van wet- en regelgeving te borgen.
Ontwikkelingen 2024	Voor 2024 heeft BIZOB vier (4) concrete actiepunten benoemd waar extra aandacht naartoe zal gaan: 1. Gericht op lokale en regionale economie; 2. Verkorten doorlooptijd en afstemmen vraag en aanbod; 3. Inkoop- en contractmanagement data; 4. ICT opdrachten.
Financieel belang	Gemeente Bergeijk neemt minimaal 3,5 dagen per week af, 147 dagen per jaar. Betaling gebeurt tegen een op voorcalculatie bepaalde vergoeding.
Risico's	Er zijn geen materiële risico's aanwezig.

Naam	**C3. Stichting Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Zuidoost (ZVHHBZO)**
Vestigingsplaats	Helmond
KVK	66261864
Taakveld	2. Veiligheid
Doel (openbaar belang)	De veiligheid en leefbaarheid in Zuidoost-Brabant te verbeteren door integrale aanpak van complexere problemen waar de reguliere zorg- en veiligheidsprocessen geen – afdoende - oplossing bereiken.
Bijdrage aan opgave Bergeijk	Aanpak van complexere casuïstiek op het gebied van jeugd, veelplegers, nazorg, ex-gedetineerden, relationeel geweld, overlast en verslaving door samenwerking van professionals uit de zorg, veiligheid en gemeente(n).
Ontwikkelingen 2024	Voor 2024 is de begroting op hoofdlijnen gelijk aan de begroting van 2023. De gemeentelijke bijdragen zijn geïndexeerd. Uit de jaarschijven blijkt dat naar verwachting in 2026 de bestemmingsreserves zijn benut. De uitzondering hierop is de reserve 'reservering loonstijgingen'. Daarin blijft na 2026 een reservering om (autonome) groei van de loonkosten enige tijd op te kunnen vangen.
Financieel belang	De begroting 2024 bedraagt € 1.214.024. De gemeentelijk bijdrage van Bergeijk voor 2024 is € 6.400
Risico's	Er zijn geen materiele risico's aanwezig.

Paragraaf Grondbeleid

Wat willen wij bereiken?

a. Voorzien in behoefte aan woningen, bouwkavels en bedrijventerreinen;
b. Sluitende en bij voorkeur rendabele grondexploitaties;
c. Gemeentelijke eigendommen in goed rentmeesterschap beheren.

Grondbeleid richt zich in gemeente Bergeijk op twee (2) afzonderlijke hoofditems, te weten:

a. Grondbeleid in het kader van exploitatiegebieden voor het bouwen van woningen en bedrijven;
b. Grondbeleid in het kader van cultuurgronden en natuurgronden.

In 2023 (situatie juni 2023) zijn de prijzen van bestaande koopwoningen gedaald. Verwacht wordt dat die daling afzwakt, maar in 2024 nog doorzet. De koopmarkt is daardoor iets vriendelijker, maar tegelijkertijd is het aanbod krap en staan kopers door de gestegen rente voor hogere financieringslasten.
De totale kosten voor de productie van een woning zijn recent flink gestegen. De verwachting is dat de materiaalkosten niet in hetzelfde tempo zullen doorstijgen: in plaats daarvan verplaatst de kostendruk zich aar loonstijgingen. Met andere woorden: de woningmarkt is en blijft volop in beweging. Daarmee blijft de financiële ontwikkeling van het grondbedrijf een bijzonder aandachtspunt. In de grondnota is daarom bepaald dat de grondexploitaties tweemaal per jaar, bij de jaarrekening en de begroting, worden geactualiseerd.

Gemeente Bergeijk voert een situationeel grondbeleid. Per geval wordt bekeken of een actieve of passieve grondpolitiek wordt gevoerd. Daarbij wordt een afweging gemaakt op aspecten als potentiële winstmogelijkheden, risico's en maatschappelijk belang. Bergeijk pakt daarbij een actieve rol, ook als de gemeente geen grondpositie heeft. Een actieve grondpolitiek is immers geen doel op zich, maar een middel om er voor te zorgen dat er tijdig en voldoende woningbouwmogelijkheden gecreëerd worden waarin bovendien de doelgroepen van beleid aan bod komen. Bij het vaststellen van de projectopdracht maakt het College de keuze voor het toe te passen grondbeleid.

Beleid

- Nota Grondbeleid 2018 (te actualiseren eind 2023/begin 2024);
- Beleidsnota Reserves en Voorzieningen (2019);
- Omgevingsvisie gemeente Bergeijk (2022)

Ontwikkelingen en trends

- ***Woningbouw en bedrijventerreinen***
  - ***Algemeen***

    Het grondbeleid dateert van 1 januari 2018. Hierin is de keus voor situationeel grondbeleid voortgezet. Het beleid zal eind 2023 - begin 2024 worden geactualiseerd en worden geënt op de Omgevingsvisie en de Omgevingswet.
    Het grondbeleid biedt ook de basis voor het vragen van een bijdrage ruimtelijke ontwikkeling via zogenaamde anterieure overeenkomsten. In een dergelijke overeenkomst worden voorafgaand aan de vaststelling van het bestemmingsplan met een ontwikkelaar of initiatiefnemer afspraken gemaakt over onder andere de bijdrage ruimtelijke ontwikkeling. Deze bijdrage is vastgesteld op € 20 p/m² voor woningen en € 12 p/m² voor bedrijventerreinen. Deze gelden worden gestort in de bestemmingsreserve Ruimtelijke Ontwikkeling en Leefbaarheid (verder: 'ROL').
    Overigens mogen in dit soort overeenkomsten ook afspraken worden gemaakt over het verhaal van andere kosten, het planschaderisico en bijvoorbeeld de typologie, het aantal en de prijs van woningen.

  - ***(Markt-)ontwikkelingen***
    - Als gevolg van de hogere hypotheekrentes koelt de vraag naar woningen verder af met prijsdalingen tot gevolg. De krappe arbeidsmarkt en de aantrekkende loongroei zorgen ervoor dat de betaalbaarheid van woningen gedurende 2024 verbetert, hetgeen de

prijzen ondersteunt. Derhalve heeft gemeente Bergeijk het gehanteerde percentage voor opbrengstenstijging in 2024 gehandhaafd naar 0%. De gehanteerde kostenstijging wordt gezien de prijsontwikkelingen binnen de water- en wegenbouw gehandhaafd op 3% voor 2024 en 2025 en op 2% voor 2026.

- In 2020 is de geactualiseerde woningbehoefteprognose van de Provincie verschenen. Demografische ontwikkelingen geven aan dat er steeds meer eenpersoonshuishoudens komen en de bevolking steeds ouder wordt. Hiermee moeten Bergeijk en ontwikkelaars en opdrachtgevers rekening houden. Er is meer behoefte aan kleinere en levensloopbestendige woningen. In de omgevingsvisie is de ambitie geformuleerd om - afwijkend van de provinciale prognose (600 woningen) - 1.000 woningen in de komende 10 jaar te realiseren. Daarnaast moet rekening worden gehouden met de schaalsprong. Wat dit voor de (sub-)regio betekent en welke richting daarbij wordt gekozen, zal nog verder worden onderzocht (zie ook Taakveld 8).

Parameters

Grondexploitaties

Bij de opstelling van de calculaties van de grondexploitaties is uitgegaan van de volgende parameters:

- Rentelasten: 1,5 %
- Disconteringsvoet: 2 % (verplicht)
- Kostenstijging: 3% 2024 en 2025, 2% 2026 en 2027
- Opbrengstenstijging 0% 2024 en 2025 en 1% 2026 en 2027

Met ingang van 1 januari 2022 zijn de grondprijzen voor de vrije kavels Terlo Noord en Herbestemming Bernardusschool verhoogd naar € 350 exclusief BTW. Voor enkele gunstig gelegen kavels aan de Weebosserweg is een grondprijs van € 360 vastgesteld. Voor een driehoekige kavel is een prijs van € 335. vastgesteld. Overigens zijn deze kavels in 2023 verkocht.
Voor de overige grondexploitaties zijn overeenkomsten gesloten en afspraken gemaakt over de grondprijs. Voor deze exploitaties wordt de overeengekomen grondprijs gehandhaafd.

Grondprijzen

Het betreft hier kavels die door Bergeijk worden uitgegeven. In 2024 worden onderstaande prijzen gehanteerd:

Complex:	Prijs p/m² 2024	Toelichting
Terlo	€ 292,58 voor sociale huur en starterswoningen	€ 350,- voor de vrije kavels
Tilaans	€ 292,58 voor sociale huur en starterswoningen	
Herbestemming Bernardusschool	€ 292,58 voor sociale huur en starterswoningen	€ 350,- voor de vrije kavels
Bedrijventerrein Waterlaat 7	€ 189,88	

** In het kader van het Vereveningsfonds is het mogelijk om voor sociale huurwoningen aan toegelaten instellingen een korting op de grondprijs te verlenen.*

Overzicht en resultaten

- *Bouwgrond in exploitatie*

In 2024 waren er zeven woningbouwlocaties en één bedrijventerrein in exploitatie. De resultaten van deze plannen zijn te vinden in onderstaande tabel. Hierbij is een vergelijking gemaakt tussen de jaarrekening 2022 (peildatum 1 januari 2023) en de begroting 2024, zodat de ontwikkelingen per complex inzichtelijk zijn:

Complex Bouwgrond in exploitatie Bedragen x € 1.000	Opleverdatum		Contante waarde		Resultaat op eindwaarde (A)		Winstneming (B)		Resultaat per complex (incl.	
	1-1-2023	1-7-2023	1-1-2023	1-7-2023	1-1-2023	1-7-2023	1-1-2023	1-7-2023	1-1-2023	1-7-2023
Bucht-Oost	2023	2024	18	10	18	11	156	156	174	167
Tiliaans-Noordl+II	2023	2024	131	117	133	121	878	752	885	873
Terlo	2025	2025	-2.099	-2.087	-2.090	-2.145	0	0	-2.090	-2.145
Herontw. St Servatius II	2023	2023	8	8	8	8	10	26	34	34
Herbest. Bernardusschool	2025	2025	-21	-141	-22	-150	0	0	0	-150
Uitbreiding Woonbos	2023	2023	213	215	217	220	1.441	1.316	1.532	1.535
Waterlaat 7	2027	2027	2.879	2.804	3.006	3.035	661	992	3.997	4.026
Totaal in exploitatie			**1.128**	**926**	**1.270**	**1.100**	**3.145**	**3.241**	**4.534**	**4.341**

Complex Bouwgrond in exploitatie Bedragen x € 1.000	Boekwaarde 1-1-2023 a	Prognose kosten 2023 b	Prognose opbrengsten 2023 c	Rente 2023 d	Prognose boekwaarde 31-12-2023 e=a-b+c+d	Prognose kosten na 2023 f	Prognose opbrengsten na 2023 g	Prognose rente na 2023 h
Bucht-Oost	82	0	0	1	92	74	0	1
Tiliaans-Noordl+II	-473	29	0	-7	-504	81	720	-8
Terlo	-5.867	840	1.452	-88	-5.342	231	3.437	-9
Herontw. St Servatius II	22	178	163	0	0	0	0	0
Herbestemming Bernardus	19	167	0	0	-147	257	257	-3
Uitbreiding Woonbos	511	299	0	8	0	0	0	0
Waterlaat 7	-3.616	475	6.368	-54	1	775	1.445	142
Totaal in exploitatie	**-9.322**	**1.987**	**7.984**	**-140**	**-5.900**	**1.417**	**5.860**	**123**

Dit leidt tot een verwacht verloop van de boekwaarden van de plannen:

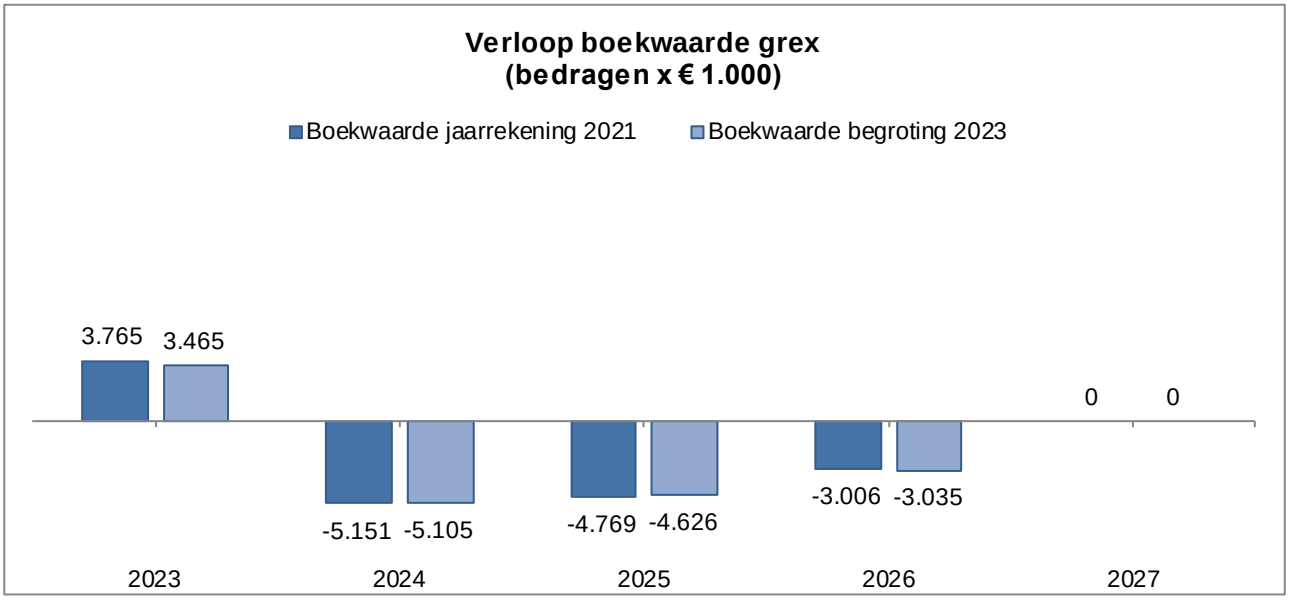

Ontwikkelingen reserves en voorzieningen

- *Voorziening tekorten grondexploitaties.*
  De voorziening tekorten grondexploitaties is per 31 december 2022 circa € 2,1 miljoen om de verwachte verliezen van de complexen Terlo en Bernardus af te dekken. De locatie Trilo is bij de jaarrekening 2022 afgesloten. Bij de uitvoering van het bouwrijp maken is op de locatie Bernardus ondanks eerdere positieve bodemonderzoeken een bodemverontreiging geconstateerd. Daarom daalt het resultaat van dit plan en neemt de voorziening toe met een bedrag van € 182.000.

Complex *Bedragen x € 1.000*	Jaarrekening 2022	Begroting 2023 bijgesteld	Af te sluiten 2023	Bij te stellen (+=minder in voorziening)	Stand voorziening ultimo 2023
Terlo	-2.090	-2.145	0	-55	-2.145
Hbst Bernardusschool	-22	-150	0	-127	-150
Voorziening tekorten grondexploitaties	**-2.112**	**-2.294**	**0**	**-182**	**-2.294**

- *Winstneming*
  Bij het afsluiten van de jaarrekening 2023 nemen we volgens de “percentage of completion” (POC) methode een tussentijdse winst. In de prognoses van de algemene reserves is hier rekening mee gehouden.

- *Algemene reserve risico’s grondexploitaties*
  Aan de hand van de laatste stand van zaken van het betreffende complex is een inschatting gemaakt van de meest waarschijnlijke ontwikkeling; het zogenaamde best guess-scenario. Daarbij wordt gekeken naar de gerealiseerde verkopen, de prijsontwikkeling en wordt een inschatting gemaakt van de marktontwikkeling.

- *Bestemmingsreserve ROL*
  Door het verplichte karakter van de POC-methode wordt met ingang van 2018 op basis van de gerealiseerde verkopen gestort in de ROL. De verwachte bijdrage ROL is € 400.601.

- ***Ontwikkelingen per in exploitatie genomen complex***
  - Bucht-Oost (Bergeijk)
    Het openbaar gebied moet nog door ontwikkelaar woonrijp worden gemaakt. Dit is vertraagd doordat de acht (8) rijwoningen pas begin 2024 op het stroomnet kunnen worden aangesloten. Daarna kan de openbare ruimte pas ingericht worden. Naar verwachting kan het project eind 2024 worden afgesloten. Het resultaat op eindwaarde is € 10.700.

  - Tiliaans-Noord (Luyksgestel)
    De overeenkomst met de ontwikkelaar voor een bouwveld van 1.593 m^2 is in afwachting van het onherroepelijk worden van het bestemmingsplan. Er is een zitting bij de Rechtbank over de omgevingsvergunning geweest. De Rechtbank heeft de termijn voor uitspraak verlengd met zes weken tot 1 augustus 2023. Het plan loopt hierdoor vertraging op. Op basis van de POC-berekening is er € 12.500 winst genomen. In voorgaande jaren was een tussentijdse winst genomen van € 740.000. Het nog te realiseren resultaat op eindwaarde is € 121.000.

  - Terlo (Bergeijk)
    De verkoop van vrije kavels in het noordelijk deel is in juni 2023 gestart. Voor de microwoningen heeft een selectieprocedure plaatsgevonden. Uit de inzendingen is een bouwer/ontwikkelaar gekozen. Het bestemmingsplan voor het Gastenhuys wordt binnenkort ter vaststelling aan uw raad voorgelegd.

    Voor het deelgebied ten oosten van gemeenschapshuis de Loo’se Tuinen is in 2019 overeenstemming bereikt met de grondeigenaar en twee ontwikkelaars. Het noordelijk deel is in uitvoering: de woningen zijn gereed en het deelgebied kan woonrijp worden gemaakt. Voor het zuidelijk deel is thans een bestemmingsplan in procedure. Hiervoor loopt een beroep bij de Raad van State.

    Het deelgebied Terlo Midden is gereed. Alle deelgebieden worden naar verwachting eind 2025 afgesloten na realisatie van het noordwestelijk deelgebied. Met de ontwikkelingen in de andere deelgebieden is het verwachte resultaat op eindwaarde - € 2.145.000.

  - Herontwikkeling St. Servatius II (Westerhoven)
    Het woonrijp maken is gereed. Op basis van de POC-berekening is er een tussentijdse winst genomen van € 19.000. In voorgaande jaren was € 7.000 winst genomen. Het resultaat op eindwaarde is begroot op € 9.000.

  - Herbestemming Bernardusschool (Bergeijk)
    Er is een bodem- en grondwaterverontreiniging geconstateerd die moet worden gesaneerd. Er wordt onderzocht op welke manier deze aangepakt moet worden. Dit betekent een vertraging in het bouwrijp maken waardoor ook de woningen later bewoond kunnen gaan

worden. De extra kosten komen ten laste van de grex. Voor de microwoningen heeft een selectieprocedure plaatsgevonden. Uit de inzendingen is een bouwer/ontwikkelaar gekozen. Het resultaat op eindwaarde is begroot op - € 149.000.

- Uitbreiding Woonbos (Bergeijk)
  Alle kavels zijn verkocht en opgeleverd. Het woonrijp maken is bijna afgerond. Het plan kan eind 2023 worden afgesloten. Op basis van de POC-berekening kan € 16.000 tussentijdse winst worden genomen. In totaal bedraagt de tussentijdse winstneming € 1.315.500. Het nog te verwachten resultaat op eindwaarde is daardoor € 220.000.

- Waterlaat 7 (Bedrijventerrein Bergeijk)
  Het plan is in 2020 vastgesteld en in exploitatie genomen. Er zijn vijftien kavels verkocht, twee overeenkomsten getekend en op vier kavels ligt een optie. Naar verwachting zijn alle kavels in 2024 verkocht. Het woonrijp maken vindt plaats in 2024 en 2025. Het plan kan dan in 2026 worden afgesloten. Op basis van de POC-berekening kan € 991.500 tussentijdse winst worden genomen Het verwachte resultaat op eindwaarde is € 3.006.000.

Overige ontwikkelingen

- Hooge Berkt II (Bergeijk)
  Het plan bevat circa 220 woningen en het bestemmingsplan is onherroepelijk verklaard. Er is gestart met de verkoop van de woningen door de ontwikkelaar. Afspraken met de ontwikkelaar zijn vastgelegd in een anterieure overeenkomst. De kosten van gemeente Bergeijk, waaronder de bijdrage ROL, worden bij de ontwikkelaar in rekening gebracht. De ontwikkelaar en Woningbelang hebben overeenstemming bereikt over de bouw van de sociale huurwoningen

- Kapelledries II + III (Bergeijk)
  In 2023 is gestart met de opstelling van een bestemmingsplan dat de bouw van 60 woningen mogelijk moet maken. Naar verwachting kan in het eerste kwartaal van 2024 een bestemmingsplan, inclusief definitieve raming van de grondexploitatie, aan uw raad ter vaststelling worden voorgelegd. Afhankelijk van het verdere verloop van het proces, inclusief een door derden in te stellen rechtsgang naar de Raad van State, kunnen de voorbereidingen en start van uitvoering van het bouw- en woonrijp in 2024 worden gepland.

Grondposities

De ontwikkelingen in gemeentelijk eigendom zijn in onderstaande tabellen weergegeven.

Bouwgrond in exploitatie		Uitgegeven	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Totaal	Totaal nog
Bucht-Oost	W	1.374	0	0	0	0	0	0	0	1.374	**0**
Inbreidingsgebied Riethoven	W		0	0	0	0	0	0	0	0	**0**
Terlo Combi*	W	32.316	4.939	8.544	0	1.269	0	0	0	47.068	**14.752**
Tiliaans Noord	W	16.695	0	2.492	0	0	0	0	0	20.111	**2.492**
Triloo	W	10.926	0	0	0	0	0	0	0	10.926	**0**
Herontwikkeling St. Servatius II	W	2.048	0	0	0	0	0	0	0	2.048	**0**
Herbestemming Bernardusschool	W	0	0	812	0	0	0	0	0	1.406	**812**
Uitbreiding Woonbos	W	19.143	0	0	0	0	0	0	0	19.143	**0**
Waterlaat 7	B	16.536	33.384	7.503	0	0	0	0	0	73.959	**40.887**
Totaal woningbouw (W)	**W**	**99.038**	**38.323**	**19.351**	**0**	**1.269**	**0**	**0**	**0**	**102.076**	**18.056**
Totaal bedrijfsgrond (B)	**B**	**16.536**	**33.384**	**7.503**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**73.959**	**40.887**
Totaal exploitabel		**115.574**	**71.707**	**26.854**	**0**	**1.269**	**0**	**0**	**0**	**176.035**	**58.943**

Risico's

Als algemene risico's in de grondexploitatie kunnen genoemd worden:

- Conjunctuur en renterisico's wanneer de vraag naar bouwgrond inzakt;
- Het niet tijdig kunnen verwerven van gronden, een actieve rol van de private sector op de grondmarkt en stijgende aankoopprijzen;
- Risico's (waar onder renterisico's) bij strategische grondaankopen
- Milieurisico's;
- Planschadeclaims;

- Het wellicht niet kunnen komen tot volledig kostenverhaal in geval van private exploitaties;
- Archeologische belemmeringen.

Overige gronden

Pachtgronden:

De verpachte gronden zijn onderverdeeld in:

- Geliberaliseerd 1 jaar verpachte gronden;
- Geliberaliseerd 6 jaar verpachte gronden;
- Reguliere pachtgronden;
- Erfpachtgronden.

Geliberaliseerd één (1) jaar verpachte gronden

In 2024 wordt circa 190 hectare cultuurgrond geliberaliseerd (voor een periode van maximaal één jaar) verpacht. De pachtprijs wordt per 1 januari 2024 verhoogd van € 1.150 p/ha naar € 1.175 p/ha. De opbrengst van de jaarlijks verpachte gronden bedraagt in 2024 circa € 217.000.

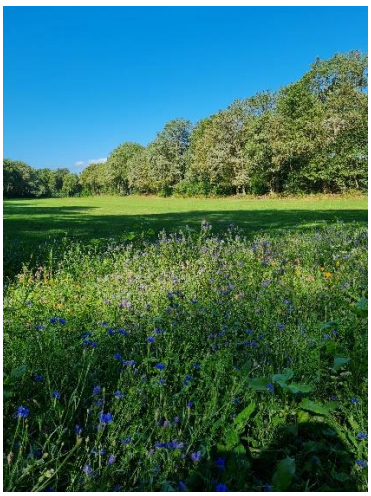

Bloemen- en / of kruidenrijke akkerranden

Geliberaliseerd zes (6) jaar verpachte gronden

Circa 71,5 hectare wordt verpacht als zes jaar geliberaliseerde pacht. Dit vloeit voort uit het gewijzigde pachtbeleid van 2007, waarbij door uw raad is bepaald dat (vrijwel) geen nieuwe reguliere pacht wordt uitgegeven, doch zes jaar geliberaliseerde pacht. Het voordeel hiervan is dat deze flexibeler kan worden ingezet dan reguliere pacht, nu deze automatisch na zes jaar eindigt. De pachtopbrengst in 2024 bedraagt circa € 82.000. De pachtprijs wordt per 1 januari 2024 verhoogd van € 1.150 p/ha naar € 1.175 p/ha.

Regulier verpachte gronden

Het reguliere pachtareaal (voor de duur van zes jaar en langer) is circa 642 hectare groot en wordt in 2024 verpacht tegen een gemiddelde pachtprijs van circa € 758 p/ha. De reguliere pacht zal naar verwachting in de verre toekomst verdwijnen ten gunste van de bovengenoemde zes jaar geliberaliseerde pacht.

In juli 2023 heeft de jaarlijkse wijziging conform het pachtprijzenbesluit plaatsgevonden. Hierdoor stijgen de pachtprijzen voor de regio Bergeijk in 2024 met 42% (!), waardoor de reguliere pachtopbrengst in 2024 ca. € 147.500 hoger zal zijn in vergelijking met 2023. De geraamde opbrengst in 2024 bedraagt daardoor € 487.000.

Erfpachtgronden

Ruim 359 hectare is in erfpacht uitgegeven. Hiervan is ongeveer 141 hectare in recreatief erfpacht uitgegeven, waaronder aan vakantiepark ‘De Kempervennen’. Ongeveer een halve hectare is in het verleden

uitgegeven als bedrijventerrein, circa 216 hectare is in gebruik als landbouwgrond en minder dan één (1) hectare heeft een overige bestemming. De geraamde opbrengst bedraagt in 2024 € 510.000.

Verkoop/koop pachtgronden (=kavelruil)

De tracés van de nieuwe fietspaden en wegen (N69 en Diepveldenweg) zijn recentelijk middels een kavelruilproject vrij geruild en in eigendom verworven. Alle benodigde gronden voor beide wegen zijn in eigendom van de overheid. Voor de realisatie van het integraal gebiedsplan N69 - waaronder de realisatie EHS/NNB - wordt het proces van vrijwillige kavelruil gebruikt. Getracht wordt om dit binnen de gehele gemeente van nut te laten zijn. In het Gebiedsakkoord Grenscorridor N69 II zijn hierover afspraken gemaakt. Opbrengsten uit deze kavelruil - voor zover het NNB-gronden betreft - komen, conform het raadsbesluit van juni 2023, voor 25% ten goede van de reserve DOB-gebiedsakkoord N69 en voor 75% ten gunste van de algemene dienst, in casu de algemene reserve behoedzaamheid grondtransacties.

In de begroting is rekening gehouden met een gefaseerde afbouw van de opbrengst uit grondtransacties, welke in 2024 € 325.000 zal zijn. Is de opbrengst hoger, dan wordt het meerdere in de algemene reserve behoedzaamheid grondtransacties gestort. Wanneer echter minder wordt gerealiseerd, vindt een onttrekking uit de reserve plaats.

Overig in gebruik gegeven gronden:

Dit betreft onder andere volkstuintjes, ponyweitjes, opstalrechten (onder andere van antennemasten) en overige stroken grond die bewoners bij hun tuin mogen betrekken en huren. De geraamde opbrengst in 2024 bedraagt € 26.000.

Paragraaf Wet open overheid

Op 1 mei 2022 is de Wet open overheid (verder: ‘Woo) in werking getreden met als doel overheidsinformatie beter vindbaar, uitwisselbaar en toegankelijk te maken. Hoofdonderdelen van de Woo zijn: actieve openbaarmaking, passieve openbaarmaking en het op orde brengen van de informatiehuishouding. De Woo richt zich op een transparante overheid en vraagt om een cultuurverandering rond de omgang met informatie. Volledige invoering van de Woo is een project waarbij bijna alle afdelingen van de gemeentelijke organisatie betrokken zullen zijn.

Actieve openbaarmaking

Actieve openbaarmaking verplicht de gemeente om elf informatiecategorieën in fases openbaar te maken. Er is onderzocht welke categorieën wettelijk gezien openbaar gemaakt moeten worden. Hiervoor is een planning opgesteld. De projectleider verbindt de lopende projecten met elkaar en helpt de actieve openbaarmaking naar een hoger niveau van transparantie te tillen. In 2023 is gestart met het actief publiceren van de eerste vier informatiecategorieën. Hiermee wordt de landelijke fasering gevolgd. De overige informatiecategorieën worden ook gefaseerd ingevoerd: vermoedelijk wordt eind 2026 informatie uit alle elf informatiecategorieën actief openbaar gemaakt.

Passieve openbaarmaking

Het aantal Woo-verzoeken waaronder ook zeer omvangrijke verzoeken, zijn in 2023 toegenomen. Het Woo-proces is arbeidsintensief, omdat er ook zogenoemd ‘handwerk’ bij komt kijken, zoals het beoordelen van stukken op de zogenaamde uitzonderingsgronden in de Woo en de grote hoeveelheid stukken die op verzoek openbaar worden gemaakt. Verschillende aspecten zijn geautomatiseerd binnen het Woo-proces, waardoor dit minder inspanning van de medewerkers vergt (het ‘handwerk’ neemt af). Dit komt uiteindelijk ten goede aan de termijnafhandeling van de dossiers. Het werkproces Woo-verzoek wordt in 2024 opnieuw doorlopen en aangepast ter verbetering. Naar verwachting is dit medio 2024 gereed.

Informatiehuishouding op orde

Om de processen goed te laten verlopen is het belangrijk om overheidsinformatie goed op te slaan. Wanneer de gemeente haar informatiehuishouding op orde hebben, kan de gemeente open, transparant en betrouwbaar zijn. Op deze manier kan gemeente Bergeijk ook op correcte wijze verantwoording afleggen.

Allereerst zullen er in deze periode inspanningen moeten worden geleverd om de informatiehuishouding van gemeente Bergeijk in kaart te brengen. Dit omvat het uitvoeren van het in 2022 opgestelde informatiebeheerplan: Inzicht in werkprocessen, toewijzen proceseigenaren, in welke applicaties welke data/documenten staan en hoe het beheer is geregeld. Verder zal aandacht moeten worden besteed aan de verbetering van digitale infrastructuur en technologieën om de toegankelijkheid van openbare informatie te vergroten. Dit omvat onder andere de ontwikkeling van een centraal digitaal platform waarop burgers gemakkelijk overheidsinformatie kunnen raadplegen en opvragen. Daarnaast zal geïnvesteerd moeten worden in trainingen en bewustwordingscampagnes om de organisatie mee te nemen en op te leiden. Het op orde brengen van de informatiehuishouding zal per deelproject gebeuren: Per project zal bekeken worden welke afdeling(en) actief betrokken moeten worden. Voor het op orde brengen van de informatiehuishouding is vermoedelijk tot 2030 de tijd nodig.

Paragraaf Klimaat en duurzaamheid

Klimaat en duurzaamheid zijn belangrijk om te kunnen leven in een toekomstbestendige omgeving. Een duurzame ontwikkeling van gemeente Bergeijk is daarvoor noodzakelijk. Een ontwikkeling die tegemoetkomt aan de levensbehoeften van de huidige generatie, zonder die van de toekomstige generaties tekort te doen.

De gemeente werkt aan een duurzaam, gezond en leefbaar Bergeijk. Dit wordt gedaan binnen de volgende duurzame thema's:

1. Energietransitie;
2. Klimaatadaptatie: water en groen en
3. Afval als grondstof.

Wat willen wij bereiken?

1. Energietransitie

In Bergeijk streeft men ernaar om in 2030 energieneutraal te zijn en daarmee de uitstoot van CO2 te reduceren. Dat betekent dat in 2030 het energiegebruik van Bergeijk door fossiele brandstoffen wordt gecompenseerd door duurzaam geproduceerde energie afkomstig uit de eigen gemeente.
Daarnaast is de hoofdstrategie van de Transitievisie Warmte (verder: 'TVW) van Bergeijk het inzetten op het 'klaar-voor-aardgasvrij (ofwel aardgasvrij-ready) maken van de bestaande bouw tot 2030. Dat betekent dat woningen en gebouwen nog wel gebruik maken van aardgas, maar dat deze met duurzame maatregelen gereed worden gemaakt om in de toekomst van het aardgas af te gaan.

De uitwerking van deze ambitie vertaalt zich in de volgende doelen voor 2030:

- Het realiseren van grootschalige opwekking van duurzame energie en daarmee ook te voldoen aan ons aandeel van het RES-bod.
    - Bergeijk streeft er naar dat in 2025 zo'n 70% van de woning- en gebouweigenaren in Bergeijk een idee heeft van de stappen die zij moeten zetten om aardgasvrij-ready te worden. In 2030 is dit 95%.
    - Ook streeft Bergeijk er naar dat in 2030 50% van de woningen en gebouwen in Bergeijk geïsoleerd is en in 70% van de elektriciteitsbehoefte van de gebouwde omgeving wordt voorzien door zonne-energie van daken.
    - Tot slot beoogt Bergeijk een betaalbare en stap-voor-stap aanpak voor inwoners en ondernemers om hun woningen en gebouwen te verduurzamen.

Het programma BErgeijkENERGY geeft inzicht in hoe de gemeente deze doelen in de komende jaren wil bereiken. Het programma omvat een groot aantal projecten. Jaarlijks vindt een evaluatie hiervan plaats en wordt een nieuw jaarprogramma BErgeijkENERGY opgesteld. Deze wordt aan uw raad voorgelegd en vastgesteld.

In 2024 wil de gemeente werken aan de volgende resultaten:

- Algemene begeleiding van het proces omtrent voorkeursgebied Bergeijk Zuid-West voor de grootschalige opwek van duurzame energie;
- Het innemen van een actieve rol binnen de Metropoolregio Eindhoven voor wat betreft de voortgang van de Regionale Energie Strategie 1.0;
- Een actieve samenwerking zoeken met professionele partners, stakeholders en andere belanghebbenden in de zoektocht naar alternatieven voor de netcongestie in de Kempengemeenten;
- Een actieve rol innemen in de pilot voor een Local Energy Hub op bedrijventerrein de Waterlaat, geleid door het Kempisch Ondernemers Platform (verder: 'KOP'), waar op een innovatieve manier wordt gekeken naar de huidige energiestromen en de mogelijkheden tot energiedelen en energieopslag. Met alternatieve oplossingen voor de korte en middellange termijn wordt de netcongestie lokaal aangepakt en kunnen bedrijven operatief blijven.
- Algemene begeleiding van het proces omtrent het opwaarderen van de hoogspanningsstations Eindhoven-Zuid en Hapert en de verbinding hiertussen in samenwerking met Enexis en TenneT.
- Adviseren, informeren en stimuleren inwoners met betrekking tot energie besparen en duurzame energie opwekken onder andere in samenwerking met KempenEnergie en het verstrekken van subsidie duurzame energie;

- Het uitvoeren van ontzorgingsprojecten voor inwoners die aan de slag willen met verduurzamen van hun woning, onder andere door deelname aan De Groene Zone Isoleren en De Groene Zone Zonnepanelen;
- Ondersteuning bieden aan inwoners met energiearmoede;
- Verduurzamen van de sportaccommodaties en gemeenschapshuizen;
- Verder gaan met de omvorming Openbare verlichting naar LED-verlichting;
- Het stimuleren, adviseren en controleren van bedrijven in het verduurzamen van gebouwen (met name) op de bedrijventerreinen;
- Communicatie betreffende duurzaamheid gerelateerde onderwerpen via de website, Eyckelbergh en sociale media;
- Het verder stimuleren en faciliteren van een toenemend fietsgebruik;
- Het plaatsen van openbare laadpalen ten behoeve van elektrisch autorijden en
- Het bereikbaar houden van (economische) toplocaties door het ontwikkelen van vernieuwende, duurzame vervoersconcepten in samenwerking met Brainport Bereikbaar.

2. *Klimaatadaptatie: water en groen*

De ambitie van Bergeijk is om in 2050 een aantrekkelijke groene leefomgeving te hebben ingericht die beter bestand is tegen teveel of juist te weinig water. Hierdoor ontstaat een klimaatbestendige en aantrekkelijke gemeente.

In 2024 wil Bergeijk daarom werken aan de volgende resultaten:

- Integraal samenwerken om klimaatadaptatie breed te verankeren in het gemeentelijke beleid. Klimaatadaptatie maakt deel uit van ruimtelijke planning en beheer. Ook bij het aangaan van overeenkomsten met derden is er aandacht voor klimaatadaptatie;
- Kennis en ervaringen van klimaatadaptatie, voorbeelden, maatregelen en oplossingsrichtingen worden zowel intern als extern gedeeld;
- Landelijk beleid volgen, aansluiten bij regionale overleggen en benutten van mogelijkheden voor samenwerking binnen projecten en financieringsmogelijkheden;
- In het waterbeleid rekening houden met effecten van de klimaatverandering, zoals afkoppelen van regenwaterafvoersystemen en de aanleg van wadi's. Vanuit Focus projecten wordt in 2024 gewerkt aan het afkoppelen van hemelwater in de projecten Mert e.o, Hof Noord, De Bucht, de Weebosch en de Burgemeester Magneestraat. Deze wijken en wegen zullen een nieuwe inrichting krijgen, de riolering zullen worden vervangen en een nieuw hemelwaterriool zal worden aangelegd ten behoeve van een betere waterhuishouding. Verder word gewerkt aan een robuustere inrichting van de Verhoevenstraat om de wateroverlast bij hevige buien te verkleinen.
- Het betrekken van inwoners en partners bij klimaatadaptatie om het bewustzijn te vergroten en hen een handelingsperspectief te geven. Bijvoorbeeld door in alle kernen afkoppel bijeenkomsten te organiseren gecombineerd met het uitgeven van regentonnen met afkoppelset. In 2024 zijn de kernen Bergeijk en Luyksgestel aan de beurt.
- Als gemeente zelf het goede voorbeeld geven door bijvoorbeeld de omgeving van het gemeentehuis te vergroenen.
- Het stimuleren van inwoners om actief aan de slag te gaan met afkoppelen en biodiversiteit onder andere door de Stimuleringsregeling afkoppelen hemelwater in de herstructureringsgebieden.
- Het afvlakken van te hoge temperaturen door het groen in Bergeijk op niveau te houden en waar nodig aan te passen.
- Het hout uit de bossen en buitengebied (ook populieren) wordt gebruikt voor vele toepassingen (plaatmateriaal, verpakkingen/pallets, bouwhout, damwand, paalhout, speeltoestellen, papier). Dit draagt bij aan opslag van CO2. Enkel resthout dat vrijkomt bij calamiteiten of hout dat niet zinvol is om voor andere toepassingen te bewerken, gaat naar biomassacentrales.
- Ecologisch maaibeheer (verschralen, minder maaien) toe te passen in het buitengebied.
- In het Bergeijks groenbeleid is er bij elke ontwikkeling plaats voor deugdelijk, sober en doelmatig groen. Op die manier verbindt de gemeente we het groen van buiten de kom met dat van binnen de kom. Dit biedt naast voordelen voor de planten en dieren ook voordelen voor de inwoners. Natuurlijke verbindingszones zorgen voor een natuurlijk systeem van waterafvoer en geven verkoeling in de zomer.
- Vanuit het nieuwe beleidsplan BORA met als titel 'Focus op Meerwaarde' wil gemeente Bergeijk onderzoeken waar mogelijkheden liggen om een bijdrage te leveren aan beleving, biodiversiteit en robuuster groen in de kernen.
- Het maaiafval en bladafval zoveel mogelijk verwerken als organische stof op landbouwgronden. Dit draagt bij aan een betere bodem, minder verdroging en CO2 opslag.

- Biodiversiteit en het gebruik van inheemse soorten bij de aanleg en vervanging van groen wordt voortgezet.

3. Afval als grondstof

In 2019 hebben de vijf Kempengemeenten de Kadernota Grondstoffen vastgesteld. Hierin staan de doelstellingen en de koers van de samenwerkende Kempengemeenten wanneer het gaat om afval, of liever gezegd: Om grondstoffen. Binnen de in deze nota gestelde kaders wil gemeente Bergeijk in 2024 verder werken aan:

- Het nog verder terugbrengen van het percentage aangeboden restafval en dus nog meer bruikbare grondstoffen uit het afval halen;
- In 2023 is gestart met het mobiel scheidingsstation. Iedere maand (of tweemaandelijks) is er in iedere kern een moment waarop de inwoners kleine hoeveelheden recyclebaar afval kunnen aanbieden. In 2024 wordt dit doorgezet met een speciaal daarvoor ingerichte elektrische bakwagen.

Beleid

- Programmaplan BEergeijkENERGY 2018-2022;
- Uitvoeringsprogramma BEergeijkENERGY 2022;
- Kadernota Grondstoffen (2019);
- Milieuvisie 2020-2029;
- Subsidieverordening duurzame energie voor particulieren Bergeijk 2022-2025;
- Beleid- en toetsingskader voor grootschalige zonne- en windenergie in de Kempen;
- VGRP 2020-2024;
- Regionale Energie Strategie 1.0 (RES) Metropoolregio Eindhoven;
- Klimaatadaptatiestrategie en uitvoeringsagenda (2021).

Verbonden partijen

- Metropool Regio Eindhoven (MRE);
- Omgevingsdienst Zuid Oost Brabant (ODZOB);
- Kempenplus;

Financiële begroting

2. Financiële begroting

Hieronder is het overzicht van lasten, baten en reservemutaties opgenomen. Conform BBV worden de algemene dekkingsmiddelen, overhead en vennootschapsbelasting apart inzichtelijk gemaakt. Hierdoor wijken de programmatotalen af van het programmaoverzicht opgenomen onder het financieel begrotingsbeeld.

2.1 Overzicht van baten en lasten

Bedragen x € 1.000	Lasten	Baten	Saldo
Taakveld 0: Bestuur en ondersteuning	3.483	2.750	-733
Taakveld 1: Veiligheid	2.218	110	-2.108
Taakveld 2: Verkeer en vervoer	3.846	88	-3.758
Taakveld 3: Economie	2.150	3.153	1.004
Taakveld 4: Onderwijs	1.896	368	-1.528
Taakveld 5: Sport: cultuur en recreatie	5.118	582	-4.536
Taakveld 6: Sociaal domein	19.940	2.693	-17.248
Taakveld 7: Volksgezondheid en milieu	5.699	4.537	-1.162
Taakveld 8: VHROSV	6.749	6.261	-488
Totaal van de programma's	**51.100**	**20.543**	**-30.557**
Algemene dekkingsmiddelen	387	39.301	38.914
Overhead	8.285	170	-8.115
Vennootschapsbelasting	1	0	-1
Onvoorzien	25	0	-25
Saldo van baten en lasten	**59.798**	**60.015**	**217**
Mutatie reserves	2.209	2.203	-6
Geraamd resultaat	**62.007**	**62.217**	**211**
Incidentele baten en lasten	992	616	-376
Structureel begrotingssaldo	**61.015**	**61.601**	**587**

2.2 Toelichting overzicht baten en lasten

Uitgangspunten van de raming
Het algemene uitgangspunt is een structurele en reële meerjarenbegroting. Wettelijk gezien hoeft alleen het 1e begrotingsjaar structureel sluitend te zijn. Als dit niet het geval is moet de begroting meerjarig (laatste jaarschijf) structureel sluitend zijn. In deze begroting is conform het advies van de VNG, voor 2024 en 2025 een sluitende begroting opgenomen, en wordt in 2026 en 2027 een nadeel gepresenteerd.

Circulaires
In deze begroting is de meicirculaire 2023 en de gevolgen hiervan meerjarig verwerkt.

Overhead

Vennootschapsbelasting
Voor de Vennootschapsbelasting (Vpb) wordt een bedrag van €1.000 geraamd. Omdat niet inzichtelijk is welke winstnemingen in 2024 plaats gaan vinden, worden deze aan het einde van het jaar op realisatiebasis verantwoord in de aangifte en de jaarstukken.

Onvoorzien
In de begroting 2024 wordt hiervoor € 25.000 geraamd. Dit budget is niet gelabeld aan programma's, en mag alleen besteed worden als de uitgave voldoet aan de eisen van 'Onvoorzien'. Dit betekent dat de uitgave incidenteel, onvoorzien (niet geraamd), onvermijdelijk en onuitstelbaar is. Het college heef het mandaat tot het doen van uitgaven tot € 20.000 per keer.

Rente

• Rentetoerekening investeringen Omslagrente	1,5%
• Rentetoerekening grondexploitaties	1,0%
• Rente eigen financieringsmiddelen	1,5%

Bij het opstellen van de begroting 2024-2027 zijn de percentages herberekend, zodat voldaan is aan de BBV richtlijnen.

Over het eigen vermogen/voorzieningen is het streven om dit naar 0% te brengen. Het BBV geeft de nog de mogelijkheid om een rentevergoeding (of een vergoeding voor de inflatie) over het eigen vermogen en de voorzieningen te berekenen en deze door te belasten aan de taakvelden. De Commissie BBV adviseert echter om vanwege het verlangde inzicht, de eenvoud en transparantie deze systematiek niet (meer) toe te passen. Bij de begroting zullen we daarom een gefaseerde afbouw naar 0% nastreven zonder begrotingseffect.

Beleidsuitgangspunten Financiële verordening
Overhead en toerekening apparaatskosten
Voor de berekening van kostendekkende tarieven en de grondexploitatie hanteren we een verdeelsleutel. Deze wordt als volgt bepaald. De totale overheadkosten worden gedeeld door de productieve uren die aan de primaire processen worden toegerekend. Het tarief wat hier uit volgt wordt vermenigvuldigd met het aantal productieve uren wat is toebedeeld aan de onderwerpen van de kostendekkende tarieven en de grondexploitatie.
Voorzieningen en reserves
De directe kosten komen op basis van voorcalculatie op de verschillende taakvelden. Dit wordt ook als realisatie zo verantwoord. Hierdoor zijn de afwijkingen op de directe kosten in de jaarrekening beperkt. Afwijkingen op de directe kosten worden verantwoord in het taakveld "Overige baten en lasten".

Waardering en afschrijving vaste activa
De afschrijvingen op investeringen vinden plaats conform de Financiële verordening gemeente Bergeijk 2023. Deze verordening is vastgesteld in de raadsvergadering van 24 januari 2023.

Om de administratieve lasten te beperken is een ondergrens ingebouwd. Voor investeringen met maatschappelijk nut in de openbare ruimte is deze vastgesteld op € 25.000.

Onvoorzien
In de begroting 2024 wordt hiervoor € 25.000 geraamd. Dit budget is niet gelabeld aan programma's. Het college heeft het mandaat tot het doen van uitgaven tot € 20.000 per keer.

Reserves en voorzieningen
Stortingen in voorzieningen en toevoegingen aan reserves (en onttrekkingen uit reserves) vinden plaats conform de uitgangspunten zoals vermeld in de nota reserves en voorzieningen 2023 die aan uw raad wordt aangeboden voor vaststelling in de raadsvergadering van juni 2023. Als er vastgestelde beheerplannen zijn (inclusief het bij de beheerplannen behorende kwaliteitsniveau) worden de stortingen in de voorzieningen hierop gebaseerd.

Incidentele baten en lasten

Nr. en omschrijving Bedragen x € 1.000		2024 taakveld	reserve	2025 taakveld	reserve	2026 taakveld	reserve	2027 taakveld	reserve
1	Microsoft 365 implementatie	-75	0	0	0	0	0	0	0
Totaal taakveld 0, Bestuur en ondersteuning		**-75**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
2	Bijdrage uitvoering bereikbaarheidsagenda (dekking BRUitvoering Bereikbaarheidsagenda)	-42	42	-42	42	-42	42	-42	42
3	Korte Termijn Maatregel Randweg A2 - mobiliteitshub	-191	191	0	0	0	0	0	0
Totaal taakveld 2, Verkeer en vervoer		**-233**	**233**	**-42**	**42**	**-42**	**42**	**-42**	**42**
4	Renovatie BS Prinses Beatrix	-214	0	-214	0	0	0	0	0
5	Renovatie BS de Regenboog	-37	0	-328	0	0	0	0	0
6	Renovatie BS de Beisterveld	0	0	0	0	-63	0	-566	0
Totaal taakveld 4, Onderwijs		**-251**	**0**	**-542**	**0**	**-63**	**0**	**-566**	**0**
7	Uitvoeringskosten klimaat- en energiebeleid	-383	0	-386	0	0	0	0	0
7	Uitvoeringsmiddelen klimaat- en energiebeleid	383	0	386	0	0	0	0	0
Totaal taakveld 7, Volksgezondheid en milieu		**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
8	Omvorming bestemmingsplan naar omgevingsplan	-50	0	-50	0	-50	0	-50	0
Totaal taakveld8. VHROSV		**-50**	**0**	**-50**	**0**	**-50**	**0**	**-50**	**0**
Totaal incidenteel		**-609**	**233**	**-634**	**42**	**-155**	**42**	**-658**	**42**

1. Microsoft 365 implementatie
Implementatie van Microsoft 365 heeft nogal een impact, op de wijze waarop de organisatie op dit moment de "klassieke" applicaties als Outlook, Word, Excel en PowerPoint gebruikt en de samenwerkingsmogelijkheden die Microsoft 365 biedt om informatie uit te wisselen voor zowel interne organisatie als over de grenzen van de eigen organisatie heen met ketenpartners.
Om deze verandering met impact goed te begeleiden en te laten landen is er expertise nodig die de medewerkers meeneemt in deze verandering. Voor deze implementatie ondersteuning is eenmalig € 75.000 in 2024 waarbij de ondersteuning wordt uitgevoerd in 2024 en 2025.

2. Bijdrage uitvoering bereikbaarheidsagenda
Op 23 juni 2016 is de Bereikbaarheidsagenda ondertekend door de wethouders van de 21 gemeenten. De Bereikbaarheidsagenda is een adaptief programma die loopt tot en met 2028, wat neer komt dat op basis van nieuwe ontwikkelingen en inzichten de maatregelen en programmering daarvan bijgesteld kunnen worden. Gemeente Bergeijk werkt op het gebied van de Bereikbaarheidsagenda intensief samen binnen de subregio's de Kempen en Zuid met als doel de samenwerking in deze gebieden te versterken en gezamenlijke standpunten in te kunnen nemen bij gezamenlijke belangen die er spelen. De jaarlijkse bijdrage tot en met 2028 voor de gemeente Bergeijk bedraagt circa € 42.000.

3. Korte Termijn Maatregel Randweg A2 Dekking vanuit algemene reserve
In het raadsvoorstel KTM Randweg A2 + F67 De Kempenroute is opgenomen dat onze cofinanciering, naast de inzet voor de realisatie van de fietsroutes, bestaat uit een bijdrage voor het realiseren van mobiliteitshubs. Deze bijdrage is voor Bergeijk € 191.000 en bekostigen we uit de algemene reserve.

4. Renovatie basisschool Prinses Beatrix
De basisscholen (BS) Prinses Beatrix en De Zonnesteen gaan fuseren. De locatie van BS Prinses Beatrix is aangewezen als locatie voor de gefuseerde school. In het Integraal Huisvestingsplan primair onderwijs 2022-2037 (IHP) is de renovatie van BS Prinses Beatrix opgenomen in het jaar 2024 en 2025. Het huidige schoolgebouw moet worden gerenoveerd en worden uitgebreid. Als gevolg van tijdelijke huisvesteging worden incidentele kosten gemaakt in 2024 en 2025.

5. Renovatie basisschool de Regenboog
In het Integraal Huisvestingsplan primair onderwijs 2022-2037 (IHP) is de renovatie van basisschool (BS) De Regenboog opgenomen in het jaar 2025 met een voorbereiding daarvan in 2024. Daarbij zal een gedeelte van de huidige BS De Zonnesteen (fuseert met BS Prinses Beatrix op de locatie BS Prinses Beatrix) door BS De Regenboog worden ingenomen. Als gevolg van tijdelijke huisvesteging worden incidentele kosten gemaakt in 2024 en 2025.

6. Renovatie basisschool de Beisterveld
het Integraal Huisvestingsplan primair onderwijs 2022-2037 (IHP) is de renovatie van basisschool De Beisterveld (Kindcentrum West) opgenomen in het jaar 2027. Deze renovatie vormt de afronding van investeringen in onderwijshuisvesting binnen de kern ’t Hof.

7. Uitvoeringskosten klimaat- en energiebeleid
De gemeente heeft veel taken op het gebied van klimaat- en energiebeleid. Met de tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat-en energiebeleid (CDOKE) kan de gemeente medewerkers aannemen en/of externe deskundigen inhuren t/m 2025. Zo krijgt de gemeente de tijd om de interne organisatie te versterken voor het uitvoeren van de klimaat- en energietaken.

8. Implementatie omgevingswet
Als de omgevingswet in werking treedt blijven onze bestemmingsplannen nog steeds bruikbaar. In een overgangsperiode tot uiterlijk eind 2029 krijgen de gemeenten de tijd één of meerdere omgevingsplannen te maken ter vervanging van de huidige bestemmingsplannen die voldoen aan de nieuwe wet. Nieuwe initiatieven waarvoor een nieuw omgevingsplan nodig is vallen daar niet onder. Voor de implementatie van de omgevingswet en hiervoor één of meerdere omgevingsplannen die voldoen aan de Omgevingswet te implementeren is in de komende jaren (t/m 2027) € 50.000 per jaar nodig.

2.3 Uiteenzetting financiële positie

Geprostogniceerde balans

Activa	1-1-2024	31-12-2024	31-12-2025	31-12-2026	31-12-2027
Vaste activa					
Materiële vaste activa	73.186	80.812	86.395	87.409	90.529
Financiële vaste activa	1.007	1.005	1.002	1.000	998
Totaal vaste activa	74.193	81.816	87.397	88.409	91.527
Vlottende activa					
Voorraden	-8.194	-1.188	760	0	0
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	8.000	8.000	8.000	8.000	8.000
Liquide middelen	5.599	2.831	0	0	0
Overlopende activa	1.500	1.500	1.500	1.500	1.500
Totaal vlottende activa	6.905	11.143	10.260	9.500	9.500
Totaal activa	**81.098**	**92.959**	**97.658**	**97.909**	**101.027**

Passiva	1-1-2024	31-12-2024	31-12-2025	31-12-2026	31-12-2027
Vaste passiva					
Eigen vermogen	31.261	32.082	31.601	30.575	28.968
Voorzieningen	9.434	9.103	7.245	7.184	7.316
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	26.106	37.788	43.969	45.150	48.282
Totaal vaste passiva	66.801	78.973	82.815	82.909	84.566
Vlottende passiva					
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	8.297	7.987	8.843	9.000	10.462
Overlopende passiva	6.000	6.000	6.000	6.000	6.000
Totaal vlottende passiva	14.297	13.987	14.843	15.000	16.462
Totaal passiva	**81.098**	**92.960**	**97.658**	**97.909**	**101.028**

EMU-saldo

EMU-saldo Bedragen x € 1.000	2023	2024	2025
1. Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	2.704	218	284
2. Mutatie (im)materiële vaste activa	4.996	4.042	-991
3. Mutatie voorzieningen	508	-1.858	-601
4. Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	-5.857	-5.116	-403
5. Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	5	0	0
Berekend EMU Saldo	**4.068**	**-566**	**1.077**

Meerjarig overzicht van baten en lasten

Taak veld		Omschrijving taak	Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Lasten								
0	0.1	Bestuur	1.644.694	1.575.076	1.571.858	1.571.858	1.571.858	1.569.831
	0.2	Burgerzaken	875.723	907.477	1.193.478	1.161.745	1.179.098	1.171.824
	0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	1.016.355	428.787	312.839	312.238	293.780	293.190
	0.4	Ondersteuning organisatie	6.730.498	8.012.325	8.285.053	8.722.662	9.189.039	9.587.440
	0.5	Treasury	130.163	-211.399	208.668	375.060	348.820	199.362
	0.61	OZB woningen	129.782	91.811	104.905	104.905	104.905	104.905
	0.62	OZB niet-woningen	36.231	36.356	45.824	45.824	45.824	45.824
	0.64	Belastingen Overig	25.465	27.371	27.371	27.371	27.371	27.371
	0.8	Overige baten en lasten	-41.608	-492.811	428.888	591.864	980.796	1.376.131
	0.9	Vennootschapsbelasting	249.618	-77.523	1.000	1.000	1.000	1.000
Totaal 0			**10.796.921**	**10.297.470**	**12.179.884**	**12.914.527**	**13.742.491**	**14.376.878**
1	1.1	Crisisbeheersing en Brandweer	2.212.088	1.640.904	1.593.452	1.486.358	1.486.307	1.485.702
	1.2	Openbare orde en Veiligheid	619.360	591.552	624.485	624.485	624.485	624.485
Totaal 1			**2.831.448**	**2.232.456**	**2.217.937**	**2.110.843**	**2.110.792**	**2.110.187**
2	2.1	Verkeer, wegen en water	4.625.939	2.737.246	3.846.481	3.911.559	3.991.197	4.072.871
Totaal 2			**4.625.939**	**2.737.246**	**3.846.481**	**3.911.559**	**3.991.197**	**4.072.871**
3	3.1	Economische ontwikkeling	302.472	386.625	300.005	247.292	247.609	247.931
	3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	3.267.091	6.899.408	1.446.776	129.555	509.540	2.491
	3.4	Economische promotie	289.433	351.465	402.755	315.078	311.963	271.883
Totaal 3			**3.858.996**	**7.637.498**	**2.149.536**	**691.925**	**1.069.112**	**522.305**
4	4.1	Openbaar basisonderwijs	151.330	169.093	167.921	168.252	168.589	168.931
	4.2	Onderwijshuisvesting	594.102	637.104	797.395	1.318.559	1.079.188	1.656.064
	4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	777.576	1.062.695	930.808	888.660	892.827	893.154
Totaal 4			**1.523.008**	**1.868.892**	**1.896.124**	**2.375.471**	**2.140.604**	**2.718.149**
5	5.1	Sportbeleid en activering	153.185	187.869	149.806	149.861	149.916	149.973
	5.2	Sportaccommodaties	1.034.878	1.355.927	1.170.681	1.171.631	1.172.619	1.170.723
	5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	544.282	742.662	637.658	609.746	616.945	624.260
	5.4	Musea	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000
	5.5	Cultureel erfgoed	228.334	304.572	225.468	225.312	223.990	219.108
	5.6	Media	295.560	318.045	350.902	356.396	361.979	367.651
	5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	2.054.992	2.403.271	2.573.674	2.590.685	2.585.572	2.594.303
Totaal 5			**4.321.231**	**5.322.346**	**5.118.189**	**5.113.631**	**5.121.021**	**5.136.018**
6	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	2.675.120	3.568.677	3.434.663	3.462.819	3.484.303	3.509.445
	6.2	Wijkteams	40.256	166.430	165.966	165.966	165.966	165.966
	6.3	Inkomensregelingen	4.274.326	5.041.042	4.295.416	4.366.357	4.370.313	4.373.284
	6.4	WSW en beschut werk	2.582.039	3.322.146	3.239.030	3.183.063	3.103.096	3.040.130
	6.5	Arbeidsparticipatie	25.253	76.286	76.245	76.245	76.245	76.245
	6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	432.414	561.837	421.458	421.458	421.458	421.458
	6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	3.971.126	-	-	-	-	-
	6.71A	Hulp bij het huishouden (WMO)	-	2.294.855	2.353.735	2.353.735	2.353.735	2.353.735
	6.71B	Begeleiding (WMO)	-	1.425.000	1.425.000	1.425.000	1.425.000	1.425.000
	6.71C	Dagbesteding (WMO)	-	250.000	250.000	250.000	250.000	250.000
	6.71D	Overige maatwerkarrangementen (WMO)	-	10.112	9.789	9.789	9.789	9.789
	6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	4.109.389	93	90	90	90	90
	6.72A	Jeugdhulp begeleiding	-	460.000	460.000	460.000	460.000	460.000
	6.72B	Jeugdhulp behandeling	-	1.155.000	1.155.000	1.125.000	1.125.000	1.125.000
	6.72C	Jeugdhulp dagbesteding	-	110.000	110.000	110.000	110.000	110.000
	6.72D	Jeugdhulp zonder verblijf overig	-	1.637.806	1.475.377	1.475.377	1.475.377	1.475.377
	6.73A	Pleegzorg	-	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
	6.73B	Gezinsgericht	-	275.000	275.000	275.000	275.000	275.000
	6.73C	Jeugdhulp met verblijf overig	-	375.000	375.000	375.000	375.000	375.000
	6.74B	Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	-	30.000	30.000	30.000	30.000	30.000
	6.74C	Gesloten plaatsing	-	25.000	25.000	25.000	25.000	25.000
	6.81	Geëscaleerde zorg 18+	72.310	-	-	-	-	-
	6.81A	Beschermd wonen (WMO)	-	75.713	83.558	84.775	86.012	87.269
	6.82	Geëscaleerde zorg 18-	360.078	-	-	-	-	-
	6.82A	Jeugdbescherming	-	165.000	165.000	165.000	165.000	165.000
	6.82B	Jeugdreclassering	-	15.000	15.000	15.000	15.000	15.000
Totaal 6			**18.542.311**	**21.139.997**	**19.940.327**	**19.954.674**	**19.901.384**	**19.867.788**

7	7.1	Volksgezondheid	958.996	1.144.966	1.036.101	1.050.936	1.067.193	1.084.884
	7.2	Riolering	1.519.436	1.567.739	1.570.059	1.629.300	1.702.319	1.772.551
	7.3	Afval	1.700.690	1.529.883	1.599.146	1.598.687	1.598.228	1.597.767
	7.4	Milieubeheer	1.219.178	2.266.356	1.457.322	1.467.101	1.085.530	1.089.663
	7.5	Begraafplaatsen	40.311	41.405	36.650	36.620	36.590	36.560
Totaal 7			**5.438.611**	**6.550.349**	**5.699.278**	**5.782.644**	**5.489.860**	**5.581.425**
8	8.1	Ruimtelijke Ordening	735.189	1.076.895	702.352	702.352	702.352	702.352
	8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	3.809.597	3.855.842	5.331.971	3.441.849	390.637	385.476
	8.3	Wonen en bouwen	708.974	714.698	714.821	707.156	706.173	705.601
Totaal 8			**5.253.761**	**5.647.435**	**6.749.144**	**4.851.357**	**1.799.162**	**1.793.429**
Totaal lasten			**57.192.226**	**63.433.689**	**59.796.900**	**57.706.631**	**55.365.623**	**56.179.050**

Baten								
0	0.1	Bestuur	-360.554	-	-	-	-	-
	0.2	Burgerzaken	-512.901	-580.196	-893.480	-858.484	-908.152	-925.591
	0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	-4.085.923	-2.063.887	-1.856.914	-1.730.914	-1.729.914	-1.629.914
	0.4	Ondersteuning organisatie	-231.460	-168.858	-170.466	-170.466	-170.466	-170.466
	0.5	Treasury	-701.923	-776.105	-850.499	-848.318	-822.913	-806.338
	0.61	OZB woningen	-2.545.570	-2.555.382	-2.801.919	-2.882.805	-2.990.582	-3.090.030
	0.62	OZB niet-woningen	-1.397.533	-1.416.206	-1.535.670	-1.597.665	-1.657.396	-1.712.510
	0.64	Belastingen Overig	-85.613	-60.650	-60.650	-60.650	-60.650	-60.650
	0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds	-31.736.175	-31.821.002	-34.052.334	-35.802.821	-34.549.790	-35.399.680
	0.8	Overige baten en lasten	2.012	6.273	-	-	-	-
	0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	-244.709	-	-	-	-	-
Totaal 0			**-41.900.349**	**-39.436.013**	**-42.221.932**	**-43.952.123**	**-42.889.863**	**-43.795.179**
1	1.1	Crisisbeheersing en Brandweer	-1.676.013	-107.500	-107.500	-	-	-
	1.2	Openbare orde en Veiligheid	-9.031	-2.795	-2.795	-2.795	-2.795	-2.795
Totaal 1			**-1.685.044**	**-110.295**	**-110.295**	**-2.795**	**-2.795**	**-2.795**
2	2.1	Verkeer, wegen en water	-195.966	-127.000	-88.000	-88.000	-88.000	-88.000
Totaal 2			**-195.966**	**-127.000**	**-88.000**	**-88.000**	**-88.000**	**-88.000**
3	3.1	Economische ontwikkeling	-10.125	-975.800	-	-	-	-
	3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-5.102.441	-10.993.835	-1.929.285	-202.064	-805.747	-
	3.4	Economische promotie	-878.483	-1.367.669	-1.223.850	-1.223.850	-1.223.850	-1.223.850
Totaal 3			**-5.991.049**	**-13.337.304**	**-3.153.135**	**-1.425.914**	**-2.029.597**	**-1.223.850**
4	4.1	Openbaar basisonderwijs	-	-	-	-	-	-
	4.2	Onderwijshuisvesting	-20.591	-22.057	-22.408	-60.117	-78.603	-78.603
	4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-230.528	-462.992	-346.032	-346.032	-346.032	-346.032
Totaal 4			**-251.118**	**-485.049**	**-368.440**	**-406.149**	**-424.635**	**-424.635**
5	5.1	Sportbeleid en activering	-18.858	-105.000	-92.000	-92.000	-92.000	-92.000
	5.2	Sportaccommodaties	-231.476	-147.796	-147.777	-147.758	-147.758	-147.758
	5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-29.564	-32.251	-32.823	-32.823	-32.823	-32.823
	5.4	Musea	-1.826	-3.119	-3.178	-3.178	-3.178	-3.178
	5.5	Cultureel erfgoed	-31.604	-16.500	-17.685	-17.685	-17.685	-17.685
	5.6	Media	-	-18.470	-18.500	-18.500	-18.500	-18.500
	5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-176.237	-167.500	-270.000	-270.000	-270.000	-270.000
Totaal 5			**-489.565**	**-490.636**	**-581.963**	**-581.944**	**-581.944**	**-581.944**
6	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-97.697	-171.965	-104.521	-104.521	-104.521	-104.521
	6.3	Inkomensregelingen	-2.330.352	-2.459.063	-2.450.089	-2.450.089	-2.450.089	-2.450.089
	6.4	Begeleide participatie	2.397	-	-	-	-	-
	6.5	Arbeidsparticipatie	-1.698	-138.000	-138.000	-138.000	-328.000	-328.000
	6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	-178.545	-	-	-	-	-
Totaal 6			**-2.605.896**	**-2.769.028**	**-2.692.610**	**-2.692.610**	**-2.882.610**	**-2.882.610**
7	7.1	Volksgezondheid	-11.224	-41.121	-27.922	-25.828	-24.782	-24.782
	7.2	Riolering	-1.954.126	-2.019.595	-2.051.811	-2.131.262	-2.213.654	-2.299.091
	7.3	Afval	-1.808.761	-1.858.232	-2.005.400	-2.005.581	-2.004.701	-2.001.782
	7.4	Milieubeheer	-262.383	-754.698	-438.826	-442.272	-55.567	-55.567
	7.5	Begraafplaatsen	-18.175	-13.500	-13.500	-13.500	-13.500	-13.500
Totaal 7			**-4.054.669**	**-4.687.146**	**-4.537.459**	**-4.618.443**	**-4.312.204**	**-4.394.722**

8	8.1	Ruimtelijke Ordening	-156.874	-204.291	-155.000	-155.000	-155.000	-155.000
	8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	-4.102.656	-3.786.543	-5.376.670	-3.338.819	-283.153	-283.153
	8.3	Wonen en bouwen	-813.529	-704.675	-729.152	-729.152	-729.152	-729.152
Totaal 8			**-5.073.059**	**-4.695.509**	**-6.260.822**	**-4.222.971**	**-1.167.305**	**-1.167.305**
Totaal baten			**-62.246.715**	**-66.137.980**	**-60.014.656**	**-57.990.949**	**-54.378.953**	**-54.561.040**
Stortingen reserves								
0	0.10	Mutaties reserves	7.881.423	12.425.831	2.208.894	95.000	318.698	20.000
	0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	3.806.191	1.810.045	211.540	815.123	-668.563	-1.001.205
Totaal 0			**11.687.614**	**14.235.876**	**2.420.434**	**910.123**	**-349.865**	**-981.205**
Totaal Stortingen reserves			**11.687.614**	**14.235.876**	**2.420.434**	**910.123**	**-**	**-**
Ontrekkingen reserves			**-**	**-**	**-**	**-**	**-349.865**	**-981.205**
0	0.10	Mutaties reserves	-6.633.125	-11.531.585	-2.202.678	-625.805	-636.805	-636.805
Totaal 0			-6.633.125	-11.531.585	-2.202.678	-625.805	-636.805	-636.805
Totaal onttrekkingen reserves			**-6.633.125**	**-11.531.585**	**-2.202.678**	**-625.805**	**-636.805**	**-636.805**
Eindtotaal			**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**

Investeringen

Omschrijving bedragen x € 1.000	Looptijd	Bruto investering per jaar 2024	2025	2026	2027	Bijdrage/Subsidies/andere dekkinsbronnen 2024	2025	2026	2027
Taakveld 0 Bestuur en ondersteuning									
Werkmaterieel: bedrijfswagens	10	13	0	0	0	0	0	0	0
Werkmaterieel: gladheidsbestrijding	10	44	0	0	0	0	0	0	0
Werkmaterieel: gladheidsbestrijding	10	0	252	0	0	0	0	0	0
Werkmaterieel: tractoren en toebehoren	10	22	0	0	0	0	0	0	0
Werkmaterieel: Strooier en sneeuwschaaf fietspaden	10	55	0	0	0	0	0	0	0
Werkmaterieel: Vervanging tractor MF1547 (2009)	10	45	0	0	0	0	0	0	0
Werkmaterieel: 2 fietspadstrooiers	10	98	0	0	0	0	0	0	0
Werkplekmiddelen (mobiele telefonie + werkplek)	2	65	0	0	0	0	0	0	0
Taakveld 2 Verkeer en vervoer									
Fietsstraat Walik	50	1.428	0	0	0	714	0	0	0
Fietsverbinding Eijkestraat	50	0	1.226	0	0	0	613	0	0
Fietsverbinding Broekhovenseweg	50	0	1.100	0	0	0	550	0	0
Focus: Den Belleman e.o.	30	0	0	375	0	0	0	0	0
Focus: herinrichting de Weebosch en St. Gerardusweg	30	1.775	0	0	0	0	0	0	0
Focus: herinrichting Kleine Broekstraat / Industrieweg	30	280	0	0	0	0	0	0	0
Herinrichting Bernhardstraat e.o.	30	100	0	500	0	0	0	0	0
Herinrichting wijk van den Valgaetstraat e.o.	30	0	100	0	1.440	0	0	0	0
Omvorming OV naar LED-verlichting	20	200	200	0	0	0	0	0	0
Vervangen / aanbrengen brugleuningen	30	95	0	0	0	0	0	0	0
Vervanging bewegwijzering	30	20	0	0	0	0	0	0	0
Vrijliggend fietspad Kruisboomweg Luyksgestel	30	184	0	0	0	0	0	0	0
Voorderstraat / Willibrordusstraat Riethoven	30	0	0	70	0	0	0	0	0
Van Beverwijkstraat-Nieuwstraat Bergeijk	30	0	0	160	0	0	0	0	0
Burgemeester Magneestraat Luyksgestel	30	95	0	0	0	0	0	0	0
Van Grijs naar Groene omgeving gemeentehuis	30	98	0	0	0	2	0	0	0
Rehabilitatie Veldhovensedijk	30	80	0	0	0	0	0	0	0
Rehabilitatie Schaiksedijk (fietspaden + rijbaan)	30	800	0	0	0	0	0	0	0
Rehabilitatie Heuvelweg	30	500	0	0	0	0	0	0	0
Rehabilitatie Grensweg (fietspad)	30	0	250	0	0	0	0	0	0
Rehabilitatie Provinciale weg, Loveren (fietspaden)	30	0	0	1.350	0	0	0	0	0
Rehabilitatie Hoge Berkt (tussenweg)	30	0	0	0	75	0	0	0	0
Taakveld 3 Economie									
Uitvoeringsplan plattelandsontwikkelingsprogramma	1	20	0	0	0	0	0	0	0
Taakveld 4 Onderwijs									
Renovatie BS de Regenboog	30	454	4.092	0	0	0	0	0	0
Renovatie BS de Regenboog tijdelijke huisvesting	1	37	328	0	0	0	0	0	0
Renovatie BS Prinses Beatrix	30	2.112	2.727	0	0	0	0	0	0
Renovatie BS Prinses Beatrix grond	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Renovatie BS Prinses Beatrix tijdelijke huisvesting	1	214	214	0	0	0	0	0	0
Renovatie BS De Beistervelden	30	0	0	608	5.477	0	0	0	1.685
Renovatie BS De Beistervelden tijdelijke huisvesting	1	0	0	62	558	0	0	0	0
Taakveld 5 Sport, cultuur en recreatie									
Speelvoorzieningen Bewegen, Ontmoeten en Spelen	10	55	0	0	0	0	0	0	0
Taakveld 6 Sociaal domein									
Uitbreiding gymzaal buurthuis 't Sant	20	250	0	0	0	110	0	0	0
Taakveld 7 Volksgezondheid en milieu									
Focus: Den Belleman e.o. riolering	60	0	0	420	0	0	0	0	0
Focus: herinrichting de Weebosch en St. Gerardusweg riolering	60	1.721	0	0	0	0	0	0	0
Focus: Herinrichting Kleine Broekstraat / Industrieweg riolering	60	583	0	0	0	0	0	0	0
Herinrichting Bernhardstraat e.o. riool	60	0	0	970	0	0	0	0	0
Herinrichting wijk van den Valgaetstraat e.o. riool	60	0	0	0	1.370	0	0	0	0
Vervangen loggers	10	20	0	0	0	0	0	0	0
Wateroverlast Verhoevenstraat	60	90	0	0	0	0	0	0	0
Persleiding Barrier afkoppelen	60	50	0	0	0	0	0	0	0
Riolering: drukriolering bouwkundig	60	20	20	20	20	0	0	0	0
Riolering: drukriolering electromechanisch	15	90	90	90	90	0	0	0	0
Riolering: randvoorziening electromechanisch	15	30	30	30	30	0	0	0	0
Riolering: rioolgemaal electromechanisch	15	55	55	55	55	0	0	0	0
Riolering: rioolvervanging / verbetering vGRP	60	40	40	40	40	0	0	0	0
Eindtotaal	**0**	**11.838**	**10.724**	**4.750**	**9.155**	**826**	**1.163**	**0**	**1.685**

Reserves en voorzieningen
2024

Reserves	Omschrijving	1-1-2024	Storting	Onttrekking	31-12-2024
Algemene reserve	Algemene reserve	12.976.653	0	1.226.000	11.750.653
	Algemene reserve resultaat	1.810.236	211.540	0	2.021.776
	Algemene reserve risico grondexploitatie	511.529	632.021	239.873	903.677
	Algemene reserve behoedzaamheid grondtransacties	1.000.000	0	0	1.000.000
Totaal Algemene reserve		16.298.418	843.561	1.465.873	15.676.106
Bestemmingsreserves	BR Budgetoverheveling	0	0	0	0
	BR DOB - Gebiedsakkoord N69	1.257.254	0	0	1.257.254
	BR Duurzaamheid en klimaat	3.104	440.000	0	443.104
	BR Egalisatie sociaal domein (3D)	190.724	0	0	190.724
	BR R.O.L.	675.511	139.873	191.000	624.384
	BR Rente BBV wijziging Grexen	0	0	0	0
	BR KC / Kattendans	886.706	0	0	886.706
	BR Uitvoering Bereikbaarheidsagenda	208.577	977.000	53.500	1.132.077
	BR Vereveningsfonds sociale woningbouw	707.291	0	0	707.291
	BR verduurzamingsfonds sociale huurwoningen	1.000.000	0	0	1.000.000
	BR Kunst	40.000	20.000	0	60.000
	BR Opvang	840.000	0	0	840.000
Totaal Bestemmingsreserves		5.809.167	1.576.873	244.500	7.141.540
Dekkingsreserves	DR Brandweerkazerne (40 jaar)	372.644	0	18.839	353.805
	DR Herinrichting park De Ploeg	160.004	0	6.666	153.338
	DR Huisvesting gemeentehuis(35 jaar)	2.097.283	0	141.022	1.956.261
	DR Nul+ N69 sluipverkeerwerende maatregelen	116.967	0	4.033	112.934
	DR Nul+ N69 Westerhoven	275.245	0	11.467	263.778
	DR Onderwijshuisvesting	211.345	0	7.581	203.764
	DR Strategische aankopen Hof Noord	0	0	0	0
	DR Uitvoering Centrumplan 't Hof 3e fase	587.287	0	24.453	562.834
	DR Voorbereiden fietspad Bisschop Rythoviusdreef	80.556	0	3.333	77.223
	DR Fietsambitie Bergeijk 2020	170.980	0	3.500	167.480
	DR Fietsambitie Bergeijk 2023	473.333	0	26.667	446.666
	DR Speelnatuur en ontmoetplek	46.840	0	6.000	40.840
	DR Bewegen, Ontmoeten en Spelen	240.125	0	27.500	212.625
	DR Diepveldenweg Eersel-Bergeijk	370.501	0	13.333	357.168
	DR woonwagens (25 jr)	913.920	0	38.080	875.840
	DR Kattendans	641.790	0	22.131	619.659
	DR Plattelandsontwikkelingsprogramma (PLOP)	76.584	0	20.000	56.584
	DR Integraal huisvestingsplan	483.333	0	16.667	466.666
	DR verduurzamen gem sportaccommodaties alg	1.622.621	0	101.033	1.521.588
Totaal Dekkingsreserves		8.941.358	0	492.305	8.449.053
Eindtotaal		31.048.943	2.420.434	2.202.678	31.266.699

2025

Reserves	Omschrijving	1-1-2025	Storting	Onttrekking	31-12-2025
Algemene reserve	Algemene reserve	13.250.653	0	0	13.250.653
	Algemene reserve resultaat	2.021.776	815.123	0	2.836.899
	Algemene reserve risico grondexploitatie	903.677	75.000	100.000	878.677
	Algemene reserve behoedzaamheid grondtransacties	1.000.000	0	0	1.000.000
Totaal Algemene reserve		17.176.106	890.123	100.000	17.966.229
Bestemmingsreserves	BR Budgetoverheveling	0	0	0	0
	BR DOB - Gebiedsakkoord N69	1.257.254	0	0	1.257.254
	BR Duurzaamheid en klimaat	443.104	0	0	443.104
	BR Egalisatie sociaal domein (3D)	190.724	0	0	190.724
	BR R.O.L.	624.384	0	0	624.384
	BR Rente BBV wijziging Grexen	0	0	0	0
	BR KC / Kattendans	886.706	0	0	886.706
	BR Uitvoering Bereikbaarheidsagenda	1.132.077	0	53.500	1.078.577
	BR Vereveningsfonds sociale woningbouw	707.291	0	0	707.291
	BR verduurzamingsfonds sociale huurwoningen	1.000.000	0	0	1.000.000
	BR Kunst	60.000	20.000	0	80.000
	BR Opvang	840.000	0	0	840.000
Totaal Bestemmingsreserves		7.141.540	20.000	53.500	7.108.040
Dekkingsreserves	DR Brandweerkazerne (40 jaar)	353.805	0	18.839	334.966
	DR Herinrichting park De Ploeg	153.338	0	6.666	146.672
	DR Huisvesting gemeentehuis(35 jaar)	1.956.261	0	141.022	1.815.239
	DR Nul+ N69 sluipverkeerwerende maatregelen	112.934	0	4.033	108.901
	DR Nul+ N69 Westerhoven	263.778	0	11.467	252.311
	DR Onderwijshuisvesting	203.764	0	7.581	196.183
	DR Strategische aankopen Hof Noord	0	0	0	0
	DR Uitvoering Centrumplan 't Hof 3e fase	562.834	0	24.453	538.381
	DR Voorbereiden fietspad Bisschop Rythoviusdreef	77.223	0	3.333	73.890
	DR Fietsambitie Bergeijk 2020	167.480	0	3.500	163.980
	DR Fietsambitie Bergeijk 2023	446.666	0	26.667	419.999
	DR Speelnatuur en ontmoetplek	40.840	0	6.000	34.840
	DR Bewegen, Ontmoeten en Spelen	212.625	0	27.500	185.125
	DR Diepveldenweg Eersel-Bergeijk	357.168	0	13.333	343.835
	DR woonwagens (25 jr)	875.840	0	38.080	837.760
	DR Kattendans	619.659	0	22.131	597.528
	DR Plattelandsontwikkelingsprogramma (PLOP)	56.584	0	0	56.584
	DR Integraal huisvestingsplan	466.666	0	16.667	449.999
	DR verduurzamen gem sportaccommodaties alg	1.521.588	0	101.033	1.420.555
Totaal Dekkingsreserves		8.449.053	0	472.305	7.976.748
Eindtotaal		32.766.699	910.123	625.805	33.051.017

2026

Reserves	Omschrijving	1-1-2026	Storting	Onttrekking	31-12-2026
Algemene reserve	Algemene reserve	11.750.653	0	0	11.750.653
	Algemene reserve resultaat	2.836.899	-668.563	0	2.168.336
	Algemene reserve risico grondexploitatie	878.677	298.698	100.000	1.077.375
	Algemene reserve behoedzaamheid grondtransacties	1.000.000	0	0	1.000.000
Totaal Algemene reserve		16.466.229	-369.865	100.000	15.996.364
Bestemmingsreserves	BR Budgetoverheveling	0	0	0	0
	BR DOB - Gebiedsakkoord N69	1.257.254	0	0	1.257.254
	BR Duurzaamheid en klimaat	443.104	0	0	443.104
	BR Egalisatie sociaal domein (3D)	190.724	0	0	190.724
	BR R.O.L.	624.384	0	0	624.384
	BR Rente BBV wijziging Grexen	0	0	0	0
	BR KC / Kattendans	886.706	0	0	886.706
	BR Uitvoering Bereikbaarheidsagenda	1.078.577	0	53.500	1.025.077
	BR Vereveningsfonds sociale woningbouw	707.291	0	0	707.291
	BR verduurzamingsfonds sociale huurwoningen	1.000.000	0	0	1.000.000
	BR Kunst	80.000	20.000	0	100.000
	BR Opvang	840.000	0	0	840.000
Totaal Bestemmingsreserves		7.108.040	20.000	53.500	7.074.540
Dekkingsreserves	DR Brandweerkazerne (40 jaar)	334.966	0	18.839	316.127
	DR Herinrichting park De Ploeg	146.672	0	6.666	140.006
	DR Huisvesting gemeentehuis(35 jaar)	1.815.239	0	141.022	1.674.217
	DR Nul+ N69 sluipverkeerwerende maatregelen	108.901	0	4.033	104.868
	DR Nul+ N69 Westerhoven	252.311	0	11.467	240.844
	DR Onderwijshuisvesting	196.183	0	7.581	188.602
	DR Strategische aankopen Hof Noord	0	0	0	0
	DR Uitvoering Centrumplan 't Hof 3e fase	538.381	0	24.453	513.928
	DR Voorbereiden fietspad Bisschop Rythoviusdreef	73.890	0	3.333	70.557
	DR Fietsambitie Bergeijk 2020	163.980	0	3.500	160.480
	DR Fietsambitie Bergeijk 2023	419.999	0	26.667	393.332
	DR Speelnatuur en ontmoetplek	34.840	0	6.000	28.840
	DR Bewegen, Ontmoeten en Spelen	185.125	0	27.500	157.625
	DR Diepveldenweg Eersel-Bergeijk	343.835	0	13.333	330.502
	DR woonwagens (25 jr)	837.760	0	38.080	799.680
	DR Kattendans	597.528	0	22.131	575.397
	DR Plattelandsontwikkelingsprogramma (PLOP)	56.584	0	0	56.584
	DR Integraal huisvestingsplan	449.999	0	16.667	433.332
	DR verduurzamen gem sportaccommodaties alg	1.420.555	0	101.033	1.319.522
Totaal Dekkingsreserves		7.976.748	0	472.305	7.504.443
Eindtotaal		31.551.017	-349.865	625.805	30.575.347

2027

Reserves	Omschrijving	1-1-2027	Storting	Onttrekking	31-12-2027
Algemene reserve	Algemene reserve	11.750.653	0	0	11.750.653
	Algemene reserve resultaat	2.168.336	-1.001.205	0	1.167.131
	Algemene reserve risico grondexploitatie	1.077.375	0	100.000	977.375
	Algemene reserve behoedzaamheid grondtransacties	1.000.000	0	0	1.000.000
Totaal Algemene reserve		15.996.364	-1.001.205	100.000	14.895.159
Bestemmingsreserves	BR Budgetoverheveling	0	0	0	0
	BR DOB - Gebiedsakkoord N69	1.257.254	0	0	1.257.254
	BR Duurzaamheid en klimaat	443.104	0	0	443.104
	BR Egalisatie sociaal domein (3D)	190.724	0	0	190.724
	BR R.O.L.	624.384	0	0	624.384
	BR Rente BBV wijziging Grexen	0	0	0	0
	BR KC / Kattendans	886.706	0	0	886.706
	BR Uitvoering Bereikbaarheidsagenda	1.025.077	0	53.500	971.577
	BR Vereveningsfonds sociale woningbouw	707.291	0	0	707.291
	BR verduurzamingsfonds sociale huurwoningen	1.000.000	0	0	1.000.000
	BR Kunst	100.000	20.000	0	120.000
	BR Opvang	840.000	0	0	840.000
Totaal Bestemmingsreserves		7.074.540	20.000	53.500	7.041.040
Dekkingsreserves	DR Brandweerkazerne (40 jaar)	316.127	0	18.839	297.288
	DR Herinrichting park De Ploeg	140.006	0	6.666	133.340
	DR Huisvesting gemeentehuis(35 jaar)	1.674.217	0	141.022	1.533.195
	DR Nul+ N69 sluipverkeerwerende maatregelen	104.868	0	4.033	100.835
	DR Nul+ N69 Westerhoven	240.844	0	11.467	229.377
	DR Onderwijshuisvesting	188.602	0	7.581	181.021
	DR Strategische aankopen Hof Noord	0	0	0	0
	DR Uitvoering Centrumplan 't Hof 3e fase	513.928	0	24.453	489.475
	DR Voorbereiden fietspad Bisschop Rythoviusdreef	70.557	0	3.333	67.224
	DR Fietsambitie Bergeijk 2020	160.480	0	3.500	156.980
	DR Fietsambitie Bergeijk 2023	393.332	0	26.667	366.665
	DR Speelnatuur en ontmoetplek	28.840	0	6.000	22.840
	DR Bewegen, Ontmoeten en Spelen	157.625	0	27.500	130.125
	DR Diepveldenweg Eersel-Bergeijk	330.502	0	13.333	317.169
	DR woonwagens (25 jr)	799.680	0	38.080	761.600
	DR Kattendans	575.397	0	22.131	553.266
	DR Plattelandsontwikkelingsprogramma (PLOP)	56.584	0	0	56.584
	DR Integraal huisvestingsplan	433.332	0	16.667	416.665
	DR verduurzamen gem sportaccommodaties alg	1.319.522	0	101.033	1.218.489
Totaal Dekkingsreserves		7.504.443	0	472.305	7.032.138
Eindtotaal		30.575.347	-981.205	625.805	28.968.337

Toelichting reserves

Naam reserve	Algemene reserve
Soort	Vrije reserve
Prognose 1-1-2024	€ 12.976.653
Stortingen	€ 0
Onttrekkingen	€ 440.000
Minimum	Vastgesteld op een ratio van minimaal 1,4 en een absolute ondergrens van € 6,0 miljoen.
Maximum	N.v.t.
Looptijd	Continu
Bestedingsdoel	Het opvangen van onvoorziene financiële tegenvallers. Het dekken van rekening tekorten, c.q. het afdekken van begrotingstekorten. In de nota Reserve en voorzieningen 2019 is de minimumnorm van de algemene reserves (Algemene reserve, Algemene reserve risico's grondexploitaties en de Algemene reserve resultaat) op een bedrag van € 6,0 miljoen vastgesteld.
Toelichting	Deze reserve heeft meerdere functies en vormt onderdeel van de weerstandscapaciteit. De norm voor de weerstandscapaciteit is gekoppeld aan de jaarlijkse risicoanalyse. De weerstandscapaciteitsratio (beschikbare weerstands-capaciteit gedeeld door de benodigde weerstandscapaciteit) dient groter dan of gelijk aan 1,4 te zijn.

Naam reserve	Algemene reserve resultaat
Soort	Vrije reserve
Prognose 1-1-2024	€ 1.810.236
Stortingen	€ 261.540 (2024)
Onttrekkingen	€ 0
Minimum	N.v.t.
Maximum	N.v.t.
Looptijd	Continu
Bestedingsdoel	Het rekeningresultaat van het voorgaand jaar wordt na vaststelling van de Programmarekening bestemd ten gunste van de algemene reserve
Toelichting	Volgens de BBV moet het rekeningsaldo op de balans zichtbaar zijn.

Naam reserve	Algemene reserve risico's grondexploitaties
Soort	Reserve voor het afdekken van financiële risico's bij de grondexploitatie
Prognose 1-1-2024	€ 511.529
Stortingen	€ 632.021 (2024) / € 75.000 (2025) / € 298.698(2026)
Onttrekkingen	€ 239.873 (2024) / € 100.000 (2025) / € 100.000 (2026)
Minimum	€ 0
Maximum	€ 1.751.088
Looptijd	Continu
Bestedingsdoel	Een bufferfunctie voor het opvangen van financiële tegen- en meevallers in de grondexploitatie. De minimale en maximale omvang wordt halfjaarlijks bepaald bij de Begroting en de jaarstukken.
Toelichting	Indien we een verlies verwachten wordt een voorziening getroffen. De voorziening wordt uit deze reserve gedekt. De reserve wordt gevoed door winstnemingen in de grondexploitaties. Een saldo boven de norm wordt toegevoegd aan de algemene reserve. Op basis van de actualisaties bij de P&C documenten wordt beoordeeld of de norm van de weerstandscapaciteit moet worden bijgesteld. De omvang van de reserve is bepaald op basis van het pessimistisch scenario in de doorrekening van de grondexploitaties.

Naam reserve	Algemene reserve behoedzaamheid grondtransacties
Soort	Reserve voor het afdekken van schommelingen uit grondtransacties
Prognose 1-1-2024	€ 1.000.000
Stortingen	€ 0
Onttrekkingen	€ 0
Minimum	€ 0
Maximum	€ 1.000.000

Looptijd	Continu
Bestedingsdoel	Het opvangen van schommelingen in opbrengsten uit grondtransacties binnen de reguliere exploitatie. Doel is op gronden op de goede plek te krijgen door gebruik te maken van de grondposities van de gemeente.
Toelichting	In de Programmabegroting is vanaf 2014 structureel € 500.000 geraamd uit opbrengst uit grondtransacties van pachtvrije landbouwgronden. Dit is verhoogd tot € 625.000 in de periode 2020 - 2023 en wordt daarna gefaseerd afgebouwd. Grondtransacties zullen echter nooit helemaal gelijkmatig verlopen waardoor opbrengsten in de jaarschijven schommelen. Met deze reserve kunnen we voor- en nadelen compenseren en kunnen in een korte, doch duidelijke procedure snel financiële middelen beschikbaar worden gesteld indien een grondtransactie daarom vraagt.

Bestemmingsreserves

Naam reserve	Bestemmingsreserve budgetoverheveling
Soort	Bestemmingsreserve
Taakveld	Alle
Prognose 1-1-2024	€ 0
Stortingen	€ 0
Onttrekkingen	€ 0
Minimum	N.v.t.
Maximum	N.v.t.
Looptijd	Continu
Bestedingsdoel	Het aanwenden ter dekking van de door budgetoverheveling doorgeschoven taken.
Toelichting	Zichtbaar houden van de overgehevelde budgetten.

Naam reserve	Bestemmingsreserve Duurzame Ontwikkeling Buitengebied (DOB) – Gebiedsakkoord N69
Soort	Bestemmingsreserve
Taakveld	Economie
Prognose 1-1-2024	€1.257.254
Stortingen	€ 81.250 (2024) €50.000 (2025) €50.000 (2026) €25.000 (2027)
Onttrekkingen	€ 0
Minimum	€ 0
Maximum	N.v.t.
Looptijd	Continu
Bestedingsdoel	Het dekken van investeringen ten behoeve van voorzieningen op het gebied van duurzame ontwikkelingen buitengebied.
Toelichting	De reserve wordt gevoed door 25% van de opbrengsten van verkoop pachtgrond in de Ecologische hoofdstructuur. De onttrekkingen hebben betrekking op de uitvoering reconstructie en diverse projecten binnen PLOP.

Naam reserve	Bestemmingsreserve Duurzaamheid en klimaat
Soort	Bestemmingsreserve
Taakveld	Volksgezondheid en milieu
Prognose 1-1-2024	€ 2.100
Stortingen	€ 440.000 (2024)
Onttrekkingen	€ 0
Minimum	€ 0
Maximum	Niet bepaald
Bestedingsdoel	Om stappen te kunnen zetten wordt ter dekking van een dynamisch programmaplan BErgeijkENERGY een reserve gevormd. Het programmaplan wordt in de raad behandeld. De reserve wordt ingezet om het plan te kunnen realiseren.
Toelichting	Reservering middelen ter dekking van ontwikkelingen omtrent klimaat en duurzaamheid.

Naam reserve	Bestemmingsreserve egalisatie sociaal domein (3D)
Soort	Bestemmingsreserve
Taakveld	Sociaal domein
Prognose 1-1-2024	€ 190.724
Stortingen	€ 0

Onttrekkingen	€ 0
Minimum	€ 0
Maximum	N.v.t.
Looptijd	Continu
Bestedingsdoel	Het bij de jaarrekening opvangen van mogelijke tegenvallers binnen de 3 gedecentraliseerde taken binnen het sociaal domein.
Toelichting	Het bestedingsdoel van de bestemmingsreserve egalisatie sociaal domein was erop gericht om eventuele tekorten binnen het sociaal domein bij een jaarrekening eventueel te dekken uit de bestemmingsreserve. Hier is de laatste jaren, onder andere door de positieve rekeningresultaten, nauwelijks gebruik van gemaakt. Door het bestedingsdoel van de bestemmingsreserve egalisatie sociaal domein te verruimen ontstaat de mogelijkheid om ook op begrotingsbasis incidentele lasten te dekken uit de bestemmingsreserve en in te zetten om grip te krijgen op de kosten van het sociaal domein.

Naam reserve	Bestemmingsreserve KC Kattendans
Soort	Bestemmingsreserve
Taakveld	Onderwijs en Sociaal domein
Prognose 1-1-2024	€ 886.706
Stortingen	€ 0
Onttrekkingen	€ 0
Minimum	€ 0
Maximum	N.v.t.
Bestedingsdoel	Het kunnen dekken van voorbereidingskosten en mogelijk investeringskosten in verband met de realisatie van een KC / verbouwing Kattendans
Toelichting	Het reserveren van middelen ter dekking van ontwikkelingen KC / Kattendans

Naam reserve	Bestemmingsreserve Kunst
Soort	Bestemmingsreserve
Taakveld	Sport, cultuur en recreatie
Prognose 1-1-2024	€ 40.000
Stortingen	€ 20.000 (2024-2026)
Onttrekkingen	€ 0
Minimum	€ 0
Maximum	Niet bepaald
Bestedingsdoel	Het dekken van de financiering van de uitvoering van Kunst en Vormgeving in de Openbare Ruimte en de Adviescommissie Beeldende Kunst en Vormgeving.
Toelichting	Onttrekkingen uit de bestemmingsreserve Kunst mogen plaatsvinden op basis van een collegebesluit in het kader van de realisatie van kunst in de openbare ruimte tot een bedrag van maximaal € 30.000, mits er voldoende middelen in de bestemmingsreserve Kunst zijn opgenomen.

Naam reserve	Bestemmingsreserve Ruimtelijke Ontwikkeling Leefbaarheid en vestigingsklimaat (ROL)
Soort	Bestemmingsreserve
Taakveld	Economie en VHROSV
Prognose 1-1-2024	€ 675.511
Stortingen	€ 139.873 (2024)
Onttrekkingen	€ 191.000 (2024)
Minimum	€ 0
Maximum	Conform omvang projectenlijst
Looptijd	Continu
Bestedingsdoel	Het dekken van investeringen in infrastructurele voorzieningen bij in exploitatiegenomen gebieden voor woningbouw of aanleg van bedrijventerreinen. Daarnaast dekking ten behoeve uitbreiding van kunst in de openbare ruimte.
Toelichting	Het gaat om de aanleg van nieuwe wegen, het her profileren van bestaande wegen, de aanleg van vrij liggende fietspaden door toenemende verkeersdruk, het vergroten van de bergingscapaciteit van het hoofdriool en kunstwerken. De stortingen zijn gebaseerd op het bedrag van verkochte m² grondexploitaties.

Naam reserve	Bestemmingsreserve rentewijziging Grex (BBV)
Soort	Bestemmingsreserve
Taakveld	VHROSV
Prognose 1-1-2024	€ 0
Stortingen	€ 0
Onttrekkingen	€ 0
Minimum	€ 0
Maximum	N.v.t.
Looptijd	Tot en met 2023
Bestedingsdoel	Het dekken van de kosten van de rentewijziging grex.
Toelichting	De wijzigingen van de regels noopten de gemeenten om vanaf 2016 minder rente toe te rekenen naar de grondexploitaties. De administratieve consequenties hiervan hebben we opgelost door te bepalen wat het nadeel in de exploitatie is en daarvoor is een bestemmingsreserve gevormd. Deze reserve vangt structureel het nadeel op. Het nadeel lost op in 2023, in 2024 is deze daarom reserve ook €0,- en zal worden afgesloten.

Naam reserve	Uitvoering Bereikbaarheidsagenda
Soort	Bestemmingsreserve
Taakveld	Verkeer en vervoer
Prognose 1-1-2024	€ 208.577
Stortingen	€ 191.000
Onttrekkingen	€ 41.500 (2024) € 41.500 (2025) € 41.500 (2026)
Minimum	€ 0
Maximum	Niet bepaald
Bestedingsdoel	Het dekken van de financiering van de uitvoering van de bereikbaarheidsagenda.
Toelichting	Het reserveren van middelen ter dekking van uitvoering bereikbaarheidsagenda met einde looptijd 2028.

Naam reserve	Verduurzamingsfonds voor sociale huurwoningen
Soort	Bestemmingsreserve
Taakveld	VHROSV
Prognose 1-1-2024	€ 1.000.000
Stortingen	€ 0
Onttrekkingen	€ 0
Minimum	€ 0
Maximum	Niet bepaald
Bestedingsdoel	Een impuls aan de verduurzaming van sociale huurwoningen
Toelichting	Het reserveren van middelen ter dekking van uitvoering verduurzamen sociale huurwoningen

Naam reserve	Vereveningsfonds
Soort	Bestemmingsreserve
Taakveld	VHROSV
Prognose 1-1-2024	€ 707.291
Stortingen	€ 0
Onttrekkingen	€ 0
Minimum	€ 0
Maximum	Niet bepaald
Bestedingsdoel	Bijdrage aan de realisatie van extra sociale huurwoningen.
Toelichting	Ontwikkelaars die niet voldoen aan het gestelde percentage van 30% sociale huurwoningen worden verplicht een bijdrage te doen in het fonds. Ontwikkelaars die boven de gestelde norm zitten, kunnen een bijdrage ontvangen uit het fonds. Omdat niet te voorspellen is hoeveel aanvragen jaarlijks plaatsvinden, zijn er geen begrote storingen of onttrekkingen gereserveerd. Via de P&C-cyclus wordt u geïnformeerd over de jaarlijkse mutaties.

Dekkingsreserves

Naam reserve	Dekkingsreserve Bewegen, Ontmoeten en Spelen
Soort	Dekkingsreserve
Prognose 1-1-2024	€ 240.125
Bestedingsdoel	Dekking van een gedeelte van de jaarlijkse afschrijvingslasten die voortvloeien uit de investering Bewegen, Ontmoeten en Spelen.
Toelichting	Vanaf 2024 wordt € 27.500 onttrokken.

Naam reserve	Dekkingsreserve Brandweerkazerne (40 jaar)
Soort	Dekkingsreserve
Prognose 1-1-2024	€ 372.644
Bestedingsdoel	Dekking van een deel van de jaarlijkse afschrijvingslasten die voortvloeien uit de investering in de brandweergarage.
Toelichting	Tot het jaar 2044 zal jaarlijks € 18.839 worden onttrokken.

Naam reserve	Dekkingsreserve Diepenveldenweg Eersel-Bergeijk
Soort	Dekkingsreserve
Prognose 1-1-2024	€ 370.501
Bestedingsdoel	Dekking van een gedeelte van de jaarlijkse afschrijvingslasten die voortvloeien uit de investering in de Diepenveldenweg Eersel-Bergeijk.
Toelichting	Tot het jaar 2050 zal jaarlijks € 13.333 worden onttrokken.

Naam reserve	Dekkingsreserve Fietsambitie Bergeijk 2020
Soort	Dekkingsreserve
Prognose 1-1-2024	€ 170.980
Bestedingsdoel	Dekking van een gedeelte van de jaarlijkse afschrijvingslasten die voortvloeien uit de investering in de Fietsambitie 2020
Toelichting	Tot het jaar 2070 zal jaarlijks € 3.500 worden onttrokken.

Naam reserve	Dekkingsreserve Fietsambitie Bergeijk 2023
Soort	Dekkingsreserve
Prognose 1-1-2024	€ 473.333
Bestedingsdoel	Dekking van een gedeelte van de jaarlijkse afschrijvingslasten die voortvloeien uit de investering in de Fietsambitie 2023
Toelichting	In 2023 wordt een bedrag van € 500.000 gestort. Vanaf 2023 wordt jaarlijks € 26.667 onttrokken.

Naam reserve	Dekkingsreserve Herinrichting park De Ploeg
Soort	Dekkingsreserve
Prognose 1-1-2024	€ 160.004
Bestedingsdoel	Dekking van een gedeelte van de jaarlijkse afschrijvingslasten die voortvloeien uit de investering in de herinrichting van het park De Ploeg.
Toelichting	Tot het jaar 2048 zal jaarlijks € 6.666 worden onttrokken.

Naam reserve	Dekkingsreserve huisvesting gemeentehuis (35 jaar)
Soort	Dekkingsreserve
Prognose 1-1-2024	€ 2.097.283
Bestedingsdoel	Dekking van een deel van de jaarlijkse afschrijvingslasten die voortvloeien uit de investering in de huisvesting gemeentehuis.
Toelichting	Tot het jaar 2039 zal jaarlijks € 141.022 worden onttrokken.

Naam reserve	Dekkingsreserve Kattendans (30 jaar)
Soort	Dekkingsreserve
Prognose 1-1-2024	€ 641.789
Bestedingsdoel	Dekking van een deel van de jaarlijkse afschrijvingslasten die voortvloeien uit de investering omtrent de renovatie/nieuwbouw de Kattendans.
Toelichting	Tot het jaar 2053 zal jaarlijks € 22.131 worden onttrokken.

Naam reserve	Dekkingsreserve Nul+ N69 sluipverkeerwerende maatregelen
Soort	Dekkingsreserve
Prognose 1-1-2024	€ 116.967
Bestedingsdoel	Dekking van een gedeelte van de jaarlijkse afschrijvingslasten die voortvloeien uit de investering in de nul-plusmaatregelen buitengebied N69.
Toelichting	Tot het jaar 2049 zal jaarlijks € 4.033 worden onttrokken.

Naam reserve	Dekkingsreserve Nul+ N69 Westerhoven
Soort	Dekkingsreserve
Prognose 1-1-2024	€ 275.244
Bestedingsdoel	Dekking van een gedeelte van de jaarlijkse afschrijvingslasten die voortvloeien uit de investering in de nul-plusmaatregelen N69 Westerhoven.
Toelichting	Tot het jaar 2048 zal jaarlijks € 11.467 worden onttrokken.

Naam reserve	Dekkingsreserve Onderwijshuisvesting
Soort	Dekkingsreserve
Prognose 1-1-2024	€ 211.345
Bestedingsdoel	Dekking van een deel van de jaarlijkse afschrijvingslasten die voortvloeien uit de investering in de kwaliteitsimpuls huisvesting onderwijs.
Toelichting	Tot het jaar 2052 zal jaarlijks € 7.581 worden onttrokken.

Naam reserve	Dekkingsreserve Plattelandsontwikkelingsprogramma (PLOP)
Soort	Dekkingsreserve
Prognose 1-1-2024	€ 76.584
Bestedingsdoel	Dekking van de jaarlijkse afschrijvingslasten die voortvloeien uit de investering Plattelandsontwikkelingsprogramma.
Toelichting	In het jaar 2023 wordt € 18.000 gestort. In het jaar 2023 wordt € 38.000 onttrokken en in het jaar 2024 € 20.000

Naam reserve	Dekkingsreserve Speelnatuur en ontmoetplek
Soort	Dekkingsreserve
Prognose 1-1-2024	€ 46.840
Bestedingsdoel	Dekking van een gedeelte van de jaarlijkse afschrijvingslasten die voortvloeien uit de investering in de Speelnatuur en ontmoetplek.
Toelichting	Tot het jaar 2035 zal jaarlijks € 6.000 worden onttrokken.

Naam reserve	Dekkingsreserve Strategische aankopen Hof Noord
Soort	Dekkingsreserve
Prognose 1-1-2024	0
Bestedingsdoel	Dekking van een gedeelte van de jaarlijkse afschrijvingslasten die voortvloeien uit de investering voor de strategische aankopen Hof Noord.
Toelichting	De dekkingsreserve is afgeboekt en zal worden afgesloten.

Naam reserve	Dekkingsreserve uitvoering centrumplan ’t Hof 3e fase
Soort	Dekkingsreserve
Prognose 1-1-2024	€ 587.287
Bestedingsdoel	Dekking van een gedeelte van de jaarlijkse afschrijvingslasten die voortvloeien uit de investering in de uitvoering van het centrumplan ’t Hof 3e fase.
Toelichting	Tot het jaar 2048 zal jaarlijks € 24.453 worden onttrokken.

Naam reserve	Dekkingsreserve Voorbereiden fietspad Bisschop Rythoviusdreef
Soort	Dekkingsreserve
Prognose 1-1-2024	€ 80.556
Bestedingsdoel	Dekking van een gedeelte van de jaarlijkse afschrijvingslasten die voortvloeien uit de investering in fietspad Bisschop Rythoviusdreef
Toelichting	Tot het jaar 2047 zal jaarlijks € 3.333 worden onttrokken.

Naam reserve	Dekkingsreserve Woonwagens
Soort	Dekkingsreserve
Prognose 1-1-2024	€ 913.920
Bestedingsdoel	Dekking van een gedeelte van de jaarlijkse afschrijvingslasten die voortvloeien uit de investering in de woonwagens.
Toelichting	Tot het jaar 2047 zal jaarlijks € 38.080 worden onttrokken

Naam reserve	Dekkingsreserve Integraal huisvestingsplan
Soort	Dekkingsreserve
Prognose 1-1-2024	€ 483.333
Bestedingsdoel	Dekking van een gedeelte van de jaarlijkse afschrijvingslasten die voortvloeien uit de voorbereidingskosten omtrent het integraal huisvestegingsplan.
Toelichting	Tot het jaar 2053 zal jaarlijks € 16.667 worden onttrokken.

Naam reserve	Dekkingsreserve verduurzamen gemeentelijke sportaccommodaties
Soort	Dekkingsreserve
Prognose 1-1-2024	€ 1.622.621
Bestedingsdoel	Dekking van een gedeelte van de jaarlijkse afschrijvingslasten die voortvloeien uit de verduurzaming van de gemeentelijke sportaccommodaties
Toelichting	Tot het jaar 2040 zal jaarlijks € 101.033 worden onttrokken.

Verloop voorzieningen

2024

Voorzieningen	1-1-2024	Storting	Onttrekking	31-12-2024
Voorziening dubieuze debiteuren	200.301	17.500	17.500	200.301
Voorziening dubieuze debiteuren ISD	159.544	0	0	159.544
Voorziening tekorten grondexploitaties	2.294.267	0	0	2.294.267
Voorziening Openbare Verlichting	31.182	13.500	18.235	26.447
Voorziening Wegen & Bruggen	1.947.419	972.500	1.295.150	1.624.769
Voorziening Accommodaties	878.260	1.173.000	1.079.758	971.502
Voorziening Openbaar Groen	125.466	26.000	38.343	113.123
Voorziening Riolering	602.565	0	0	602.565
Voorziening Riolering groot onderhoud	653.261	24.189	235.000	442.450
Voorziening pensioen voormalige wethouders	2.237.496	194.605	72.596	2.359.505
Voorziening VPB Grondexploitatie	0	0	0	0
Voorziening vergoeding Attero	335.204	0	0	335.204
Eindtotaal	9.464.966	2.421.294	2.756.582	9.129.678

2025

Voorzieningen	1-1-2025	Storting	Onttrekking	31-12-2025
Voorziening dubieuze debiteuren	200.301	17.500	17.500	200.301
Voorziening dubieuze debiteuren ISD	159.544	0	0	159.544
Voorziening tekorten grondexploitaties	2.294.267	0	2.294.491	-224
Voorziening Openbare Verlichting	26.447	13.500	22.005	17.942
Voorziening Wegen & Bruggen	1.624.769	972.500	683.564	1.913.705
Voorziening Accommodaties	971.502	1.173.000	978.993	1.165.509
Voorziening Openbaar Groen	113.123	26.000	31.140	107.983
Voorziening Riolering	602.565	0	0	602.565
Voorziening Riolering groot onderhoud	442.450	54.210	235.000	261.660
Voorziening pensioen voormalige wethouders	2.359.505	194.605	55.903	2.498.207
Voorziening VPB Grondexploitatie	0	0	0	0
Voorziening vergoeding Attero	335.204	0	0	335.204
Eindtotaal	9.129.678	2.451.315	4.318.596	7.262.397

2026

Voorzieningen	1-1-2026	Storting	Onttrekking	31-12-2026
Voorziening dubieuze debiteuren	200.301	17.500	17.500	200.301
Voorziening dubieuze debiteuren ISD	159.544	0	0	159.544
Voorziening tekorten grondexploitaties	-224	0	0	-224
Voorziening Openbare Verlichting	17.942	13.500	21.255	10.187
Voorziening Wegen & Bruggen	1.913.705	972.500	842.795	2.043.410
Voorziening Accommodaties	1.165.509	1.173.000	1.375.962	962.547
Voorziening Openbaar Groen	107.983	26.000	35.970	98.013
Voorziening Riolering	602.565	0	0	602.565
Voorziening Riolering groot onderhoud	261.660	118.772	235.000	145.432
Voorziening pensioen voormalige wethouders	2.498.207	194.605	55.903	2.636.909
Voorziening VPB Grondexploitatie	0	0	0	0
Voorziening vergoeding Attero	335.204	0	0	335.204
Eindtotaal	7.262.397	2.515.877	2.584.385	7.193.889

2027

Voorzieningen	1-1-2027	Storting	Onttrekking	31-12-2027
Voorziening dubieuze debiteuren	200.301	17.500	17.500	200.301
Voorziening dubieuze debiteuren ISD	159.544	0	0	159.544
Voorziening tekorten grondexploitaties	-224	0	0	-224
Voorziening Openbare Verlichting	10.187	13.500	16.555	7.132
Voorziening Wegen & Bruggen	2.043.410	972.500	344.190	2.671.720
Voorziening Accommodaties	962.547	1.173.000	1.727.454	408.093
Voorziening Openbaar Groen	98.013	26.000	27.120	96.893
Voorziening Riolering	602.565	0	0	602.565
Voorziening Riolering groot onderhoud	145.432	155.964	235.000	66.396
Voorziening pensioen voormalige wethouders	2.636.909	194.605	55.903	2.775.611
Voorziening VPB Grondexploitatie	0	0	0	0
Voorziening vergoeding Attero	335.204	0	0	335.204
Eindtotaal	7.193.889	2.553.069	2.423.722	7.323.236

Toelichting voorzieningen

Naam voorziening	Voorziening Accommodaties
Soort	Onderhoudsvoorziening
Prognose 1-1-2024	€ 878.260
Bestedingsdoel	Onderhoud van de diverse gemeentelijke accommodaties.
Toelichting	Op basis van een beheerplan vindt jaarlijkse storting in de voorziening plaats. Werkzaamheden worden planmatig uitgevoerd ten laste van deze voorziening.

Naam voorziening	Voorziening dubieuze debiteuren
Soort	Verliesvoorziening
Prognose 1-1-2024	€ 159.544
Bestedingsdoel	Het afdekken van oninbare vorderingen.
Toelichting	Voor het afdekken van het risico van dubieuze debiteuren is een voorziening worden ingesteld. Aan de hand van werkelijke stand dubieuze debiteuren eind van het jaar wordt een inschatting gemaakt van de te verwachten ontvangsten dubieuze debiteuren, waarbij bij de beoordeling rekening wordt gehouden met de tijd van de opstaande post evenals het betalingsgedrag van de debiteur. Tegenover de structurele storting is een structurele onttrekking opgenomen.

Naam voorziening	Voorziening dubieuze debiteuren ISD
Soort	Verliesvoorziening
Prognose 1-1-2024	€ 159.544
Bestedingsdoel	Het afdekken van oninbare vorderingen sociale zaken.
Toelichting	Gelet op proces van handhaving en invordering (inzet sociale recherche) / verantwoordelijkheid voor debiteuren binnen sociale zaken is een afzonderlijke voorziening voor dubieuze debiteuren ISD gevormd. Jaarlijks wordt de omvang bij de programmarekening bepaald.

Naam voorziening	Voorziening Openbaar groen
Soort	Onderhoudsvoorziening
Prognose 1-1-2024	€ 125.466
Bestedingsdoel	Onderhoud van het openbaar groen.
Toelichting	Op basis van een beheerplan vindt jaarlijkse storting in de voorziening plaats. Werkzaamheden worden planmatig uitgevoerd ten laste van deze voorziening

Naam voorziening	Voorziening Openbare Verlichting
Soort	Onderhoudsvoorziening
Prognose 1-1-2024	€ 31.182
Bestedingsdoel	Onderhoud van de openbare verlichting.
Toelichting	Op basis van een beheerplan vindt jaarlijkse storting in de voorziening plaats. Werkzaamheden worden planmatig uitgevoerd ten laste van deze voorziening

Naam voorziening	Voorziening pensioen voormalige wethouders
Soort	Pensioenvoorziening
Prognose 1-1-2024	€ 2.237.496
Bestedingsdoel	Pensioen van voormalige wethouders
Toelichting	Op basis van een beheerplan vindt jaarlijkse storting in de voorziening plaats. Werkzaamheden worden planmatig uitgevoerd ten laste van deze voorziening

Naam voorziening	Voorziening Riolering
Soort	Egalisatievoorziening
Prognose 1-1-2024	€ 602.565
Bestedingsdoel	Egaliseren van opgehaalde rioolheffing ten opzichte van de gemaakte uitgaven in enig jaar.
Toelichting	Het verschil tussen de uitgaven en inkomsten van de riolering verwerken we via de egalisatievoorziening. Hierdoor worden opgehaalde gelden op enig moment verrekend met de uitgaven. In een jaar dat er meer wordt opgehaald dan uitgegeven wordt er gestort, in een jaar dat er minder wordt opgehaald dan uitgegeven wordt er onttrokken.

Naam voorziening	Voorziening Riolering groot onderhoud
Soort	Onderhoudsvoorziening
Prognose 1-1-2024	€ 653.261
Bestedingsdoel	Onderhoud van riolering
Toelichting	Op basis van een beheerplan vindt jaarlijkse storting in de voorziening plaats. Werkzaamheden worden planmatig uitgevoerd ten laste van deze voorziening

Naam voorziening	Voorziening tekorten grondexploitaties
Soort	Verliesvoorziening
Prognose 1-1-2024	€ 2.294.267
Bestedingsdoel	Het afdekken van verwachte verliesgevende grondexploitaties.
Toelichting	Een voorziening moet worden getroffen wanneer verwacht wordt dat een grondexploitatie verliesgevend gaat worden. Jaarlijks wordt bij de Programma-begroting en de Programmarekening op basis van herziene calculaties berekend wat de omvang van deze voorziening moet zijn en stellen we daarop bij. De voorziening wordt op basis van de verwachte negatieve waarde op einddatum.

Naam voorziening	Voorziening Wegen & Bruggen
Soort	Onderhoudsvoorziening
Prognose 1-1-2024	€ 1.947.419
Bestedingsdoel	Onderhoud van de openbare ruimte.
Toelichting	Op basis van een beheerplan vindt jaarlijkse storting in de voorziening plaats. Werkzaamheden worden planmatig uitgevoerd ten laste van deze voorziening

Bijlage

Bijlage 1: Lijst met gebruikte afkortingen

Bijlage 1: Lijst van gebruikte afkortingen

Afkorting	**Omschrijving**
AVG	*Algemene verordening gegevensbescherming*
BBV	*Besluit begroten en verantwoorden*
BBZ	*Bijstandsbesluit zelfstandigen*
BIO	*Baseline informatiebeveiliging overheid*
BIZ	*Bedrijven investeringszone*
BIZOB	*Bureau Inkoop en Aanbestedingen Zuidoost-Brabant*
BORA	*Beheer Openbare Ruimte & Accommodaties*
BRP	*Basisregistratie persoonsgegevens*
BS	*Basisschool*
BUIG	*Wet Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorziening aan Gemeenten*
Burap	*Bestuursrapportage*
COA	*Centraal opvangorgaan asielzoekers*
CPO	*Collectief particulier opdrachtgeverschap*
FTE	*Fulltime-equivalent*
GALA	*Gezond en actief leven akkoord*
GGA	*Gebiedsgerichte aanpak*
GGD	*Gemeenschappelijke gezondheidsdienst*
GRSK	*Gemeenschappelijke Regeling Samenwerking Kempengemeenten*
GVM	*Gemeentelijke Visie Mobiliteit*
HOV	*Hoogwaardig openbaar vervoer*
IHP	*Integraal huisvestingsplan*
KBP	*Kempisch Bedrijvenpark*
KOP	*Kempisch Ondernemers platform*
KTM	*Kortetermijnmaatregelenpakket*
LEO	*Luchthaven Eindhoven overleg*
MRE	*Metropoolregio Eindhoven*
NLPG	*Nationaal Programma Landelijk Gebied*
ODZOB	*Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant*
OZB	*Onroerende zaak belasting*
P&C	*Planning & Control*
PIA	*Privacy audits*
PLOP	*Plattelandsontwikkelingsprogramma*
PPN	*Perspectiefnota*
RES	*Regionale energie strategie*
RIB	*Raadsinformatiebrief*
SPUK	*Specifieke uitkering*
SSC	*Shared Service Centre*
SUP	*Single-use plastic*
TUOB	*Transparant en Uniform Onderhouden in Bergeijk*
UVP	*Uitvoeringsprogramma*
VGRP	*Verbreed Gemeentelijke Rioleringsplan*
VRBZO	*Veiligheidsregio Brabant- Zuidoost*
VTE	*Vrijteijdseconomie*
WMO	*Wet Maatschappelijke Ondersteuning*
Wob	*Wet openbaarheid van bestuur*
Woo	*Wet open overheid*
WOZ	*Wet Onroerende Zaakbelasting*
WPG	*Wet Publieke gezondheid*
Wpg	*Wet publieke gezondheid*
WPG	*Wet politiegegevens*
Wtp	*Wet toekomst pensioenen*
ZVHHBZO	*Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Zuidoost*